

UCHWAŁA Nr XXXVII/358/14
RADY POWIATU ŻUROMIŃSKIEGO
z dnia 12 września 2014r.

w sprawie przyjęcia Strategicznego Planu Rozwoju dla Powiatu Żuromińskiego na lata 2014 - 2020” wraz z prognozą oddziaływania na środowisko

Na podstawie art. 4 ust. 1 , art. 12 ust. 4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2013 r. poz. 595 z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§1. Przyjmuje Strategiczny Plan Rozwoju dla Powiatu Żuromińskiego na lata 2014 -2020” wraz z prognozą oddziaływania na środowisko w brzmieniu określonym w Załączniku Nr 1 do niniejszej uchwały.

§2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Żuromińskiego.

§3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**PRZEWODNICZĄCY
RADY**

Jerzy Rzymowski

Pisemne podsumowanie dokumentu zgodnie z art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2008 nr 199 poz. 1227).

31 stycznia 2013 r. Zarząd Powiatu Żuromińskiego przyjął Uchwałę nr 503/2013 w sprawie powołania komisji do opracowania projektu Strategicznego Planu Rozwoju dla Powiatu Żuromińskiego na lata 2014 -2020”

Zarząd Powiatu Żuromińskiego złożył zapytanie do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie i Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Warszawie o zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko

1 .Ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko

Podstawowym celem Prognozy Oddziaływania na Środowisko jest analiza i ocena skutków, które mogą wynikać z realizacji Planu Rozwoju Dla Powiatu Żuromińskiego na lata 2014-2020 z uwzględnieniem wszystkich komponentów środowiska i zdrowia mieszkańców oraz przedstawienie rozwiązań eliminujących lub ograniczających ewentualny negatywny wpływ na środowisko. Prognozę oddziaływania na środowisko wykonano w oparciu o przepisy ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. nr 199 poz. 1227) oraz dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny skutków niektórych planów i programów oraz dyrektywy 2003/4/WE w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska.

Do przedsięwzięć realizowanych działań przewidzianych Strategicznym Planie, które mogą negatywnie oddziaływać na środowisko należą przede wszystkim na etapie budowy inwestycje w zakresie infrastruktury komunalnej: wodociągi, kanalizacja, zbiornik retencyjny , strefa ekonomiczna , a także w fazie realizacji i eksploatacji drogi, rozwój infrastruktury turystycznej.

W odniesieniu do potencjalnego zagrożenia obszarów chronionych wynikających z działań w zakresie Strategii, należy rozważyć ewentualne konflikty między siecią NATURA 2000 oraz obszarowymi formami ochrony przyrody (rezerваты, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu) a lokalizacją inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Jednocześnie należy uwzględnić, iż obszar Natura 2000 pokrywa się z rezerwatami przyrody, parkami krajobrazowymi oraz innymi formami ochrony przyrody – a zatem wszelkie zakazy i ograniczenia jakie na tych obszarach obowiązują (wynikające z zapisów ustawy o ochronie przyrody, a w przypadku rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych szczegółowo przedstawione w ich planach ochrony) przenoszą się automatycznie na dane obszary Natura 2000. Nie podejmowanie działań z zakresu ochrony różnorodności biologicznej i krajobrazowej może doprowadzić do utraty walorów przyrodniczych najcenniejszych terenów oraz do zniszczenia siedlisk roślin chronionych, rzadkich i zagrożonych.

Powiat żuromiński ma charakter rolniczy, pod względem jakości powietrza występują przekroczenia emisji pyłu w mieście Żuromin. Brak realizacji planowanych działań w zakresie ochrony powietrza będzie prowadzić do jego pogorszenia. Powstrzymanie wdrażania nowych technologii w miejsce przestarzałych, brak ograniczenia emisji niskiej, prowadził będzie do pogorszenia stanu powietrza atmosferycznego i pogorszenia warunków życia mieszkańców powiatu. Brak wdrażania

proekologicznych inwestycji w dziedzinie energii ze źródeł odnawialnych, brak termomodernizacji budynków również przyczynią się do pogorszenia stanu obecnego.

Na podstawie analizy oddziaływania na środowisko projektu Strategii wskazano, iż negatywne oddziaływanie na środowisko tego dokumentu będzie się ujawniać przede wszystkim na etapie budowy poszczególnych instalacji. W wyniku tych działań będą zachodzić krótkotrwałe lub chwilowe negatywne oddziaływania. Ich efektem mogą stać się takie przekształcenia środowiska, które spowodują pogorszenie się niektórych elementów. Negatywne oddziaływanie tych inwestycji na środowisko można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez m.in. prawidłowy wybór lokalizacji. Prawidłowy projekt inwestycji, uwzględniający potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy jak i w fazie eksploatacji pozwoli ograniczyć negatywne oddziaływania.

2. Opinie właściwych organów

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko, Prognoza oddziaływania na środowisko dla projektu „Planu Rozwoju Dla Powiatu Żuromińskiego na lata 2014-2020 została poddana opiniowaniu przez właściwe organy, o których mowa w art. 57 i 58 ww. ustawy.

Projekt wraz z prognozą, o którym mowa w akapicie pierwszym w poddano zaopiniowaniu Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony środowiska w Warszawie, Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu w Warszawie, Powiatowej Radzie Działalności Pożytku Publicznego w Żurominie:

- Pismem z dnia 24.06.2014 r. znak ZNS.9022.1.00060.2014 DB Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Warszawie pozytywnie zaopiniował projekt Strategicznego Planu Rozwoju dla Powiatu Żuromińskiego na lata 2014 -2020”

- Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie pismem znak WOOS-I.410.265.2014.JD z dnia 30 czerwca 2014 r. wydał opinie bez uwag do projektu Strategicznego Planu Rozwoju dla Powiatu Żuromińskiego na lata 2014 -2020”

3) Uwzględnione zgłoszone w trakcie konsultacji społecznych uwagi i wnioski

Realizując Uchwałę Nr 147 /2009 z dnia 13 listopada 2009 r. Zarząd Powiatu Żuromińskiego w dniu 17 listopada 2009 r. skierował do konsultacji społecznych i zaopiniowania projekt Programu ochrony środowiska dla powiatu żuromińskiego na lata 2009-2016 wraz z prognozą oddziaływania na środowisko . Uwagi i wnioski do opracowanego projektu można było składać do 7 grudnia włącznie tj. przez okres 21 dni. Dokumenty dostępne były na stronie internetowej Starostwa Powiatowego w Żurominie; www.bip.zuromin-powiat.pl

I etap konsultacji

28 listopada 2013 r. Zarządu Powiatu Żuromińskiego Uchwała Nr 705 /2013 w sprawie przyjął oraz skierował do konsultacji społecznych i opiniowania projekt Strategicznego Planu Rozwoju dla Powiatu Żuromińskiego na lata 2014 -2020” wraz z prognozą oddziaływania na środowisko. Od 5 grudnia 2013 r. do 31 grudnia 2013 r. Prowadzone były konsultacje społeczne , podczas których zbierano wnioski . Informacje o konsultacjach były przekazywane różnymi sposobami:

- dokumenty dostępne były na stronie internetowej Starostwa Powiatowego w Żurominie www.bip.zuromin-powiat.pl, oraz w siedzibie urzędu,

- Urzędy Gmin otrzymały zawiadomienia pocztą

- na stronie internetowej zamieszczono link do specjalnie stworzonej , na potrzeby konsultacji strony **strategia@zuromin-powiat.pl** umożliwiający składanie wniosków do dokumentów.

W ramach ogłoszonych konsultacji tj. w terminie od 05.12.2013 r do 31.12.2013 r. do tut. urzędu nie wpłynęły uwagi i wnioski do przedmiotowego dokumentu .

W dniu 22.01.2014 r. Powiatowa Rada Działalności Pożytku Publicznego w Żurominie przedłożyła opinię w której przedstawiła wnioski i uwagi do projektu Strategicznego Planu Rozwoju dla Powiatu Żuromińskiego na lata 2014 -2020” wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

W dniu 10.03.2014 r. Zarząd Powiatu omówił uwagi i wnioski przedłożone przez Powiatową Radę Działalności Pożytku Publicznego.

II etap konsultacji

26 marca 2014 r. Zarządu Powiatu Żuromińskiego z dnia w sprawie przyjęcia oraz skierowania do konsultacji społecznych i opiniowania projektu Strategicznego Planu Rozwoju dla Powiatu Żuromińskiego na lata 2014 -2020” wraz z prognozą oddziaływania na środowisko w terminie od 27.03. 2014 r. do 30.04.2014r.

Zarząd rozpatrzył uwagi i wnioski. Do analizy wniosków przyjęto jeden ze sposobów rozpatrzenia wniosków dodając uzasadnienie w dodatkowej kolumnie uwagi . Jeżeli w wyniku rozpatrzenia wniosku modyfikowano treść dokumentu , wniosek klasyfikowano jako przyjęty , dokonano uzupełnienia treści Strategii. Wnioski, które odbiegały od przyjętych w Strategii zasad i założeń oznaczano, jako odrzucony. Uwagi i wnioski w tabeli nr 1 stanowiącej załącznik do uzasadnienia.

W wyniku konsultacji został opracowany zaktualizowany projekt Strategicznego Planu Rozwoju.

4) Wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli zostało przeprowadzone:

Nie było potrzeby przeprowadzania postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko. Z uwagi na charakter inwestycji i lokalizację powiatu żuromińskiego, nie przewiduje się oddziaływania o zasięgu transgranicznym zarówno na etapie realizacji poszczególnych inwestycji jak i na etapie eksploatacji .

5) Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu.

Monitoring Programu realizowany będzie zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. W projekcie Strategicznego Planu Rozwoju dla Powiatu Żuromińskiego zawarte są zasady oceny i monitorowania efektów realizacji. W ramach poszczególnych działań zaproponowano wskaźniki ilościowe i jakościowe, które pozwolą określić ilość i stopień realizacji poszczególnych zadań. Wdrażanie w życie rozwiązań przewidzianych w Strategii wymaga stałego monitorowania oraz szybkiej reakcji w przypadku pojawienia się rozbieżności pomiędzy projektowanymi rezultatami a stanem rzeczywistym.

Wdrażanie Strategicznego Planu podlegało będzie ocenie w zakresie.:

- określenia stopnia wykonania działań,
- oceny rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami działaniami, a ich wykonaniem,
- analizy rozbieżności,
- określenia stopnia realizacji przyjętych celów.

System zbierania danych opierać się będzie na informacjach z wydziałów i innych jednostek Powiatu Żuromińskiego, natomiast pod względem merytorycznym na podstawie sprawozdań dyrektorów jednostek. Monitorowanie jest procesem, który ma na celu analizowanie stanu zaawansowania projektu i jego zgodności z postawionymi założeniami. Istotą monitorowania jest wyciąganie wniosków z tego, co zostało i co nie zostało zrobione a także modyfikowanie dalszych poczynań w taki sposób, aby efektywnie kojarzyć je z innymi przedsięwzięciami realizowanymi na obszarze powiatu.

Jednym z działań będzie przygotowanie sprawozdania z realizacji planu co 2 lata i przedstawienie Radzie Powiatu w celu określenia stopnia realizacji Planu. Ocena ta będzie bazą do ewentualnej korekty celów i strategii realizacji.

PRZEWODNICZĄCY
RADY

Jerzy Rzymowski

Uwagi do Projektu Strategicznego Planu Rozwoju Powiatu Żuromińskiego na lata 2014-2020

Numer strony	Aktualny zapis	Propozycja zmiany zapisu	Uzasadnienie	Stanowisko Zarządu Powiatu
Uwagi Powiatowej Rady Działalności Pożytku Publicznego				
s. 1	Brak zapisu	Na pierwszej stronie lub we wprowadzeniu powinno się wymienić imiona, nazwiska i pełnione funkcje członków zespołu tworzącego dokument	-	Uwagi nie uwzględniono Uchwała nr 503/2013 Zarządu Powiatu Żuromińskiego z dnia 31 stycznia 2013 określa członków zespołu tworzącego dokument
-	-	Analiza SWOT, tabele i wykresy wraz z podpisami powinny znajdować się w całości na jednej stronie.	-	Uwaga uwzględniona.
s. 1 – s. 101	Inne zapisy stylistyczne oraz językowe (pisownia wielką lub małą literą, błędy interpunkcyjne...)	Propozycja poprawek językowych i stylistycznych wskazanych w uwagach.	-	Uwzględniono poprawki językowe i stylistyczne wskazane w uwagach zgłoszonych przez PRDPP
s.5	807 m ²	Prawidłowo określona powierzchnia powiatu.	W Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych powierzchnia powiatu to 805 m ² . Co jest poprawne? Uwagę do PSRPP zgłoszono.	W projekcie strategii wpisana jest prawidłowa powierzchnia powiatu tj. 807 m ²
s. 6	„W skład powiatu wchodzi 2 miasta i 187 miejscowości wiejskich”	Prawidłowo określona liczba miejscowości wiejskich.	W Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych miejscowości wiejskich jest 196. Co jest poprawne ? Uwagę do PSRPP zgłoszono.	W projekcie strategii wpisana jest prawidłowa liczba miejscowości.

s. 6	Powiat żuromiński graniczy z sześcioma powiatami, tj. mławskim, płońskim, sierpeckim brodnickim i rypińskim (itp. kujawsko-pomorskie) oraz działdowskim (itp. warmińsko-mazurskie)	Za sierpeckim wstawić w nawiasie „(itp. mazowieckie)”.		Uwaga uwzględniona
s. 7	„Analiza powyższego zestawienia wskazuje ciągły spadek ludności powiatu żuromińskiego. Spadek ten generują wszystkie gminy powiatu żuromińskiego.”	Proponuje się dodać dane z 2013 r. lub napisać tak: „Spadek liczby ludności powiatu żuromińskiego...”	Nie można na podstawie danych z Tabeli 2 wyciągać takich wniosków. W zasadzie nie można nawet nazwać tego analizą. Po pierwsze dane są tylko z trzech lat (dlaczego nie z 2013 r. ?), czyli można zaobserwować tylko dwie zmiany, między 2010, a 2011 r. i między 2011 a 2012 r. Nie można tego nazwać ciągłym spadkiem we wszystkich gminach. W gminie Kuczbork – Osada i Lubowidz liczba ludności najpierw spada, a później wzrasta. To wygląda tak jakby tabelę dołożono jako argument do istniejącej już teorii. To się bardzo rzuca w oczy.	Uwaga uwzględniona skreślono wyraz „ciągły”.
s.7	Brak informacji pod Tabelą 3	Powinno się dodać informację o starzejącym się społeczeństwie (Tabela 3).	Nie tylko odpływ ludności jest istotny, ale też ciągle zmniejszający się przyrost naturalny, z którym zmaga się cała Europa.	Uwagi nie uwzględniono

Pod względem geologicznym powiat żuromiński leży w obrębie jednostki zwanej wyniesieniem mazursko-suwańskim. Prekambryjskie podłoże kryształiczne przykrywają młodsze osady okresów trzeciorzędowych, warstwę powierzchniową budują utwory czwartorzędowe. Ich geneza wiąże się z działalnością lądolodu. Część środkową i południową powiatu budują utwory lodowcowe młodsze. Utwory lodowcowe tworzą piaski, żwiry, ropy i gliny o różnorodnej miąższości. W dolinach rzecznych występują mady lub piaski zbielicowane, przykryte warstwą torfów. Na obszarze powiatu wykształciły się gleby bielicowe, pseudobielicowe, piaski zbielicowane oraz czarne ziemie i mady

Powiat żuromiński znajduje się w zdecydowanej większości na terenie Równiny Raciąskiej. Część gminy Kuczbork – Osada i Lubowidz leży w obrębie Wzniesień Mławskich. Oba mezoregiony wchodzi w skład Niziny Północnomazowieckiej. Dodatkowo część gminy Lutocin i Lubowidz leży także w obrębie Równiny Urszulewskiej, będącej fragmentem Pojezierza Chełmińskiego – Dobrzyńskiego. Natomiast pod względem geologicznym.....”

Prośba o umieszczenie informacji

Uwagę uwzględniono

s. 8	w km 130+450 w miejscowości Stanisławowo do rzeki Wkry wpływa rzeka Mak (10, 6 km) prowadząca wody z gminy Biezuń,	Wykreślić	Mak opisano, jako rzekę. Według nas taka rzeka nie istnieje.	Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 17 grudnia 2002 roku Dz.U.2003.16.149 ITP. w sprawie śródlądowych wód powierzchniowych lub ich części stanowiących własność publiczną Mak jest rzeką uwagi nie uwzględniono
s. 9	Przeważająca część powiatu (środkowa i wschodnia) leży w zasięgu głównego zbiornika wód podziemnych – zbiornika Działdowo, wymagającego szczególnej ochrony	Całkowicie usunąć tą informację	Uważamy, że należałoby wyjaśnić w „dwóch zdaniach” dlaczego ta ochrona jest taka niezbędna	Uwagi nie uwzględniono
s. 9	Grunty leśne prywatne ogółem o powierzchni 7571,30 ha w tym grunty leśne prywatne osób fizycznych o powierzchni 7 149,30 ha, grunty leśne prywatne wspólnot gruntowych 398,00 ha, grunty leśne gminne o powierzchni 17,70 ha.	Brak propozycji zmiany	Suma hektarów nie zgadza się zostaje 24 ha , albo 6,3 ha . Prośba o wyjaśnienie	Uwagi nie uwzględniono W tekście nie uwzględniono gruntów leśnych pozostałych osób prawnych (kościołów, związków wyznaniowych, organizacji społecznych itp.)
s. 12	Na terenie gminy Żuromin istnieje składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne zlokalizowane w m. Brudnice	Brak propozycji zmiany zapisu	Brak uzasadnienia Pytanie Czy to składowisko nie jest już zamknięte ?	Uwagi nie uwzględniono. Składowisko w Brudnicach nie jest zamknięte, ma status składowiska rezerwowego.
s. 17	Udział procentowy powierzchni glebowych wg klas bonitacyjnych gleb w powiecie żuromińskim	Brak propozycji zapisu	Brak uzasadnienia Pytanie Czy nie chodzi o grunty rolne ?	Uwagi nie uwzględniono ponieważ nie tylko grunty użytkowane rolniczo posiadają klasę bonitacyjną

s. 69	Oprócz dużych systemowych farm wiatrowych na terenie powiatu żuromińskiego	Napisać ferm zamiast farm	- Wpisać ferm	Uwagi nie uwzględniono
s. 73		Dodać kropkę działania na rzecz niesytuowania inwestycji uciążliwych na obszarach cennych przyrodniczo	Brak uzasadnienia	Uwagi nie uwzględniono Lokalizacja inwestycji wynika z przepisów prawa
s. 46	„Zespole”	„Zespole Szkół”	-	Uwaga uwzględniona
s. 51	„Wypocząć można także w agroturystycznym Bocianie Gniazdo w Pełkach (gm. Biezuń), odwiedzić z wędką stawy rybne gospodarstwa turystycznego w obrębie Żuromina, czy skorzystać z atrakcji parku linowego i ośrodka rekreacyjnego Ranczo Boguszewiec (gm. Lutocin).”	Dopisać Nad Stawami po turystycznego	-	Uwaga uwzględniona

s.52	Aktualnie brak takiego zapisu.	Przyczyną są duże skupiska ferm drobiowych i chlewni (szczególnie w gminach Żuromin, Kuczbork – Osada i Bieżeń), które powodują uciążliwe wonie. Wzrost ilości gospodarstw agroturystycznych, atrakcji turystycznych i przedsiębiorstw działających w obszarze turystyka będzie możliwy tylko w przypadku wzmożenia w przyszłości działań na rzecz unormowania praw lokalizacyjnych inwestycji uciążliwych. Należałoby kolejne inwestycje tego typu sytuować z dala od siedzib ludzkich, miejsc o dużym potencjale rekreacyjnym, turystycznym i z dala od obszarów chronionych.	Powtórnie zgłasza się do wpisania dalszą część tego akapitu 2. Turystyka jest codziennym obszarem działań niektórych członków Rady. Ponieważ znamy się na tym, wiemy też co powoduje problemy. Proszę uzasadnić dlaczego nie uwzględniono wcześniej tej poprawki.?	Uwagi nie uwzględniono. Uwaga powtórzona po raz drugi. Poza tym brak analiz na podstawie, których można wysnuć przedmiotowy wniosek).
s.52	Aktualnie brak takiego zapisu.	Tabela Nr 12 Zagrożenia – Dodać 4 kropkę: „głośnie (na skalę krajową) konflikty społeczne, między hodowcami zwierząt a obywatelami, stawiające powiat w złym świetle”.	-	Uwagi nie uwzględniono.
s. 63	„Wszystkie obecne linie w wystarczającym stopniu zaspokajają potrzeby mieszkańców powiatu w tym zakresie”	„Słaba dostępność komunikacyjna szkół”	W rozdziale dotyczącym oświaty napisano o słabej dostępności komunikacyjnej. Te dwa zdania się wykluczają.	Uwagi nie uwzględniono.

s. 74	„Wsparcie skierowane w szczególności do rodziców z dziećmi, niepełnosprawnych, bezrobotnych, osób w wieku 50 + „	Obszar Społeczeństwa Tabela 19 Wsparcie grup nieaktywnych zawodowo. Aktywizacja rezerw rynku pracy oraz działania na rzecz poprawy sytuacji demograficznej. Pierwsza kropka - tuż za „osób w wieku 50+” wpisać „i poniżej 26 roku życia”.	-	Wpisuje się „i poniżej 30 roku życia”.
s.81	Aktualnie brak takiego zapisu.	Obszar Turystyka (działania). Dodać 7 Kropkę - Stworzenie atrakcyjnych wizualnie materiałów promujących powiat i jego atrakcje turystyczne oraz prezentowanie ich na targach międzynarodowych turystycznych i regionalnych.	-	Uwagi nie uwzględniono.
s.89	dam ³ /rok, Mg/rok	-	Czy jednostki w przedziale rocznym ? (np. dam ³ /rok, Mg/rok), trzeba to napisać?	Uwagi nie uwzględniono.

s.90	Brak danych	Wpisać dane.	<p>Brak danych dotyczących :</p> <p>„Zdawalność egzaminu maturalnego w powiecie...”</p> <p>Zdawalność egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe...”</p> <p>„Liczba osób dorosłych zatrudnionych lub prowadzących działalność...”</p> <p>„Liczba kursów i szkoleń zorganizowanych dla osób dorosłych w danym roku szkolnym...”</p> <p>„Liczba instytucji kultury (biblioteki, domy kultury, muzea)</p>	<p>Uwaga uwzględniona w zakresie „Liczba instytucji kultury (biblioteki, domy kultury, muzea).</p> <p>Uwaga nieuwzględniona w odniesieniu do wskaźników: „Zdawalność egzaminu maturalnego w powiecie...”</p> <p>Zdawalność egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe...”</p> <p>„Liczba osób dorosłych zatrudnionych lub prowadzących działalność...”</p> <p>„Liczba kursów i szkoleń zorganizowanych dla osób dorosłych w danym roku szkolnym...”</p> <p>Wyżej wymienione wskaźniki będą monitorowane od daty wejścia w życie strategii.</p>
s. 1 – s. 101	Brak danych lub rozwinąć	<p>Brakuje rozwinąć skrótów funkcjonujących</p> <p>w tekście: ISO, KP PSP, KPP, OSP, ZHP. Dodać następujące:</p> <p>ODiDZ – Ośrodek Doskonalenia i Doskonalenia Zawodowego</p> <p>PZPN – Polski Związek Piłki Nożnej</p>	-	Uwaga uwzględniona

Uwagi Radnych Powiatu Żuromińskiego

s. 67	<p>Powiat Żuromiński ściśle współpracuje z podmiotami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo publiczne, w tym z Komendą Powiatowej Straży Pożarnej, Komendą Powiatową Policji, Powiatowym Ochotniczym Strażem Pożarnym, Powiatowym Inspektorem Weterynarii, Powiatową Stacją Sanitarno – Epidemiologiczną, Powiatowym Inspektorem Nadzoru Budowlanego, Wojewódzkim Zarządem Melioracji.</p>		Uwaga uwzględniona
s. 66	<p>Tabela 14. Pracujący według sektorów własności w latach 2010 – 2011</p> <p>Tabela 15. Pracujący według rodzajów działalności w latach 2010 – 2011</p>	Poszerzenie tabeli o dane z lat 2012 i 2013	Uwaga uwzględniona dotyczy 2012 roku
s. 7	Tabela 1. Stan ludności powiatu żuromińskiego w latach 2010 – 2012	Zamieszczenie tabeli przedstawiających dane dotyczące urodzeń, zgonów i migracji ludności powiatu żuromińskiego	Brak danych z 2013 Uwaga uwzględniona

PRZEWODNICZĄCY
RADY
Jerzy Rzymowski

**Strategiczny Plan Rozwoju
Powiatu Żuromińskiego
na lata 2014-2020**

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	4
1 STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU.....	5
2 DIAGNOZA ROZWOJU POWIATU ŻUROMIŃSKIEGO.....	5
2.1 ZASOBY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO.....	8
2.2 ŚRODOWISKO.....	10
2.2.1 Gospodarka wodno-ściekowa.....	11
2.2.2 Gospodarka odpadowa.....	13
2.2.3 Stan czystości powietrza atmosferycznego.....	14
2.2.4 Źródła nadzwyczajnych zagrożeń środowiska.....	14
2.2.5 Hałas.....	15
2.2.6 Promieniowanie elektromagnetyczne niejonizujące.....	15
2.3 ROLNICTWO.....	18
2.4 SPOŁECZEŃSTWO.....	19
2.4.1 Analiza lokalnego rynku pracy.....	19
2.4.2 Struktura bezrobocia w powiecie żuromińskim.....	21
2.4.2.1 Poziom bezrobocia.....	21
2.4.2.2 Stopa bezrobocia w latach 2010 – 2013.....	24
2.4.2.3 Wiek bezrobotnych.....	26
2.4.2.4 Bezrobotni zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Żurominie powyżej 50 roku życia 27	
2.4.2.5 Bezrobotni zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Żurominie do 30 roku życia.....	28
2.4.2.6 Wykształcenie.....	29
2.4.2.7 Staż pracy.....	29
2.4.2.8 Czas pozostawania bez pracy.....	30
2.4.2.9 Napływ i odpływ bezrobotnych.....	31
2.4.2.10 Wnioski.....	31
2.4.3 Promowanie zatrudnienia.....	32
2.4.3.1 Promowanie zatrudnienia przez rozwój małych i średnich przedsiębiorstw.....	32
2.4.3.2 Dialog społeczny i partnerstwo lokalne.....	34
2.4.3.3 Analiza SWOT.....	35
2.5 OCHRONA ZDROWIA I OPIEKA SPOŁECZNA.....	36
2.5.1 Ochrona zdrowia.....	36
2.5.1.1 Promocja zdrowia.....	37
2.5.2 Opieka społeczna.....	39

2.5.2.1	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żurominie	39
2.5.2.2	Dom Pomocy Społecznej w Bądzynie	39
2.5.2.3	Warsztaty Terapii Zajęciowej w Żurominie	39
2.5.2.4	Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Żurominie	40
2.6	OŚWIATA	42
2.6.1	<i>Dane demograficzne i wybory uczniów</i>	42
2.6.2	<i>Prognoza sytuacji nauczycieli</i>	45
2.6.3	<i>Szkolnictwo ogólnokształcące</i>	45
2.6.4	<i>Szkolnictwo zawodowe</i>	46
2.6.5	<i>Szkolnictwo osób dorosłych</i>	47
2.6.6	<i>Szkolnictwo specjalne</i>	48
2.6.7	<i>Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Żurominie</i>	49
2.7	KULTURA I TURYSTYKA	52
2.7.1	<i>Kultura</i>	52
2.7.2	<i>Turystyka</i>	54
2.8	SPORT	57
2.9	SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE	59
2.10	UWARUNKOWANIA GOSPODARCZE	64
2.11	PRZEMYSŁ I PRODUKCJA	65
2.12	TRANSPORT I KOMUNIKACJA	67
2.13	BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	71
3	POTENCJAŁ ROZWOJOWY POWIATU	74
3.1	POTENCJAŁ ROZWOJOWY ROLNICTWA	74
3.2	POTENCJAŁ ROZWOJOWY PRZEMYSŁU ROLNO SPOŻYWCZEGO	74
3.3	POTENCJAŁ ROZWOJOWY USŁUG	74
3.4	POTENCJAŁ TURYSTYCZNY	74
3.5	POTENCJAŁ KAPITAŁU LUDZKIEGO	75
3.6	POTENCJAŁ SIECI TRANSPORTOWEJ	75
3.7	POTENCJAŁ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO	75
3.8	POTENCJAŁ ENERGETYKI ODNAWIALNEJ	75
3.9	POTENCJAŁ SIECI OSADNICZEJ	76
4	STRATEGIA ROZWOJU	76
4.1	MISJA POWIATU ŻUROMIŃSKIEGO	76
4.2	WIZJA POWIATU ŻUROMIŃSKIEGO	77
4.3	STRATEGICZNE CELE ROZWOJU	77
5	KIERUNKI DZIAŁAŃ	78

6	WSKAŹNIKI REALIZACJI CELÓW STRATEGII	96
7	SYSTEM REALIZACJI STRATEGII	98
8	SYSTEM MONITOROWANIA STRATEGII	98
9	REGULACJE PRAWNE	99
10	RAMY FINANSOWE	100
10.1	DOCHODY.....	100
10.2	WYDATKI.....	100
10.3	INSTRUMENTY FINANSOWE	101
11	ZGODNOŚĆ ROZWOJU STRATEGII POWIATU ŻUROMIŃSKIEGO Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO RZĘDU	102
12	SPIS WYKORZYSTYWANYCH SKRÓTÓW	103
13	SPIS WYKRESÓW	105
14	SPIS TABEL.....	107

WPROWADZENIE

Strategiczny Plan Rozwoju Powiatu Żuromińskiego na lata 2014-2020 jest dokumentem określającym podstawowe kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego. To swego rodzaju długookresowy instrument podnoszenia lokalnej konkurencyjności, jakości i atrakcyjności. Strategiczny Plan Rozwoju umożliwia optymalne gospodarowanie funduszami publicznymi, odgrywa znaczącą rolę w procesie aplikowania o środki zewnętrzne, w tym w szczególności środki pochodzące z Unii Europejskiej. Projekt Strategicznego Planu Rozwoju powstał z diagnozy potrzeb, zidentyfikowanych problemów, analiz i uwarunkowań obszarów życia społeczno-gospodarczego zaprezentowanych w tym dokumencie.

Strategiczny Plan Rozwoju określa ogólną wizję przyszłości powiatu żuromińskiego, jego pożądany obraz. Zależy nam przede wszystkim na wzmocnieniu gospodarki poprzez rozwijanie produkcji i usług, wykorzystaniu potencjału rolniczego powiatu z zachowaniem wysokich walorów przyrodniczych, uzyskaniu odpowiedniego poziomu ochrony zdrowia i bezpieczeństwa mieszkańców. Ważnym elementem jest też podniesienie jakości kapitału ludzkiego i społecznego. Dla urzeczywistnienia wspólnej wizji wytyczono cele strategiczne rozwoju powiatu. Polityka rozwoju powiatu koncentrować się będzie na działaniach decydujących o konkurencyjności powiatu i pozyskiwaniu środków na rozwój. Zaplanowane działania będą służyły pobudzaniu aktywności gospodarczej, wspieraniu konkurencyjności przy jak najlepszym wykorzystaniu istniejącego potencjału.

1 STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU

Strategiczny Plan Rozwoju Powiatu Żuromińskiego do 2020 roku bazuje na doświadczeniach, dokonaniach poprzedniego okresu programowania. Jest to dokument dotyczący wszystkich dziedzin istotnych dla rozwoju powiatu. Szerokie spojrzenie na zasoby powiatu oraz jego problemy pozwoli na precyzyjne ukierunkowanie działań.

Do podstawowych czynników warunkujących skuteczną realizację Strategii należy zaliczyć:

- aktywność i skuteczność działania władz i pracowników samorządowych,
- usprawnianie struktur organizacyjnych i procedur postępowania urzędowego,
- opracowywanie wieloletnich planów inwestycyjnych,
- odpowiednią politykę informacyjną wśród mieszkańców i podmiotów gospodarczych o przedsięwzięciach rozwojowych zapisanych w Strategicznym Planie Rozwoju Powiatu Żuromińskiego,
- inicjowanie i koordynowanie współpracy władz powiatu z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami gospodarczymi przy realizacji celów strategicznych,
- prorozwojową politykę finansową powiatu, w tym pozyskiwanie środków finansowych ze źródeł zewnętrznych,
- aktywną promocję walorów przyrodniczych oraz zasobów powiatu, skierowaną do potencjalnych inwestorów oraz turystów (krajowych i zagranicznych),
- zbudowanie zintegrowanego systemu informacji o powiecie.

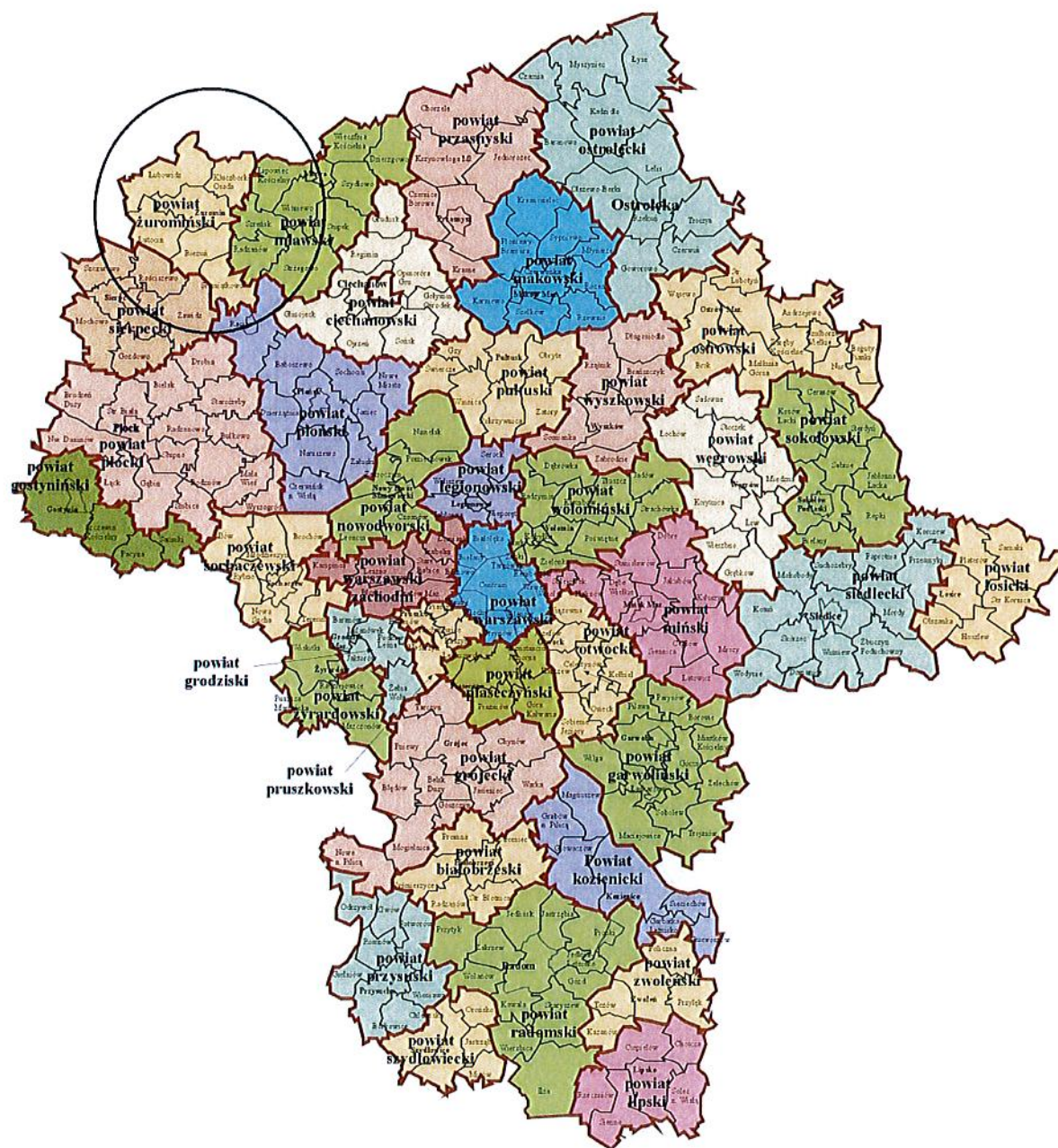
Nie ulega wątpliwości, że skuteczna realizacja celów Strategii wymagać będzie w pierwszym rzędzie dużej aktywności i systematyczności działań władz, a także pracowników samorządowych i jednostek organizacyjnych, w tym zbudowanie wzajemnych relacji, inicjatyw lokalnych i aktywności mieszkańców. Dotyczy to zarówno normalnego, rutynowego działania administracyjnego, które musi odpowiadać oczekiwaniom mieszkańców oraz podmiotom gospodarczym, jak i działań związanych z realizacją celów strategicznych. Konieczna więc jest ciągła praca nad usprawnianiem struktur organizacyjnych i procedur postępowania urzędowego.

2 DIAGNOZA ROZWOJU POWIATU ŻUROMIŃSKIEGO

Powiat Żuromiński powstał 1 stycznia 1999 roku na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 1998 r. w sprawie utworzenia powiatów (Dz. U. Nr 103, poz. 652).

Obejmuje on obszar 807 km², w jego skład wchodzi 2 gminy miejsko – wiejskie: Żuromin i Biezuń oraz 4 gminy wiejskie: Kuczbork – Osada, Lubowidz, Lutocin i Siemiątkowo. W skład powiatu wchodzi 2 miasta i 187 miejscowości wiejskich. Powiat żuromiński graniczy z sześcioma powiatami, tj. mławskim, płońskim, sierpeckim (woj. mazowieckie), brodnickim i rypińskim (woj. kujawsko-pomorskie) oraz działdowskim (woj. warmińsko-mazurskie).

Rys 1. Mapa województwa mazowieckiego z zaznaczonym umiejscowieniem powiatu żuromińskiego

Powiat żuromiński zamieszkiwany jest przez 40 300 osób, z czego w miastach zamieszkuje 10 948 osób, co stanowi ok. 27 % ludności powiatu. Średnia gęstość zaludnienia wynosi 50 osób na km².

Tabela 1. Stan ludności powiatu żuromińskiego w latach 2010-2012

Gminy/powiat	2010	2011	2012
Gmina Żuromin	14 785	14 759	14 740
Gmina Biezuń	5 352	5 326	5 302
Gmina Kuczbork – Osada	4 941	4 914	4 915
Gmina Lubowidz	7 202	7 159	7 162
Gmina Lutocin	4 626	4 569	4 538
Gmina Siemiątkowo	3 703	3 677	3 643
Powiat żuromiński Razem	40 609	40 404	40 300

Źródło: dane Urzędu Statystycznego; www.stat.gov.pl

Tabela 2. Stan ludności powiatu żuromińskiego na dzień 31.12.2012 r. z uwzględnieniem płci

Wyszczególnienie	Kobiety	Mężczyźni
Powiat żuromiński	20 385	19 915

Źródło: dane Urzędu Statystycznego; www.stat.gov.pl

Analiza powyższego zestawienia wskazuje ~~ciągły~~ spadek ludności powiatu żuromińskiego. Spadek ten generują wszystkie gminy powiatu żuromińskiego. Przyczyny spadku liczby ludności w gminach należy upatrywać w wewnętrznych migracjach, polegających na przenoszeniu się ludności z małych ośrodków wiejskich do większych miasteczek lub miast.

Tabela 3. Struktura wieku ludności w powiecie żuromińskim w latach 2010 -2012 r.

Przedział/lata	2010	2011	2012
Przedprodukcyjny	8 492	8 309	8 120
Produkcyjny	25 042	24 931	24 916
Poprodukcyjny	7075	7 164	7 264

Źródło: dane Urzędu Statystycznego; www.stat.gov.pl

Tabela 4. Migracje na pobyt stały między powiatowe wg typu, kierunku

Wyszczególnienie	Zameldowani ogółem	Zameldowani z miast	Zameldowani z wsi	Wymeldowania ogółem	Wymeldowani do miast	Wymeldowani na wieś	Saldo migracji
2010							
Powiat żuromiński	179	88	91	337	222	115	-158
2011							
Powiat żuromiński	154	75	79	361	271	90	-207
2012							
Powiat żuromiński	170	70	100	354	227	127	-184

Tabela 5. Ruch naturalny wg płci (urodzenia i zgony)

Wyszczególnienie	Urodzenia żywe	Zgony ogółem
2010		
Powiat żuromiński	416	430
2011		
Powiat żuromiński	427	426
2012		
Powiat żuromiński	410	428

2.1 Zasoby środowiska przyrodniczego

Powiat żuromiński znajduje się w zdecydowanej większości na terenie Równiny Raciąskiej. Część gminy Kuczbork – Osada i Lubowidz leży w obrębie Wzniesień Mławskich. Oba mezoregiony wchodzi w skład Niziny Północnomazowieckiej. Dodatkowo część gminy Lutocin i Lubowidz leży także w obrębie Równiny Urszulewskiej, będącej fragmentem Pojezierza Chełmińskiego – Dobrzyńskiego. Natomiast pod względem geologicznym powiat żuromiński leży w obrębie jednostki zwanej wyniesieniem mazursko-suwańskim. Prekambryjskie podłoże krystaliczne przykrywają młodsze osady okresów trzeciorzędowych, warstwę powierzchniową budują utwory czwartorzędowe. Ich geneza wiąże się z działalnością lądolodu. Część środkową i południową powiatu budują utwory lodowcowe młodsze. Utwory lodowcowe tworzą piaski, żwiry, iły i gliny o różnorodnej miąższości. W dolinach rzecznych występują mady lub piaski zbielicowane, przykryte warstwą torfów. Na obszarze powiatu wykształciły się gleby bielcowe, pseudobielcowe, piaski zbielicowane oraz czarne ziemie i mady.

Pod względem przydatności rolniczej przeważają gleby zaliczane do kompleksu piątego (żytni dobry), szóstego (żytni słaby) i siódmego (żytni bardzo słaby). Najlepsze z nich występują na terenie gmin: Lutocin, Biezuń i Żuromin, a najgorsze w gminie Lubowidz i Siemiątkowo.

Rolnictwo stanowi ważny dział gospodarki powiatu żuromińskiego. W 2010 r. liczba gospodarstw rolnych wynosiła 5344 -dane z GUS. Powierzchnia gruntów użytkowanych rolniczo wynosi **58 257** ha, co stanowi ok. **72** % ogólnej powierzchni powiatu (stan na 01.01.2013 r., dane Wydziału Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami Starostwa Powiatowego w Żurominie.)

W skali całego powiatu grunty orne stanowią **45,03** %, tj. **36 325** ha. Gleby przydatne są głównie do uprawy żyta, ziemniaków i łubinu, poza glebami klas III i IV, na których uprawiane są pszenica i mieszanki zbożowe.

Wody powierzchniowe z terenu powiatu w przeważającej większości odbierane są przez Wkrę, która przecina powiat, płynąc przez jego środek – z północy na południe, a na terenie gminy Biezuń skręca na wschód. Na całej trasie (ok. 43 km) rzeka zbiera wody niewielkich rzek i dopiero na terenie gminy Radzanów (powiat mławski) do Wkry wpływa większy dopływ - rzeka Mławka.

Przez teren powiatu żuromińskiego przepływa 12 rzek i 2 kanały: Kanał Luta-Wkra i Kanał Ulgi– Swojęcianki. łączna długość rzek w powiecie wynosi 200 km, z czego 2,6 km stanowią kanały.

Ważniejsze dopływy rzeki Wkry w obszarze powiatu żuromińskiego:

- w km 125+880 w miejscowości Siciarz do rzeki Wkry wpływa rzeka Luta (26, 8 km) prowadząca wody z gminy Żuromin, Biezuń oraz Siemiątkowo,
- w km 130+450 w miejscowości Stanisławowo do rzeki Wkry wpływa rzeka Mak (10, 6 km) prowadząca wody z gminy Biezuń,
- w km 136+180 w miejscowości Biezuń do rzeki Wkry wpływa Kanał Luta-Wkra prowadzący nadmiar wód z rzeki Luty,
- w km 136+380 w miejscowości Biezuń do rzeki Wkry wpływa rzeka Swojęcianka prowadząca wody z gminy Lubowidz, Żuromin, Lutocin.

Przeważająca część powiatu (środkowa i wschodnia) leży w zasięgu głównego zbiornika wód podziemnych – zbiornika Działdowo, wymagającego szczególnej ochrony (oprac. w 1990r. pod redakcją prof. A.S. Kleczkowskiego z AGH – Instytut Hydrograficzny w Krakowie).

Na terenie powiatu znajdują się złoża surowców mineralnych (kruszywa naturalne), których eksploatacja może być czynnikiem aktywizującym powiat. Zasoby geologiczno-bilansowe udokumentowanych złóż kruszywa naturalnego na terenie powiatu żuromińskiego wynoszą 21 216

tys. ton. – (źródło danych Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce Państwowy Instytut Geologiczny wg stanu na dzień 31.12.2012 r.). Zlokalizowane są one w północno - wschodniej części powiatu, w gminach Żuromin, Lubowidz, Kuczbork - Osada (obszar Wzniesień Mławskich). Aktualnie eksploatacja prowadzona jest ze złóż położonych w miejscowościach: Brudnice, Brudnice II, Wiadrowo, Dąbrowa - gm. Żuromin, Gościszka, Nowa Wieś - gm. Kuczbork - Osada, Osówka, Galumin, Ruda - gm. Lubowidz.

Powiat żuromiński leży w strefie potencjalnego występowania gazu łupkowego. Poszukiwania gazu prowadzone były na terenie gminy Lutocin.

Naturalnym bogactwem powiatu są lasy. Według klasyfikacji przyrodniczo-leśnej powiat żuromiński leży w zasięgu Krainy IV Mazowiecko – Podlaskiej. Lasy ukształtowały się tu na wielkim sandrze Skrwy (kompleks leśny w północno-zachodniej części gminy Lubowidz powiązany z lasami Lidzbarskimi) oraz na Wzniesieniach Mławskich (kompleksy na wschód od rzeki Wkry – gmina Kuczbork – Osada i częściowo gmina Lubowidz). Do kompleksów leśnych i małych enklaw przylegają gleby niskich klas bonitacyjnych VI, VI₂, które w większości występują w gminie Siemiatkowo, Lubowidz, Kuczbork - Osada, Lutocin.

W 2011 roku powierzchnia gruntów leśnych wynosiła 17 035,1 ha, w tym grunty leśne publiczne o powierzchni 9463,8 ha i grunty leśne prywatne o powierzchni 7571,3 ha. W 2011 r. wskaźnik lesistości wynoszący 20,90 % był niższy od średniego w województwie mazowieckim - 22,80% oraz średniego w Polsce – 29,20 %. Lasy niestanowiące własności Skarbu Państwa zajmowały powierzchnię 7 589,00 ha. Grunty leśne prywatne ogółem o powierzchni 7571,30 ha, w tym grunty leśne prywatne osób fizycznych o powierzchni 7 149,30 ha, grunty leśne prywatne wspólnot gruntowych 398,00 ha, grunty leśne gminne powierzchnia 17,70 ha i 24 ha gruntów leśnych pozostałych osób prawnych.

2.2 Środowisko

W powiecie żuromińskim obszar prawnie chroniony zajmuje 59 635,1 ha, co stanowi blisko 74 % całej powierzchni powiatu. Są to grunty m.in. należące do obszarów chronionego krajobrazu: **Zieluńsko – Rzęgnowskiego** – powołanego Rozporządzeniem nr 18 Wojewody Mazowieckiego z dnia 15 kwietnia 2005 r. (Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 91 poz. 2450), **Międzyrzecza Skrwy i Wkry** -powołanego Rozporządzeniem nr 23 Wojewody Mazowieckiego z dnia 15 kwietnia 2005 r. (Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 91 poz. 2455 ze zm.), **Nadwkrzańskiego** - powołanego Rozporządzeniem nr 24 Wojewody Mazowieckiego z dnia 15 kwietnia 2005 r. (Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 91 poz. 2456 ze zm.) oraz okolic **Rybna i Lidzbarka** powołanego Rozporządzeniem nr 19 Wojewody Mazowieckiego z dnia 15 kwietnia

2005 r.(Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 91 poz. 2451 ze zm.). Obszar chronionego krajobrazu uwzględnia się w planach zagospodarowania przestrzennego.

2.2.1 Gospodarka wodno-ściekowa

Wielkość zużycia wody w 2011 roku w powiecie przedstawia się następująco (wg danych z GUS) w gminie Kuczbork – 179,1 dam³/rok/gospodarstwo, w gminie Lutocin 240,3 dam³/rok/gospodarstwo, w gminie Lubowidz 226,7dam³/rok/gospodarstwo, w gminie Biezuń 355,0 dam³/rok/gospodarstwo, w gminie Żuromin 483,2 dam³/rok/gospodarstwo, gmina Siemiątkowo 151,9 dam³/rok/gospodarstwo.

Zużycie wody z wodociągów na jednego mieszkańca w 2011 roku wynosiło 40,4 m³- dane roczne, a na jednego korzystającego 48,3 m³.

Tabela 6. Długość sieci kanalizacyjnych na terenie powiatu żuromińskiego

L.p	Wyszczególnienie	Długość sieci kanalizacyjnej w km	Ludność korzystająca z sieci osoby
1.	Żuromin	Miasto: 22,4 Gmina: 0	Miasto: 7658 Gmina: 0
2.	Biezuń	Miasto: 13,9 Gmina: 0	Miasto: 1164 Gmina: 0
3.	Lubowidz	10,0	500
4.	Lutocin	11,2	606
5.	Kuczbork	2,2	662
6.	Siemiątkowo	0	0
Ogółem powiat:		59,7	10 590

Źródło: dane Urzędu Statystycznego (2012 rok) ; www.stat.gov.pl

W przypadku odprowadzania ścieków, długość sieci kanalizacyjnych w poszczególnych gminach powiatu żuromińskiego zmieniła się - długość sieci kanalizacyjnej w 2011 r. w całym powiecie wynosiła 56,6 km (dane z GUS), natomiast w 2012 r. 59,7 km. Z sieci kanalizacyjnej korzysta 10 590 osób. Z kanalizacji korzysta ogółem 25,8 % : w miastach 78,8%, na wsi 6,1 % ogólnej liczby ludności z terenu powiatu żuromińskiego.

Na terenie powiatu żuromińskiego funkcjonują następujące komunalne oczyszczalnie ścieków:

- 1) Oczyszczalnia ścieków w Żurominie – oczyszczalnia miejska - biologiczna z podwyższonym usuwaniem biogenów (osad czynny) – zarządzający - Żuromińskie Zakłady Komunalne Sp. z o.o., 09-300 Żuromin
- 2) Miejska oczyszczalnia ścieków w Bieżuniu – zarządzający - Zakład Komunalny w Bieżuniu, 09-320 Biezuń
- 3) Mechaniczno – biologiczna oczyszczalnia ścieków w Zielonej, gmina Kuczbork – Osada – zarządzający – Zakład Usług Wodnych dla Potrzeb Rolnictwa w Mławie, 06-500 Mława
- 4) Mechaniczno-biologiczna (złoża zraszane) oczyszczalnia ścieków w Lubowidzu – zarządzający - Zakład Gospodarki Komunalnej w Lubowidzu ul. Zielona 10 , 09-304 Lubowidz
- 5) Oczyszczalnia ścieków z punktem zlewnym i kanalizacji sanitarnej wsi Lutocin – zarządzający - Zakład Usług Wodnych dla Potrzeb Rolnictwa w Mławie, 06-500 Mława

Ogółem z oczyszczalni ścieków komunalnych korzysta 31,6% zamieszkałej ludności powiatu. Ścieki są oczyszczane jedynie w miastach i nielicznych miejscowościach wiejskich (głównie tam, gdzie powstały nowe oczyszczalnie ścieków). Z uwagi na brak systemu kanalizacji sanitarnej w większości wsi mieszkańcy korzystają z szamb przydomowych, z których ścieki wywożone są do oczyszczalni ścieków.

Do rzeki Wkry bezpośrednio lub pośrednio przez dopływy odprowadzone są podczyszczone ścieki komunalne, przemysłowe, bytowo-gospodarcze i opadowe z miast. Poza zorganizowanym i kontrolowanym systemem ścieków, istnieją również niekontrolowane zrzuty ścieków, najczęściej nieczyszczonych lub nienależycie oczyszczonych. Poza punktowym odpływem ścieków Wkra narażona jest w znacznym stopniu na obszarowy spływ zanieczyszczeń z terenów użytkowanych rolniczo, które zajmują 72 % powierzchni powiatu. Prowadzenie produkcji rolnej niezgodnie z Kodeksem Dobrej Praktyki Rolniczej oraz obowiązującym prawem, ścieki z gospodarstw, odchody z produkcji zwierzęcej są znaczącym źródłem zanieczyszczeń wód gruntowych i miejscowych zanieczyszczeń gleb.

Ponadto problem stanowi sposób stosowania nawozów organicznych. W większości gospodarstw obornik wywożony jest po zbiorze zbóż pod rośliny okopowe, a następnie zostaje przyorany. Po przyoraniu gleba pozostaje do wiosny bez okrywy ścierniskowej przez co rozpuszczalne związki azotu i fosforu przedostają się w głąb gleby i stanowią źródło zanieczyszczeń wód gruntowych.

Możliwości retencjonowania wód są uwarunkowane wieloma czynnikami. Są to przede wszystkim ograniczenia wynikające z naturalnych warunków topograficznych, hydrologicznych i hydrograficznych. Obecnie do celów produkcji energii elektrycznej wykorzystane jest piętrzenie na jazie młyńskim w Brudnicach oraz w Lubowidzu. Do lokalizacji mniejszych zbiorników dolinowych

(o powierzchni zalewu poniżej 100 ha) korzystne warunki są na rzece Wkrze w gminie Lubowidz (Przerodki – 29,00 ha i Bądzyn – 28,0 ha), w gminie Żuromin (Poniatowo – 20,0 ha) oraz na rzece Przylepnicy na gruntach wsi Wygody – 19,5 ha w gminie Kuczbork). Poważnym ograniczeniem dla retencjonowania wód jest ich jeszcze niedostateczna jakość, choć w ostatnim okresie wyraźnie ulega ona poprawie.

2.2.2 Gospodarka odpadowa

Na terenie powiatu żuromińskiego oprócz funkcjonującego dotychczas systemu zbierania odpadów komunalnych, tj. zbierania odpadów niesegregowanych, można wyróżnić także selektywne zbieranie odpadów do recyklingu materiałowego i zbieranie zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

Podstawową metodą unieszkodliwiania odpadów komunalnych w powiecie żuromińskim jest ich gromadzenie na składowiskach. Obecnie w powiecie funkcjonują 2 gminne składowiska odpadów komunalnych:

- 1) Gminne składowisko odpadów komunalnych w m. Kuczbork – Wieś , zajmuje w granicach korony powierzchnię 6000 m².
- 2) Na terenie gminy Żuromin istnieje składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne zlokalizowane w m. Brudnice, uruchomione w 1992 r. Obiekt położony jest w odległości ok. 1,0 km w kierunku północno- zachodnim od centrum Żuromina. Składowisko posiada pozwolenie zintegrowane.

Zgodnie z Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami dla Mazowsza na lata 2012-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2023 przedmiotowe składowiska odpadów wskazane są jako instalacje zastępcze do czasu uruchomienia regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych. Składowiska do zastępczej obsługi regionu do czasu wybudowania RIPOK (Regionalna Instalacja do Przetwarzania Odpadów Komunalnych) będą mogły funkcjonować do czasu ich bezpiecznego zapełnienia lub utraty ważności decyzji, jednak nie dłużej niż do 31 grudnia 2014 r.

Na terenie powiatu żuromińskiego gospodarka odpadami zawierającymi azbest sprowadza się do czasowego ich deponowania oraz wywozu przez uprawnione do tego podmioty. Według danych uzyskanych z gminy Lutocin wynika, że w 2012 roku zutylizowano 187,187 Mg, tj. 11.656,00 m². wyrobów zawierających azbest. Z danych WSO (Wojewódzki System Odpadowy) wynika, że w 2012 r. unieszkodliwionych zostało 250,480 Mg wyrobów zawierających azbest pochodzących z gminy Biezuń oraz 370,144 Mg wyrobów zawierających azbest pochodzących z gminy Lubowidz. Gmina Kuczbork –Osada w marcu br. złożyła ofertę na Konkurs Azbest organizowany przez

Ministerstwo Gospodarki w Warszawie na zadanie dotyczące przeprowadzenia inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest, uzupełnienie Bazy Azbestowej i opracowanie Programu usuwania wyrobów zawierających azbest wraz z prognozą oddziaływania na środowisko. W gminie Żuromin w 2011 roku unieszkodliwiono 116,786 Mg wyrobów zawierających azbest - zinwentaryzowano 7 287, 83 Mg. Gmina Siemiatkowo w 2008 roku zinwentaryzowała 3 263 Mg wyrobów zawierających azbest.

2.2.3 Stan czystości powietrza atmosferycznego

Zgodnie z art. 89 ustawy Prawo ochrony środowiska Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska co roku dokonuje oceny poziomów substancji zawartych w powietrzu w poszczególnych strefach. Roczna ocena jakości powietrza za 2011 rok została wykonana w układzie stref, zgodnie z zaleceniem Ministerstwa Środowiska oraz wytycznymi, opracowanymi na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska przez Instytut Ochrony Środowiska w Warszawie: „Wytyczne do rocznej oceny jakości powietrza w strefach wykonanej wg zasad określonych w art. 89 ustawy – Prawo ochrony środowiska z uwzględnieniem dyrektywy 2008/50/WE i dyrektywy 2004/107/WE.”

Roczna ocena jakości powietrza za 2011 rok została poszerzona w odniesieniu do ww. wytycznych o dodatkową ocenę jakości powietrza w strefach pod kątem dotrzymania poziomu docelowego dla pyłu PM_{2.5}. Analiza otrzymanych poziomów stężeń monitorowanych zanieczyszczeń w 2011 roku wskazuje na ścisłą zależność zmierzonych stężeń od warunków pogodowych. Zima spowodowała wysoką emisję zanieczyszczeń, pochodzących ze spalania paliw na cele grzewcze, co bezpośrednio przełożyło się na wysoki poziom emisji tych zanieczyszczeń, szczególnie w obszarach, gdzie dominująca jest powierzchniowa emisja indywidualna. Prowadzone pomiary stężeń substancji na stacjach pomiarowych nie wykazują wyraźnej tendencji zmniejszania się poziomów stężeń tych substancji, dla których zostały sporządzone programy ochrony powietrza. W związku z tym w najbliższych latach działania, związane z wdrażaniem rozwiązań, przewidzianych w programach ochrony powietrza, powinny być zintensyfikowane. Równocześnie w nowotworzonych programach należy przewidzieć rozwiązania, wpływające na zdecydowanie większe ograniczenia, dotyczące emisji niskiej powierzchniowej.

2.2.4 Źródła nadzwyczajnych zagrożeń środowiska

Na terenie powiatu znajdują się następujące obiekty mogące stanowić potencjalne zagrożenie dla środowiska i ludzi:

- 1) Amoniak i kwas siarkowy gromadzony w instalacjach technologicznych i zbiornikach - Spółdzielnia Mleczarska w Żurominie - 4,5 tony amoniaku i 1 tona kwasu siarkowego.
- 2) Zagrożenie pożarowo-wybuchowe stanowi odcinek gazociągu Jamał – Europa Zachodnia przebiegający przez gminę Siemiatkowo (sołectwa Krzeczanowo, Gutkowo), oraz fermy drobiu m. Kozielsk i Chodubka - zbiorniki na gaz
- 3) Duże zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi oraz środowiska mogą stanowić katastrofy i awarie cystern samochodowych, przewożących przez teren powiatu substancje i materiały niebezpieczne trasami do tego celu nie wyznaczonymi.
- 4) Skupiska ferm drobiu - zagrożenie epizootyczne (rozprzestrzenianie się chorób zwierzęcych).

2.2.5 Hałas

Hałasem jest każdy niepożądany, nieprzyjemny, dokuczliwy, a nawet szkodliwy dźwięk. Powszechność występowania hałasu powoduje wiele negatywnych skutków, szczególnie dla jakości życia i zdrowia człowieka (słuch, układ nerwowy, psychika, zmniejszenie sprawności umysłowej).

W chwili obecnej największe natężenie hałasu może występować w miejscowościach o dużym natężeniu ruchu. Trudno jest określić jaki jest stopień przekroczenia norm ze względu na brak badań w powiecie, jednak w chwili obecnej wzrost liczby samochodów, a tym samym natężenia ruchu powoduje nadmierny hałas w miejscach dużego ruchu np. w centrum Żuromina.

W celu ograniczenia uciążliwości hałasu należy w przyszłości wprowadzić zmiany w inżynierii ruchu drogowego poprzez np. budowę obwodnicy południowo -wschodniej Żuromina, Zielonej i Kuczborka oraz przebudowę drogi wojewódzkiej 541, która zmniejszy ruch w centrum miasta. Należy też eliminować z ruchu pojazdy w złym stanie technicznym, dbać o stan tekstury nawierzchni drogowej, a w celu ochrony ludności zaleca się stosowanie okien o dużej izolacyjności akustycznej.

2.2.6 Promieniowanie elektromagnetyczne niejonizujące

Promieniowanie elektromagnetyczne jest rozpatrywane jako zanieczyszczenie środowiska naturalnego. Wokół źródeł pól elektromagnetycznych tworzy się obszary ograniczonego użytkowania. Wpływ pola elektromagnetycznego na człowieka i środowisko jest uzależniony od natężenia oraz częstotliwości drgań. Źródłem promieniowania jest każde urządzenie, w którym następuje przepływ prądu elektrycznego np. sieci energetyczne, w tym linie wysokiego napięcia, stacje radiowe i telewizyjne, stacje bazowe telefonii komórkowej, radiotelefony, CB-radio, urządzenia radiowo – nawigacyjne, radiowo komunikacyjne, urządzenia elektryczne wykorzystywane w przemyśle lub w gospodarstwach domowych, aparaty telefonii komórkowej.

W powiecie żuromińskim źródłami promieniowania pól elektromagnetycznych są:

- 1) linie elektroenergetyczne napowietrzne dla prądu przemiennego o napięciach znamionowych 110 kV,
- 2) Stacje bazowe telefonii komórkowej zlokalizowane w gminach:
 - I. Lubowidz - 4 szt.
 - II. Biezuń - 3 szt.
 - III. Siemiątkowo – 2 szt.
 - IV. Żuromin – 3 szt.
 - V. Kuczbork – 3 szt.
 - VI. Lutocin – 4 szt.

Źródło: dane gmin

Ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach oraz zmniejszanie poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Tabela 7. Analiza SWOT obszaru ŚRODOWISKO

ŚRODOWISKO	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • atrakcyjne tereny pod względem walorów przyrodniczo-krajobrazowych sprzyjające rozwojowi różnych form turystyki, rekreacji i wypoczynku i związanej z nimi działalności gospodarczej • znaczne zasoby leśne • dobrze zachowane warunki przyrodnicze duża różnorodność siedlisk przyrodniczych • duży udział obszarów chronionych przyrodniczo (Górznieńsko-Lidzbarski Park Krajobrazowy), obszary chronionego krajobrazu, rezerwat, użytek ekologiczny, pomniki przyrody, obszar natura 2000 • położenie na terenie Zielonych Płuc Polski • systematycznie porządkowana gospodarka wodno-ściekowa • brak szkodliwych dla środowiska składowisk odpadów niebezpiecznych, mogilników, spalarni odpadów • brak przemysłu wytwarzającego w dużych ilościach odpady niebezpieczne bądź trudne do zagospodarowania • potencjalne złoża gazu łupkowego • sprzyjające warunki do korzystania z zasobów energii odnawialnej szczególnie wiatrowej, słonecznej i biomasy 	<ul style="list-style-type: none"> • niska świadomość ekologiczna mieszkańców • zbyt mała promocja powiatu jako terenu o dużym potencjale przyrodniczym i turystycznym • słabo rozwinięta gospodarka odpadowa • zanieczyszczenie powietrza w miastach pochodzące z ogrzewania paliwami stałymi • niski wzrost poziomu odpadów selektywnie zbieranych • brak wydzielonych i uzbrojonych terenów inwestycyjnych • słabe wykorzystanie potencjału OZE • słaby stan urządzeń melioracji wodnych szczegółowych • przestarzałe sieci przesyłu energii energetycznej
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • wzrost lesistości • rozwój energetyki odnawialnej w kierunku źródeł przyjaznych środowisku • budowa zbiornika wodnego dla potrzeb retencji i turystycznych • ograniczenie emisji pyłowych • większa świadomość ekologiczna wśród lokalnej społeczności • przebudowa złych rozwiązań węzłów komunikacyjnych • rozwój turystyki z wykorzystaniem walorów przyrodniczo – krajobrazowych 	<ul style="list-style-type: none"> • skumulowanie na małym obszarze produkcji drobiarskiej i trzody chlewnej - zagrożenie epidemiologiczne • zbyt wolny rozwój systemu gospodarki odpadami • zbyt duża ilość wytwarzanych odpadów • zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego • niebezpieczeństwo wystąpienia suszy • zniszczenie terenów cennych przyrodniczo wskutek braku niekontrolowanej urbanizacji

2.3 Rolnictwo

Pod względem przydatności rolniczej przeważają gleby zaliczane do kompleksu piątego (żytni dobry), szóstego (żytni słaby) i siódmego (żytni bardzo słaby). Najlepsze z nich występują na terenie gmin: Lutocin, Biezuń i Żuromin, a najgorsze w gminie Lubowidz i Siemiątkowo.

Rolnictwo stanowi ważny dział gospodarki powiatu żuromińskiego. W 2010 r. liczba gospodarstw rolnych wynosiła – 5344 dane z GUS. Powierzchnia gruntów użytkowanych rolniczo wynosi 58 257 ha, co stanowi ok. 72 % ogólnej powierzchni powiatu (stan w 2013 r., dane Wydziału Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami Starostwa Powiatowego w Żurominie).

W skali całego powiatu grunty orne stanowią 45,10 % tj. – 36 325 ha. Gleby przydatne są głównie do uprawy żyta, ziemniaków i łubinu, poza glebami klas III i IV, na których uprawiane są pszenica, mieszanki zbożowe.

W użytkach zielonych, zajmujących około 24,11% powierzchni, zaznacza się przewaga kompleksu II. Są to głównie siedliska pobagienne (torfy torfowisk niskich i piaski murszowe) i siedliska bagienne (torfy dolinowe). W powiecie żuromińskim nieużytki stanowią 2,91 % całej powierzchni powiatu.

Udział procentowy powierzchni glebowych wg klas bonitacyjnych gleb w powiecie żuromińskim:

- II klasa - 2,885 ha
- III klasa - 4969,63 44 ha
- IV klasa - 17 442,474 ha
- V klasa - 27098,802 ha
- VI klasa - 15 364,37 ha

Jakość gleb w powiecie jest zróżnicowana, dominują gleby słabe V i VI klasy wytworzone z piasków luźnych słabo gliniastych i piasków gliniastych lekkich. Tylko w środkowo-zachodniej części powiatu (gm. Lutocin) występują gleby dobre klasy III i IV powstałe z glin zwałowych o różnym stopniu spiaszczenia, jednakże ich udział jest znacznie niższy.

Podsumowując należy stwierdzić, że część gmin charakteryzuje się niezbyt korzystnymi warunkami dla rozwoju rolnictwa konwencjonalnego, a są to gminy Lubowidz i Siemiątkowo, rolnictwo nie powinno być postrzegane jako jedyna forma rozwoju gospodarczego, gdyż wymagać będzie dużych nakładów.

Powiat żuromiński słynie z produkcji drobiarskiej, w 2010 r. hodowano 6 558 424 szt. drobiu. W hodowli bydła przodują gminy: Lutocin 10 304 szt., Biezuń- 9 846 szt., Siemiątkowo 7398 szt., a w hodowli trzody Lutocin 60 463 szt., Żuromin 44 320 szt. i Kuczbork 32 607 szt.

Ogółem w powiecie znajduje się 46 013 szt. bydła, oraz 161 966 szt. trzody chlewnej, 540 szt. koni. Wg danych spisu rolnego 2010 r. na terenie powiatu było ok. 4,7 tys. indywidualnych gospodarstw rolnych o powierzchni powyżej 1 ha.

Tabela 8. Analiza SWOT obszaru ROLNICTWO

ROLNICTWO	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • dobre warunki dla rozwoju przemysłu rolno-spożywczego; • bardzo intensywna produkcja drobiarska • korzystne warunki lokalizacyjne dla rolnictwa ekologicznego • potencjalne warunki do rozwoju rolnictwa ekologicznego 	<ul style="list-style-type: none"> • słabo rozwinięta agroturystyka • słabo rozwinięte przetwórstwo rolno-spożywczego • konflikty pomiędzy mieszkańcami, a właścicielami wielkich ferm drobiu i trzody • brak planów zagospodarowania przestrzennego • niewielka ilość grup producenckich • zbyt mało przemysłu rolno – spożywczego i przetwórstwa płodów rolnych • brak zorganizowanego zbytu płodów rolnych oraz baz przechowalniczych • brak promocji wyrobów lokalnych w celu uzyskania „marki” na rynku
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • efektywne wykorzystanie dostępnych środków funduszy strukturalnych Unii Europejskiej • alternatywne (pozarolnicze) formy zatrudnienia dla pracujących w sektorze rolniczym • rozwój przetwórstwa rolno- spożywczego i zakładów produkcyjnych • wprowadzenie i wypromowanie „marki” na rynku dla wyrobów lokalnych • powstawanie nowych grup producenckich 	<ul style="list-style-type: none"> • spadek opłacalności produkcji w rolnictwie • rozdrobnienie gospodarstw rolnych • zmienne priorytety w polityce europejskiej w produkcji zwierzęcej • wystąpienie epizootii, czyli masowego zachorowania zwierząt na chorobę zakaźną

2.4 Społeczeństwo

2.4.1 Analiza lokalnego rynku pracy

Powiat żuromiński położony jest w północno-zachodniej części województwa mazowieckiego, z dala od większych ośrodków przemysłu, na terenach typowo rolniczych. Obszar powiatu należy

do najmniej zurbanizowanych w województwie mazowieckim, charakteryzuje się niską gęstością zaludnienia. Brakuje dużych zakładów produkcyjnych, generujących większą ilość miejsc pracy, w tym na stanowiskach dających zatrudnienie osobom o niskich kwalifikacjach zawodowych. Lokalny rynek pracy kształtują firmy zajmujące się głównie handlem i usługami - 862 podmioty, tj. 34,2% wszystkich działających w powiecie. Znaczna ich część działa w sekcjach: budownictwo (382, tj. 15,1%) i rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo (336, tj. 13,3%). Ponad 85% firm funkcjonujących na terenie powiatu to mikroprzedsiębiorstwa, zatrudniające do 10 pracowników. Duża część mieszkańców utrzymuje się z pracy w nisko opłacalnym rolnictwie oraz z prac sezonowych. W powiecie zauważalny jest utrzymujący się od wielu lat deficyt większych inwestycji sektora niepublicznego, które wpłynęłyby pozytywnie na ożywienie gospodarcze, powstanie nowych miejsc pracy, stabilizację lokalnego rynku pracy. Aby powiat mógł się rozwijać we wszystkich obszarach życia społeczno-gospodarczego, niezbędne jest zintensyfikowanie współpracy władz samorządowych szczebla powiatowego jak i gminnego, przedsiębiorców, partnerów rynku pracy, w celu wypracowania sprzyjających warunków i ulg ekonomicznych skierowanych do przedsiębiorców. Punktem wyjścia dla ożywienia gospodarczego powiatu mogłoby być opracowanie planów zagospodarowania przestrzennego, uwzględniających wyodrębnienie terenów przemysłowych i utworzenie na tych terenach specjalnych stref ekonomicznych, przyciągających podmioty gospodarcze zainteresowane tworzeniem i rozbudową firm.

Pomimo podejmowanych działań zarówno przez Urząd Pracy w Żurominie, jak i podmioty z nim współpracujące znaczna część mieszkańców powiatu w wieku aktywności zawodowej pozostaje poza sferą zatrudnienia. Wysoki poziom bezrobocia, który wynosił na koniec grudnia 2013 r. (23,6%) i , był najwyższy w subregionie ciechanowskim.

Powyższe dane świadczą, iż w powiecie żuromińskim sytuacja zawodowa mieszkańców będących w wieku aktywności zawodowej, poszukujących stabilnego zatrudnienia jest trudna. Podaż na miejsca pracy jest zdecydowanie niższa od popytu. Najniższą aktywnością zawodową, a tym samym największe problemy z podjęciem zatrudnienia mają osoby charakteryzujące się niskim wykształceniem i kwalifikacjami, które są rozbieżne z oczekiwaniami rynku pracy, osoby nie posiadające doświadczenia zawodowego, długotrwale pozostające poza rynkiem pracy. Osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Żurominie stanowiły w grudniu 2013 r. aż 94% wszystkich bezrobotnych. Do tej grupy należą: osoby do 25 roku życia 21,8%, długotrwale bezrobotni 62,4%, kobiety, które po urodzeniu dziecka nie podjęły zatrudnienia 11,7%, powyżej 50 roku życia 20,7%, bez kwalifikacji zawodowych 26,6%, bez doświadczenia zawodowego 29,8%, bez wykształcenia średniego 59%, samotnie wychowujące co najmniej 1 dziecko do 18 roku życia 4,8%, osoby, które po odbyciu kary pozbawienia wolności

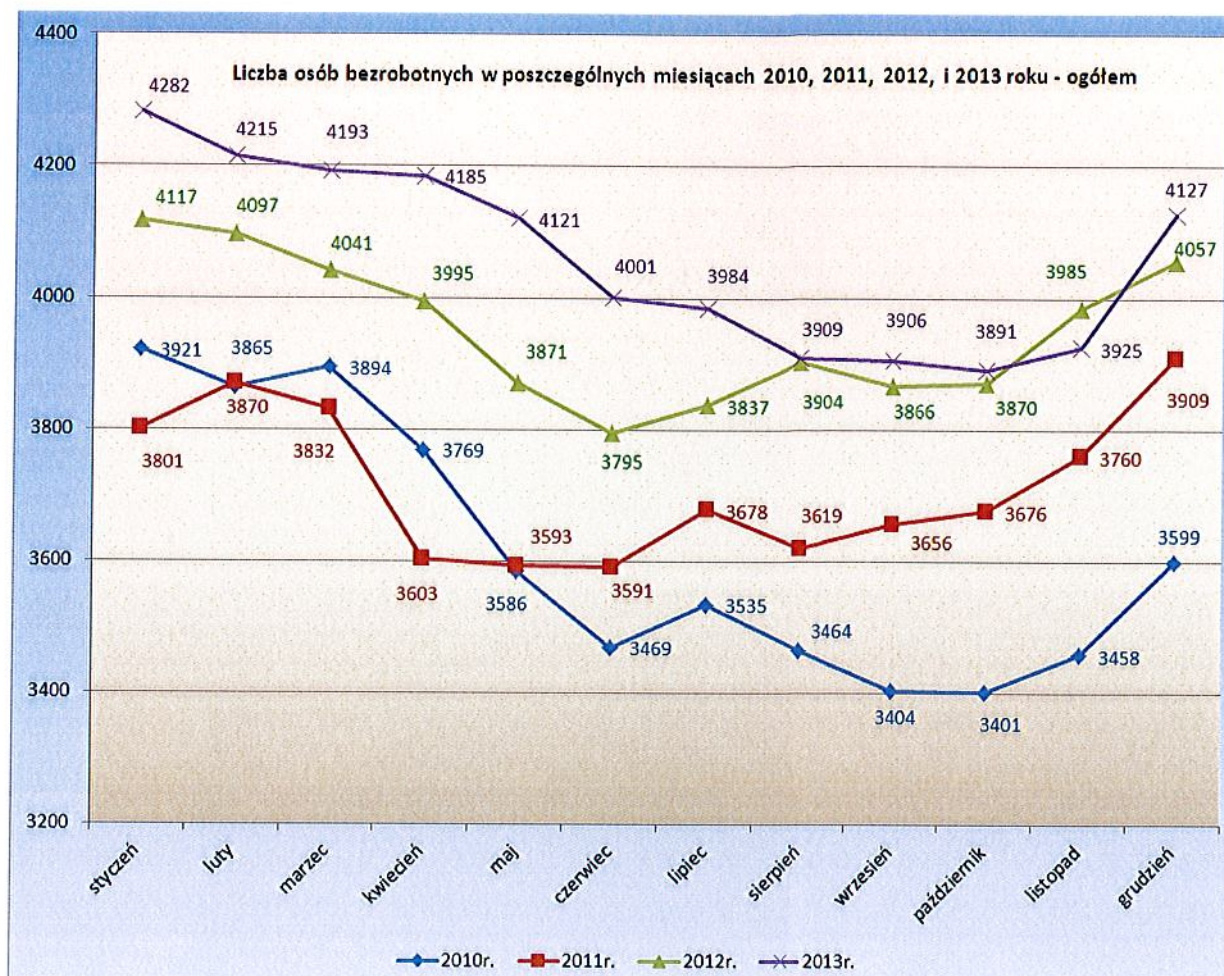
nie podjęły zatrudnienia 1,2%, niepełnosprawni 2,3%. Mieszkańcy wsi stanowili 72% ogółu bezrobotnych. Prawo do zasiłku posiadało 710 osób bezrobotnych, w tym 316 kobiet (17,2%).

Aktywizacja bezrobotnych, w tym znajdujących się w szczególnie trudnym położeniu na gruncie zawodowym, między innymi ze względu na długotrwały brak kontaktu z rynkiem pracy, brak kwalifikacji, doświadczenia zawodowego jest coraz trudniejsza i będzie wymagała jeszcze większego zaangażowania ze strony pracowników PUP. Dlatego też, Powiatowy Urząd Pracy w Żurominie analizuje dane statystyczne dotyczące osób bezrobotnych, bada jak zmieniają się na przełomie lat, prowadzi badania ankietowe służące poznaniu poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych, ich potrzeb, barier, oczekiwań. Dzięki temu może obejmować pomocą grupy bezrobotnych, które są najbardziej narażone na marginalizację społeczną, które wymagają udzielenia im wieloaspektowego wsparcia prowadzącego w konsekwencji do powrotu na rynek pracy.

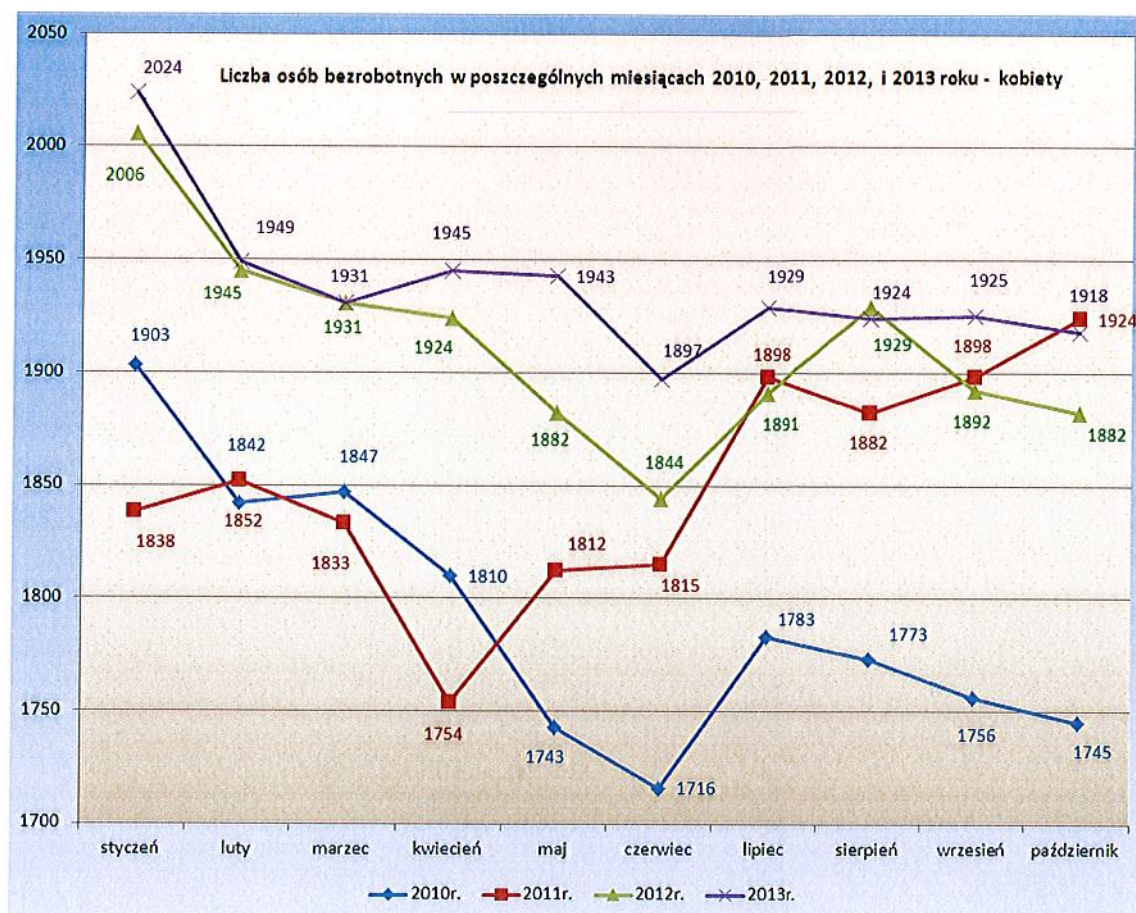
2.4.2 Struktura bezrobocia w powiecie żuromińskim

2.4.2.1 Poziom bezrobocie

Na koniec grudnia 2013 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Żurominie zarejestrowanych było 4127 osób bezrobotnych, w tym 2006 kobiet (48,6% ogółu zarejestrowanych). Na przełomie ostatnich 3 lat, tj. od grudnia 2010 r. do grudnia 2012 r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych w Powiatowym Urzędzie Pracy wzrosła o 458 osób. Tylko w stosunku do miesiąca grudnia 2012 r., kiedy zarejestrowanych było 4057 osób bezrobotnych, w tym 1 943 kobiety liczba bezrobotnych wzrosła przez kolejnych 12 miesięcy o 70 osób, tj. o 1,72%.

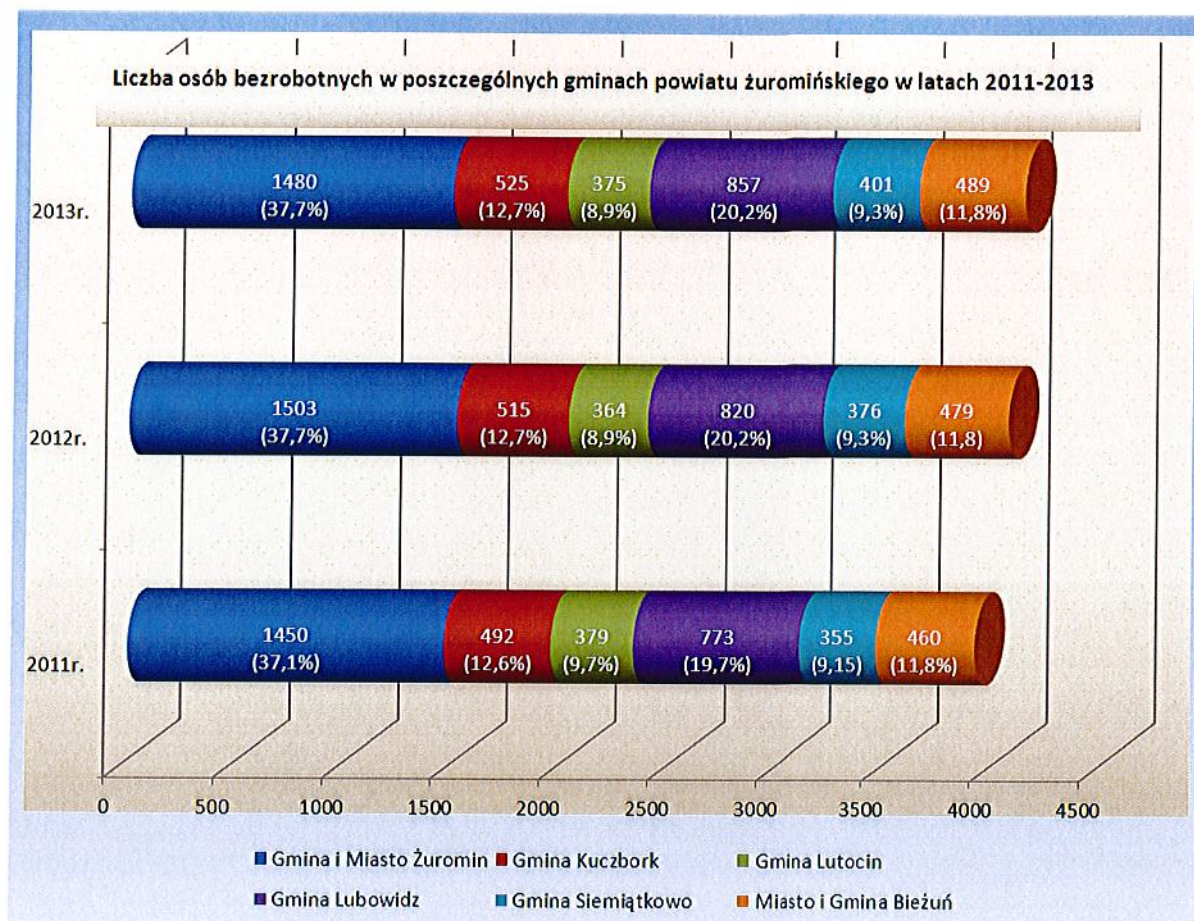

Wykres 1. Liczba osób bezrobotnych w poszczególnych miesiącach 2010, 2011, 2012 i 2013 roku - ogółem

Wykres 2. Liczba osób bezrobotnych w poszczególnych miesiącach 2010, 2011, 2012 i 2013 roku - kobiety

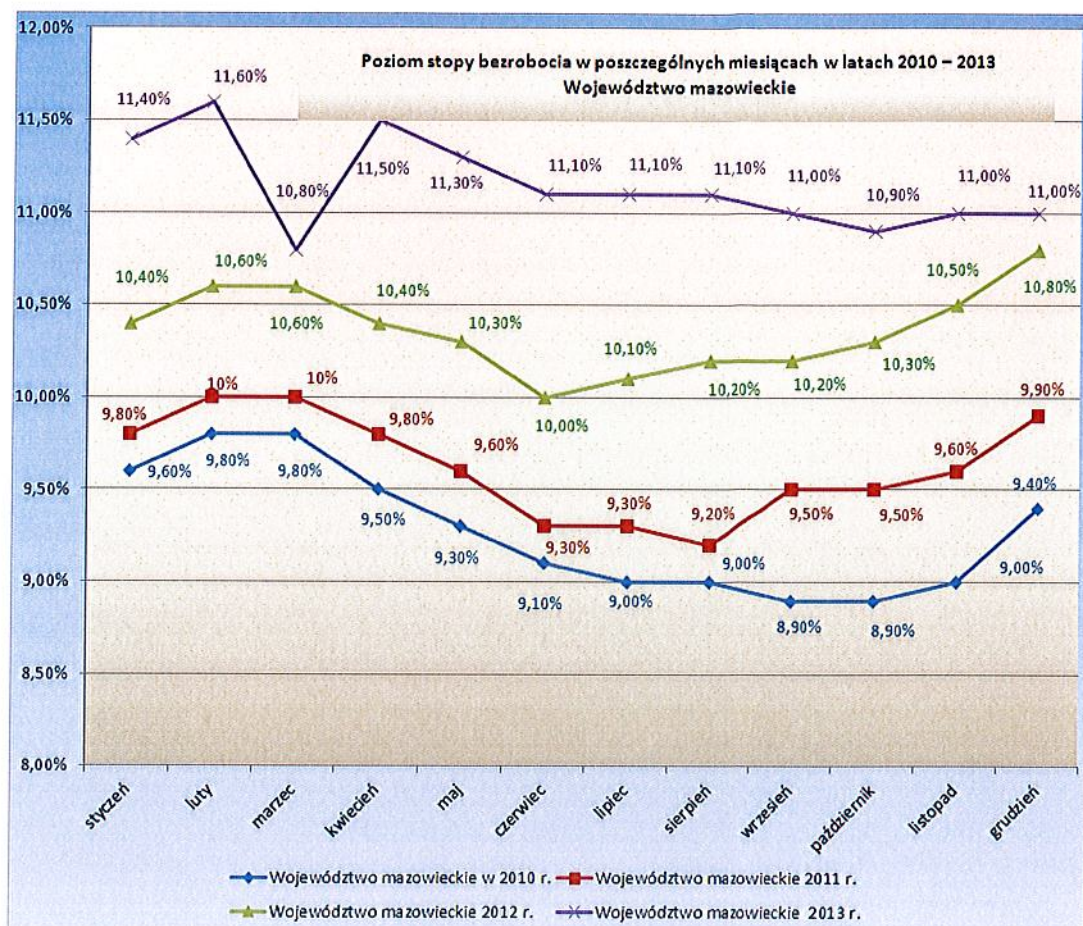
Jak wynika z poniższego diagramu największą liczbę bezrobotnych w 2013 r. stanowili mieszkańcy gminy Żuromin 1480 osób, tj. 35,9% ogółu bezrobotnych oraz gminy Lubowidz 857 osób, tj. 20,8%. Najmniejszy udział bezrobotnych jest w gminie Lutocin 375 osób, tj. 9,0% ogółu bezrobotnych.

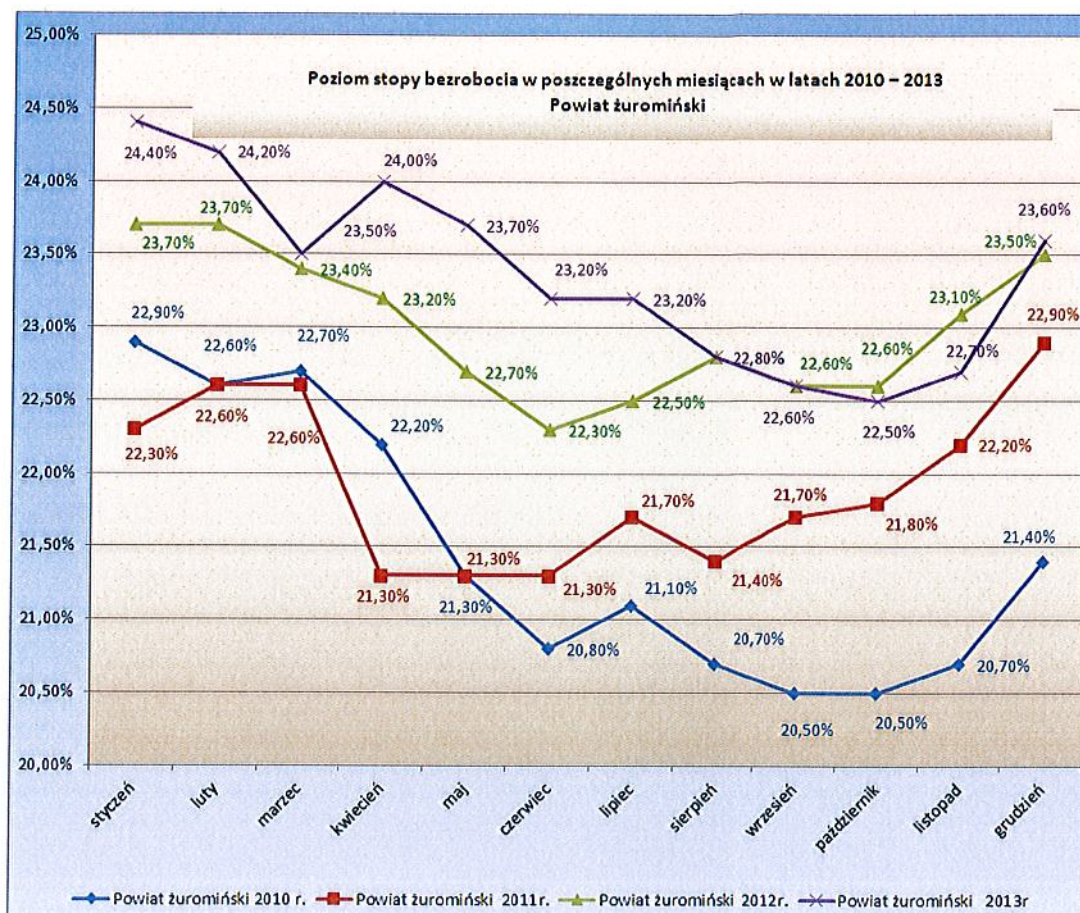
Wykres 3. Liczba osób bezrobotnych w poszczególnych gminach powiatu żuromińskiego w latach 2011-2013

2.4.2.2 Stopa bezrobocia w latach 2010 – 2013

Stopa bezrobocia w dniu 31 grudnia 2013 r. w stosunku do analogicznego okresu w 2012 r. wzrosła o 0,1 punktu procentowego i wynosiła 23,6%. Utrzymuje się od wielu lat na najwyższym poziomie w subregionie ciechanowskim. W skali całego województwa mazowieckiego, gdzie stopa bezrobocia w grudniu 2013 r. wynosiła 11,0% powiat żuromiński znajdował się na szóstym miejscu pod względem najwyższej stopy bezrobocia.

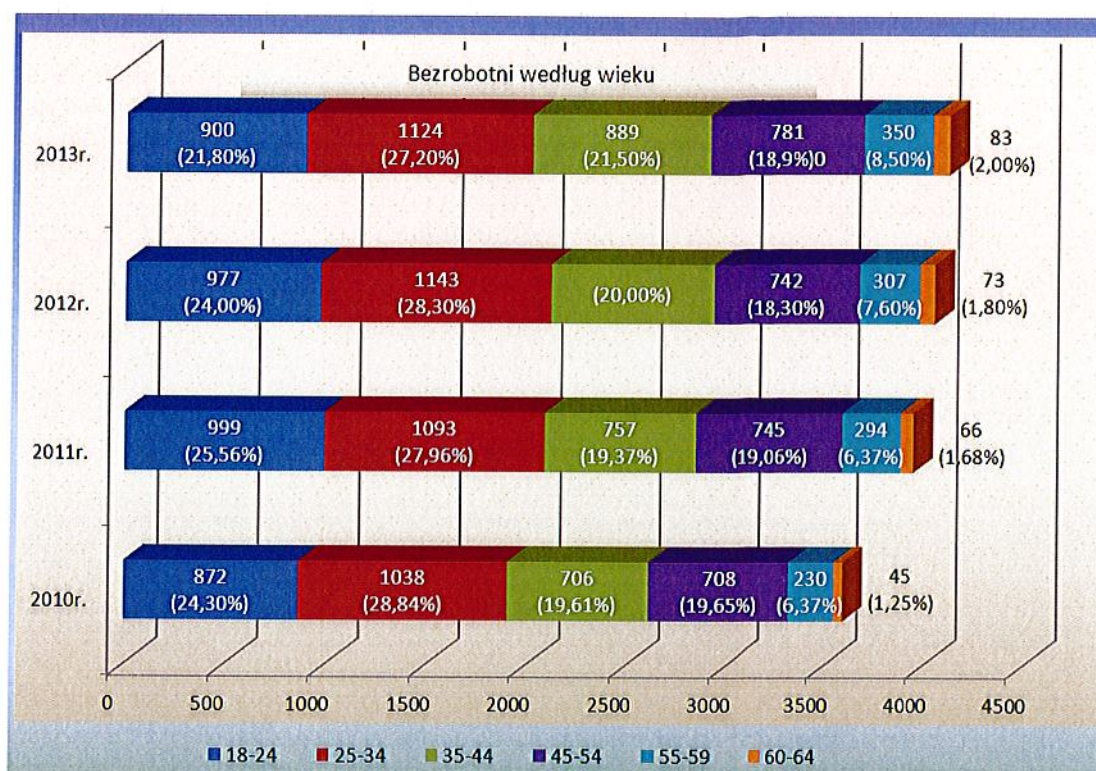
Wykres 4. Poziom stopy bezrobocia w poszczególnych miesiącach w latach 2010-2013 województwo mazowieckie

Wykres 5. Poziom stopy bezrobocia w poszczególnych miesiącach w latach 2010-2013 powiat żuromiński

2.4.2.3 Wiek bezrobotnych

Poniższy wykres przedstawia udział bezrobotnych w poszczególnych przedziałach wiekowych. W końcu roku 2013 r. w porównaniu z danymi 2012 r. najwyższy wzrost udziału w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych zanotowano w grupie wiekowej 35-44 lata (z 20,0% do 21,5%) i 55-59 lat (z 7,6% do 8,5%). Spadek udziału wśród ogółu zarejestrowanych bezrobotnych odnotowano w grupie osób w wieku 18-24 lata (z 24,0% do 21,8%) i 25-34 lata (z 28,3% do 27,2%). Największy udział w ogólnej liczbie bezrobotnych stanowiły osoby w wieku 25-34 lata (27,2%). Natomiast najmniejszy udział w ogólnej liczbie bezrobotnych stanowiły osoby w wieku 60-64 lata (2,0%).

Wykres 6. Bezrobotni wg. wieku w latach 2010-2013 powiat żuromiński

2.4.2.4 Bezrobotni zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Żurominie powyżej 50 roku życia

Na przestrzeni ostatnich czterech lat, tj. od roku 2010 do 2013 liczba osób bezrobotnych w wieku powyżej 50 roku życia zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy wzrastała. Bezrobotni z omawianej grupy wiekowej na dzień 31 grudnia 2013 r. stanowili 20,7% ogółu zarejestrowanych 854 osób, w tym 357 kobiet. W analogicznym okresie w 2012 r. osoby w wieku powyżej 50 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych stanowiły 18,5% ogółu zarejestrowanych 752 osób, w tym 357 kobiet. Powyższe dane świadczą, iż liczba przedstawicieli tej grupy wiekowej bezrobotnych wzrasta z roku na rok. Ponad 65% osób w wieku powyżej 50 roku życia to mieszkańcy wsi. Wykształcenie zawodowe, gimnazjalne i niższe posiadały 642 osoby, tj. aż 75% przedstawicieli opisywanej grupy wiekowej. Wykształcenie średnie ogólnokształcące, średnie zawodowe i policealne posiadały 172 osoby, tj. 24%. Wyższym wykształceniem legitymuje się zaledwie 7 osób.

Pozytywne jest to, iż 90% grupy, to osoby posiadające doświadczenie zawodowe, co niewątpliwie jest dużym atutem w procesie rekrutacji do pracy. Niestety, ten zgromadzony przez lata potencjał zawodowy, może zostać zaprzepaszczony w momencie wieloletniego pozostawania bez zatrudnienia. Tracąc pracę osoby mają ogromne trudności z powrotem do aktywności zawodowej. Długotrwałym bezrobociem dotkniętych jest 70% omawianej grupy wiekowej

bezrobotnych. Niepokojący jest fakt, iż ponad 53,9% osób po 50 roku życia pozostaje bez pracy nieprzerwanie powyżej 12 miesięcy, a 38,0% powyżej 24 miesięcy, tylko niespełna 30,0% osób zarejestrowanych jest bezrobotna krócej niż 6 miesięcy.

2.4.2.5 Bezrobotni zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Żurominie do 30 roku życia

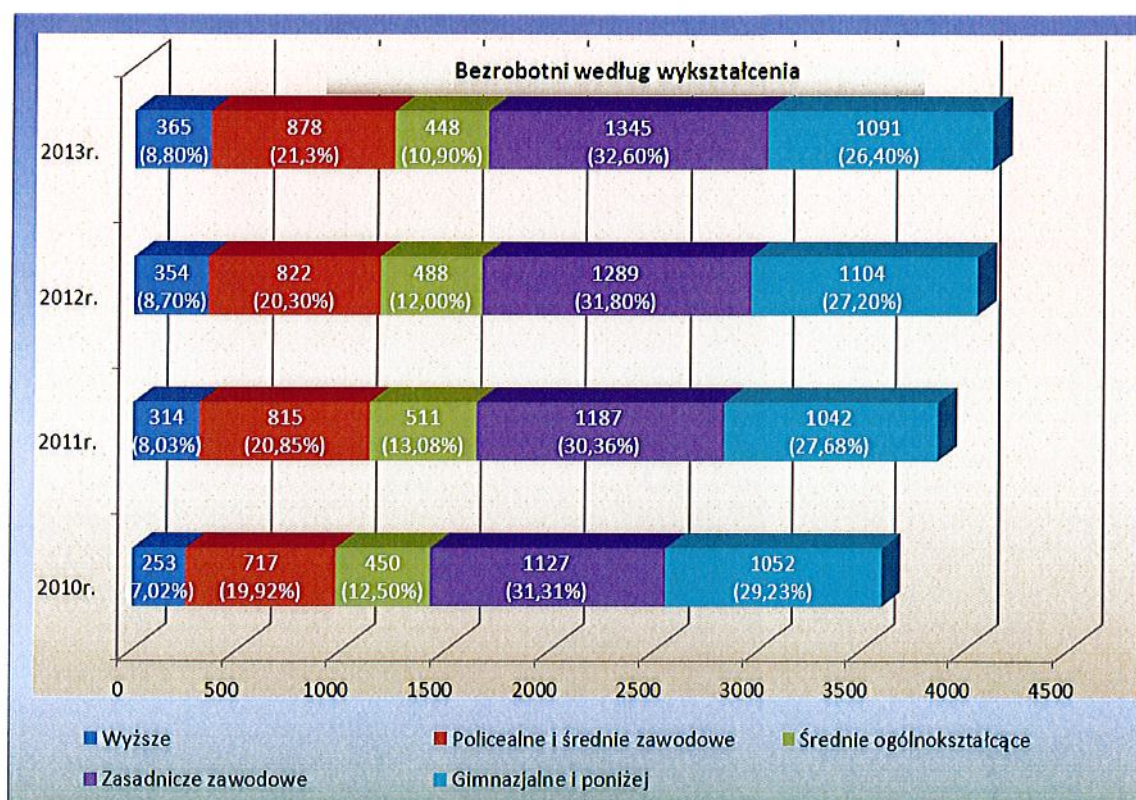
Na podstawie danych statystycznych na temat poziomu i struktury bezrobotnych w wieku do 30 roku życia, należy stwierdzić, iż wiek jest jedną z istotnych barier w drodze do podjęcia aktywności zawodowej. Udział osób w wieku do 30 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych z roku na rok wzrasta i stanowi znaczny procent wszystkich osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Żurominie. Spadek aktywności zawodowej osób w wieku 18-29 lat jest procesem postępującym i nasilającym się.

Na dzień 31 grudnia 2013 r. grupa bezrobotnych w wieku 18-29 lat stanowiła 1546 osób, w tym 770 kobiet, tj. 37,5% ogółu zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Żurominie. Mężczyźni stanowili 47,8% grupy, kobiety 52,2%. Na terenach wiejskich mieszka 77,40% przedstawicieli grupy.

W okresie od 31 grudnia 2010 r. do 31 grudnia 2011 r. liczba bezrobotnych do 30 roku życia wzrosła o 13,5%. W analogicznym okresie w 2012 r. liczba bezrobotnych utrzymywała się na tym samym poziomie jak w 2011 r. i stanowiła 1648 osób. W końcu 2013 r. liczba osób w wieku do 30 roku życia zmniejszyła się o 102 osoby, są to osoby głównie w wieku 21-24 lata 41,75% i 25-29 lat 40,72% grupy. Niskie wykształcenie, tj. gimnazjalne i poniżej posiada 247 osób, tj. 16% grupy, wykształcenie zawodowe 329 osób, tj. 21% grupy. Wykształcenie średnie ogólnokształcące posiada 312 osób, tj. 20% grupy, średnie zawodowe i policealne 404 osoby, tj. 26% grupy, 254 osoby wyższe 16,0%. Stażu pracy nie posiadało 47,3%. Krótkim okresem zatrudnienia, nieprzekraczającym 12 miesięcy posiadało 20% bezrobotnych do 30 roku życia. Skutkiem tego jest fakt, iż 56% grupy to osoby bez doświadczenia zawodowego. Z roku na rok wzrasta liczba osób długotrwale bezrobotnych w wieku poniżej 30 roku życia, która w 2009r. wynosiła 747 osób, w 2011 r. 805 osób, w 2012 r. 845 osób, w 2013 r. 842 osoby. Osoby długookresowo pozostające bez zatrudnienia stanowią 55% osób do 30 roku życia. Na przestrzeni ostatnich czterech lat sytuacja osób do 30 roku życia nie uległa poprawie. Niepokojące jest to, iż osoby bezrobotne w wieku 18-29 lat pomimo tego, iż w 63% posiadają co najmniej wykształcenie średnie, policealne lub wyższe, są bardziej mobilne od osób starszych, dyspozycyjne, kreatywne, pozostają w tak dużej liczbie w rejestrach bezrobotnych i nie są w stanie w większości samodzielnie, bez wsparcia instytucjonalnego przerwać bierności zawodowej, podjąć zatrudnienie i trwale związać się z rynkiem pracy.

2.4.2.6 Wykształcenie

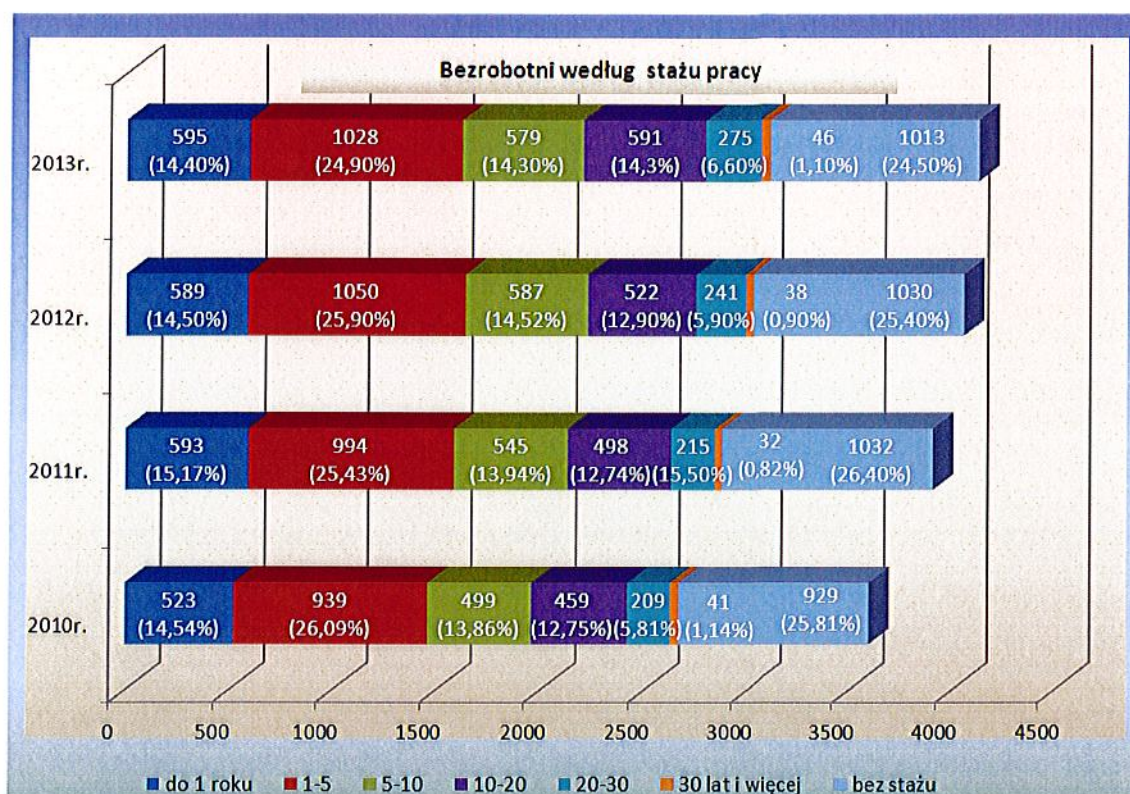
Z analizy poniższego wykresu wynika, że przeważającą grupą w ogólnej liczbie zarejestrowanych stanowią bezrobotni z wykształceniem zasadniczym zawodowym 32,6% oraz wykształceniem gimnazjalnym i poniżej 26,4%. Należy stwierdzić, że w stosunku do poprzedniego roku nastąpił wzrost udziału osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym. W niewielkim stopniu wzrósł udział osób z wykształceniem wyższym w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w stosunku do 2012 r. Zmniejszeniu uległa liczba osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym z 12,0% do 10,9%. Udział osób z wykształceniem wyższym w ogólnej liczbie bezrobotnych może świadczyć o wzrastającym poziomie wykształcenia społeczeństwa.

Wykres 7. Bezrobotni wg. wykształcenia w latach 2010-2013 powiat żuromiński

2.4.2.7 Staż pracy

W strukturze osób bezrobotnych według stażu pracy na koniec 2013 r. nadal największy odsetek stanowiły osoby ze stażem 1-5 lat (24,9%) oraz osoby bez stażu pracy (24,6%). Spadek odnotowano w strukturze osób bezrobotnych posiadających staż 1-5 lat (z 25,9% do 24,0%) oraz bezrobotnych bez stażu (z 26,4% do 24,5%). Analiza poniżej tabeli pokazuje, iż w stosunku do roku 2012 w pozostałych przedziałach nie zaszły zasadnicze zmiany.

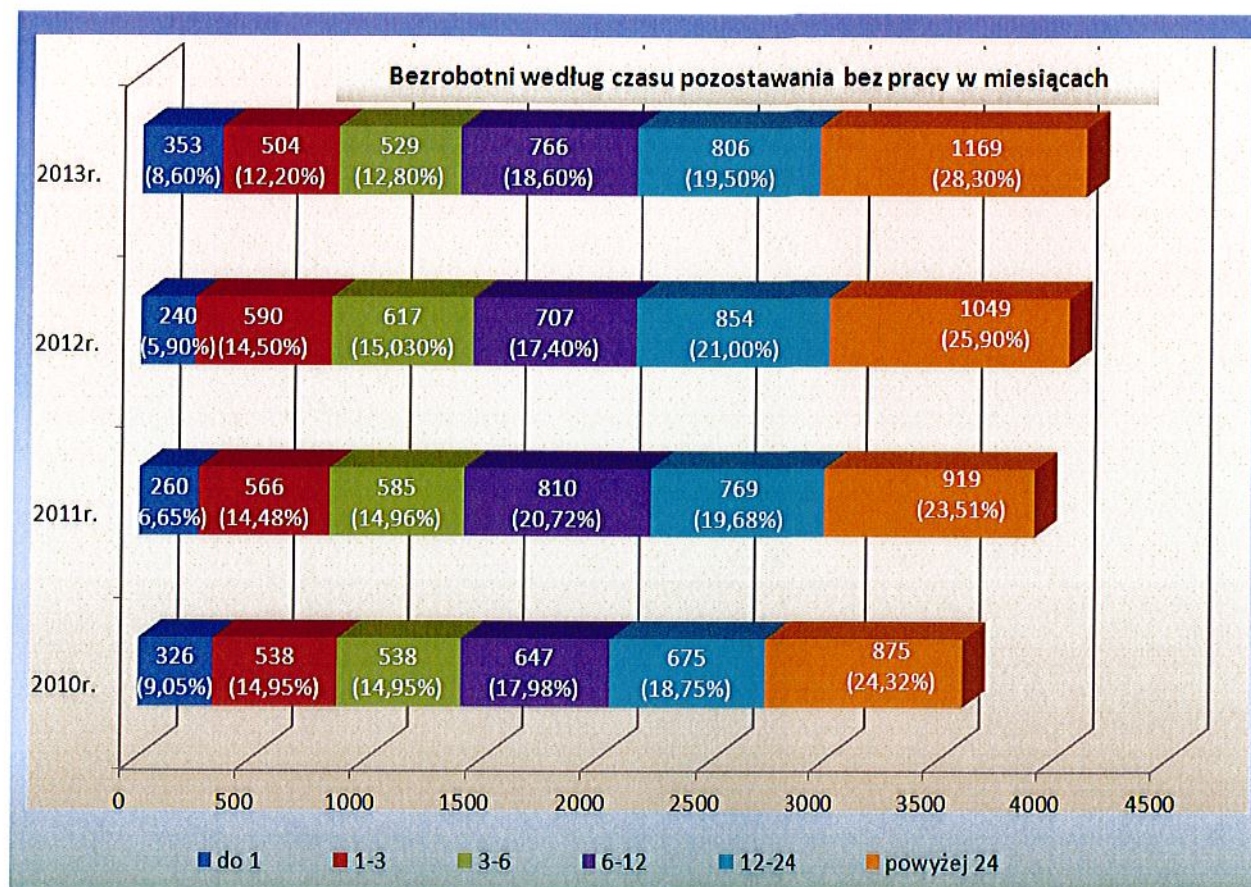

Wykres 8. Bezrobotni wg. stażu pracy w latach 2010-2013 powiat żuromiński

2.4.2.8 Czas pozostawania bez pracy

W 2013 r. w stosunku do 2012 r. wzrósł udział procentowy osób bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy (z 25,9% do 28,3%) oraz bezrobotnych zarejestrowanych do 1 miesiąca (z 5,9% do 8,6%). Natomiast zmalał (z 15,3% do 12,8%) udział osób bezrobotnych zarejestrowanych od 1-3 miesięcy oraz od 3-6 miesięcy (z 15,3% do 12,8%).

Jak wynika z poniższego wykresu w grupie bezrobotnych zarejestrowanych powyżej 12 miesięcy największy udział mają osoby posiadające na ogół niski poziom wykształcenia. W latach 2010 – 2013 stan ten utrzymywał się na podobnym poziomie. W końcu grudnia 2012 r. zarejestrowane były 1104 osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej, w tym aż 56,25% to osoby zarejestrowane powyżej 12 miesięcy. W analogicznym okresie w 2013 r. liczba bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i niższym wynosiła 1091 osób, w tym 57,5% zarejestrowanych powyżej 12 miesięcy. Udział osób z wykształceniem zawodowym w końcu 2012 r. wynosił 50,04%, tj. 1344 osoby, w tym 663 osoby pozostawały bez zatrudnienia powyżej 12 miesięcy. W analogicznym okresie w 2013 r. liczba bezrobotnych wzrosła do 1344 osób, w tym 49,3% pozostawało w rejestrach bezrobotnych powyżej 12 miesięcy.

Wykres 9. Bezrobotni wg. czasu pozostawania bez pracy w latach 2010-2013 powiat żuromiński

2.4.2.9 Napływ i odpływ bezrobotnych

Ogółem w roku 2013 zarejestrowano 3626 osób, a wyrejestrowano 3556 osób. Zestawienie danych liczbowych dotyczących napływu i odpływu z rejestru bezrobotnych wskazuje na utrzymywanie się w okresie wiosenno-letnim tendencji zwiększonego odpływu niż napływu. Niewątpliwie wynika to z sezonowości prac w budownictwie i rolnictwie. Częstą przyczyną wyrejestrowania z ewidencji był brak gotowości do podjęcia pracy. Wśród napływu osób bezrobotnych do ewidencji bezrobotni z prawem do zasiłku stanowili 26,7% ogółu napływu w 2013 r. Natomiast w 2012 r. 27,9%. Porównując napływ i odpływ osób bezrobotnych z 2012 r. można zauważyć, iż w roku 2013 napływ osób bezrobotnych do ewidencji był wyższy niż odpływ, co niewątpliwie ma wpływ na zmianę poziomu bezrobocia.

2.4.2.10 Wnioski

Główną i podstawową przyczyną bierności zawodowej osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Żurominie jest niewystarczająca liczba wolnych miejsc pracy na rynku lokalnym oraz rynkach ponadlokalnych w stosunku do liczby osób w wieku aktywności zawodowej, pozostających bez zatrudnienia, które chcą podjąć zatrudnienie.

Niewspółmiernie wyższy popyt od podaży pracy sprawia, iż konkurencyjność osób bezrobotnych na rynku pracy, poziom zdolności do podjęcia i utrzymania zatrudnienia uzależniony jest od min.: poziomu i adekwatności do potrzeb rynku pracy wykształcenia, stażu pracy i doświadczenia zawodowego, przygotowania do poruszania się po rynku pracy, osobistego zaangażowania w proces poszukiwania zatrudnienia i kreatywności w tym zakresie, świadomości konieczności ustawicznego podnoszenia poziomu wiedzy, kwalifikacji i umiejętności.

Aktywna postawa w procesie podejmowania i kontynuowania pracy, samoświadomość, znajomość swoich mocnych-słabych stron, braków zawodowych i poziom motywacji do dokonania zmiany w tym zakresie decydują o sukcesie zawodowym.

Rolą Powiatowego Urzędu Pracy jest udzielenie pomocy osobom bezrobotnym, w tym grupom, które cechuje najniższa aktywność zawodowa w przezwyciężeniu barier utrudniających, lub uniemożliwiających podjęcie zatrudnienia. Osoby bezrobotne oczekują od urzędu umożliwienia dostępu do aktualnych ofert pracy, pomocy w podjęciu stabilnego zatrudnienia.

Z przeprowadzonej analizy danych statystycznych dotyczących kształtowania się struktury i poziomu bezrobocia w latach 2010 – 2013 oraz wniosków wyciągniętych z informacji uzyskanych od osób bezrobotnych w ramach przeprowadzonych badań ankietowych wynika, że na terenie powiatu żuromińskiego szczególne problemy związane z podjęciem i utrzymaniem zatrudnienia mają poniższe grupy osób bezrobotnych:

- 1) długotrwale pozostających bez zatrudnienia;
- 2) osób po 50 roku życia;
- 3) osób do 30 roku życia.

Powiatowy Urząd Pracy monitoruje procesy zachodzące na rynku pracy, zarówno po stronie popytowej jak i podażowej, w celu podejmowania skutecznej interwencji, a także identyfikacji zagrożeń oraz zmian.

2.4.3 Promowanie zatrudnienia

2.4.3.1 Promowanie zatrudnienia przez rozwój małych i średnich przedsiębiorstw

Przedsiębiorczość stanowi podstawę gospodarki wolnorynkowej, zwiększając jej żywotność i efektywność. Nowe firmy i nowi przedsiębiorcy odgrywają kluczową rolę w zakresie budowy podstaw zatrudnienia i rozwoju rynku pracy, wprowadzenie na rynek nowych produktów i usług, adaptacji konkurencyjnych reguł w obszarach tradycyjnie traktowanych jako nierynkowe (dobra publiczne – edukacja, usługi publiczne, służba zdrowia).

Własna firma jest coraz atrakcyjniejszą formą realizacji kariery zawodowej i życiowej. W kategoriach indywidualnych daje szansę samodzielności działania oraz realizacji planów i marzeń jednostki. Z perspektywy społecznej jest drogą do nowych produktów i usług, tworzenia nowych miejsc pracy oraz podnoszenia ogólnego dobrobytu. Aktywizacja czynników sprzyjających biznesowi zyskuje szczególne znaczenie z lokalnej perspektywy. Obecnie nie wystarczą już inwestycje infrastrukturalne poprawiające warunki lokalizacyjne dla przedsiębiorstw. Ważne stają się formy aktywizacji gospodarczej lokalnych środowisk, motywowanie i inspirowanie ludzi do „brania losu we własne ręce”. Podjęcie działalności gospodarczej pociąga za sobą ryzyko określonych konsekwencji finansowych i zobowiązań. Decyzja o założeniu firmy jest zależna od determinacji i indywidualnych pragnień osiągnięcia sukcesu oraz warunków otoczenia. Minimalizacja ryzyka założenia firmy leży w interesie jednostki i całego społeczeństwa. Więcej firm to miejsca pracy, bardziej konkurencyjny rynek, dochody podatkowe sektora publicznego oraz bogatsza oferta produktów i usług, dzięki którym żyje się lepiej.

Ekonomia społeczna jest formą działalności gospodarczej, która łączy w sobie cele społeczne i gospodarcze. W praktyce przejawia się w postaci przedsiębiorstwa społecznego i może przyczynić się do rozwoju gminy i powiatu. W rozwoju ekonomii społecznej czynnik finansowy jest ważny, ale najważniejsze jest zaangażowanie społeczne na rzecz dobra wspólnego. Najważniejszym podmiotem ekonomii społecznej mającym wpływ na rozwój gminy i powiatu, jest organizacja pozarządowa prowadząca działalność gospodarczą. W obszarze działania ekonomii społecznej można podjąć działania zapisane w dokumentach strategicznych jak min.:

- tworzenie inkubatorów ekonomii społecznej;
- tworzenie partnerstw z podmiotami ekonomii społecznej zarówno publiczno – prywatnych do realizacji określonych zamierzeń lub inwestycji;
- współpraca pomocy społecznej i powiatowego urzędu pracy ukierunkowanych na powstawanie i wsparcie podmiotów ekonomii społecznej poprzez: pracę socjalną, ukierunkowaną na zakładanie podmiotów i włączenie ich w skierowanie beneficjentów na odbycie praktyk w podmiotach ekonomii społecznej, udzielanie dofinansowania na założenie spółdzielni socjalnych, aktywizacja osób wykluczonych z rynku pracy lub mających trudności w dostępie do niego.

Działania wspierające rozwój nowo powstających podmiotów gospodarujących są ukierunkowane na przełamywanie głównych barier, na które napotykają w pierwszym okresie funkcjonowania:

- podstawowa wiedza o rynku i biznesie;

- udzielanie porad indywidualnych w zakresie korzystania z instrumentów wsparcia dostępnych dla mikroprzedsiębiorstw;
- pomoc w sporządzaniu dokumentów aplikacyjnych przy ubieganiu się o dofinansowanie;
- udział w warsztatach określających predyspozycje do prowadzenia firmy;
- organizowanie szkoleń w zakresie przedsiębiorczości z modulem doradztwo prawne;
- udzielanie dofinansowania na podjęcie działalności gospodarczej.

2.4.3.2 Dialog społeczny i partnerstwo lokalne

Partnerstwo na Rzecz Rozwoju to metoda współpracy międzysektorowej i lokalnego zarządzania. Jest długofalową inicjatywą, która w modelowym przykładzie łączy sektory: samorządowy, organizacji pozarządowych (NGO) oraz biznesu – współdziałają one w osiągnięciu wspólnie sformułowanych celów.

Partnerstwa lokalne są istotne w szerokim kontekście polityki społecznej dlatego, że są jej naturalnym i gwarantującym skuteczność narzędziem. Na poziomie krajowym powstają kierunki rozwoju, tzw. polityki publiczne, które wyznaczają stronę w jaką powinny zmierzać działania lokalnie tak, aby były spójne z ogólnokrajowymi priorytetami. Narzędzie, jakim jest partnerstwo, pozwala na efektywne wdrażanie tych ustaleń na poziomie lokalnym. Taki sposób zarządzania uwzględnia jednocześnie partnerów lokalnych, mocne i słabe strony danego obszaru, możliwości i potencjał rozwojowy podmiotów funkcjonujących w obszarze działania partnerstwa. Słowo – partnerstwo lokalne pozwala na adekwatne i skuteczne realizowanie centralnych założeń państwa w lokalnym środowisku:

- 1) partnerstwa stymulują i promują wykorzystanie działań inicjowanych przez rząd, które wpisują się do lokalnych priorytetów, np. w zakresie rozwoju ekonomicznego, spójności społecznej oraz pozwalają na lepszy wybór takich działań rządowych, które pasują do lokalnych potrzeb i celów;
- 2) partnerstwa pracują z potencjalnymi odbiorcami usług publicznych. Pomagają mieszkańcom lokalnych społeczności w korzystaniu z tych programów, wspomagają lokalne grupy w ubieganiu się o granty, upowszechniają informacje o możliwościach pozyskiwania finansowania;
- 3) partnerstwa łączą i wzmacniają efekty oddziaływania wszystkich programów publicznych na szczeblu lokalnym, poszukując efektu synergii między nimi. Partnerstwa przekonują swoich członków do łączenia zasobów we wspólnych projektach. Można zatem wskazać, iż partnerstwa ułatwiają konsultację, współpracę i koordynację, są narzędziami

usprawniającymi zarządzanie. Ponadto, pełnią rolę „katalizatorów” lokalnej aktywności społecznej, poprzez włączanie środowisk mieszkańców w budowie strategii rozwoju lokalnego i aktywizacji obywatelskiej.

2.4.3.3 Analiza SWOT

Analiza SWOT jest efektywną metodą identyfikacji słabych i silnych stron powiatu oraz badania szans i zagrożeń stojących przed powiatem. SWOT zawiera określenie czterech grup czynników:

- **„mocne strony”** – uwarunkowania wewnętrzne, które stanowią silne strony powiatu i należyce wykorzystane sprzyjać będą rozwojowi,
- **„słabe strony”** – uwarunkowania wewnętrzne, które stanowią słabe strony powiatu i niewyeliminowane utrudniać będą rozwój,
- **„szanse”** – uwarunkowania zewnętrzne, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności powiatu, lecz mogą być traktowane jako szanse i przy odpowiednim podjęciu działań wykorzystane jako elementy sprzyjające rozwojowi powiatu,
- **„zagrożenia”** – uwarunkowania zewnętrzne, które nie są bezpośrednio zależne od zachowań społeczności powiatu, ale które mogą stanowić zagrożenie dla powiatu.

Tabela 9. Analiza SWOT obszaru RYNEK PRACY

RYNEK PRACY	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • aktywność władz samorządowych • duże zasoby ludzkie do wykorzystania • bogactwo walorów przyrodniczo-geograficznych powiatu • duże arealy użytków rolnych (w gminach wiejskich), w tym znaczne odsetki użytków zielonych – możliwość powiększania gospodarstw i tworzenia nowych, wielkoobszarowych • tereny atrakcyjne ekologicznie – baza do produkcji zdrowej żywności • dobre warunki przyrodnicze i ekologiczne dla rozwoju agroturystyki • doświadczenie w aplikowaniu i prawidłowym rozliczaniu dotacji z funduszy Unii Europejskiej i innych środków pomocowych • instytucjonalna i materialna baza usług z zakresu polityki społecznej – powiatowe centrum pomocy rodzinie, gminne i miejskie ośrodki pomocy społecznej, domy pomocy społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> • niedostateczny przepływ informacji pomiędzy firmami i samorządami lokalnymi oraz promocji przedsiębiorczości na terenie powiatu – brak dobrych wzorców • niedostateczne wykorzystanie miejscowych walorów i zasobów • utrudniony dostęp małej i średniej przedsiębiorczości do rynków zbytu • zmniejszenie się liczby osób w wieku produkcyjnym • ucieczka młodej, wykształconej kadry do większych ośrodków • nieprawidłowa struktura lokalnych usług- zbyt duża dominacja handlu (małe możliwości generowania rozwoju gospodarczego, koniunktury) • utrudnienia w dostępie do Internetu dla wszystkich mieszkańców powiatu (w szczególności na obszarach wiejskich) • ukryte bezrobocie na wsi, zwłaszcza w małych gospodarstwach
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • możliwość pozyskiwania funduszy pomocowych ze środków Unii Europejskiej, Banku światowego tzw. Fundusze Norweskie, fundusze agencji rządowych • aktywna polityka rządu, sprzyjająca rozwojowi sektora małych i średnich przedsiębiorstw • zainteresowanie przedsiębiorców wolnymi terenami inwestycyjnymi • dostęp do tanich kredytów na inwestycje 	<ul style="list-style-type: none"> • nadmierne obciążenia finansowe firm, duże koszty pracy – podatki, ZUS • częste zmiany przepisów prawnych i ich niejednoznaczna interpretacja • odpływ ludzi w wieku produkcyjnym do szybciej rozwijających się i atrakcyjniejszych regionów polskich i unijnych • ubożenie społeczeństwa

2.5 Ochrona zdrowia i opieka społeczna

2.5.1 Ochrona zdrowia

Podstawową opiekę zdrowotną mieszkańcom powiatu żuromińskiego zapewnia Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Żurominie z gminnymi ośrodkami zdrowia w Kuczborku i Siemiątkowie oraz wiejskimi ośrodkami zdrowia w Zieluniu i Syberii, Samodzielny

Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lutocinie, Samodzielny Publiczny Miejsko-Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej w Bieżuniu, a także niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej.

Specjalistyczną opiekę zdrowotną świadczy Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Żurominie oraz niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej zlokalizowane na terenie miasta Żuromin.

Mieszkańcy powiatu mają zapewnioną dostępność do leków i środków medycznych. W każdej gminie znajduje się przynajmniej jedna apteka lub punkt apteczny.

2.5.1.1 Promocja zdrowia

Polityka zdrowotna władz powiatu żuromińskiego opiera się między innymi na podejmowaniu działań zmierzających do poprawy stanu zdrowia mieszkańców powiatu, promowaniu zdrowego stylu życia i kształtowaniu postaw prozdrowotnych.

W celu przeciwdziałania problemom zdrowotnym mieszkańców powiatu oraz wczesnemu wykrywaniu chorób nowotworowych od 2009 r. w Samodzielnym Publicznym Zespole Zakładów Opieki Zdrowotnej w Żurominie realizowane są programy profilaktyczne, w całości finansowe z budżetu powiatu żuromińskiego. SPZZOZ w Żurominie realizuje także programy profilaktyczne finansowane przez Narodowy Fundusz Zdrowia.

Tabela 10. Analiza SWOT obszaru OCHRONA ZDROWIA

OCHRONA ZDROWIA	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • placówki służby zdrowia świadczące podstawową opiekę zdrowotną (publiczne lub niepubliczne) zlokalizowane w każdej gminie • dobra lokalizacja Szpitala Powiatowego • stabilna sytuacja finansowa SPZZOZ w Żurominie • doświadczona kadra lekarska i pielęgniarska • możliwość rozbudowy obiektu szpitala (rozbudowa budynku Poradni Zdrowia Psychicznego) • możliwość sukcesywnej modernizacji szpitala (centralnej sterylizacji, Działu Pomocy Doraźnej, Bloku Operacyjnego i Oddziału Anestezjologii i Intensywnej Terapii) • sukcesywna wymiana wyeksploatowanego sprzętu medycznego szpitala • dział Diagnostyki Obrazowej wyposażony w specjalistyczny sprzęt medyczny (mammograf, tomograf komputerowy, ucyfrowiona pracownia RTG) • nowy, kompleksowo wyposażony budynek Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego • certyfikat jakości zgodny z normą ISO 9001:2008 w zakresie usług Działu Pomocy Doraźnej • apteka ogólnodostępna zlokalizowana w budynku szpitala 	<ul style="list-style-type: none"> • trudności z pozyskaniem przez SPZZOZ specjalistycznej kadry medycznej • brak wykonywania specjalistycznych usług medycznych (O/Ginekologiczno-Położniczy, O/Chirurgii) • wysoka średnia wieku kadry medycznej szpitala • brak kompleksowego systemu informatycznego obsługującego działalność medyczną, co utrudnia zarządzanie szpitalem • mały terytorialnie obszar działania • brak lub niewielka pomoc finansowa gmin na ochronę zdrowia
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • realizacja kompleksowej informatyzacji szpitala • brak na lokalnym rynku szpitali o znaczącej przewadze konkurencyjnej • pozyskiwanie pacjentów spoza regionu • możliwość pozyskania środków finansowych z funduszy unijnych i krajowych • wdrażanie systemu ISO w szpitalu • ubieganie się SPZZOZ o akredytację 	<ul style="list-style-type: none"> • obawa o zmniejszenie nakładów na system ochrony zdrowia • niestabilność systemowych rozwiązań organizacyjno-prawnych w ochronie zdrowia • wzrost kosztów leczenia pacjentów przy jednoczesnym braku dostatecznego wzrostu ceny usług medycznych płaconych przez NFZ • niedobory kadrowe w niektórych grupach zawodowych i specjalnościach mogą ograniczać działalność medyczną

2.5.2 Opieka społeczna

2.5.2.1 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żurominie

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie wykonuje zadania powiatu z zakresu:

- pomocy społecznej (własne i z zakresu administracji rządowej)
- polityki prorodzinnej
- wspierania osób niepełnosprawnych

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie sprawuje nadzór nad działalnością, w szczególności w zakresie spraw finansowych i administracyjnych, pieczy zastępczej, specjalistycznego poradnictwa rodzinnego, domu pomocy społecznej.

Na terenie powiatu żuromińskiego działają ponadto następujące jednostki z zakresu pomocy społecznej:

- Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żurominie
- Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bieżuniu
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lutocinie
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kuczborku
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubowidzu
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemiątkowie
- Dom Pomocy Społecznej w Bądzynie

2.5.2.2 Dom Pomocy Społecznej w Bądzynie

Dom Pomocy Społecznej w Bądzynie jest placówką o charakterze stacjonarnym przeznaczony dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie. Zakres usług świadczonych przez Dom ustala się uwzględniając indywidualne potrzeby i możliwości psychofizyczne mieszkańców. Obecnie w Domu Pomocy Społecznej w Bądzynie mieszkają 64 osoby. Mieszkańcy Domu ze względu na bardzo zróżnicowane stany chorobowe wymagają stałej, a często indywidualnej opieki. Troska o zdrowie fizyczne i psychiczne staje się ważnym zadaniem personelu. Stosowane są dwa rodzaje rehabilitacji: rehabilitacja lecznicza i terapia zajęciowa, która jest częścią szeroko pojętej rehabilitacji oraz wszelkiego rodzaju ćwiczenia rekreacyjno-sportowe.

2.5.2.3 Warsztaty Terapii Zajęciowej w Żurominie

Warsztaty Terapii Zajęciowej stwarzają osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia.

Realizacja tego celu przez Warsztaty odbywa się przy zastosowaniu technik terapii zajęciowej, zmierzających do rozwijania u uczestników warsztatów:

- umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej,
- psychofizycznych sprawności oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiających uczestnictwo w szkoleniu zawodowym albo podjęcie pracy.

Zajęcia terapeutyczne w poszczególnych pracowniach prowadzone są według programów terapii i planów zajęć dostosowanych do indywidualnych możliwości uczestników. Wiodącą metodą pracy w pracowniach jest metoda zajęć praktycznych.

2.5.2.4 Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Żurominie

Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy im. Jana Pawła II w Żurominie ma swoją siedzibę w Żurominie przy ul. Kościuszki 2. Przeznaczony jest dla 30 dorosłych osób niepełnosprawnych intelektualnie wymagających pomocy i wsparcia niezbędnego do samodzielnego życia w środowisku rodzinnym i społecznym. Dom stwarza warunki umożliwiające szerszy dostęp do świadczeń: rehabilitacji społecznej, socjoterapii i psychoterapii, opieki pielęgniarstwa i różnych oddziaływań usprawniających oraz tworzenie warunków dla zaspokojenia potrzeb rekreacyjno - kulturalnych, samorealizacji, wzbudzania i podtrzymywania samodzielności. Placówka ma również za zadanie kształtowanie i rozwijanie zasad współżycia w środowisku poprzez: wychowanie i edukację, uczestniczenie w zajęciach kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych oraz utrzymywanie kontaktów z rodzinami użytkowników Domu.

Tabela 11. Analiza SWOT obszaru OPIEKA SPOŁECZNA

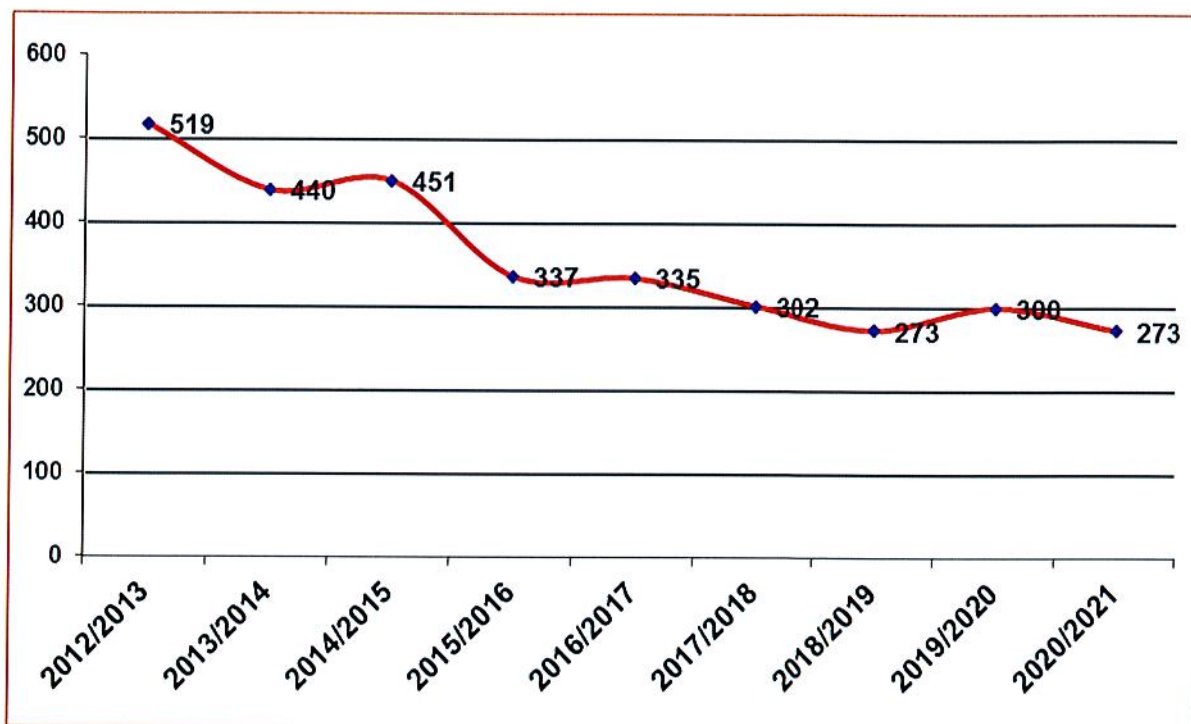
OPIEKA SPOŁECZNA	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> znajomość środowiska, w tym osób i rodzin objętych wykluczeniem społecznym duża efektywność podejmowanych działań pomocowych wysokie kwalifikacje zawodowe pracowników socjalnych umiejętność pozyskiwania osób i firm do zaangażowania się w pomoc na rzecz osób, które znalazły się w wyjątkowo trudnej sytuacji życiowej szybkie i skuteczne interwencje w sytuacjach zdarzeń losowych dobra baza lokalowa umożliwiająca kontakt indywidualny oraz prowadzenie zajęć terapii grupowej. aktywna współpraca z samorządem lokalnym umiejętność korzystania z programów wspierających obszar pomocy społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> niewystarczająca integracja środowisk zaangażowanych w działania pomocowe niewystarczające środki finansowe na realizację zadań zbyt duże obciążenie ilościowe spraw pracowników socjalnych schematyczność podejmowanych działań niska mobilność zawodowa i przestrzenna wysoka stopa bezrobocia zwiększająca się liczba korzystających z pomocy społecznej brak nowych inicjatyw niedostateczna systemowa opieka nad ludźmi starymi
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> aktywne kształtowanie mentalności biorców pomocy społecznej w zakresie ich własnego wizerunku rozwijanie systemu wspierania rodzinnej opieki zastępczej w tym niespokrewnionej oraz tworzenia pogotowia rodzinnego rozwój placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży szkolenie kadr organizacyjnych, profilaktycznych, opiekuńczych i resocjalizacyjnych w zakresie metod pracy środowiskowej, pracy z rodziną społeczności terapeutycznej, resocjalizacji, terapii uzależnień angażowanie wolontariuszy w działania pracy społecznej zwiększenie potencjału merytorycznego i organizacyjnego organizacji pozarządowych możliwość pozyskiwania środków z funduszy celowych opracowanie i wdrażanie lokalnych programów profilaktycznych. wczesna (przedszkole, nauczanie wczesnoszkolne) praca z rodziną dysfunkcyjną 	<ul style="list-style-type: none"> niestabilny stale zmniejszający się system finansowania pomocy społecznej w Polsce utrata perspektyw życiowych i marginalizacja ludzi ze środowisk ubóstwa wzrost bezrobocia trudności z zaadaptowaniem się wielu rodzin do zmian systemu społecznego i gospodarczego wzrost liczby dzieci z rodzin o niskich dochodach pogorszenie się stanu zdrowia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

2.6 Oświata

2.6.1 Dane demograficzne i wybory uczniów

W ciągu najbliższych ośmiu lat szkoły ponadgimnazjalne prowadzone przez powiat żuromiński będą borykać się z bardzo poważnym problemem niżu demograficznego. Liczba uczniów kończących naukę w gimnazjach wykazuje wyraźną tendencję spadkową. Trudny dla szkół będzie rok szkolny 2014/2015, kiedy to liczba uczniów kończących gimnazja spadnie do 440 osób i będzie mniejsza w stosunku do roku poprzedniego o 79 osób. Począwszy od roku szkolnego 2015/2016 będzie następował kolejny systematyczny spadek uczniów, który w roku szkolnym 2018/2019 osiągnie najniższy poziom 273 osób (źródło: informacja uzyskana od dyrektorów szkół podstawowych i gimnazjów z terenu powiatu na dzień 15.04.2013r.).

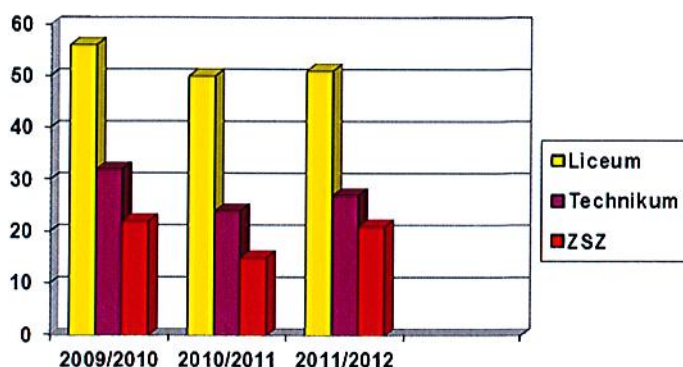
Wykres 10. Prognozowana liczba uczniów kończących gimnazja na terenie powiatu w latach 2013 - 2021

Problem niżu demograficznego pogłębiany będzie poprzez utrzymujące się od kilku lat tendencje odpływu młodzieży do szkół poza powiat. Składają się na to trzy główne przyczyny. Pierwsza - aspiracje młodzieży bardzo zdolnej do kontynuowania nauki w renomowanych liceach w dużych ośrodkach miejskich. Druga - odpływ młodzieży do techników i zasadniczych szkół zawodowych kształcących w określonych zawodach, których brakuje na terenie powiatu. Trzecia, bardziej praktyczna - uczniowie z terenu gminy Siemiatkowo ze względów terytorialnych w ponad

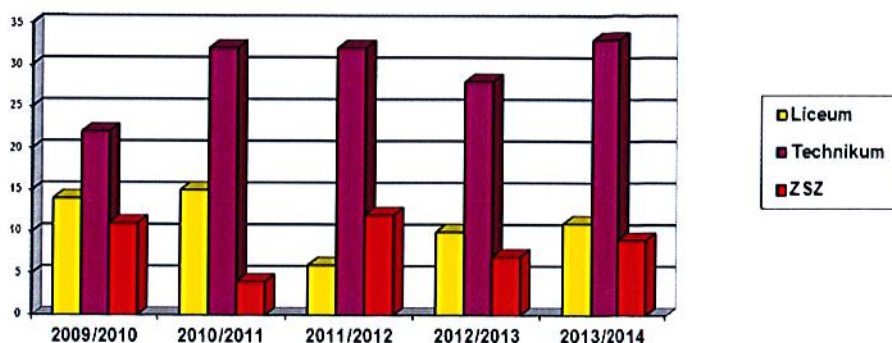
90% podejmują naukę w ościennych powiatach, przy czym ich udział w ogólnej populacji jest dość duży. Odpływ młodzieży do szkół poza powiat przedstawia Wykres 11.

Wykres 11. Liczba uczniów podejmujących naukę poza powiatem w latach 2009 - 2011 z podziałem na typy szkół

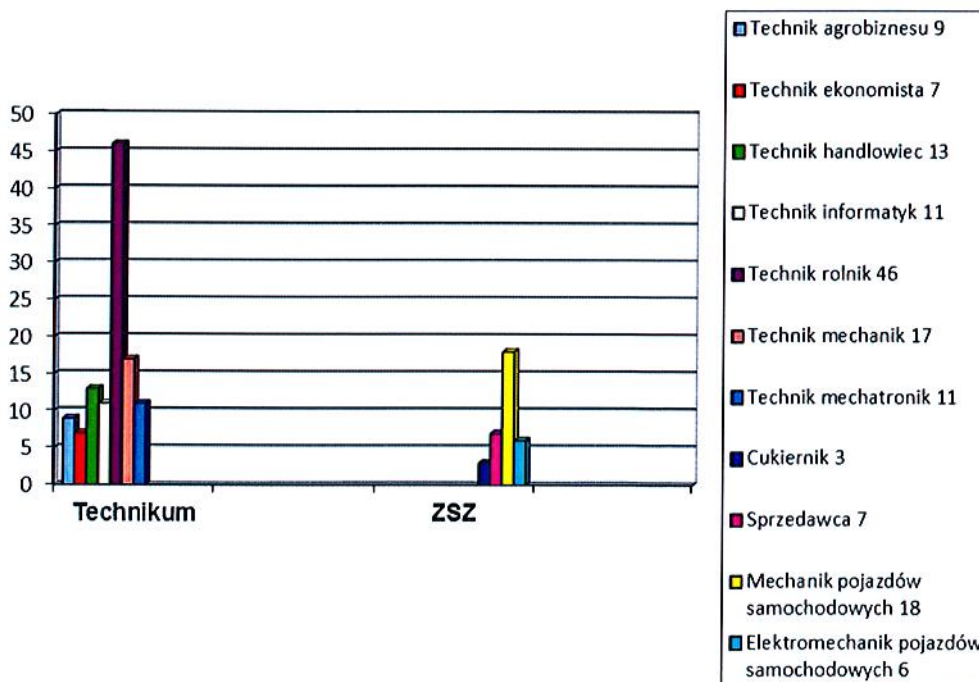

W trudnej sytuacji szkolnictwa ponadgimnazjalnego, związanej z pogłębiającym się niżem demograficznym, można zaobserwować czynnik rokujący pozytywnie na przyszłość. Jest to w miarę stabilny napływ uczniów do szkół ponadgimnazjalnych spoza terenu powiatu. Prym w tym zakresie wiodą technika, w których naukę podejmuje więcej uczniów spoza powiatu, w stosunku do ilości uczniów odpływających do techników poza powiat (porównanie Wykresu 11i 12). Nieco gorszą sytuację można zaobserwować w liceach i zasadniczych szkołach zawodowych. Szansą dla powiatu jest kształcenie w tradycyjnych kierunkach rolniczych, o czym świadczy Wykres 13 i Wykres 16 . Dużym zainteresowaniem cieszą się również zawody technik mechanik, technik handlowiec, technik informatyk oraz mechanik pojazdów samochodowych – Wykres 13i 16 . Dzięki tym zawodom szkoły kształcące w tych kierunkach są rozpoznawalne i atrakcyjne również dla uczniów spoza terenu powiatu.

Wykres 12. Liczba uczniów spoza powiatu podejmujących naukę w szkołach ponadgimnazjalnych prowadzonych przez Powiat Żuromiński w latach 2009 - 2013 z podziałem na typy szkół

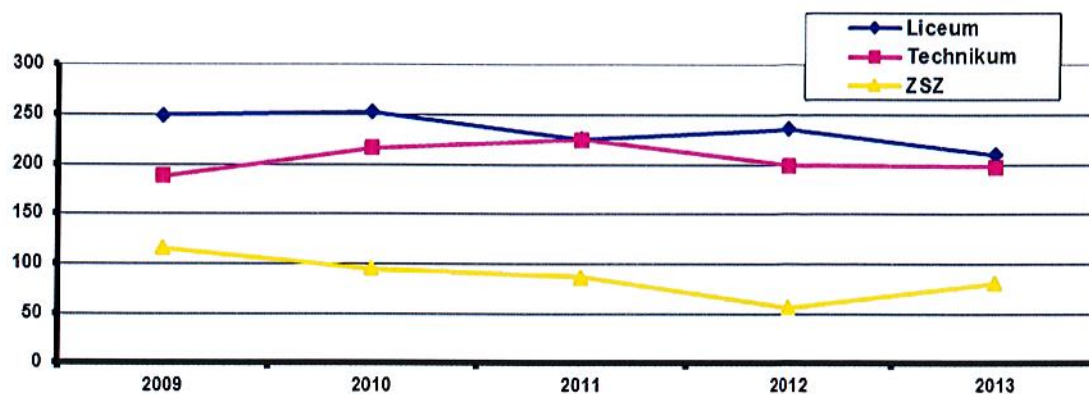
Wykres 13. Liczba uczniów spoza powiatu podejmujących naukę w szkołach ponadgimnazjalnych prowadzonych przez Powiat Żuromiński w latach 2009 - 2012 z podziałem na zawody

Byt szkół ponadgimnazjalnych determinowany jest również poprzez wybory uczniów w zakresie typu szkoły (Wykres 14). Analiza danych wskazuje, iż na terenie powiatu młodzież chętnie kontynuuje naukę w liceach ogólnokształcących oraz w technikach. Rok szkolny 2012/2013 jest pierwszym wskazującym na spadek zainteresowania technikum, który utrzymuje się również w roku kolejnym. Udział młodzieży podejmujących naukę w technikum w roku szkolnym 2013/2014 pozostaje jednak na poziomie roku poprzedniego. Zagrożony na terenie powiatu jest natomiast byt zasadniczych szkół zawodowych. Począwszy od 2009r. systematycznie spada liczba uczniów

podejmujących naukę w tego typu szkole. W roku szkolnym 2012/2013 uczniów kontynuujących naukę w zasadniczej szkole zawodowej było prawie o połowę mniej w stosunku do roku 2009. W roku szkolnym 2013/2014 po raz pierwszy od kilku lat można zaobserwować tendencję wzrostową w tym zakresie.

Wykres 14. Wybory uczniów w zakresie typu szkoły na terenie powiatu w latach 2009-2013

Odrębna sytuacja dotyczy szkół specjalnych prowadzonych przez powiat. Nie można ustalić prognozowanej liczby uczniów, ponieważ dzieci niepełnosprawne oraz przejawiające znaczne trudności w nauce są na bieżąco diagnozowane i kierowane do kształcenia specjalnego.

2.6.2 Prognoza sytuacji nauczycieli

W najbliższych latach sytuacja nauczycieli zatrudnionych w szkołach ponadgimnazjalnych prowadzonych przez powiat żuromiński będzie determinowana poprzez niż demograficzny oraz nową podstawę programową, która weszła do szkół od 01.09.2012r. i znacznie ograniczyła liczbę godzin poszczególnych przedmiotów. Wskutek działania ww. czynników istnieje ryzyko utraty pracy przez część aktualnie zatrudnionej kadry pedagogicznej.

2.6.3 Szkolnictwo ogólnokształcące

W powiecie żuromińskim funkcjonuje rozproszona sieć szkół ogólnokształcących, na którą składają się trzy licea, z siedzibami w Bieżuniu, w Zielonej i w Żurominie. W 2013r. organ prowadzący podjął działania mające na celu racjonalizację sieci szkół i zdecydował o stopniowym wygaszaniu Liceum Ogólnokształcącego w Zielonej. Młodzież kształcąca się w liceach ogólnokształcących w powiecie stanowi 40,87 % uczniów kontynuujących naukę w szkołach ponadgimnazjalnych dla młodzieży prowadzonych przez powiat (dane wg stanu na dzień 10.09.2013r. źródło System Informacji Oświatowej).

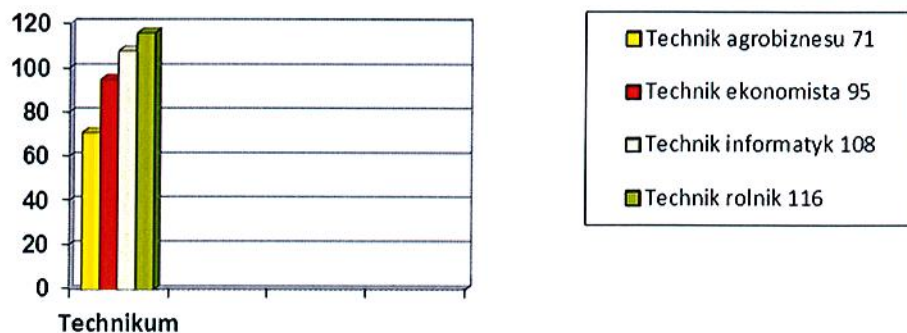
2.6.4 Szkolnictwo zawodowe

Kształcenie zawodowe młodzieży w powiecie skupia się w dwóch technikach i jednej zasadniczej szkole zawodowej wchodzących w skład dwóch zespołów szkół. Trzecia szkoła – zasadnicza szkoła zawodowa wchodząca w skład Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych im. Batalionów Chłopskich w Zielonej od kilku lat nie ma naboru uczniów. Młodzież kształcąca się w szkołach zawodowych stanowi 59,13 % uczniów kontynuujących naukę w szkołach ponadgimnazjalnych dla młodzieży prowadzonych przez powiat, w tym: 47,55 % w technikach i 11,58 % w zasadniczych szkołach zawodowych (dane wg stanu na dzień 10.09.2013r. źródło System Informacji Oświatowej).

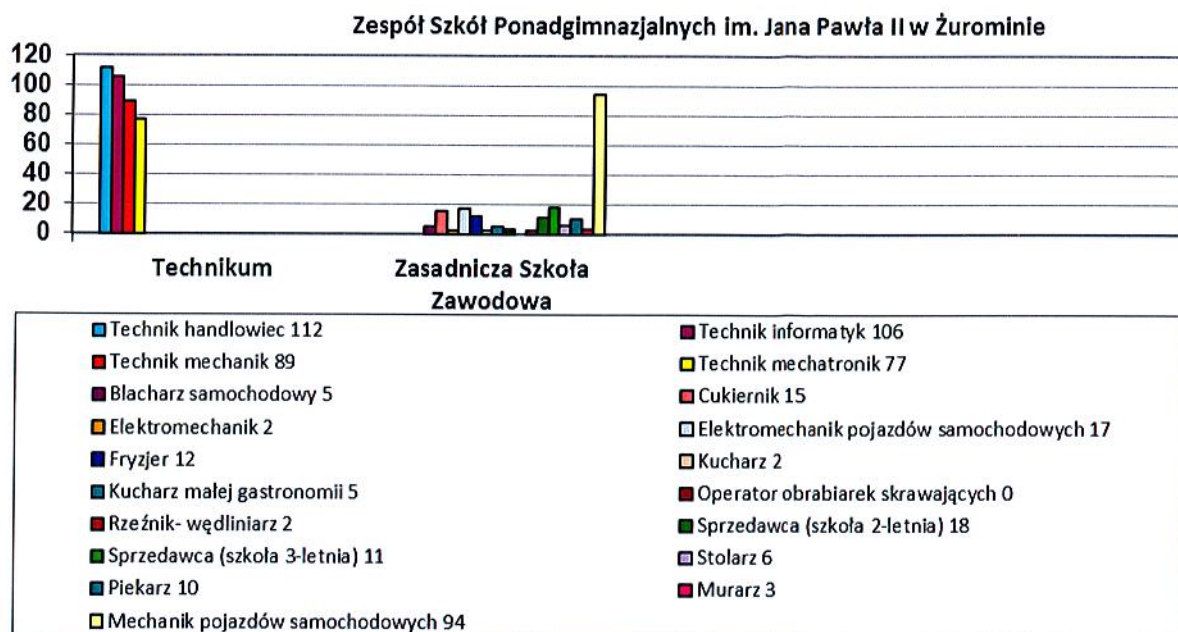
Szkoły zawodowe kształcą w zawodach, do nauczania których posiadają doświadczenie, kadre oraz zaplecze dydaktyczne. Położenie geograficzne powiatu, jego stricte rolniczy charakter, niewielka liczba pracodawców, a także szybko zmieniające się zapotrzebowanie na konkretne zawody w gospodarce, wpływają negatywnie na możliwość dostosowania kształcenia do potrzeb rynku pracy.

Wykres 15. Liczba uczniów wg zawodów (stan na dzień 31.03.2013r. źródło: System Informacji Oświatowej)

**Technikum wchodzące w skład
Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych im. Batalionów Chłopskich w Zielonej**

Wykres 16. Liczba uczniów wg zawodów (stan na dzień 31.03.2013r. źródło: System Informacji Oświatowej)

W powiecie żuromińskim oprócz szkół zawodowych dla młodzieży funkcjonuje również Centrum Kształcenia Praktycznego oraz Ośrodek Doksztalania i Doskonalenia Zawodowego wchodzące w skład Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Żurominie. Centrum Kształcenia Praktycznego prowadzi zajęcia z praktycznej nauki zawodu dla uczniów Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych im. Jana Pawła II w Żurominie w zawodach: mechanik pojazdów samochodowych, elektromechanik pojazdów samochodowych, technik mechanik. OD i DZ prowadzi natomiast turnusy doksztalania teoretycznego dla młodocianych pracowników w zawodach sprzedawca, mechanik pojazdów samochodowych, elektryk, elektromechanik, monter elektronik, blacharz samochodowy. Podkreślenia wymaga fakt, iż na terenie woj. mazowieckiego oprócz powiatu żuromińskiego istnieje tylko 6 ODiDZ, które prowadzą tego rodzaju działalność dydaktyczną. W roku 2012r. w OD i DZ w Żurominie zrealizowano turnusy doksztalania teoretycznego dla młodocianych pracowników z 14 innych powiatów na podstawie zawieranych porozumień. Tego rodzaju forma działalności jest perspektywiczna i może przesądzić o przyszłości rozwoju placówki.

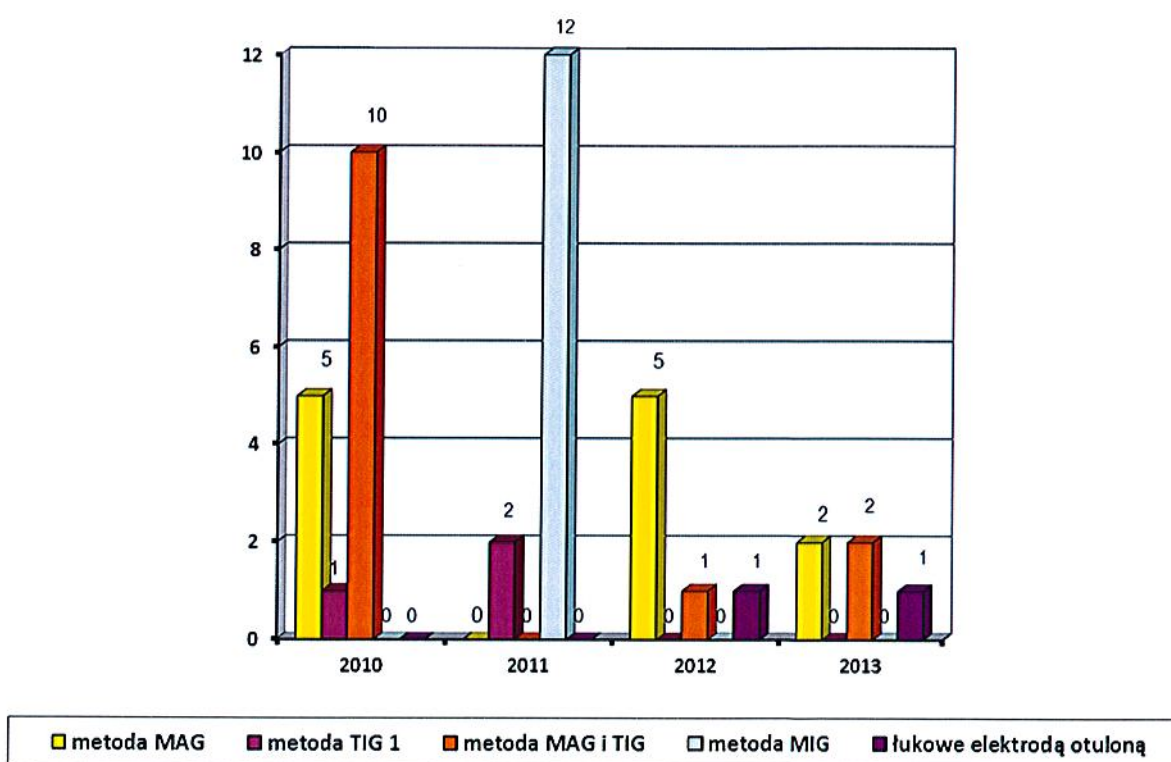
2.6.5 Szkolnictwo osób dorosłych

W powiecie żuromińskim funkcjonują cztery szkoły dla dorosłych, prowadzące kształcenie w formie zaocznej, wchodzące w skład Centrum Kształcenia Ustawicznego, które z kolei wchodzi w skład Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Żurominie. Na skutek zmian w przepisach prawa dwie z ww. szkół, tj. Technikum dla Dorosłych kształcące w zawodzie technik handlowiec oraz Technikum Uzupełniające dla Dorosłych kształcące w zawodzie technik mechanik są stopniowo

wygaszane. Po 31.08.2015r. w sieci szkół dla dorosłych pozostaną tylko Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych oraz Szkoła Policealna dla Dorosłych kształcąca w zawodzie technik administracji. Aktualnie w szkołach dla dorosłych kształci się 161 słuchaczy (dane wg stanu na dzień 10.09.2013r. źródło SIO).

Osoby dorosłe podnoszą swoje kwalifikacje również na kursach realizowanych w Centrum Kształcenia Ustawicznego na zlecenie podmiotów zewnętrznych i zgodnie z zapotrzebowaniem rynku pracy. W latach 2010 - 2012 w centrum zrealizowano 11 kursów spawania różnymi metodami (MAG, MIG, TIG oraz spawanie łukowe elektrodą otuloną 111), w tym 4 kursy na zlecenie PUP w Żurominie, 1 kurs na zlecenie Stowarzyszenia Praca - Rozwój - Edukacja, 1 kurs na zlecenie Global Trade Industry Oddział w Żurominie, 1 kurs na zlecenie PUP w Mławie oraz 4 kursy na zlecenia indywidualne. Łącznie kurs spawacza ukończyło 36 osób.

Wykres 17. Liczba zrealizowanych kursów spawania w Centrum Kształcenia Ustawicznego w Żurominie w latach 2010-2012 różnymi metodami

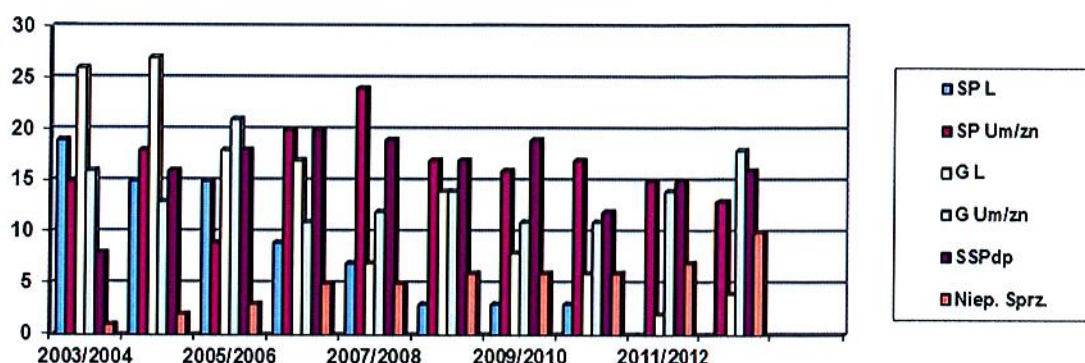

2.6.6 Szkolnictwo specjalne

W powiecie żuromińskim funkcjonuje Zespół Szkół Specjalnych w Żurominie, w skład którego wchodzi trzy szkoły: Szkoła Podstawowa Specjalna i Gimnazjum Specjalne; dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym i znacznym oraz Szkoła

Specjalna Przysposabiająca do Pracy dla uczniów z niepełnosprawnością w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz z niepełnosprawnościami sprzężonymi. Aktualnie w ZSS w Żurominie kształcą się 47 uczniów na trzech poziomach kształcenia (stan na dzień 10.09.2013r. źródło SIO). Od roku szkolnego 2011/2012 w Zespole Szkół prowadzone jest wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci od momentu wykrycia niepełnosprawności do momentu podjęcia nauki w szkole lub ukończenia 7 roku życia, których liczba systematycznie wzrasta.

Wykres 18. Liczba uczniów w Zespole Szkół Specjalnych w Żurominie w latach 2003 – 2012 z podziałem na poszczególne szkoły oraz stopnie niepełnosprawności

Z analizy danych wynika, że znacznie zmniejsza się liczba dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim uczęszczających do ZSS w Żurominie. Wzrasta natomiast liczba dzieci z niepełnosprawnością znaczną lub niepełnosprawnością sprzężoną. Liczba dzieci z umiarkowaną niepełnosprawnością intelektualną utrzymuje się na zbliżonym poziomie na przestrzeni ostatnich kilku lat.

2.6.7 Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Żurominie

W powiecie żuromińskim funkcjonuje jedna poradnia psychologiczno-pedagogiczna. Zadaniem poradni jest udzielanie dzieciom, od momentu urodzenia i młodzieży do czasu ukończenia edukacji, pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu. Ponadto działaniem poradni objęci są rodzice i nauczyciele, którym udziela się pomocy psychologiczno-pedagogicznej związanej z wychowywaniem i kształceniem dzieci i młodzieży, a także przedszkola, szkoły i placówki w zakresie wspomaganie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Żurominie wspiera i obejmuje pomocą łącznie 76 szkół i placówek oświatowych z terenu powiatu, które korzystają z bogatej oferty jednostki, w tym przedszkola, oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych, szkoły podstawowe,

gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne oraz inne placówki np. biblioteki, internaty. Liczba dzieci i młodzieży w rejonie działania poradni wynosi 9 760 osób.

Tabela 12. Analiza SWOT obszaru OŚWIATA

OŚWIATA	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • duże zainteresowanie młodzieży kształceniem w liceach ogólnokształcących na terenie powiatu i technikach • funkcjonowanie szkół zawodowych dla młodzieży kształcących w zawodach rolniczych, mechanicznych oraz informatycznych wraz z obiektami dydaktycznymi umożliwiającymi uczniom praktyczną naukę zawodu • rozwój szkolnictwa specjalnego dostosowanego do aktualnych potrzeb • rozwijający się system kształcenia ustawicznego (zróżnicowane formy i odbiorcy) • funkcjonowanie Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego oraz jego istotna rola w kształceniu zawodowym • funkcjonowanie Ośrodka Dokształcania i Doskonalenia Zawodowego oraz jego rola w kształceniu młodocianych pracowników • zmodernizowane obiekty szkół i placówek oświatowych; • bardzo dobrze rozwinięta infrastruktura sportowa • dobrze wykształcona kadra pedagogiczna 	<ul style="list-style-type: none"> • brak dostosowania niektórych kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy • zmniejszające się zainteresowanie uczniów kształceniem w zasadniczych szkołach zawodowych • słaba dostępność komunikacyjna szkół dla uczniów • położenie geograficzne powiatu, jego stricte rolniczy charakter • niewielka liczba pracodawców • struktura sieci szkół nie nadążająca za zmianami demograficznymi • odpływ uczniów do szkół ponadgimnazjalnych poza powiat
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • promowanie kształcenia zawodowego i poprawa jego wizerunku • dostosowanie oferty kształcenia zawodowego dla młodzieży i osób dorosłych do potrzeb lokalnego i regionalnego rynku pracy • poprawa jakości i atrakcyjności kształcenia w szkołach i placówkach oświatowych • wsparcie uczniów, w tym zdolnych poprzez stwarzanie dodatkowych możliwości ich rozwoju • utworzenie specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego • możliwość wykorzystania dodatkowych źródeł finansowania np. funduszy unijnych • inwestycje w infrastrukturę oraz unowocześnienie i doposażenie bazy i narzędzi dydaktycznych • wspieranie rozwoju zawodowego nauczycieli, w szczególności w zakresie zmian w systemie edukacji oraz nowej oferty edukacyjnej szkół 	<ul style="list-style-type: none"> • utrzymujący się niż demograficzny i odpływ uczniów do szkół poza powiat • szybko zmieniające się zapotrzebowanie na konkretne zawody uniemożliwiające dostosowania oferty kształcenia do potrzeb rynku pracy • perspektywa likwidacji zasadniczych szkół zawodowych • perspektywa utraty pracy przez część kadry pedagogicznej • rosnące koszty utrzymania szkół i placówek oświatowych • rosnące zubożenie części społeczeństwa

• racjonalizacja sieci szkół	

2.7 Kultura i turystyka

2.7.1 Kultura

Kultura jest niezbędnym narzędziem udostępniania mieszkańcom ważnych kategorii szans indywidualnego rozwoju. Kontakt z różnorodnością kulturową i żywe uczestnictwo w kulturze, dostarczają mieszkańcom kompetencji indywidualnych do odnoszenia sukcesów we współczesnym świecie: uczą kreatywności, pomagają odrzucić stereotypy i przełamywać bariery, budują poczucie zakorzenienia, tożsamości i dumy oraz inspirują do rozwoju. Inwestycja w kulturę to inwestycja w jeden z najistotniejszych czynników rozwoju lokalnego.

W powiecie żuromińskim kultura skupia się wokół miejskich i gminnych placówek kultury, zespołów artystycznych, organizacji pozarządowych oraz twórców indywidualnych.

Na terenie powiatu funkcjonują następujące instytucje kultury z podziałem na gminy:

- Gmina i Miasto Żuromin: Żuromińskie Centrum Kultury, Kino Ton w Żurominie, Powiatowo-Miejska Biblioteka w Żurominie, Biblioteka Pedagogiczna w Żurominie, Świetlica Socjoterapeutyczna „Słoneczko” w Żurominie.
- Miasto i Gmina Biezuń: Miejsko – Gminny Ośrodek w Bieżuniu, Muzeum Małego Miasta w Bieżuniu Oddział Muzeum Wsi Mazowieckiej w Sierpcu, Miejsko – Gminna Biblioteka Publiczna w Bieżuniu.
- Gmina Siemiatkowo: Gminny Ośrodek Kultury w Siemiatkowie, Gminna Biblioteka w Siemiatkowie.
- Gmina Lutocin: Gminna Biblioteka Publiczna w Lutocinie.
- Gmina Kuczbork - Osada: Gminny Ośrodek Kultury w Kuczborku – Osadzie, Gminna Biblioteka Samorządowa w Kuczborku – Osadzie.
- Gmina Lubowidz: Gminna Biblioteka Publiczna w Lubowidzu.

Ponadto we wszystkich gminach powiatu żuromińskiego funkcjonują Strażnice OSP oraz wiejskie domy ludowe, które pełnią ważną rolę w kształtowaniu kultury.

Trwałym elementem zagospodarowania terenu powiatu są zasoby dziedzictwa kulturowego świadczące o ciągłości dorobku wielu pokoleń. Znaczna część dziedzictwa kulturowego występuje na terenie Żuromina i Bieżunia.

W gminach Biezuń, Kuczbork – Osada, Lubowidz, Siemiątkowo, Żuromin zlokalizowane są zabytki nieruchome podlegające ochronie i opiece sprawowanej przez Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Warszawie. Są to w większości zespoły podworskie (gmina Żuromin - Chamsk, Kliczewo Małe, Poniatowo; gmina Biezuń - Sławęcin) i kościoły (gmina Żuromin - Żuromin, Poniatowo, Chamsk; gmina Siemiątkowo – Gradzanowo; gmina Lubowidz – Lubowidz, Zieluń; gmina Kuczbork–Osada – Kuczbork; gmina Biezuń - Biezuń), ale także zespoły pałacowe w Bieżuniu (gmina Biezuń) i w Zielonej (gmina Kuczbork – Osada) oraz domy i zespoły urbanistyczne w Bieżuniu (gmina Biezuń).

Ponadto na terenie powiatu znajduje się dużo obiektów wpisanych do gminnych ewidencji zabytków. Prezentują artystyczne, kulturowe i historyczne wartości o znaczeniu lokalnym i regionalnym. Do naszych czasów przetrwały parki dworskie, dwory i dworki w różnym stanie, cmentarze, kapliczki i charakterystyczne dla regionu kamiennie-ceglane zabudowania gospodarskie. Warto wymienić drewniany dworek z parkiem dworskim i zabudowaniami w Brudnicach (gmina Żuromin), zespół pałacowo-dworski w Zielonej (gmina Kuczbork-Osada). Ponadto ciekawsze obiekty o wartościach zabytkowych to pozostałości młyna w Poniatowie (gmina Żuromin), młyna wodnego w Brudnicach (gmina Żuromin) i neorenesansowego dworu w Chromakowie (gmina Lutocin).

Na terenie powiatu przebadano kilka stanowisk archeologicznych. Najciekawsze z nich to stanowiska dwukulturowe z okresu wpływów rzymskich – kultury przeworskiej i wielbarskiej – osada i cmentarzysko w Brudnicach (gmina Żuromin), cmentarzysko w Kuczborku (gmina Kuczbork) i cmentarzyska w Siemiątkowie Koziobrodzkim (gmina Siemiątkowo) i Zgliczynie Pobodzym (gmina Biezuń). Odkryciem na skalę krajową jest współwystępowanie materiałów pochodzenia wielbarskiego i przeworskiego na tych samych stanowiskach. Prace na najbardziej interesującym stanowisku w Brudnicach, gm. Żuromin, datowanym na pierwsze wieki naszej ery, od 2002 r. prowadzi Instytut Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego pod kierunkiem Andrzeja Szeli. Artefakty odkryte na stanowisku to np. zapinki, żelazne klamry pasków, pozostałości brązowych bransolet i okucia drewnianych szkatulek oraz pozostałości naczyń ceramicznych.

Ze względu na znaczne niszczenie niewielkiego zbioru obiektów zabytkowych na terenie powiatu, w przyszłych latach należałoby wspierać inicjatywy prowadzące do ratowania i rewitalizacji wartościowych miejsc i budynków. Powinno się także promować dalsze badania archeologiczne, popularyzować archeologię i wykorzystać potencjał odkryć do promocji powiatu. Na ich bazie można rozwijać oświatę, kulturę i turystykę.

Tabela 13. Analiza SWOT obszaru KULTURA

KULTURA	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • kapitał ludzki • silny sektor biznesowy – partner dla instytucji kultury i organizacji pozarządowych • pogranicze historyczne powiatu daje możliwość ciekawych synergii • promocja powiatu poprzez kulturę 	<ul style="list-style-type: none"> • zbyt mała liczba wyedukowanych animatorów kultury • mała ilość wspólnych działań podmiotów kultury na terenie powiatu • zbyt małe środki finansowe na działalność kulturalną • słaby przepływ informacji w sektorze działań podmiotów kultury
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystanie potencjału miasta Warszawy i jej zasobów kulturowych • wykorzystanie umiejscowienia historycznego powiatu oraz sąsiedztwa dwóch województw • wykorzystanie potencjału tkwiącego w sektorze biznesowym w zakresie finansowego wsparcia rozwoju lokalnego poprzez kulturę • zawiązywanie sieci współpracy podmiotów kultury • odradzający się potencjał organizacji pozarządowych małych wsi • szeroka działalność kulturalna organizacji pozarządowych w ramach zewnętrznych środków finansowych • powstawanie nowych organizacji pozarządowych realizujących zadania w zakresie kultury 	<ul style="list-style-type: none"> • niewykorzystanie potencjału tkwiącego w kapitale ludzkim • kryzys finansowy, który uniemożliwi właściwe finansowanie kultury przez samorządy

2.7.2 Turystyka

Warunki przyrodniczo-krajobrazowe oraz naturalne walory rzeki Wkry sprawiają, że tereny powiatu są atrakcyjne dla rozwoju rekreacji. Tworzą również szerokie spektrum możliwości dla osób szukających spokojnego wypoczynku jak również tych, którzy chcą inwestować w rozwój turystyki indywidualnej lub zbiorowej. Czyste powietrze i woda to potencjalny raj dla miłośników wędkarstwa i spływów kajakowych. Zwarte kompleksy leśne przyciągają grzybiarzy i zwolenników łowiectwa.

Dla wczasowiczów lubiących piesze wędrówki atrakcją turystyczną mogą stanowić trzy ścieżki edukacyjno – ekologiczne, prowadzące przez najbardziej malownicze zakątki powiatu. Pierwsza trasa o długości 9 km bierze swój początek w miejscowości Siemiątkowo - Rogale gm. Siemiątkowo i prowadzi przez las mieszany do wsi Siciarz, kończąc się przy ponad stuletniej sośnie. Inne trasy

to ścieżki przyrodniczo-dydaktyczne w miejscowości Konopaty gm. Lubowidz oraz w miejscowości Głęboka gm. Lutocin.

Miłośnikom jazdy na rowerze powiat oferuje trzy wytyczone szlaki rowerowe: „Śliwkowa graniczna” szlak zielony o długości 9,4 km; „Wokół lasu” szlak czarny o długości 14,8 km; „Nad Wkrą” szlak niebieski o długości 11,27 km oraz trzy ścieżki pieszo – rowerowe usytuowane na trasie Żuromin – Dąbrowa, Żuromin – Brudnice oraz Żuromin – Poniatowo. Na terenie powiatu żuromińskiego swój początek, w miejscowości Bądzyn (gmina Lubowidz), ma rowerowy szlak czerwony, biegnący aż do pól Grunwaldu.

Szczególną wartością szlaków zielonego i czarnego jest ich położenie na terenie Górznieńsko-Lidzbarskiego Parku Krajobrazowego w okolicach miejscowości Konopaty, Płociczno, Sinogóra. W centrum sieci szlaków jest Ośrodek Hodowli Zwierzyny „Konopaty” wraz z mieszczącym się tam ośrodkiem turystycznym „Gościniec Myśliwski”. W bezpośrednim sąsiedztwie ośrodka znajduje się bardzo interesująca i urokliwa leśna ścieżka dydaktyczna. Szczególną wartością przyrodniczą szlaku niebieskiego jest bezpośrednie skomunikowanie z siecią szlaków zielonego i czarnego. Oznakowanie szlaków jest czytelne i pozwala pewnie orientować się w ich przebiegu, a używane do znakowania symbole i kolory są zgodne z instrukcją znakarską PTTK, obowiązującą w całym kraju.

Gospodarstwa agroturystyczne Dworek nad Wkrą w Brudnicach, gm. Żuromin, eko-agroturystyczne Ostoja w Zieluniu i Gościniec Myśliwski w Konopatach, gm. Lubowidz, oferują turystom szereg atrakcji począwszy od przejażdżek rowerowych, spływów kajakowych, jazdy konnej, wędkowania, poprzez kąpiele w rzece i organizację ognisk, zwiedzanie pomników przyrody, a także kuchnię z wyrobami tradycyjnymi (kiełbasy, wędzonki), konfitury z owoców leśnych (jagody, żurawina), potrawy z dziczyzny. Wielokrotnie nagradzane i opisywane gospodarstwo agroturystyczne Dworek Nad Wkrą, którego historia sięga XV wieku zaprasza w miejsce „obrośnięte” opowieściami o sowie z brzozy altany, kłobukach i krasnalach, dziadkowej nalewce z wiśni. Idealne warunki do długich spacerów, wycieczek rowerowych lub jazdy konnej w teren stwarza hotel Deer Park Resort położony wśród sosnowych pól i lasów w miejscowości Brudnice, gmina Żuromin. Wypocząć można także w gospodarstwie agroturystycznym Bocianie Gniazdo w Pełkach (gm. Biezuń), odwiedzić z wędką stawy rybne gospodarstwa turystycznego Nad Stawami w obrębie Żuromina, czy skorzystać z atrakcji parku linowego i ośrodka rekreacyjnego Ranczo Boguszelec (gm. Lutocin) lub pojeździć konno na terenie zespołu pałacowego w Zielonej (gm. Kuczbork – Osada) albo odwiedzić Gościniec Myśliwski w Konopatach (gm. Lubowidz).

Ogólnodostępna baza noclegowa w powiecie to około 270 miejsc noclegowych, które są oferowane w ramach hoteli, pensjonatów, internatów oraz gospodarstw agroturystycznych

i ekologicznych. Baza gastronomiczna powiatu skupia się natomiast wokół barów, restauracji i pizzerii położonych w mieście powiatowym. W pozostałych miejscowościach gastronomia funkcjonuje głównie w gospodarstwach agroturystycznych i ekologicznych oferujących całodienne wyżywienie, w tym smaczne domowe posiłki, zdrową lokalną kuchnię.

Warunki przyrodnicze, przede wszystkim rzeka Wkra, lasy Górznieńsko-Lidzbarskiego Parku Krajobrazowego i obszary chronione, dają duże możliwości do inwestycji turystycznych. Mimo tych walorów turystyka nie wykazuje znacznych tendencji rozwojowych.

Tabela 14. Analiza SWOT obszaru TURYSTYKA

TURYSTYKA	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> położenie powiatu w obszarze „Zielonych Płuc Polski” liczne obszary chronione: Górznieńsko-Lidzbarski Park Krajobrazowy, Rezerwat „Gołuska Kępa”, a także obszary chronionego krajobrazu: Międzyrzecza Skrwy i Wkry, Nadwkrzański, okolic Rybna i Lidzbarka oraz Zieluńsko-Rzęgnowski walory środowiska przyrodniczego - czyste powietrze i woda, liczne i zwarte kompleksy leśne duży potencjał do rozwoju turystyki i wypoczynku niski stopień urbanizacji i uprzemysłowienia (brak uciążliwego przemysłu i zanieczyszczeń) 	<ul style="list-style-type: none"> brak gminnej informacji turystycznej oraz niewystarczająca promocja powiatu jako miejsca atrakcyjnego turystycznie słabo rozbudowana baza turystyczna i agroturystyczna oraz infrastruktura techniczna na terenie powiatu słabo rozwinięta baza noclegowa brak zagospodarowania turystycznego rzeki Wkry oraz innych terenów jakość dróg lokalnych wymagająca dalszej poprawy brak sieci ścieżek rowerowych nieznaczna ilość przyciągających ludzi atrakcji turystycznych
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> realizacja projektów budujących atrakcyjny wizerunek turystyczny powiatu wspieranie działań umożliwiających budowanie oferty turystycznej powiatu, w tym tworzenie i promocja produktów turystycznych powiatu rozwój dotychczasowego oraz tworzenie nowego zaplecza infrastrukturalnego dla rozwoju turystyki tworzenie szlaków turystycznych, w tym sieci ścieżek rowerowych podnoszenie jakości świadczonych usług pozyskiwanie środków unijnych na rozwój turystyki promocja aktywnego wypoczynku jako modelu cywilizacyjnego 	<ul style="list-style-type: none"> odpływ turystów do innych regionów uznanych za bardziej atrakcyjne brak zainteresowania inwestorów rozbudową infrastruktury turystycznej brak środków finansowych na rozwój turystyki

2.8 Sport

Sport jest składową polityki społecznej nowoczesnego państwa. Nakłady poniesione na rozwój sportu, na edukację sportową i promowanie dobrych nawyków aktywności fizycznej są nakładami skierowanymi na promowanie zdrowego i sprawnego społeczeństwa. Z tych względów powiat żuromiński jest żywotnie zainteresowany rozwojem i upowszechnianiem sportu w powiecie.

Działania z zakresu kultury fizycznej i sportu na obszarze powiatu koncentrują się głównie wokół obiektów sportowych i są realizowane zarówno przez szkoły, samorządy gminne i powiatowy, kluby sportowe, w tym uczniowskie i międzyszkolne, osoby zajmujące się zawodowo sportem oraz inne podmioty działające w obszarze sportu.

Na terenie powiatu funkcjonują dwadzieścia trzy uczniowskie kluby sportowe oraz trzy piłkarskie kluby sportowe, które biorą udział w rozgrywkach ligowych PZPN (Miejski Klub Sportowy „Wkra” Biezuń, Miejski Klub Sportowy WKRA Żuromin oraz Gminny Klub Sportowy „Boruta” Kuczbork). W tych ostatnich odbywa się również szkolenie kadr młodzików i juniorów w piłce nożnej. W pozostałym zakresie szkolenie młodzików odbywa się w uczniowskich klubach sportowych i koncentruje się wokół trzech wiodących na terenie powiatu dyscyplin sportowych (piłka nożna, piłka siatkowa, piłka koszykowa). Prężnie działa Powiatowy Szkolny Związek Sportowy w Żurominie organizując dla dzieci i młodzieży turnieje i zawody w różnych dyscyplinach sportu zgodnie z kalendarzem imprez oraz zapewniając udział reprezentantów powiatu w rejonowych i wojewódzkich zawodach sportu szkolnego. Jednak tylko znikomy odsetek klubów sportowych sięga po środki zewnętrzne, w tym unijne na dodatkowe zajęcia pozalekcyjne dla uczniów, wyjazdy i wycieczki, imprezy rekreacyjno-sportowe.

W powiecie funkcjonują również amatorskie piłkarskie drużyny seniorów, a także liga zrzeszająca amatorskie zespoły halowej piłki nożnej, których członkami są osoby w różnym wieku.

Należy podkreślić, że nie brakuje także zdolnej młodzieży, która swoimi osiągnięciami wyróżnia powiat na terenie województwa, Polski jak i na arenie międzynarodowej. Ich sukcesy są niewątpliwie obok starań ich samych także zasługą bardzo dobrych specjalistów – trenerów.

Obok współzawodnictwa sportowego dzieci i młodzieży w powiecie odbywają się zmagania sportowe osób dorosłych. Zaliczyć do nich można różne formy rywalizacji sportowej poszczególnych grup zawodowych, zawody wędkarskie, turnieje brydżowe i warcabowe, turnieje strzeleckie oraz zyskujący z roku na rok coraz więcej zwolenników powiatowy rajd rowerowy. Od kilku lat w powiecie rozgrywany jest również Międzynarodowy Turniej Warcabowy Polska Gra Open, w którym udział biorą zawodnicy z różnych, często odległych krajów świata.

Infrastruktura sportowo-rekreacyjna odgrywa istotną rolę w zakresie dostępności mieszkańców do obiektów oraz ich uczestnictwa w sporcie. Analiza obecnego stanu wskazuje, iż baza sportowo-rekreacyjna powiatu, została rozbudowana i zmodernizowana w ostatnich latach, głównie dzięki funduszom pochodzącym z Unii Europejskiej, środkom jednostek samorządu terytorialnego, a także środkom budżetu państwa. W dalszym ciągu potrzebne są jednak duże nakłady finansowe na rozbudowę, modernizację i doposażenie infrastruktury sportowej.

Na terenie powiatu zlokalizowane są trzy pełnowymiarowe hale sportowe. Ponadto funkcjonują 3 stadiony, 3 bieżnie, 25 boisk, 3 siłownie, 23 sale gimnastyczne oraz kort tenisowy. W 2012r. została oddana do użytku hala sportowa przy Liceum Ogólnokształcącym im. M. Dąbrowskiej w Żurominie. Dzięki funkcjonalności obiektu w hali prowadzone są różne formy aktywności ruchowej zaczynając od gier zespołowych, ćwiczeń na nowoczesnych тренаżerach, zajęcia fitness, po grę w squasha, która jest nowością w powiecie i zyskała wielu zwolenników. Prężnie działają również hale sportowe w Bieżuniu i Siemiątkowie, które dzięki staraniom ich opiekunów nieustannie organizują różne turnieje i zawody dla wszystkich grup wiekowych.

Tabela 15. Analiza SWOT obszaru SPORT

SPORT	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> utrzymująca się od kilku lat tendencja w zakresie rozbudowy i modernizacji bazy sportowo-rekreacyjnej na terenie powiatu wykwalifikowana kadra nauczycieli wychowania fizycznego oraz trenerska z bogatym doświadczeniem zawodowym rozpoznawalni sportowcy z terenu powiatu, stanowiący wzór do naśladowania bogata oferta działań związanych ze współzawodnictwem dzieci i młodzieży szkolnej, z wyłączeniem klas I – III wysokie wyniki w wiodących dyscyplinach sportowych na terenie powiatu wysoka świadomość społeczeństwa dotycząca sposobów aktywnego spędzania wolnego czasu 	<ul style="list-style-type: none"> brak warunków na terenie powiatu do uprawiania szerokiej gamy sportów np. lekkoatletyki nierównomierne rozmieszczenie bazy sportowej na terenie powiatu mała oferta różnego typu imprez sportowo-rekreacyjnych skierowanych do osób dorosłych oraz małych dzieci niski poziom wykorzystania potencjału społecznego – brak wychwytywania talentów sportowych do 10 roku życia słaba aktywność uczniowskich klubów sportowych słabe organizacyjne przygotowanie kadr klubów sportowych w zakresie pozyskiwania środków finansowych spoza budżetu powiatu
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> dalsza rozbudowa, modernizacja i doposażenie bazy sportowej na terenie powiatu duża oferta szkoleń skierowanych do klubów sportowych w zakresie pozyskiwania środków finansowych, w tym na animatorów sportowych popularyzacja i rozwój sponsoringu sportowego szeroka oferta różnego typu imprez sportowo-rekreacyjnych dla dzieci i dorosłych budowa pływalni na terenie powiatu utworzenie Powiatowo-Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji 	<ul style="list-style-type: none"> niż demograficzny, starzenie się społeczeństwa

2.9 Społeczeństwo informacyjne

Społeczeństwo informacyjne (SI) jest motorem rozwoju cywilizacyjnego na całym świecie. Informacja jest obecnie najcenniejszym zasobem. SI jest jednym z ważniejszych priorytetów w Unii Europejskiej, co przedkłada się na ilość wsparcia finansowego związanego z projektami realizowanymi w tym obszarze. Z tych względów samorząd powiatu żuromińskiego jest zobligowany do wpierania rozwoju tegoż społeczeństwa.

SI to społeczeństwo, w którym towarem staje się informacja traktowana jako szczególne dobro niematerialne, równoważne lub cenniejsze nawet od dóbr materialnych. SI to społeczeństwo wyposażone w bogato rozwinięte środki komunikacji i przetwarzania informacji, które są podstawą tworzenia większości dochodu narodowego oraz zapewniające źródło utrzymania większości ludzi. SI to ponadto społeczeństwo charakteryzujące się przygotowaniem i zdolnością do użytkowania systemów informatycznych, skomputeryzowane i wykorzystujące usługi telekomunikacji do przesyłania i zdalnego przetwarzania informacji.

Odpowiedni poziom atrybutów danego społeczeństwa warunkuje możliwość określenia go jako społeczeństwa informacyjnego. Poziomy atrybutów zmieniają się w czasie, stąd społeczeństwo informacyjne nie jest wynikiem określonych działań, ale procesem który nieustannie trwa. Wynika z tego, iż w celu określenia społeczeństwa jako SI niezbędne są nieustające działania, które zapewnią odpowiedni poziom atrybutów tego społeczeństwa, uprawniający każdorazowo do uzasadnionego określenia go jako SI.

W celu budowy i rozwoju SI niezbędne są cztery działania:

1. Wyposażenie w odpowiedni sprzęt informatyczny i oprogramowanie
2. Odpowiednia wiedza nt. użytkowania bieżących rozwiązań informatycznych oraz świadomość istnienia określonych rozwiązań informatycznych
3. Infrastruktura telekomunikacyjna z dostępem do sieci Internet na odpowiednim poziomie i po akceptowalnej cenie
4. Zapewnienie odpowiednich rozwiązań informatycznych i oprogramowania do wykorzystania przez społeczeństwo

Działania te są samorzutne, ponieważ wynikają ze zmian zachodzących w gospodarce oraz zmian zachodzących w społeczeństwie. Działania te w każdym wyróżnionym obszarze zachodzą jednakże w różnym stopniu i z różną szybkością, powodując dysproporcje rozwojowe w obszarze regionalnym, a nawet lokalnym. Powiat Żuromiński czuje się odpowiedzialny za rozwój SI, dlatego też jego zadaniem jest niwelowanie różnic na obszarze powiatu w zakresie tworzenia się SI oraz aktywne wspomaganie i nadzorowanie procesu powstawania SI, poprzez inwestycje infrastrukturalne, inwestycje w kapitał ludzki oraz współpracę z partnerami instytucjonalnymi na terenie powiatu i przedsiębiorstwami telekomunikacyjnymi budującymi i rozwijającymi infrastrukturę telekomunikacyjną stanowiącą sieć spajającą społeczeństwo lokalne z resztą świata.

powiat żuromiński postawił sobie za cele na lata 2014-2020:

1. **Rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej na terenie powiatu - tzw. ostatniej mili, warunkującej dostęp dla każdego mieszkańca powiatu do Internetu przy odpowiednich**

cechach jakościowych. Minimalna prędkość do użytkownika dla każdego zainteresowanego mieszkańca powiatu żuromińskiego powinna wynosić do końca 2020 roku 30 Mb/s (Megabitów na sekundę). Rozwój infrastruktury przebiegać będzie dwuetapowo: jako budowa własnej infrastruktury komunikacyjnej w instytucjach publicznych na terenie powiatu oraz infrastruktury łączącej instytucje, przedsiębiorców, mieszkańców itd. oraz jako współpraca z operatorami telekomunikacyjnymi posiadającymi infrastrukturę telekomunikacyjną na terenie powiatu żuromińskiego. Budowa infrastruktury własnej przebiegać będzie w ścisłej współpracy z samorządami gminnymi z terenu powiatu żuromińskiego.

2. **Uświadamianie mieszkańców w sferze możliwości jakie daje zastosowanie narzędzi informatycznych w życiu oraz przekazywanie wiedzy z zakresu użytkowania bieżących rozwiązań informatycznych.** Działania pozwolą na wzrost kapitału ludzkiego w obszarze korzystania z rozwiązań informatycznych, warunkującego rozwój powiatu żuromińskiego. Wspomniane działania będą przybierać różną formę od apeli do szkoleń z ww. zakresu. Szczególny nacisk zostanie położony na podnoszenie kapitału ludzkiego w zakresie użytkowania bieżących rozwiązań informatycznych dla osób 50+.
3. **Zapewnienie interesantom urzędu, łatwego i wygodnego dostępu do usług elektronicznych świadczonych przez samorządy.** Usługi dostępne w formie elektronicznej umożliwiają wyeliminowanie zbędnego przemieszczania się interesanta z określonej lokalizacji do punktu załatwienia sprawy w urzędzie oraz umożliwiają wyeliminowanie wykorzystania usług pocztowych i kurierskich jako medium przekazujących informacje w formie papierowej. Docelowo interesanci osiągną podwójną korzyść w postaci oszczędności czasu i minimalizację kosztów poniesionych na realizację usług świadczonych przez samorząd na terenie powiatu żuromińskiego.

W celu realizacji ww. celów niezbędne jest podjęcie konkretnych działań w zakresie rozwoju urzędu, które pozwolą na ich realizację, a które to działania mogą już być zidentyfikowane w stopniu, który pozwala na ich dokładne sprecyzowanie. I tak powiat żuromiński w celu rozwoju własnego zaplecza infrastrukturalnego i organizacyjnego podejmie działania w następujących obszarach:

1. **Procesy w urzędach** - W celu poprawy efektywności funkcjonowania urzędu poprzez informatyzację jego działalności konieczne są modyfikacje procesów funkcjonujących w urzędzie. Od lat zmienia się rola informatyki w administracji, zmiany te docierają do małych urzędów, które muszą się z nimi zmierzyć. Współczesne rozwiązania z zakresu informatyki, muszą być postrzegane jako rozwiązania, które w celu spełnienia swojej roli muszą zostać

zintegrowane z procesami wewnętrznymi w urzędach, bazujących na określonych procedurach, przepisach, normach, instrukcjach itp. Biorąc pod uwagę stan obecny, chcąc wykorzystać potencjał drzemący w rozwiązaniach informatycznych dla urzędów, należy kompleksowo wdrażać oprogramowanie wraz z odpowiednimi zmianami organizacyjnymi. W tym celu niezbędne są audyty, szkolenia, certyfikaty (w tym ISO) dla urzędu, które stanowiąc będą podstawę dla wdrożenia rozwiązań informatycznych.

2. **Analiza i przechowywanie danych** - Urzędy administracji publicznej dysponują ogromnym zasobem informacji dotyczących różnych obszarów. Konieczna staje się informatyzacja rejestrów, ewidencji, wykazów itp. zwanych dalej zbiorami danych, tak aby stanowiły one zharmonizowane zbiory danych (np. dzięki zastosowaniu urzędowych hurtowni danych), które po ich analizie pozwolą na skuteczne podejmowanie decyzji przez kadrę zarządzającą oraz będą dostępne jako informacja publiczna, w celu ich analizy przez zainteresowane osoby i podmioty, które mogą przyczyniać się do wykorzystania tych danych do generowania informacji wpływającej na działania lokalne i ponadlokalne, przyczyniające się do rozwoju obszarów, nad których rozwojem pieczę sprawują urzędy samorządowe oraz do wzrostu jakości życia mieszkańców. Obecny stan zbiorów danych jest bardzo zróżnicowany. W większości małych urzędów są one głównie w formie papierowej co utrudnia a czasem nawet uniemożliwia ich analizę zarówno przez sam urząd jak też osoby i podmioty, którym zbiory te zostały udostępnione. Zbiory danych w formie elektronicznej są natomiast „zaszyte” w różnej formie w różnych formatach w wielu bazach danych obsługiwanych przez oprogramowanie, które bardzo często nie współpracuje ze sobą w zakresie wymiany danych. Stan taki powoduje, iż urzędy dane posiadają, w pewnym zakresie je wykorzystują i udostępniają na zewnątrz, ale nie wykorzystują całkowitego ich potencjału jaki dostępny jest w wyniku odpowiedniej informatyzacji tych zbiorów danych. Wielowymiarowa analiza zbiorów danych pozwoli urzędowi na spojrzenie na obszar na którym on działa z wielu perspektyw, w różnym ujęciu co spowoduje wygenerowanie informacji przyczyniających się do podejmowania decyzji, które nie byłyby tak łatwo podejmowane przez zarządzających lub w ogóle nie byłby możliwe do podjęcia, ze względu na brak odpowiedniego spojrzenia na posiadane dane. Tym samym rozwój samorządów hamuje, staje w miejscu, a czasami cofa się w niektórych obszarach. Elektroniczacja zbiorów danych musi wiązać się z odpowiednimi procedurami informatycznego zbierania danych, uzupełniających zbiory danych już poddanych procesowi elektroniczacji.
3. **Infrastruktura LAN i WAN** - Kwestia istotna z punktu widzenia każdego urzędu. Praktycznie nie ma organizacji w żadnym cywilizowanym kraju, która nie posiadałaby chociaż

uproszczonej sieci LAN (lokalna sieć komputerowa). Struktury sieci uzależnione są od ilości użytkowników. Nierzadko urzędy posiadają kilka sieci LAN tworzących WAN (rozległa sieć komputerowa) obejmujące wiele oddalonych od siebie lokalizacji (budynków, miejscowości). Często sieci WAN wykorzystują infrastrukturę będącą w posiadaniu samorządów lub infrastrukturę dedykowaną dla nich przez operatorów telekomunikacyjnych. Koszty budowy takiej infrastruktury na własne potrzeby są obecnie do zaakceptowania przez samorządy, a korzyści z posiadania własnej sieci WAN są znaczne. Samorządy posiadające infrastrukturę pokrywającą teren ich działalności mogą wykorzystywać ją jako infrastrukturę komunikacyjną. Jest to medium transmisyjne do wielu usług. Nie należy kojarzyć jej tylko z dostępem do sieci Internet. Przykładowe pokrycie powiatu tzw. parasolem nadajników radiowych działających w standardzie LTE Advanced zapewnia pokrycie siecią komunikacyjną pozwalającą objąć informatyką każdy zakątek powiatu. Pozwala na zbieranie danych (np. alarmy nt. pożarów w lasach), udostępnianie transmisji danych dla mieszkańców (usługi wideo, telefonia, Internet), transmisja na żywo przez Internet z wydarzeń kulturalnych, sportowych, inwestycyjnych czy chociażby komunikacja urzędów bez ingerencji człowieka np. monitoring wrażliwych miejsc na terenie powiatu itp. Możliwości jest niezliczona ilość, jednakże w celu budowy sieci WAN konieczna jest modernizacja i rozbudowa sieci LAN, działającej w urzędzie, ponieważ jest ona generatorem lub pośrednikiem w przesyłaniu treści. Prędkości które zapewniają używane obecnie w urzędzie aktywne urządzenia sieci LAN oraz stosowane okablowanie, przestaną być wystarczające za parę lat. Obecnie sieci LAN osiągają prędkości 10 lub 100 Mb/s, rzadko 1 Gb/s. Rozwój rozwiązań cloud computing, który jest nieunikniony, wymusi narzut prędkości do poziomu dużo wyższego niż obecnie stosowany w urzędach. Zasadne jest zatem odpowiednie przygotowanie infrastruktury sieci LAN, aby mogła ona być rozpatrywana w kontekście medium komunikacyjnego dla e-usług oraz udostępniania zbiorów danych.

Realizacja celów postawionych sobie przez Powiat Żuromiński przyczyni się do rozwoju powiatu w kwestiach zarówno gospodarczych jak i społecznych. Konieczna jest likwidacja przepaści jaka dzieli powiat żuromiński od pełnego zasobu informacyjnego nt. działalności społecznej na obszarze powiatu oraz pełnego zasobu informacyjnego dotyczącego zjawisk, infrastruktury wszelkiego rodzaju oraz informacji przestrzennej, które obejmują obszar powiatu żuromińskiego. Skutkiem tej likwidacji będzie zrównoważony rozwój powiatu żuromińskiego warunkujący życie jego mieszkańców na odpowiednim poziomie.

2.10 Uwarunkowania gospodarcze

Powiat żuromiński położony jest w północno-zachodniej części województwa mazowieckiego, z dala od większych ośrodków przemysłu, na terenach typowo rolniczych. Obszar powiatu należy do najmniej zurbanizowanych w województwie mazowieckim, charakteryzuje się dużym rozproszeniem mieszkańców. Brakuje dużych zakładów produkcyjnych, generujących większą liczbę miejsc pracy, w tym na stanowiskach dających zatrudnienie osobom o niskich kwalifikacjach zawodowych. Lokalny rynek pracy kształtują firmy zajmujące się głównie handlem i usługami - 864 podmioty, tj. 34,2% wszystkich działających w powiecie. Znaczna ich część działa w sekcjach: budownictwo (349, tj. 15,1%) i rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo (426, tj. 13,3%). Ponad 85% firm funkcjonujących na terenie powiatu to mikroprzedsiębiorstwa, zatrudniające do 10 pracowników. Duża część mieszkańców utrzymuje się z pracy w nisko opłacalnym rolnictwie oraz z prac sezonowych.

W powiecie zauważalny jest utrzymujący się od wielu lat deficyt większych inwestycji, które wpłynęłyby pozytywnie na ożywienie gospodarcze, powstanie nowych miejsc pracy, stabilizację lokalnego rynku pracy. Aby powiat mógł się rozwijać we wszystkich obszarach życia społeczno-gospodarczego, niezbędne jest zintensyfikowanie współpracy władz samorządowych zarówno szczebla powiatowego, gminnego, przedsiębiorców, partnerów rynku pracy, w celu wypracowania sprzyjających warunków i ulg ekonomicznych skierowanych do przedsiębiorców. Punktem wyjścia dla ożywienia gospodarczego powiatu mogłoby być opracowanie planów zagospodarowania przestrzennego uwzględniających wyodrębnienie terenów przemysłowych i utworzenie na tych terenach specjalnych stref ekonomicznych przyciągających podmioty gospodarcze zainteresowane tworzeniem i rozbudową firm.

Przedsiębiorczość stanowi podstawę gospodarki wolnorynkowej zwiększając jej żywotność i efektywność. Nowe firmy i nowi przedsiębiorcy odgrywają kluczową rolę w zakresie budowy podstaw zatrudnienia i rozwoju rynku pracy, wprowadzenie na rynek nowych produktów i usług, adaptacji konkurencyjnych reguł w obszarach tradycyjnie traktowanych jako nierynkowe (dobra publiczne – edukacja, usługi publiczne, służba zdrowia).

Własna firma jest coraz atrakcyjniejszą formą realizacji kariery zawodowej i życiowej. W kategoriach indywidualnych daje szansę samodzielności działania oraz realizacji planów i marzeń jednostki. Z perspektywy społecznej jest drogą do nowych produktów i usług, tworzenia nowych miejsc pracy oraz podnoszenia ogólnego dobrobytu.

2.11 Przemysł i produkcja

Podstawę gospodarki powiatu stanowi produkcja rolno – spożywcza. W produkcji roślinnej dominują zboża. Powierzchnia gruntów ornych wynosi 48%, łąk i pastwisk 24 %, lasów 20,2 % ogólnej powierzchni powiatu. Rolnictwo stanowi ważny dział gospodarki powiatu żuromińskiego. W 2010 r. liczba gospodarstw rolnych wynosiła – 5344 dane z GUS. Duży udział stanowią fermy drobiu. Ponadto powiat żuromiński słynie także z bogatych złóż surowców mineralnych - piasku, żwiru i pospółki.

Zgodnie ze spisem REGON na terenie powiatu żuromińskiego w 2012 roku funkcjonowało 2597 podmiotów gospodarczych. W podziale na poszczególne sekcje gospodarki narodowej dominują firmy w handlu i naprawach - 864 podmioty, tj. 34,2 % ogółu działających w powiecie. Znaczna część podmiotów działa w sekcji budownictwo – 349 podmioty, tj. 15,1 % oraz rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo – 426 podmiotów 13,3 %. W ogólnej liczbie podmiotów działających na terenie powiatu żuromińskiego zdecydowaną większość stanowiły firmy prowadzone przez osoby fizyczne 85 % - 2177 podmioty.

Jednym ze wskaźników charakteryzujących strukturę gospodarczą powiatu jest struktura pracujących. Analiza danych statystycznych w odniesieniu do zasobów pracy i ich wykorzystania wskazuje na niską aktywność ekonomiczną mieszkańców.

Na przestrzeni 2010 i 2011 r. odnotowano niewielki wzrost liczby osób pracujących na terenie powiatu żuromińskiego. W 2010 r. liczba ta wynosiła 3926 osób. Dla porównania w 2011 roku liczba ta wynosiła 4026 osób. Należy zauważyć dominację kobiet wśród ogółu pracujących w 2010 roku kobiety stanowiły 57,4 %, natomiast w 2011 r. 55,7 %.

Zgodnie z obowiązującą Polską Klasyfikacją Działalności PKD największa liczba osób zatrudniona była w pozostałych usługach 52,4 %, przemyśle i budownictwie 28,9 % w 2010r. Odpowiednio w 2011 r. w pozostałych usługach 51,1 %, oraz 30,2 % w przemyśle i budownictwie.

Tabela 16. Pracujący według sektorów własności w latach 2010 – 2012

Wyszczególnienie	Ogółem	Sektor publiczny	Sektor prywatny
2010			
Powiat żuromiński	3926	2358	1568
2011			
Powiat żuromiński	4026	2224	1802
2012			
Powiat żuromiński	4221	b.d.	b.d

Tabela 17. Pracujący według PKD 2007 w latach 2010 - 2012

Wyszczególnienie	ogółem	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybołówstwo	Przemysł i budownictwo	Handel, naprawa pojazdów samochodowych, transport	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	Pozostałe usługi
2010						
Powiat żuromiński	11233	1138	1138	478	127	2061
2011						
Powiat żuromiński	11332	7424	1214	523	127	2044
2012						
Powiat żuromiński	11527	7440	1162	565	124	2236

Tabela 18. Pracujący według innego podziału niż PKD z podziałem na płeć w latach 2010-2012

Wyszczególnienie	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
2010			
Powiat żuromiński	3926	1671	2255
Gmina Biezuń	375	189	186
Gmina Żuromin	2575	1157	1418
Gmina Kuczbork	287	90	197
Gmina Lubowidz	361	127	234
Gmina Lutocin	185	60	125
Gmina Siemiątkowo	143	48	95
2011			
Powiat żuromiński	4026	1780	2246
Gmina Biezuń	385	180	205
Gmina Żuromin	2649	1233	1416
Gmina Kuczbork	319	133	186
Gmina Lubowidz	374	145	229
Gmina Lutocin	169	46	123
Gmina Siemiątkowo	130	43	87
2012			
Powiat żuromiński	4221	1763	2458
Gmina Biezuń	417	188	229
Gmina Żuromin	2777	1227	1550
Gmina Kuczbork	320	115	205
Gmina Lubowidz	388	150	238
Gmina Lutocin	172	35	137
Gmina Siemiątkowo	147	48	99

2.12 Transport i komunikacja

Podstawowy układ drogowy powiatu stanowi sieć dróg wojewódzkich i powiatowych. Łączna długość tych dróg wynosi ok. 400 km, z czego:

- drogi wojewódzkie – 75 km
- drogi powiatowe – 325 km

Drogi wojewódzkie w całości, a powiatowe w ok. 93% mają nawierzchnię utwardzoną, bitumiczną. Drogami wojewódzkimi na terenie powiatu administruje Mazowiecki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Warszawie, poprzez Rejon Drogowy w Ciechanowie. Są to drogi :

- Nr 541 Lubawa – Lubowidz – Żuromin – Biezuń – Sierpc
- Nr 561 Biezuń – Szumanie (do drogi krajowej nr 10)
- Nr 563 Rypin – Żuromin – Mława

W ciągu tych dróg znajduje się 7 obiektów mostowych.

Drogami powiatowymi administruje Zarząd Powiatu Żuromińskiego, do którego należy między innymi

- zarządzanie i koordynacja robót w pasie drogowym,
- utrzymanie dróg i obiektów mostowych
- opracowywanie projektów planów rozwoju sieci drogowej

Ze względu na znaczenie, jakie spełniają w sieci dróg, drogi powiatowe podzielone są na:

- Drogi główne o długości łącznej ok. 54 km
- Drogi zbiorcze o długości łącznej ok. 169 km
- Drogi lokalne o długości łącznej ok. 102 km

W ciągu tych dróg znajduje się szesnaście obiektów mostowych o dopuszczalnych nośnościach od 15 do 40 ton.

Drogi na terenie powiatu żuromińskiego są dobrze utrzymane, w przeważającej większości w średnim stanie technicznym. Niepokoić może pogarszający się stan dróg, a także zbyt niska nośność na niektórych mostach, niedostosowanych do wzrostu tonażu i natężenia ruchu samochodowego. Głównym mankamentem sieci tych dróg jest także brak wymaganych parametrów technicznych na niektórych drogach powiatowych i wojewódzkich.

Przez teren powiatu żuromińskiego nie biegną żadne połączenia kolejowe, jak również nie przebiega żadna droga krajowa ani autostrada. Wobec tego faktami głównymi szlakami komunikacyjnymi w zakresie komunikacji i połączeń między miejscowościami oraz przejazdów tranzytowych są drogi wojewódzkie oraz powiatowe. Spełniają one podstawową rolę, zarówno w ruchu lokalnym, a także w coraz większym stopniu stanowią alternatywne trasy połączeń w relacji Północ – Południe – dla drogi krajowej Nr 7, położonej w powiatach płońskim oraz mławskim, a także Wschód – Zachód – dla drogi krajowej Nr 10, położonej w powiatach płońskim, płockim oraz sierpeckim.

Mając na uwadze powyższe, niezwykle istotnym zadaniem jest dbałość o stan dróg powiatowych, ich przebudowa, zwłaszcza na newralgicznych ciągach, stanowiących podstawowy szkielet połączeń między miejscowościami.

Na obszarze powiatu żuromińskiego przebiegają 32 linie komunikacyjne, w tym aż 31 obsługuje jeden przewoźnik Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Mławie S.A. Tylko linia relacji Syberia-Lubowidz-Żuromin obsługiwana jest przez innego przewoźnika. Wszystkie obecne linie w wystarczającym stopniu zaspakajają potrzeby mieszkańców powiatu w tym zakresie oraz przyczyniają się do poprawy ich sytuacji komunikacyjnej. Przewoźnicy jak dotąd odpowiednio wywiązują się z realizacji wykonywanych przewozów oraz stosowanych taryf, gdyż dotychczas nie było żadnych skarg lub sygnałów od pasażerów w tym obszarze.

POWIAT ŻUROMIŃSKI

Rys. 2 Mapa dróg w powiecie żuromińskim

Tabela 19. Analiza SWOT obszaru KOMUNIKACJA I TRANSPORT

KOMUNIKACJA I TRANSPORT	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Dobrze rozwinięta sieć komunikacji drogowej na terenie powiatu żuromińskiego; • Niewielka odległość od głównych tras transportowych; • Korzystna sieć dróg wojewódzkich, powiatowych, gminnych oraz dogodne połączenie we wszystkich kierunkach • Dobrze utrzymane drogi lokalne; 	<ul style="list-style-type: none"> • Pogarszający się stan dróg a także zbyt niska nośność na niektórych mostach, niedostosowanych do wzrostu tonażu i natężenia ruchu samochodowego • Postępująca degradacja nawierzchni drogowych • Brak dostępu do komunikacji lotniczej i kolejowej • Słabe położenie względem głównych szlaków komunikacyjnych na Mazowszu, • Duża odległość od stolicy kraju i województwa – Warszawy
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowa dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych – jako podstawowych szlaków komunikacyjnych w powiecie • Konsolidacja działań gmin i powiatu w zakresie rozwoju komunikacji rowerowej, • Rozbudowa ścieżek rowerowych biegnących zwłaszcza wzdłuż dróg powiatowych i gminnych • Aktywizacja gospodarcza terenów wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych • Wykorzystanie głównych ciągów komunikacyjnych jako alternatywę dla dróg krajowych w ościennych powiatach, zwłaszcza w zakresie rozwoju turystyki (przejazd na Mazury i nad morze w kierunku Elbląga i Gdańska) 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak dostępu do środków zewnętrznych na przebudowę dróg lokalnych – objęcie dofinansowaniem tylko tych dróg lokalnych, które mają styk z drogami krajowymi, autostradami itp.

2.13 Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwa to stan braku zagrożeń dla życia i zdrowia ludzkiego oraz mienia w zakresie bezpieczeństwa publicznego, bezpieczeństwa drogowego, innych lokalnych zagrożeń oraz mających postać chorób – bezpieczeństwo sanitarne. Samorząd powiatowy, realizując zadania w oparciu o ustawowe uregulowania, dąży do uzyskania takiego stanu.

Rada Powiatu Żuromińskiego do określenia zadań w zakresie bezpieczeństwa powołuje ze swojego grona Komisję Bezpieczeństwa Publicznego. Również Starosta Żuromiński powołał Komisję Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego, w której skład wchodzi: Starosta, który pełni obowiązki przewodniczącego, dwóch radnych delegowanych przez Radę Powiatu Żuromińskiego, trzy

osoby powołane przez Starostę spośród osób wyróżniających się wiedzą o problemach będących przedmiotem prac komisji oraz cieszących się wśród miejscowej społeczności osobistym autorytetem i zaufaniem publicznym, w szczególności samorządów gminnych, organizacji pozarządowych, pracowników oświaty, a także instytucji zajmujących się zwalczaniem zjawisk patologii społecznych i zapobieganiu bezrobociu, dwóch przedstawicieli delegowanych przez Komendanta Powiatowego Policji. W pracach komisji uczestniczy także prokurator wskazany przez właściwego prokuratora okręgowego oraz przedstawiciele innych powiatowych służb, straży i inspekcji.

Powiat żuromiński ściśle współpracuje z podmiotami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo publiczne, w tym z Komendą Powiatową Państwowej Straży Pożarnej, Komendą Powiatową Policji, Jednostkami Ochotniczych Straży Pożarnych, Powiatowym Inspektorem Weterynarii, Powiatową Stacją Sanitarно-Epidemiologiczną, Powiatowym Inspektorem Nadzoru Budowlanego, Wojewódzkim Zarządem Melioracji.

Na podstawie aktualnej wiedzy o stanie i poczuciu bezpieczeństwa obywateli opartej na analizie ankiety „**Bezpieczeństwo publiczne i jego stan w opinii mieszkańców**”, diagnozach oraz wniosków z posiedzeń komisji bezpieczeństwa i porządku, określono obszary działania strategii i kierunki dalszych przedsięwzięć. Do najważniejszych obszarów wymagających podjęcia i kontynuowania dalszych działań należy zaliczyć:

- Bezpieczeństwo w miejscach publicznych i w miejscu zamieszkania
- Przemoc w rodzinie
- Bezpieczeństwo w szkole
- Bezpieczeństwo w ruchu drogowym
- Bezpieczeństwo przeciwpożarowe

Ideą strategii bezpieczeństwa dla powiatu żuromińskiego na lata 2014-2020 jest obiektywna **poprawa stanu bezpieczeństwa**, ale do osiągnięcia tak określonego celu konieczne jest oddziaływanie na pewne płaszczyzny. Tak więc niezbędne jest: **zmniejszenie liczby zagrożeń, ograniczenie przestępczości, wzrost poczucia bezpieczeństwa mieszkańców powiatu.**

W trakcie realizacji założeń strategii proponowane jest:

- rozpoznawanie i zbieranie we wspólnej bazie danych informacji o miejscach i okolicznościach sprzyjających popełnianiu przestępstw,
- podejmowanie niezbędnych działań profilaktycznych w zakresie szeroko rozumianej prewencji społecznej,

- organizacja zintegrowanego systemu powiadamiania ludności o zagrożeniach życia, zdrowia i mienia przy użyciu sieci telefonii komórkowej za pomocą wiadomości SMS zorganizowanego na bazie funkcjonującego Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego,
- podejmowanie działań organizacyjnych i prawnych mających na celu wzmocnienie, techniczne i infrastrukturalne KP PSP w Żurominie oraz KPP Żurominie (zakup nowoczesnego sprzętu specjalistycznego, poprawa bazy lokalowej itp.),
- proponowanie wykorzystania nowoczesnych rozwiązań technicznych i technologicznych w pracy służb oraz ochrony miejsc publicznych, obiektów użyteczności publicznej, w tym również banków, stacji paliw, sklepów, zakładów pracy, obiektów sakralnych itp.,
- budowanie zaufania społecznego do organów zapewniających bezpieczeństwo mieszkańców powiatu;
- objęcie systematyczną opieką ofiar przestępstw - zapewnienie wszechstronnej pomocy psychologicznej, prawnej, pedagogicznej itp. Powołanie do życia organizacji pomocowej dla ofiar przestępstw – tworzenie profesjonalnych punktów przyjęć dla osób poszkodowanych w wyniku szczególnie okrutnych przestępstw,
- oddziaływanie ośrodków kultury i sportu na rzecz poprawy bezpieczeństwa dzieci i młodzieży, szeroka współpraca z organizacjami prowadzącymi działania zapobiegające patologiom (kluby AA, poradnie, stowarzyszenia itp.),
- prowadzenie w prasie lokalnej akcji edukacyjno – informacyjnej w celu kształtowania świadomości prawnej i właściwie rozumianej odpowiedzialności każdego obywatela,
- prowadzenie szkoleń wśród młodzieży w zakresie udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej w stanach zagrożenia życia oraz nauki zachowania się w sytuacjach stresu, paniki, szczególnego ryzyka w oparciu o kadrę Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz innych specjalistów,
- przeciwdziałanie zagrożeniom ze strony awarii przemysłowych i związanych z tym transportem materiałów niebezpiecznych.
- Wykorzystanie potencjału planowanej budowy sieci transmisji danych obejmującej teren powiatu
- Przeciwdziałanie zagrożeniom epizootycznym, w związku z dużym zagęszczeniem ferm kurzych i chlewni.

3 POTENCJAŁ ROZWOJOWY POWIATU

3.1 Potencjał rozwojowy rolnictwa

Potencjał rozwojowy rolnictwa przedstawia czynniki wpływające na efektywność rolnictwa, tak by przyczyniło się ono do rozwoju regionu. Gminy powiatu żuromińskiego wskazują na wysoki i średni potencjał rozwoju rolnictwa, szczególnie pracy i ziemi, bezpieczeństwa żywnościowego. Rolnictwo wymaga szczególnego wsparcia poprzez aktywizację przemysłu przetwórstwa rolno-spożywczego w celu pełnego wykorzystania naturalnych predyspozycji obszaru. Zarysowała się wyraźnie specjalizacja rolnictwa -dominuje produkcja mleczna i mięsna. Na terenie powiatu żuromińskiego funkcjonuje 6 Grup Producentów Rolnych – stan na 15.06.2013 r. dane Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego.

3.2 Potencjał rozwojowy przemysłu rolno spożywczego

Powiat żuromiński charakteryzuje się korzystnymi warunkami do rozwoju branży rolno-spożywczej. Podstawę surowcową przetwórstwa rolno- spożywczego stanowi rolnictwo o wysokim stopniu towarowości, co wynika z rozwiniętych specjalizacji produkcji roślinnej i zwierzęcej. Na terenie powiatu żuromińskiego istnieje wyraźna specjalizacja przemysłu rolno spożywczego (produkcja mleczna).

3.3 Potencjał rozwojowy usług

Sektor usług jest ściśle powiązany z przemysłem i rolnictwem. Na terenie powiatu żuromińskiego szanse rozwoju ma rynek usług dla rolnictwa. W tej kategorii zarówno firmy oferujące tradycyjne usługi, związane z doradztwem lub inżynierią, jak i te bardziej nowatorskie, w zakresie logistyki lub oprogramowania.

3.4 Potencjał turystyczny

Potencjał turystyczny ma znaczenie nie tylko dla rozwoju powiatu. Przyciąganie turystów z województwa mazowieckiego, jak też zachęcanie mieszkańców powiatu do spędzania wolnego czasu w swoim powiecie wpływa na bilans turystyczny. Czynniki przyrodnicze powodują, że na terenie powiatu żuromińskiego mamy bardzo duży potencjał turystyczny, który jednak wymaga dużych nakładów na stworzenie bazy turystycznej.

3.5 Potencjał kapitału ludzkiego

Kapitał ludzki jest nieodłącznie związany z człowiekiem, jego umiejętnościami, wiedzą, doświadczeniem i działaniem. W poszerzeniu wiedzy główny nacisk powinien być położony na efektywne wykorzystanie wiedzy jednostki oraz odpowiednie tworzenie systemów pracy, innowacje kultury organizacyjnej oraz nastawienie na ciągłe uczenie się. Wymaga to ciągłej inwestycji w kapitał ludzki. Potencjał kapitału ludzkiego wynika bezpośrednio z jakości kształcenia.

3.6 Potencjał sieci transportowej

Na zasadniczy wpływ na gospodarkę powiatu ma dobrze rozwinięta sieć transportowa, zarówno pod względem dojazdów do pracy, jak i lokowania przedsiębiorstw. Przez teren powiatu żuromińskiego nie biegną żadne połączenia kolejowe, jak również nie przebiega żadna droga krajowa ani autostrada. Wobec tego głównymi szlakami komunikacyjnymi w zakresie komunikacji i połączeń między miejscowościami oraz przejazdów tranzytowych są drogi wojewódzkie oraz powiatowe.

3.7 Potencjał kapitału społecznego

Potencjał kapitału społecznego ma kluczowe znaczenie dla rozwoju powiatu - aby działania władz były skuteczne potrzebne jest zaangażowanie ze strony obywateli. Kluczowym działaniem jest wzmocnienie procesu wyłaniania i kształcenia liderów społecznych, wzmacnianie integracji społecznej i solidarności społecznej, wspieranie społecznego uczestnictwa w tworzeniu i upowszechnianiu treści, wspieranie niezależnych mediów lokalnych i regionalnych, zapewnienie powszechnego dostępu do usług medialnych. Ponadto, wzmacnianie kapitału społecznego pozostaje w stałym związku ze spójnością lokalną jest, bowiem niezbędne do pobudzenia Polski lokalnej, która stanowi tkankę łączną między napędzającymi rozwój obszarami miejskimi a społecznościami małych miasteczek i wsi. Na terenie powiatu żuromińskiego potencjał kapitału społecznego w głównej mierze stanowią stowarzyszenia i ochotnicze straże pożarne.

3.8 Potencjał energetyki odnawialnej

Na terenie powiatu żuromińskiego obserwujemy sprzyjające warunki dla rozwoju energetyki wiatrowej. Oprócz dużych systemowych farm wiatrowych na terenie powiatu mogą być instalowane elektrownie autonomiczne małej mocy np.: dla potrzeb rolnictwa. Korzyścią płynącą z rozwoju energetyki wiatrowej jest przede wszystkim podniesienie bezpieczeństwa energetycznego i pewności zasilania w obszarach wiejskich o słabo rozwiniętej sieci elektroenergetycznej.

Warunki rozwoju energetyki solarnej są korzystne na terenie całego województwa. Zwiększony poziom zanieczyszczenia powietrza w dużych aglomeracjach miejskich stawia je w nieznacznie gorszej sytuacji, natomiast stopień wykorzystania energii z urządzeń słonecznych jest w nich bardziej uzasadniony z uwagi na znacznie większe zapotrzebowanie na energię ciepłą.

Natomiast jeśli chodzi o wykorzystanie energii geotermalnej, to teren powiatu żuromińskiego należy do grupy powiatów województwa mazowieckiego o najkorzystniejszych warunkach.

Ze względu na dużą koncentrację hodowli zwierzęcej, w powiecie żuromińskim posiada on największy potencjał do rozwoju biogazowni, lecz barierą są tu wysokie koszty instalacji.

3.9 Potencjał sieci osadniczej

Zrównoważony system osadniczy polega na spójnej sieci miast, dobrze powiązanych ze sobą i z własnym zapleczem. Kluczowym dla osiągnięcia takiego stanu rzeczy jest zapewnienie dobrej dostępności przestrzennej w obrębie systemu, a także w stosunku do głównych węzłów osadniczych sąsiednich regionów. Sieć osadnicza stanowi potencjał do rozwoju powiązań funkcjonalnych i komunikacyjnych.

4 STRATEGIA ROZWOJU

Rozwój powiatu jest wypadkową wszystkich działań i przedsięwzięć, inicjatyw i innowacji pojawiających się w powiecie i poza nim. Źródłem rozwoju jest lepsze wykorzystanie ludzkich, rzeczowych i przyrodniczych zasobów powiatu. Strategia rozwoju ma przyczynić się do tworzenia nowych miejsc pracy, zwiększenia kwalifikacji, rozwijania postaw przedsiębiorczości i zaradności, przyciągania nowych kapitałów i aktywizowania istniejących oraz pozyskiwania środków pomocowych z zewnątrz. Strategia rozwoju musi być wielopodmiotowa i będzie wymagać zaangażowania i poparcia instytucji, organizacji i znaczących podmiotów biorących udział i mających realny wpływ na przebieg procesów gospodarczych.

4.1 Misja Powiatu Żuromińskiego

Misją Powiatu Żuromińskiego jest zapewnienie wysokiego poziomu infrastruktury komunikacyjnej i transportowej dostępnej dla mieszkańców powiatu i przedsiębiorców, dogodnych warunków rozwoju dla rolnictwa, przemysłu i usług, odpowiedniego poziomu ochrony zdrowia i bezpieczeństwa mieszkańców oraz podniesienie jakości kapitału ludzkiego i społecznego przy zachowaniu wysokich walorów środowiska.

4.2 Wizja Powiatu Żuromińskiego

Powiat żuromiński jest obszarem zrównoważonego rozwoju otwartym na wiedzę, naukę i innowację o wysokim poziomie życia i wielofunkcyjnej gospodarce.

4.3 Strategiczne cele rozwoju

- Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju i zachowanie wysokich walorów środowiska
- Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego
- Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego
- Podnoszenie standardów funkcjonowania ochrony zdrowia
- Podnoszenie jakości i efektywności kształcenia
- Wdrażanie innowacyjnych technologii informacyjno- komunikacyjnych
- Wykorzystanie potencjału kulturowego dla rozwoju powiatu
- Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego dla rozwoju turystyki w powiecie
- Podniesienie jakości kapitału ludzkiego w zakresie pozyskiwania środków finansowych na rozwój sportu
- Tworzenie warunków do zwiększenia inwestycji
- Zapewnienie odpowiedniej infrastruktury transportowej
- Wzmocnienie bezpieczeństwa publicznego

5 KIERUNKI DZIAŁAŃ

Tabela 20. Kierunki działań w obszarze ŚRODOWISKO

OBSZAR ŚRODOWISKO	
CEL: Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju i zachowanie wysokich walorów środowiska	ZADANIA
Przeciwdziałanie deficytowi wodnemu	<ul style="list-style-type: none"> Budowa zbiornika retencyjnego
Zwiększenie lesistości i ochrona lasów	<ul style="list-style-type: none"> Prowadzenie gospodarki leśnej zgodnie z zasadami proekologicznymi Upowszechnianie funkcji edukacyjnych lasów Prowadzenie zalesiania równoległe z działaniami prowadzącymi do zróżnicowania struktury gatunkowej lasów i poprawy struktury wiekowej drzewostanów
Szerzenie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> Szerzenie wiedzy ekologicznej na wszystkich poziomach edukacji Organizowanie i współorganizowanie konkursów, warsztatów, seminariów z zakresu wiedzy ekologicznej
Ochrona powietrza i ochrona przed hałasem Podnoszenie efektywności energetycznej	<ul style="list-style-type: none"> Ograniczenie emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych Ograniczenie emisji ze źródeł komunalno- bytowych poprzez zmianę paliw, przyłączenie do sieci miejskich Eliminowanie węgla, jako paliwa w kotłowniach lokalnych i gospodarstwach domowych poprzez wymianę kotłowni węglowych na olejowe, gazowe. Wprowadzenia zmian w inżynierii ruchu drogowego poprzez budowę obwodnicy, która zmniejszy ruch w centrum miasta Żuromin. Eliminowanie z ruchu pojazdów w złym stanie technicznym Dbanie o stan tekstury nawierzchni drogowej Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej

Racjonalne planowanie funkcji terenów z uwzględnieniem potrzeb ochrony środowiska	<ul style="list-style-type: none"> Ograniczenie przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne Rekultywacja terenów zamkniętych składowisk odpadów Kontrola realizacji koncesji na wydobycie kopalin oraz eliminacja ich nielegalnej eksploatacji
Przeciwdziałanie fragmentaryzacji przestrzeni przyrodniczej i ochrona obszarów cennych przyrodniczo	<ul style="list-style-type: none"> Zachowanie drożności korytarzy ekologicznych Poprawa stanu sanitarnego oraz utrzymania czystości na obszarach o wysokich walorach przyrodniczych Bieżące egzekwowanie zakazów i ograniczeń na obszarach chronionych
Zmniejszenie obciążenia środowiska powodowanego emisjami zanieczyszczeń do wód atmosfery i gleby	<ul style="list-style-type: none"> Porządkowanie gospodarki ściekowej, w tym poprzez likwidację zrzutu ścieków nieoczyszczonych Odpowiedni dobór i właściwe stosowanie nawozów i środków ochrony roślin w rolnictwie Ograniczenie powstawania zanieczyszczeń punktowych z gospodarstw rolnych poprzez budowę instalacji i urządzeń służących do odprowadzania zużytych wód nieczystości i zanieczyszczeń, które powinny być wykonane w sposób zabezpieczający przed przenikaniem szkodliwych substancji do wód i do gruntu
Zwiększenie poziomu ochrony przeciwpowodziowej i przeciwdziałanie osuwiskom	<ul style="list-style-type: none"> Utworzenie rejestru i inwentaryzacji terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów na których występują te ruchy Prowadzenie monitoringu terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów na których występują te ruchy Działania prowadzące do właściwej konserwacji sieci melioracyjnej,
Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii na obszarach wiejskich	<ul style="list-style-type: none"> Promowanie odnawialnych źródeł energii

Porządkowanie i tworzenie spójnego systemu gospodarki odpadami	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój systemu zbiórki, odzysku i unieszkodliwiania odpadów, • Eliminowanie praktyk nielegalnego składowania odpadów • Prowadzenie edukacji ekologicznej społeczeństwa • Konsekwentne wdrażanie systemu segregacji odpadów komunalnych, zbiórki odpadów niebezpiecznych i wielkogabarytowych występujących w strumieniu odpadów komunalnych • Wspieranie działań w zakresie ograniczenia kierowania na składowiska odpadów komunalnych niesegregowanych i nieprzetworzonych, doskonalenie systemów zbierania odpadów niebezpiecznych i pozostałych odpadów problemowych w celu objęcia nimi źródeł rozproszonych,
--	---

Tabela 21. Kierunki działań w obszarze SPOŁECZEŃSTWO

OBSZAR SPOŁECZEŃSTWO		
CEL:	DZIAŁANIA	ZADANIA
Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego	Wspieranie grup nieaktywnych zawodowo. Aktywizacja rezerw rynku pracy oraz działania na rzecz poprawy sytuacji demograficznej	<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie skierowane w szczególności do rodziców z dziećmi, niepełnosprawnych, bezrobotnych, osób w wieku 50 + i poniżej 30 roku życia • Realizacja programów aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych na rzecz samo zatrudnienia lub zatrudnienia w produkcji
	Przeciwdziałanie bezrobociu i łagodzenie skutków	<ul style="list-style-type: none"> • Ułatwienia w pozostawaniu na rynku pracy osobom w wieku przedemerytalnym • Ułatwienie wejścia na rynek pracy młodzieży, w tym absolwentom poprzez wspieranie staży absolwentów w przedsiębiorstwach • Poradnictwo i informacja zawodowa dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy, znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy
	Wspomaganie zadań mających na celu włączenie społeczne	<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie programów przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii, patologii społecznej oraz ich negatywnym skutkom • Tworzenie i rozwój placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży • Wspieranie tworzenia rodzinnych domów dziecka
	Pobudzanie aktywności fizycznej mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie bazy rekreacyjno-sportowej sprzyjającej aktywności ruchowej mieszkańców powiatu • Budowa, rozbudowa, remont oraz wyposażenie obiektów sportowych przy placówkach edukacyjnych (sale gimnastyczne, boiska, basen) • Promowanie tworzenia oraz wspieranie działalności lokalnych klubów sportowych i ośrodka sportu
	Budowa społeczeństwa obywatelskiego	<ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie działań organizacji pozarządowych oraz Lokalnych Grup Działania

	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie partycypacji społecznej poprzez upowszechnienie mechanizmów dialogu obywatelskiego i społecznego
CEL:	Podnoszenie standardów funkcjonowania ochrony zdrowia
DZIAŁANIA	ZADANIA
<p>Poprawa zdrowia i związanej z nim jakości życia mieszkańców powiatu żuromińskiego</p> <p>Zapewnienie wysokiego poziomu usług z zakresu opieki społecznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja i rozbudowa istniejących podmiotów leczniczych • Rozwój elektronicznych procesów zarządzania w podmiotach leczniczych • Promocja zdrowia oraz prowadzenie działań profilaktycznych z zakresu ochrony zdrowia • Rozwój psychiatrycznej opieki środowiskowej w szczególności dostosowanie istniejącej infrastruktury • Budowa ładowiska dla śmigłowców Lotniczego Pogotowia Ratunkowego • Świadczenie usług bytowych opiekuńczych, specjalistycznych • Zapewnienie integracji społecznej oraz kształtowanie pozytywnych postaw wobec osób niepełnosprawnych

Tabela 22. Kierunki działań w obszarze OŚWIATA

OBSZAR OŚWIATA	
CEL: Podniesienie efektywności i jakości kształcenia	
DZIAŁANIA	ZADANIA
Wspieranie jakości kształcenia	<ul style="list-style-type: none"> Nabywanie i doskonalenie przez uczniów kompetencji ukierunkowanych na nauki matematyczno-przyrodnicze i techniczne oraz kompetencji kluczowych i społecznych potrzebnych na rynku pracy Współpraca szkół i placówek z pracodawcami, instytucjami rynku pracy, instytucjami patronackimi oraz uczelniami wyższymi, w tym w zakresie staży i praktyk zawodowych dla uczniów i nauczycieli Wdrażanie innowacyjnych rozwiązań i metod nauczania Rozwijanie kompetencji cyfrowych uczniów i nauczycieli oraz kształtowanie postaw przedsiębiorczych uczniów Wspieranie uzdolnionej młodzieży Wspieranie rozwoju zawodowego nauczycieli i instruktorów praktycznej nauki zawodu.
Dostosowanie oferty kształcenia i szkoleń do potrzeb rynku pracy.	<ul style="list-style-type: none"> Doskonalenie systemu poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego, szczególnie w dziedzinie doradztwa zawodowego Wspieranie rozwoju szkolnictwa zawodowego oraz centrum kształcenia praktycznego Zwiększenie uczestnictwa osób dorosłych w kształceniu i szkoleniu zawodowym
Poprawa infrastruktury oświatowej	<ul style="list-style-type: none"> Budowa astrobazy przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych im. Jana Pawła II w Żurominie Budowa i wyposażenie obiektu dydaktyki budowlanej przy Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Żurominie Budowa boisk sportowych przy: Liceum Ogólnokształcącym im. Marii Dąbrowskiej w Żurominie, Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych im. Jana Pawła II w Żurominie, Zespole Szkół

	<p>Specjalnych w Żurominie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zagospodarowanie poddasza Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Żurominie • Likwidacja barier architektonicznych w Zespole Szkół Specjalnych w Żurominie • Remonty i modernizacje w szkołach i placówkach, w tym: <ul style="list-style-type: none"> o wymiana instalacji c.o. w Liceum Ogólnokształcącym im. Marii Dąbrowskiej w Żurominie, Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych im. Jana Pawła II w Żurominie oraz w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych im. Batalionów Chłopskich w Zielonej, o wymiana kotłowni w Liceum Ogólnokształcącym im. Władysława Orkana w Bieżuniu • Zwiększenie, unowocześnienie i doposażenie bazy technodydaktycznej szkół i placówek, w tym: doposażenie laboratoriów szkolnych, pracowni praktycznej nauki zawodu, pracowni przedmiotowych, gabinetów terapeutycznych i rehabilitacyjnych • Doposażenie hali sportowej przy Liceum Ogólnokształcącym im. Marii Dąbrowskiej w Żurominie
Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży	<ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie warunków materialnych i organizacyjnych służących wyrównywaniu szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, w tym: <ul style="list-style-type: none"> o poszerzenie obszaru działania Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Żurominie w zakresie terapii integracji sensorycznej, wczesnej interwencji oraz wydawania orzeczeń i opinii dzieciom niewidomym i słabo widzącym, niesłyszącym i słabo słyszącym oraz dzieciom z autyzmem i zespołem Aspergera o wsparcie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (dysleksja, dysgrafia, dysortografia i dyskalkulia), ogólnymi trudnościami w nauce oraz dzieci i młodzieży niepełnosprawnej • Utworzenie specjalnego ośrodka szkolno – wychowawczego oraz przedszkola specjalnego • Poprawa dostępności komunikacyjnej szkół

Tabela 23. Kierunki działań w obszarze SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE

OBSZAR SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE	
CEL:	Wdrożenie innowacyjnych technologii informacyjno-komunikacyjnych
DZIAŁANIA	ZADANIA
Wsparcie informatyzacji sektora usług społecznych	<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie stosowania technik satelitarnych i GIS w sektorze publicznym, szczególnie w zakresie bezpieczeństwa i zarządzania kryzysowego, rolnictwa i ochrony środowiska • Wykorzystanie technologii informacyjno – komunikacyjnej w opiece zdrowotnej, edukacji administracji • Rozwój technik geoinformacyjnych, rozbudowa infrastruktury informacji przestrzennej
Poprawa dostępności teleinformatycznej	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa sieci punktów publicznego dostępu do Internetu • Upowszechnienie e- usług w rozwoju opieki zdrowotnej i administracji publicznej • Rozwój elektronicznej administracji na poziomie lokalnym • Rozbudowa infrastruktury przewodowej i bezprzewodowej zwiększającej dostęp do szerokopasmowego Internetu
Spoleczeństwo informacyjne na obszarach wiejskich	<ul style="list-style-type: none"> • Doposażenie szkół i placówek oświatowych i administracji publicznej w sprzęt komputerowy i dostępność łącz internetowych • Wsparcie działań edukacyjnych w zakresie korzystania z komputera przez osoby starsze

Tabela 24. Kierunki działań w obszarze TURYSTYKA

OBSZAR TURYSTYKA	
CEL:	Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego dla rozwoju turystyki w powiecie
DZIAŁANIA	ZADANIA
Wykorzystanie pogranicza historycznego powiatu	<ul style="list-style-type: none"> • Organizowanie imprez i wydarzeń o zasięgu powiatowym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym (np. wykorzystanie szlaku grunwaldzkiego, rekonstrukcja bitew powstania styczniowego) • Tworzenie skansenów historycznych i parków kulturowych (np. rekonstrukcja osady z I wieku n.e.) • Utworzenie monografii historycznej powiatu żuromińskiego.
Poprawa atrakcyjności turystycznej powiatu	<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja projektów budujących atrakcyjny wizerunek turystyczny powiatu • Wspieranie działań umożliwiających budowanie oferty turystycznej powiatu, w tym tworzenie i promocja produktów turystycznych powiatu • Rozwój dotychczasowego oraz tworzenie nowego zaplecza infrastrukturalnego dla rozwoju turystyki • Tworzenie szlaków turystycznych – pieszych, rowerowych i wodnych • Podnoszenie jakości świadczonych usług w zakresie turystyki • Utworzenie wioski Indian Ameryki Północnej • Stworzenie atrakcyjnych wizualnie materiałów promujących powiat i jego atrakcje turystyczne oraz prezentowanie ich na międzynarodowych targach turystycznych i regionalnych.

Tabela 25. Kierunki działań w obszarze KULTURA

OBSZAR KULTURA	
CEL: Wykorzystanie potencjału kulturowego dla rozwoju powiatu	
DZIAŁANIA	ZADANIA
Ochrona dziedzictwa kulturowego powiatu.	<ul style="list-style-type: none"> Konserwacja, renowacja i adaptacja historycznych obiektów i zespołów zabytkowych wraz z otoczeniem, w tym na cele użyteczności publicznej Wspieranie prac archeologicznych prowadzonych na terenie powiatu przez Instytut Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego Podtrzymywanie ginących zawodów Działania na rzecz tworzenia muzeów, izb pamięci, opracowań naukowych i amatorskich związanych z powiatem żuromińskim
Zaangażowanie mieszkańców w działania na rzecz kultury	<ul style="list-style-type: none"> Edukacja kulturalna na wszystkich poziomach kształcenia, w tym rozwijanie twórczych uzdolnień w ramach edukacji szkolnej i zajęć pozalekcyjnych Wspieranie projektów badawczych dotyczących powiatowego potencjału kulturowego Inicjowanie działań wielopokoleniowych, łączących uczestnictwo różnych grup wiekowych Wspieranie współpracy między instytucjami kultury, oświaty, nauki i organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prywatnymi, w tym realizowanych w formie partnerstw publiczno-prywatnych i publiczno-społecznych Wspieranie i promowanie działalności artystycznej, w tym amatorskiej, m. in. poprzez konkursy i wystawy
Rozwój zaplecza instytucjonalnego kultury	<ul style="list-style-type: none"> Wspieranie działań na rzecz rozwoju i modernizacji infrastruktury oraz kultury, w tym filmowej Digitalizacja zasobów dziedzictwa kulturowego powiatu
Kultura narzędziem promocji powiatu.	<ul style="list-style-type: none"> Promocja i kultywowanie lokalnych i regionalnych tradycji Realizacja projektów promocyjnych budujących atrakcyjny wizerunek powiatu Podtrzymywanie warunków sprzyjających wytwarzaniu tradycyjnych wyrobów kulinarnych

Tabela 26. Kierunki działań w obszarze SPORT

OBSZAR SPORT		
CEL:	Aktywne fizycznie społeczeństwo	
	DZIAŁANIA	ZADANIA
Rozwój sportu w powiecie		<ul style="list-style-type: none"> • Dalsza rozbudowa, modernizacja i doposażenie bazy sportowej na terenie powiatu • Utworzenie wspólnie z gminą i miastem Żuromin Powiatowo-Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji • Podniesienie jakości kapitału ludzkiego w zakresie pozyskiwania środków finansowych na rozwój sportu

Tabela 27. Kierunki działań w obszarze GOSPODARKA I PRZEMYSŁ

OBSZAR GOSPODARKA I PRZEMYSŁ	
CEL: Tworzenie warunków do zwiększania inwestycji	
DZIAŁANIA	ZADANIA
Wsparcie rozwoju stref produkcyjnych i terenów inwestycyjnych	<ul style="list-style-type: none"> • Wyznaczenie w studiach uwarunkowań i kierunkach zagospodarowania przestrzennego gmin oraz przygotowanie nowych terenów inwestycyjnych • Utworzenie strefy ekonomicznej • Pomoc w adaptacji terenów przemysłowych dla nowej działalności gospodarczej • Tworzenie przez gminy systemu ulg i zachęt dla przedsiębiorców jako kreatorów miejsc pracy • Wspieranie projektów rozwojowych lokalnych przedsiębiorców przetwórstwa rolno-spożywczego wytwarzających wyroby tradycyjne i regionalne • Promowanie grup producenckich (producent – przetwórca – odbiorca) • Wsparcie kompleksowych inicjatyw gospodarczych zawierających łącznie działania produkcyjne marketingowe sprzedażowe, dystrybucyjne, edukacyjne • Wspieranie działań prowadzących do poprawy infrastruktury na terenie powiatu, w tym budowy gazociągu

Tabela 28. Kierunki działań w obszarze TRANSPORT I KOMUNIKACJA

OBSZAR TRANSPORT I KOMUNIKACJA		
CEL:	Zapewnienie odpowiedniej infrastruktury transportowej	
	DZIAŁANIA	ZADANIA
Podniesienie standardów technicznych dróg do zwiększenia zapotrzebowania ruchu komunikacyjnego oraz podniesienie bezpieczeństwa ruchu drogowego		<ul style="list-style-type: none"> • Dostosowanie dróg lokalnych do obsługi ruchu lokalnego • Budowa tras rowerowych, w tym niezależnych od układu dróg dla samochodów
Rozbudowa i modernizacja infrastruktury dostosowanej do ruchu tranzytowego		<ul style="list-style-type: none"> • Budowa południowo - wschodniej obwodnicy Żuromina, Zielonej, Kuczborka oraz przebudowa drogi wojewódzkiej nr 541

Tabela 29. Kierunki działań w obszarze BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

OBSZAR BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	
CEL:	
Wzmocnienie bezpieczeństwa publicznego	
DZIAŁANIA	ZADANIA
Poprawa bezpieczeństwa publicznego w miejscach publicznych i miejscu zamieszkania	<ul style="list-style-type: none"> Organizacja zintegrowanego systemu powiadamiania ludności o zagrożeniach życia, zdrowia i mienia przy użyciu sieci telefonii komórkowej za pomocą wiadomości SMS zorganizowanego na bazie funkcjonującego Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego Stała analiza zagrożeń bezpieczeństwa i realnych potrzeb społeczności lokalnych pod względem bezpieczeństwa Kontynuowanie współpracy Policji ze Strażą Miejską i innymi podmiotami ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego Zintegrowana organizacja i dyslokacja służby oparta na analizach, uwzględniających dane i doświadczenia różnych komórek organizacyjnych Policji, oraz na mapach zagrożeń, opracowanych wspólnie z podmiotami poza policyjnymi, a zawierających informacje m.in. uzyskane w wyniku konsultacji społecznych, badań potrzeb oraz problemów społeczeństwa, zapewniająca koordynację działań poszczególnych komórek organizacyjnych Policji, zapewniająca komunikację między różnymi instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz bezpieczeństwa w celu wspólnego planowania i koordynacji działań oraz oceny osiągniętych efektów Rozbudowa już istniejącego monitoringu wizyjnego miasta Żuromina oraz inicjowanie tej formy zabezpieczenia technicznego w pozostałych gminach powiatu Wzmocnienie roli dyżurnych jednostek organizacyjnych Policji, położenie szczególnego nacisku na profesjonalne przyjmowanie zawiadomień o przestępstwach i wykroczeniach, w tym naruszeniach porządku publicznego, zachowaniach i czynach patologicznych Uaktywnienie dzielnicowych, jako policjantów pierwszego kontaktu z obywatelami, którzy identyfikują lokalne problemy bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz przedstawicieli instytucji pomocowych i społecznych Budowa lokalnych systemów powiadamiania o zagrożeniach, patologiiach z wykorzystaniem

	<ul style="list-style-type: none"> • rad osiedli, sołtysów na obszarach wiejskich, PSP, OSP, ZHP, wolontariuszy, itp. • Kontynuowanie systematycznej kontroli lokali gastronomicznych, punktów sprzedaży alkoholu pod względem: posiadania zezwolenia na sprzedaż alkoholu, spełniania norm sanitarno-epidemiologicznych, przeciwpożarowych i budowlanych (współpraca wszystkich służb) • Przygotowanie i promowanie rozwiązań zwiększających bezpieczeństwo przestrzeni publicznych, a zmniejszających anonimowość, takich jak: promowanie tzw. bezpiecznej architektury, oświetlenia, oznakowania informacyjnego, monitoringu itp. • Szersze korzystanie z inicjatyw Banku Dobrych Praktyk • Organizacja konferencji i seminariów promocyjnych i edukacyjnych na temat bezpieczeństwa • Prowadzenie edukacji na rzecz szeroko rozumianego bezpieczeństwa wśród lokalnych społeczności • Ścisła współpraca służb z podmiotami odpowiedzialnymi za organizację i bezpieczeństwo w trakcie imprez masowych • Prowadzenie akcji edukacyjnych mających na celu poszerzenie w następujących obszarach: bezpieczeństwa pożarowego w domu i miejscu publicznym, lasach oraz pomocy innym w sytuacji wystąpienia zagrożenia
Wspieranie działań w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich – bezpieczeństwo w szkole	<ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie grup problemowych szkolnych – łączących dyrekcje szkół, nauczycieli, rodziców, Policję: <ul style="list-style-type: none"> ○ dokonujących wspólnych analiz zagrożeń ○ wypracowujących szkolne programy bezpieczeństwa ○ oceniających stan bezpieczeństwa szkoły i okolicy • Inicjowanie i prowadzenie badań dotyczących bezpieczeństwa szkolnego • Promowanie skutecznych rozwiązań w zakresie bezpieczeństwa szkolnego • Kontynuowanie programu „Bezpieczna Droga Do Szkoły” • Propagowanie idei spędzania wolnego czasu w sposób wolny od patologii
Wspieranie działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> • Promowanie odpowiednich wzorców życia rodzinnego • Edukowanie osób dotkniętych przemocą w rodzinie w zakresie procedury prawnej • Zwiększenie skuteczności procedury Niebieskich Kart oraz zacieśnienie współpracy instytucji i organizacji społecznych świadczących pomoc prawną, psychologiczną i socjalną dla osób

	<p>dotkniętych przemocą w rodzinie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizowanie szkoleń tematycznych dla osób pracujących nad ograniczeniem zjawiska • Wspieranie lokalnych inicjatyw społecznych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie • Propagowanie wiedzy na temat instytucji pomocowych m.in. o „Niebieskiej Linii” itp.
Wspieranie działań w zakresie ograniczenia narkomanii	<ul style="list-style-type: none"> • Kontynuowanie badań ankietowych pozwalających na określenie rozmiarów i uwarunkowań zjawiska narkomanii wśród dzieci i młodzieży oraz obrazu społecznego przyzwolenia dla zjawiska • Rygorystyczne przestrzeganie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii przez instytucje odpowiedzialne za realizację ustawy • Prowadzenie przez asystentów ds. nieletnich oraz specjalistów w dziedzinie profilaktyki narkomanii (lekarzy, pedagogów, psychologów) spotkań z młodzieżą, rodzicami i nauczycielami • Wprowadzenie monitoringu i identyfikatorów dla uczniów i personelu placówek szkolnych • Tworzenie atrakcyjnych ofert spędzania czasu wolnego dla młodzieży

<p>Wspieranie działań w zakresie poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie liczby i aktywności patroli policyjnych na drogach, szczególnie w rejonach zagrożonych i o dużym natężeniu ruchu • Kontynuowanie działań z zakresu rygorystycznej kontroli technicznej pojazdów • Intensyfikacja kontroli przewoźników pod względem przestrzegania przepisów ustawy o transporcie drogowym (kontynuowanie współpracy Policji z Inspekcją Transportu Drogowego) • Edukacja w celu kształtowania świadomego i kulturalnego uczestnika ruchu drogowego, respektującego prawo i szanującego prawa innych uczestników tego ruchu • Upowszechnianie zasad ratownictwa drogowego oraz z zakresu udzielania pierwszej pomocy; • Promowanie działań na rzecz bezpieczeństwa w ruchu drogowym • Udział akcjach prewencyjno – restrykcyjnych, m.in. „Trzeźwość”, „Radar”, „Piesz”, „Bezpieczna Droga do Szkoły”, „Znicz” itp. • Dokonanie lustracji elementów infrastruktury drogowej przez przedstawicieli Policji, Zarządów Dróg, samorządowców, przedstawicieli administracji terenowej mającej na celu opracowanie katalogu miejsc, problemów i sposobów ich rozwiązania dotyczących remontu, budowy lub modernizacji dróg objazdowych, obwodnic, parkingów, skrzyżowań i przejść bezkolizyjnych
<p>Wspieranie działań w zakresie bezpieczeństwa przeciwpożarowego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Stała ocena obszarów chronionych dla Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej z uwzględnieniem parametru „podjęcia działań ratowniczych w możliwie najkrótszym czasie” niezależnie od granic administracyjnych powiatu • Stałe przeprowadzanie odpowiednich szkoleń mających na celu zapoznanie z uzgodnionymi zasadami dysponowania do zdarzeń na obszarze chronionym (poza obszarem powiatu) • Zwiększenie skuteczności rozpoznawania i analizowania (prognozowania i monitoringu) zagrożeń poprzez: <ul style="list-style-type: none"> ○ prowadzenie jednolitej metodyki analizy i oceny zagrożeń oraz jej powiązanie funkcjonalne z zabezpieczeniem operacyjnym obszaru chronionego, w tym z systemem alarmowania oraz dysponowania sił i środków ○ rozpoznawanie i analiza zagrożeń naturalnych oraz wynikających z rozwoju gospodarczego powiatu ze szczególnym uwzględnieniem: <ul style="list-style-type: none"> ▪ infrastruktury

- zakładów zwiększonego i dużego ryzyka (Dyrektwa UE – Saveo II) oraz tzw. podprogowych, których zagrożenia występujące podczas awarii mogą obejmować tereny poza zakładem obiektów produkcji rolnej (fermy drobiu),
 - obiektów o dużym zagrożeniu pożarowym dla życia i zdrowia ludzi
 - obszarów leśnych
 - obszarów zagrożonych podtopieniami i powodzią
- Analiza zagrożeń w ramach prowadzonych ćwiczeń na obiektach
- Prowadzenie właściwej metodyki szkolenia strażaków PSP i OSP
- Dostosowanie nowego programu szkolenia strażaków ratowników OSP do rzeczywistych warunków i potrzeb indywidualnych jednostki
- Organizowanie i prowadzenie szkoleń dla strażaków ratowników OSP zgodnie z wypracowanymi formami uwzględniając potrzeby szkoleniowe jednostek OSP
- Kontynuowanie szkolenia strażaków PSP w ramach doskonalenia zawodowego, jak i w formie delegowania strażaków na zewnętrzne kursy specjalistyczne
- Podnoszenie kwalifikacji strażaków PSP poprzez udział ich w kursach podoficerskich, szkołach aspirantów oraz studiach wyższych pożarniczych
- Wyposażenie w cyfrowy sprzęt łączności pozwalający na współdziałanie z innymi służbami
- Dążenie do dosprzętowania JRG biorąc pod uwagę obszar chroniony, jak i występujące zagrożenia wynikające z katalogu zagrożeń i analizy operacyjnego zabezpieczenia powiatu
- Dostosowanie jednostek Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego (jednostki PSP i OSP) przewidzianych do realizacji zadań wynikających z podstawowego zakresu ratownictwa specjalistycznego (wysokościowego, wodnego, chemiczno-ekologicznego, poszukiwawczo-ratowniczego i technicznego)
- Dostosowanie wymagań podmiotów KSRG w zakresie ratownictwa medycznego do standardów gotowości operacyjnej (wyposażenia jednostek PSP i OSP, kwalifikacji i ich liczności)
- Sukcesywne włączanie kolejnych jednostek OSP do KSRG zgodnie z planem sieci jednostek OSP przewidzianych do włączenia do KSRG

6 WSKAŹNIKI REALIZACJI CELÓW STRATEGII

Wymienione wskaźniki Strategii będą służyć do oceny realizacji skuteczności i stanowią ważny element systemu monitorowania rozwoju powiatu.

Wskaźniki efektywności programu:

Wskaźnik	Jednostka	Stan na 31.12. 2011
Długość sieci wodociągowej	km	756,4
Korzystający z sieci wodociągowej % ogółu I ludności	%	83,8
Połączenia sieci wodociągowej prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	sztuk	8651
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	33857
Woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	1684,5
Długość sieci kanalizacyjnej	km	59,2
Korzystający z sieci kanalizacyjnej % ogółu ludności	%	25,8
Połączenia sieci kanalizacyjnej prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	sztuk	1922
Ścieki odprowadzone	dam ³	379
Komunalne oczyszczalnie ścieków mechaniczne	sztuk	0
Komunalne oczyszczalnie ścieków biologiczne	sztuk	5
Przemysłowe oczyszczalnie ścieków	sztuk	1
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	10444
Zużycie wody na 1 mieszkańca	m ³ /rok	40,4
Zużycie wody w przemyśle	dam ³ /rok	146
Ścieki oczyszczone komunalne	dam ³	379
Oczyszczone biologicznie- komunalne	dam ³	379
Oczyszczone mechanicznie- komunalne	dam ³	0
Oczyszczone ścieki – przemysłowe	dam ³	99
Oczyszczone biologicznie ścieki przemysłowe	dam ³	99
Ludność obsługiwana przez oczyszczalnie	osób	13035
Wielkość emisji zanieczyszczeń do powietrza (gazy)	Mg	10341
Wielkość emisji zanieczyszczeń do powietrza (pyły)	Mg	20
Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń (pyły)	Mg	15
Odpady komunalne zmieszane pochodzące z gos. domowych	t	2930,31
Wskaźnik lesistości	%	21,0
Kubatura budynków ogrzewanych centralnie	dam ³	7682,4
Długość sieci ciepłej przesyłowej	km	3,9
Powierzchnia użytków rolnych	ha	58251
Powierzchnia gruntów leśnych	ha	17090,2

Użytki ekologiczne	ha	6,9
Parki krajobrazowe	ha	5230,1
Gęstość powiatowej sieci drogowej	Km/km 2	0,40
Długość sieci dróg powiatowych na 1000 mieszkańców	Km/100	8,06
Długość dróg ogółem na obszarze powiatu	km	1055,60
Długość dróg wojewódzkich na obszarze powiatu	km	75,20
Długość dróg gminnych na obszarze powiatu	km	654,60
Długość chodników wzdłuż dróg powiatowych	km	37,12
Wysokość wydatkowanych środków pochodzących z poza budżetu powiatu	zł	4 903 845,17
Wysokość wydatków bieżących	zł	2 409 589,17
Nakłady na zimowe utrzymanie dróg powiatowych	zł	180 414,74
Liczba zarejestrowanych pojazdów samochodowych ogółem (w tym ciężarowych)	szt.	23736
Liczba zarejestrowanych samochodów ciężarowych ogółem	szt.	2 315
Liczba wypadków drogowych na obszarze powiatu ogółem	szt.	27
Liczba zabitych w wypadkach drogowych	osoba	3
Liczba rannych w wypadkach drogowych – ogółem	osoba	30
Zdawalność egzaminu maturalnego w powiecie w danym roku szkolnym (łącznie osoby przystępujące do egzaminu w maju, czerwcu i sierpniu) wg typu szkoły: licea ogólnokształcące dla młodzieży oraz technika dla młodzieży	%	
Zdawalność egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe w powiecie w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe młodzieży w odniesieniu do konkretnych zawodów	%	
Liczba osób dorosłych zatrudnionych lub prowadzących działalność gospodarczą wg stanu na dzień 31.12. danego roku w stosunku do liczby osób dorosłych kończących kształcenie w formach szkolnych lub pozaszkolnych np. szkolenia, kursy itp. wg stanu na dzień 31.08. danego roku.	%	
Liczba kursów i szkoleń zorganizowanych dla osób dorosłych w danym roku szkolnym umożliwiających uzupełnienie lub podniesienie/zmianę kwalifikacji zawodowych.	l. sztuk	
Liczba instytucji kultury (biblioteki, domy kultury, muzea).	l. sztuk	11
Liczba udzielanych świadczeń w oddziałach szpitalnych/liczba ludności	Szt.	0,17
Liczba ludności na 1 lekarza	osoba	673,4
Liczba udzielonych świadczeń w Poradniach Specjalistycznych/liczba ludności	Szt.	1,02
Osoby długotrwale bezrobotne	osoba	2454
Liczba bezrobotnych osób do 25-go roku życia	osoba	977
Liczba bezrobotnych osób po 50-tym roku życia	osoba	752
Stopa bezrobocia	%	23,5

7 SYSTEM REALIZACJI STRATEGII

Jakość i efektywność podejmowanych decyzji w procesie zarządzania powiatem zależy w dużym stopniu od jakości różnego typu informacji, którymi dysponują jego władze. Właściwej jakości informacje (systematyczne, obszerne, najnowsze, uporządkowane) może zapewnić tylko dobrze zorganizowany **system informacji**, przez który należy rozumieć zintegrowany zespół ludzi, środków oraz metod (programów) zbierania, przechowywania, przetwarzania, aktualizowania niezbędnych danych potrzebnych władzom powiatu do podejmowania decyzji dotyczących planowania, modyfikowania i kontroli realizacji ustaleń strategicznych. Zmiany struktur organizacyjnych muszą być podporządkowane kryterium funkcji, jakie poszczególne wydziały urzędu i jednostki komunalne winny wypełniać, a mianowicie:

- **Funkcje strategiczne** powinna realizować Rada Powiatu. Do jej zadań należałoby kontrolowanie i monitorowanie procesu realizacji strategii rozwoju oraz dokonywanie modyfikacji jej ustaleń, a także opracowywanie wieloletnich i rocznych planów inwestycyjnych, jako podstawy do opracowywania corocznych budżetów powiatu.
- **Funkcje operacyjne** wypełniałyby wszystkie wydziały urzędu i jednostki organizacyjne. Do ich zadań należałoby opracowywanie programów wykonawczych konkretnych zadań realizacyjnych zapisanych w strategii rozwoju. Sformułowane cele rozwoju oraz przedsięwzięcia i konkretne zadania służące ich realizacji, w tym przede wszystkim priorytetowe stanowią podstawę do opracowywania **Wieloletnich Planów Inwestycyjnych (WPI)**. Pełnią one bardzo istotną rolę w procesie planowania strategicznego rozwoju powiatu. Umożliwiają one, bowiem władzom samorządowym podejmowanie bieżących decyzji w zgodności z długookresowymi celami rozwoju powiatu (swoisty "pomost" pomiędzy celami i zadaniami strategicznymi a rocznymi budżetami powiatu), a także stanowią podstawowy instrument koordynacji wszelkich działań związanych z przygotowaniem i przebiegiem procesu inwestycyjnego. Przystąpienie do jego opracowania musi być poprzedzone stosowną uchwałą Rady Powiatu w sprawie założeń, zasad i trybu tworzenia Wieloletnich Planów Inwestycyjnych.

8 SYSTEM MONITOROWANIA STRATEGII

System monitorowania realizacji Strategii ma na celu weryfikację działalności Samorządu Powiatowego oraz wszystkich jednostek podległych w kontekście przyjętych celów i działań w polityce rozwoju powiatu wyrażonych w Strategii Rozwoju Powiatu. System zbierania danych opierać się będzie na informacjach z wydziałów i innych jednostek Powiatu Żuromińskiego, natomiast pod względem merytorycznym na podstawie sprawozdań dyrektorów jednostek. Monitorowanie jest procesem, który ma na celu analizowanie stanu zaawansowania projektu i jego zgodności

z postawionymi założeniami. Istotą monitorowania jest wyciąganie wniosków z tego, co zostało i co nie zostało zrobione a także modyfikowanie dalszych poczynań w taki sposób, aby efektywnie kojarzyć je z innymi przedsięwzięciami realizowanymi na obszarze powiatu.

Organami powiatu odpowiedzialnymi za monitorowanie i ocenę realizacji strategicznego planu są:

1. Rada Powiatu,
2. Zarząd Powiatu

Do zadań Zarządu Powiatu należy:

- a) konsultacje z partnerami społeczno – gospodarczymi powiatu dotyczące wdrażania strategicznego planu,
- b) składanie propozycji zmian w strategicznym planie,
- c) przygotowanie sprawozdania z realizacji strategicznego planu co 2 lata i przedstawienie Radzie Powiatu w celu określenia stopnia realizacji planu.

Do Rady Powiatu należy okresowa ocena realizacji strategicznego planu a także dokonywanie zmian w zakresie priorytetów i realizacji poszczególnych zadań.

Ocena realizacji strategicznego planu pod względem finansowym odbywać się będzie na podstawie sprawozdań rocznych z wykonania planu wydatków.

9 REGULACJE PRAWNE

Sformułowane cele są wypadkową celów ustalonych na poziomie krajowym w strategii rozwoju regionalnego, uwzględniającej m.in. Dyrektywy Unii Europejskiej; strategicznych celów i priorytetów określonych dla regionu mazowieckiego w Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego oraz kontrakcie wojewódzkim; strategii rozwoju oraz lokalnych planów rozwoju gmin położonych na obszarze powiatu żuromińskiego oraz wyników analizy uwarunkowań rozwoju powiatu.

Zawarte w Strategii zapisy nie są sprzeczne z zapisami zawartymi w strategiach wyższego rzędu. Oznacza to, iż osiągnięcie celów i realizacja zadań na szczeblu lokalnym nie powoduje efektów sprzecznych z założeniami zawartymi w dokumentach programowych wyższego szczebla.

Spełniony warunek zgodności celów rozwoju powiatu z celami rozwoju województwa pozwala na prowadzenie zintegrowanej polityki w regionie. Ponadto umożliwia ścisłą współpracę władz lokalnych z władzami wojewódzkimi.

10 RAMY FINANSOWE

Główną cechą Wieloletniej Prognozy Finansowej jest odniesienie kosztów programu inwestycyjnego do zdolności jego sfinansowania przez Powiat zarówno ze źródeł wewnętrznych (budżet Powiatu), jak i zewnętrznych (kredyty bankowe, zagraniczne środki pomocowe, budżet państwa). W tej sytuacji należy w sposób ciągły prognozować dochody i wydatki budżetowe, aby mieć orientację w przewidywanych możliwościach sfinansowania zadań inwestycyjnych z własnych środków. Należy podkreślić, że **prognoza dochodów i wydatków budżetowych** jest podstawowym elementem planowania finansowego na szczeblu lokalnym. Plany finansowe – tak jak i WPF - winny być sporządzane na okresy cztero- pięcioletnie w postaci planów krocących. Trzeba je również corocznie aktualizować. Dzięki temu władze Powiatu zawsze dysponują planem na okres czterech- pięciu lat.

Tak więc, Wieloletnia Prognoza Finansowa odzwierciedlać będzie:

- priorytety inwestycyjne powiatu wynikające z ustaleń strategicznych,
- zbiorcze ujęcie kluczowych elementów polityki rozwoju powiatu w odniesieniu do inwestycji komunalnych,
- kluczowe elementy polityki finansowej Powiatu, określającej pożądaną proporcję między wydatkami bieżącymi a wydatkami inwestycyjnymi, łączny poziom i źródła nakładów inwestycyjnych niezbędnych do sfinansowania przyjętych zadań.

10.1 Dochody

Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego określa źródła dochodów jednostek samorządu terytorialnego, zasady ustalania i gromadzenia tych dochodów. Zasadniczym źródłem finansowania zadań realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego są dochody własne i subwencja ogólna, zaś dotacje celowe spełniają rolę uzupełniającą. W 2012 roku struktura źródeł przedstawiała się następująco: najważniejszą część dochodów budżetowych stanowiły subwencje ogólne (51%), druga pozycja dotacje i środki przeznaczone na cele bieżące (20,30%), w następnej kolejności dochody z podatku PIT (7,60%), podatki i opłaty (4,36%), z tytułu dotacji oraz środków przeznaczonych na inwestycje (4,97 %), środki europejskie (8,84%) z podatku CIT 0,13% i 0,02% ze sprzedaży majątku.

10.2 Wydatki

Powiat realizuje zadania określone w ustawach, w szczególności na :

1. zadania własne
2. zadania zakresu administracji rządowej i inne zadania zlecone ustawami
3. zadania przejęte do realizacji w drodze umowy lub porozumienia

4. zadania realizowane wspólnie z innymi jednostkami samorządu terytorialnego

W powiecie żuromińskim w 2012 r. ogólna kwota wydatków wynosiła 42.530.307 zł, z czego najwyższy udział w wydatkach miały wydatki na oświatę i wychowanie oraz edukacyjną opieką wychowawczą (40,32%), wydatki na drogi powiatowe (13,55%), pomoc społeczną (12,09%), administrację publiczną (10,43%), bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową (7,66%), kulturę fizyczną, w tym budowę hali (6,84%), ochronę zdrowia (4,90%) i obsługę długu publicznego (0,43%)

10.3 Instrumenty finansowe

Na dochody budżetu powiatu składają się przede wszystkim :

1. Dochody własne, tj:
 - a) Dochody z tytułu udziałów we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych i prawnych
 - b) Wpływy z podatków oraz opłat ustalanych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw np. opłaty komunikacyjne, za zajęcie pasa drogowego
 - c) Dochody z majątku np. dochody z najmu nieruchomości
2. Dotacje celowe z budżetu państwa na zadania: z zakresu administracji rządowej, własne, realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej
3. Dotacje otrzymane z funduszy celowych
4. Pozostałe dotacje
5. Subwencja ogólna z budżetu państwa, która składa się z części:
 - a) Oświatowej
 - b) Wyrównawczej
 - c) Równoważącej
6. Dochody na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych

Istotne dla rozwoju Powiatu są instrumenty finansowe wspierające i przyspieszające procesy inwestycyjne. Jako źródło finansowania zadań Strategii należy również wymienić środki z krajowych funduszy celowych takich jak; Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych Etap II, Rezerwa Subwencji Ogólnej Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej.

Coraz większe znaczenie będzie miało aktywne poszukiwanie innych źródeł finansowania rozwoju np. poprzez przyciąganie inwestorów i tworzenie warunków dla rozwoju partnerstwa publiczno-prawnego.

11 ZGODNOŚĆ ROZWOJU STRATEGII POWIATU ŻUROMIŃSKIEGO Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO RZĘDU

Sformułowane cele są wypadkową celów ustalonych na poziomie krajowym w strategii rozwoju regionalnego, uwzględniającej m.in. Dyrektywy Unii Europejskiej; strategicznych celów i priorytetów określonych dla regionu mazowieckiego w Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego oraz kontrakcie wojewódzkim; strategii rozwoju oraz lokalnych planów rozwoju gmin położonych na obszarze powiatu żuromińskiego oraz wyników analizy uwarunkowań rozwoju powiatu.

Zawarte w Strategii zapisy nie są sprzeczne z zapisami zawartymi w strategiach wyższego rzędu. Oznacza to, iż osiągnięcie celów i realizacja zadań na szczeblu lokalnym nie powoduje efektów sprzecznych z założeniami zawartymi w dokumentach programowych wyższego szczebla.

Spełniony warunek zgodności celów rozwoju powiatu z celami rozwoju województwa pozwala na prowadzenie zintegrowanej polityki w regionie. Ponadto umożliwia ścisłą współpracę władz lokalnych z władzami wojewódzkimi.

12 SPIS WYKORZYSTYWANYCH SKRÓTÓW

Wyjaśnienia skrótów użytych w opracowaniu:

- ARiMR - Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
- BAT - Najlepsze Dostępne Techniki
- b.d.- brak danych
- GUS – Główny Urząd Statystyczny
- GZWP - Główny Zbiornik Wód Podziemnych
- ISO -International Organization for Standardization, Międzynarodowa Organizacja Normalizacyjna
- KPGO - Krajowy Plan Gospodarki Odpadami
- KPP- Komenda Powiatowa Policji
- KPPSP - Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej
- KW PSP - Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej
- Mg - megagram =1 tona
- MKWP - Mazowiecka Komenda Wojewódzka Policji
- MUW - Mazowiecki Urząd Wojewódzki
- NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
- WZMiUW - Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych
- MODR - Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego
- ODIDZ – Ośrodek Doskonalenia Zawodowego
- OSP- Ochotnicza Straż Pożarna
- OZE - odnawialne źródła energii
- PCB - polichlorowane bifenyle
- PKB - Produkt krajowy brutto
- PKD - Polska Klasyfikacja Działalności
- POŚ - Program Ochrony Środowiska
- PZPN- Polski Związek Piłki Nożnej
- RIPOK – Regionalna Instalacja do Przetwarzania Odpadów Komunalnych
- RPO - Regionalne Programy Operacyjne
- RZGW - Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej

- SPZZOZ – Samodzielny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej
- SRWM - Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego
- SIWRM - Samorządowy Instrument Wsparcia Rozwoju
- UE - Unia Europejska
- WIOŚ - Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska
- WITD - Wojewódzki Inspektor Transportu Drogowego
- WPGO - Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami
- WSO – Wojewódzki System Odpadowy
- ZHP- Związek Hracerstwa Polskiego
- ZPORR - Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego

13 SPIS WYKRESÓW

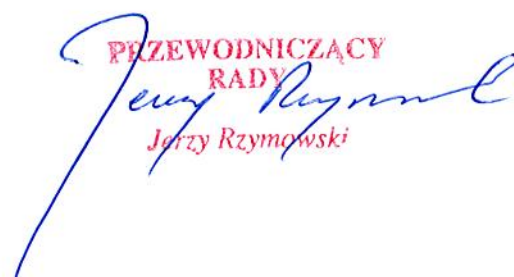
WYKRES 1. LICZBA OSÓB BEZROBOTNYCH W POSZCZEGÓLNYCH MIESIĄCACH 2010, 2011, 2012 I 2013 ROKU - OGÓŁEM	23
WYKRES 2. LICZBA OSÓB BEZROBOTNYCH W POSZCZEGÓLNYCH MIESIĄCACH 2010, 2011, 2012 I 2013 ROKU - KOBIETY	23
WYKRES 3. LICZBA OSÓB BEZROBOTNYCH W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU ŻUROMIŃSKIEGO W LATACH 2011-2013.....	24
WYKRES 4. POZIOM STOPY BEZROBOCIA W POSZCZEGÓLNYCH MIESIĄCACH W LATACH 2010-2013 WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE	26
WYKRES 5. POZIOM STOPY BEZROBOCIA W POSZCZEGÓLNYCH MIESIĄCACH W LATACH 2010-2013 POWIAT ŻUROMIŃSKI	26
WYKRES 6. BEZROBOTNI WG. WIEKU W LATACH 2010-2013 POWIAT ŻUROMIŃSKI.....	27
WYKRES 7. BEZROBOTNI WG. WYKSZTAŁCENIA W LATACH 2010-2013 POWIAT ŻUROMIŃSKI.....	29
WYKRES 8. BEZROBOTNI WG. STAŻU PRACY W LATACH 2010-2013 POWIAT ŻUROMIŃSKI.....	30
WYKRES 9. BEZROBOTNI WG. CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY W LATACH 2010-2013 POWIAT ŻUROMIŃSKI	31
WYKRES 10. PROGNOZOWANA LICZBA UCZNIÓW KOŃCZĄCYCH GIMNAZJA NA TERENIE POWIATU W LATACH 2013 - 2021	42
WYKRES 11. LICZBA UCZNIÓW PODEJMUJĄCYCH NAUKĘ POZA POWIATEM W LATACH 2009 - 2011 Z PODZIAŁEM NA TYPY SZKÓŁ	43
WYKRES 12. LICZBA UCZNIÓW SPOZA POWIATU PODEJMUJĄCYCH NAUKĘ W SZKOŁACH PONADGIMNAZJALNYCH PROWADZONYCH PRZEZ POWIAT ŻUROMIŃSKI W LATACH 2009 - 2013 Z PODZIAŁEM NA TYPY SZKÓŁ	44
WYKRES 13. LICZBA UCZNIÓW SPOZA POWIATU PODEJMUJĄCYCH NAUKĘ W SZKOŁACH PONADGIMNAZJALNYCH PROWADZONYCH PRZEZ POWIAT ŻUROMIŃSKI W LATACH 2009 - 2012 Z PODZIAŁEM NA ZAWODY	44
WYKRES 14. WYBORY UCZNIÓW W ZAKRESIE TYPU SZKOŁY NA TERENIE POWIATU W LATACH 2009-2013	45
WYKRES 15. LICZBA UCZNIÓW WG ZAWODÓW (STAN NA DZIEŃ 31.03.2013R. ŹRÓDŁO: SYSTEM INFORMACJI OŚWIATOWEJ)	46

WYKRES 16. LICZBA UCZNIÓW WG ZAWODÓW (STAN NA DZIEŃ 31.03.2013R. ŹRÓDŁO: SYSTEM INFORMACJI OŚWIATOWEJ)	47
WYKRES 17. LICZBA ZREALIZOWANYCH KURSÓW SPAWANIA W CENTRUM KSZTAŁCENIA USTAWICZNEGO W ŻUROMINIE W LATACH 2010-2012 RÓŻNYMI METODAMI.....	48
WYKRES 18. LICZBA UCZNIÓW W ZESPOLE SZKÓŁ SPECJALNYCH W ŻUROMINIE W LATACH 2003 – 2012 Z PODZIAŁEM NA POSZCZEGÓLNE SZKOŁY ORAZ STOPNIE NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI	49

14 SPIS TABEL

TABELA 1. STAN LUDNOŚCI POWIATU ŻUROMIŃSKIEGO W LATACH 2010-2012.....	7
TABELA 2. STAN LUDNOŚCI POWIATU ŻUROMIŃSKIEGO NA DZIEŃ 31.12.2012 R. Z UWZGLĘDNIENIEM PŁCI.....	7
TABELA 3. STRUKTURA WIEKU LUDNOŚCI W POWIECIE ŻUROMIŃSKIM W LATACH 2010 -2012 R. ...	7
TABELA 4. MIGRACJE NA POBYT STAŁY MIEDZY POWIATOWE WG TYPU, KIERUNKU	8
TABELA 5. RUCH NATURALNY WG PŁCI (URODZENIA I ZGONY)	8
TABELA 6. DŁUGOŚĆ SIECI KANALIZACYJNYCH NA TERENIE POWIATU ŻUROMIŃSKIEGO	11
TABELA 7. ANALIZA SWOT OBSZARU ŚRODOWISKO.....	17
TABELA 8. ANALIZA SWOT OBSZARU ROLNICTWO	19
TABELA 9. ANALIZA SWOT OBSZARU RYNEK PRACY	36
TABELA 10. ANALIZA SWOT OBSZARU OCHRONA ZDROWIA	38
TABELA 11. ANALIZA SWOT OBSZARU OPIEKA SPOŁECZNA.....	41
TABELA 12. ANALIZA SWOT OBSZARU OŚWIATA.....	51
TABELA 13. ANALIZA SWOT OBSZARU KULTURA	54
TABELA 14. ANALIZA SWOT OBSZARU TURYSTYKA	56
TABELA 15. ANALIZA SWOT OBSZARU SPORT	59
TABELA 16. PRACUJĄCY WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI W LATACH 2010 – 2012	66
TABELA 17. PRACUJĄCY WEDŁUG PKD 2007 W LATACH 2010 - 2012.....	66
TABELA 18. PRACUJĄCY WEDŁUG INNEGO PODZIAŁU NIŻ PKD Z PODZIAŁEM NA PŁEĆ W LATACH 2010-2012.....	67
TABELA 19. ANALIZA SWOT OBSZARU KOMUNIKACJA I TRANSPORT	71
TABELA 20. KIERUNKI DZIAŁAŃ W OBSZARZE ŚRODOWISKO	78
TABELA 21. KIERUNKI DZIAŁAŃ W OBSZARZE SPOŁECZEŃSTWO	81
TABELA 22. KIERUNKI DZIAŁAŃ W OBSZARZE OŚWIATA	83
TABELA 23. KIERUNKI DZIAŁAŃ W OBSZARZE SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE	85
TABELA 24. KIERUNKI DZIAŁAŃ W OBSZARZE TURYSTYKA	86

TABELA 25. KIERUNKI DZIAŁAŃ W OBSZARZE KULTURA	87
TABELA 26. KIERUNKI DZIAŁAŃ W OBSZARZE SPORT	88
TABELA 27. KIERUNKI DZIAŁAŃ W OBSZARZE GOSPODARKA I PRZEMYSŁ	89
TABELA 28. KIERUNKI DZIAŁAŃ W OBSZARZE TRANSPORT I KOMUNIKACJA	90
TABELA 29. KIERUNKI DZIAŁAŃ W OBSZARZE BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	91

PRZEWODNICZĄCY
RADY
Jerzy Rzymowski

**Prognoza oddziaływania
na środowisko dla projektu
Strategicznego Planu Rozwoju
Powiatu Żuromińskiego
na lata 2014-2020**

ZARZĄD POWIATU ŻUROMIŃSKIEGO

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
1. GŁÓWNE CELE PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ JEGO POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI	4
1.1 Podstawa prawna i cel prognozy	4
1.2 Zawartość projektu Strategicznego Planu Rozwoju dla Powiatu Żuromińskiego	6
1.3 Powiązanie projektu z innymi dokumentami	9
2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA POWIATU	10
2.1 Położenie	10
2.2 Struktura, rzeźba terenu i warunki termiczne	11
2.3 Budowa geologiczna	11
2.4 Gleby i ich użytkowanie	12
2.5 Surowce mineralne	13
2.6 Wody powierzchniowe i podziemne	14
2.7 Komunikacja	14
2.8 Ekologia, przyroda powiatu żuromińskiego	15
3. METODY WYKORZYSTANE PRZY OPRACOWANIU, ANALIZIE I SPORZĄDZANIU PROGNOZY	17
3.1 Ustalenie przewidywanego znaczącego oddziaływania na środowisko	18
4. PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA NA TERENIE POWIATU ŻUROMIŃSKIEGO	21
4.1 Zagrożenia wód podziemnych i powierzchniowych	21
4.2 Powietrze atmosferyczne	21
4.3 Hałas	22
4.4 Pole elektromagnetyczne	23
4.5 Poważne awarie przemysłowe i zagrożenia naturalne	23
4.6 Gospodarka odpadami	24
4.7 Jakość powierzchni ziemi	25

4.8	Zasoby przyrodnicze	25
4.9	Rolnictwo	26
5.	CELE OCHRONY ŚRODOWISKA UZNANE ZA PRIORYTETOWE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, KRAJOWYM I REGIONALNYM ORAZ ZAKRES I SPOSOBY ICH UWZGLĘDNIANIA W STRATEGICZNYM PLANIE DZIAŁANIA – IDENTYFIKACJA I ANALIZA	27
5.1	Dokumenty wspólnotowe	27
6.	IDENTYFIKACJA, OCENA I ANALIZA PRZEWIDYWANYCH ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO ZADAŃ UJĘTYCH W PROJEKCIE STRATEGICZNEGO PLANU ROZWOJU	31
7.	ŚRODKI ZAPOBIEGAJĄCE ORAZ OGRANICZAJĄCE NEGATYWNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO	48
8.	OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW ŚRODOWISKA ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCYCH OBSZARÓW CHRONIONYCH	49
9.	POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU RALIZACJI PROJEKTU STRATEGICZNEGO PLANU ROZWOJU DLA POWIATU ŻUROMIŃSKIEGO	55
10.	ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE OPIS METOD DOKONANIA OCENY PROWADZĄCEJ DO TEGO WYBORU	57
11.	PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ SŁUŻĄCYCH ZAPOBIEGANIU, OGRANICZENIU LUB KOMPENSACJI PRZYRODNICZEJ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ W ZWIĄZKU Z RAE LIZACJĄ PROJEKTU STRATEGICZNEGO PLANU ROZWOJU	58
12.	METODY ANALIZY REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	60
13.	TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO	61
14.	NIEDOSTATKI I BRAKI MATERIAŁÓW UTRUDNIAJĄCE OCENĘ SZKODLIWEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	61
15.	STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	62

WSTĘP

Problematyka właściwej oceny zagrożeń związanych z realizacją określonych rodzajów przedsięwzięć lub planów i programów jest jednym z poważniejszych problemów, który muszą rozwiązać obecnie wysoko rozwinięte społeczeństwa.

Aktem prawnym o podstawowym znaczeniu w polskim systemie prawa jest Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.), która w art. 5 określa, że Rzeczpospolita Polska strzeże niepodległości i nienaruszalności swojego terytorium, zapewnia wolność i prawa człowieka oraz bezpieczeństwo obywateli, strzeże dziedzictwa narodowego oraz zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju. Natomiast w art. 74 ustawy zasadniczej zagwarantowano odpowiednio, w ust. 1, że władze publiczne prowadzą politykę ekologiczną państwa zapewniając współczesnemu i przyszłym pokoleniom bezpieczeństwo ekologiczne, w ust. 2, że ochrona środowiska jest obowiązkiem władz publicznych, natomiast w ust. 3, iż każdemu zagwarantowano prawo do informacji o stanie i ochronie środowiska, ust. 4 obliuguje władze publiczne do wspierania działań obywateli na rzecz ochrony i poprawy stanu środowiska.

W polskim systemie prawnym ochrony środowiska aktem prawnym o najważniejszym znaczeniu w procesie ochrony środowiska jest ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 z późn. zm.), w której zawarta jest jedna z podstawowych zasad prawa ochrony środowiska, wynikająca z art. 6 i 8: odpowiednio zasada zrównoważonego rozwoju oraz planowości działań w zakresie ochrony środowiska.

1. GŁÓWNE CELE PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ JEGO POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI

1.1 Podstawa prawna i cel prognozy

Opracowanie wykonano w oparciu o ustawę z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 poz. 1235 z późn. zm.)

Zawartość niniejszej prognozy wynika z art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska

oraz ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 poz. 1235 z późn. zm.), oraz uzgodnień dotyczących zakresu i szczegółowości informacji, jakie powinny być zawarte w Prognozie wynikających z art.53 w/w ustawy dokonanych przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w piśmie znak WOOŚ-I.411.89.2013 ARM z dnia 16 kwietnia 2013 r. oraz Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Warszawie pismo z dnia 10.04.2013 znak ZNS.9022.1.00032.2013.PK; SW13604/2013 Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Strategicznego Planu Rozwoju Powiatu Żuromińskiego powinna:

➤ **zawierać:**

- informację o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- informację o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

➤ **określać, analizować i oceniać:**

- istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji istniejącego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowania dokumentu,
- przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe, stałe, chwilowe oraz pozytywne, negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki,

dobrze materialne, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

➤ **przedstawiać:**

- rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Celem przeprowadzenia niniejszej Prognozy było:

- ocena stopnia i sposobu uwzględniania zagadnień ochrony środowiska we wszystkich częściach Strategicznego Planu Rozwoju Powiatu Żuromińskiego
- ocena potencjalnych skutków środowiskowych wdrażania zapisów Strategicznego Planu,
- przygotowanie wytycznych, które pozwolą na udoskonalenie końcowej wersji Strategicznego Planu

1.2 Zawartość projektu Strategicznego Planu Rozwoju dla Powiatu Żuromińskiego

Podstawowym celem sporządzania niniejszej prognozy jest wskazanie potencjalnych skutków realizacji ustaleń Strategicznego Planu na środowisko i mieszkańców. Realizacja Strategii wiązać się będzie nie tylko z efektami gospodarczymi i społecznymi, ale także ze skutkami w środowisku przyrodniczym.

Strategiczny Plan Rozwoju dla powiatu żuromińskiego określa w szczególności;

- misję powiatu
- strategiczne cele
- kierunki działań
- rodzaj działań i zadań
- środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno-ekonomiczne i środki finansowe.

Nadrzędny cel - misję Strategicznego Planu Rozwoju dla powiatu żuromińskiego sformułowano następująco:

Misją Powiatu Żuromińskiego jest zapewnienie wysokiego poziomu infrastruktury komunikacyjnej i transportowej dostępnej dla mieszkańców powiatu i przedsiębiorców, dogodnych warunków rozwoju dla rolnictwa, przemysłu i usług, odpowiedniego poziomu ochrony zdrowia i bezpieczeństwa mieszkańców oraz podniesienie jakości kapitału ludzkiego i społecznego przy zachowaniu wysokich walorów środowiska

Strategiczne cele:

- Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju i zachowanie wysokich walorów środowiska
- Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego
- Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego
- Podnoszenie standardów funkcjonowania ochrony zdrowia
- Podnoszenie jakości i efektywności kształcenia
- Wdrażanie innowacyjnych technologii informacyjno -komunikacyjnych
- Wykorzystanie potencjału kulturowego dla rozwoju powiatu
- Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego dla rozwoju turystyki w powiecie
- Podniesienie jakości kapitału ludzkiego w zakresie pozyskiwania środków finansowych na rozwój sportu
- Tworzenie warunków do zwiększenia inwestycji
- Zapewnienie odpowiedniej infrastruktury transportowej
- Wzmocnienie bezpieczeństwa publicznego

Działania w zakresie zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju i zachowanie wysokich walorów środowiska:

- Przeciwdziałanie deficytowi wodnemu
- Zwiększenie lesistości i ochrona lasów
- Szerzenie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców
- Ochrona powietrza i ochrona przed hałasem
- Podnoszenie efektywności energetycznej
- Racjonalne planowanie funkcji terenów z uwzględnieniem potrzeb ochrony środowiska
- Przeciwdziałanie fragmentaryzacji przestrzeni przyrodniczej
- Ochrona obszarów cennych przyrodniczo

- Zmniejszenie obciążenia środowiska powodowanego emisjami zanieczyszczeń do wód atmosfery i gleby
- Zwiększenie poziomu ochrony przeciwpowodziowej i przeciwdziałanie osuwiskom
- Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii na obszarach wiejskich
- Porządkowanie i tworzenie spójnego systemu gospodarki odpadami

Działania w zakresie rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego oraz przeciwdziałaniu zjawisku wykluczenia społecznego

- Wspieranie grup nieaktywnych zawodowo
- Aktywizacja rezerw rynku pracy oraz działania na rzecz poprawy sytuacji demograficznej
- Przeciwdziałanie bezrobociu i łagodzenie skutków
- Wspomaganie zadań mających na celu włączenie społeczne
- Pobudzanie aktywności fizycznej mieszkańców
- Budowa społeczeństwa obywatelskiego

Działania w zakresie podnoszenia standardów funkcjonowania ochrony zdrowia

- Poprawa zdrowia i związanej z nim jakości życia mieszkańców powiatu żuromińskiego
- Zapewnienie wysokiego poziomu usług zakresu opieki społecznej

Działania w zakresie podnoszenia, jakości i efektywności kształcenia

- Wspieranie jakości kształcenia
- Dostosowanie oferty kształcenia do potrzeb rynku pracy.
- Poprawa infrastruktury oświatowej
- Wyrównanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży

Działania w zakresie wdrażanie innowacyjnych technologii informacyjno-komunikacyjnych

- Wsparcie informatyzacji sektora usług społecznych
- Poprawa dostępności teleinformatycznej
- Społeczeństwo informacyjne na obszarach wiejskich

Działania w zakresie wykorzystania potencjału kulturowego dla rozwoju powiatu

- Ochrona dziedzictwa kulturowego powiatu i jego wykorzystanie.
- Większe zaangażowanie mieszkańców w działania na rzecz kultury.
- Rozwój zaplecza instytucjonalnego kultury
- Kultura narzędziem promocji powiatu

Działania w zakresie wykorzystania walorów środowiska przyrodniczego dla rozwoju turystyki w powiecie

- Poprawa atrakcyjności turystycznej powiatu w oparciu o walory przyrodnicze
- Wykorzystanie pogranicza historycznego powiatu

Działania w zakresie podniesienia jakości kapitału ludzkiego w zakresie pozyskiwania środków finansowych na rozwój sportu.

- Rozwój sportu w powiecie.

Działania w zakresie tworzenia warunków do zwiększenia inwestycji

- Wsparcie rozwoju stref produkcyjnych i terenów inwestycyjnych

Działania w zakresie zapewnienia odpowiedniej infrastruktury transportowej

- Podniesienie standardów technicznych dróg do zwiększenia zapotrzebowania ruchu komunikacyjnego oraz podniesienie bezpieczeństwa ruchu drogowego
- Rozbudowa i modernizacja infrastruktury dostosowanej do ruchu tranzytowego

Działania w zakresie wzmocnienia bezpieczeństwa publicznego

- Poprawa bezpieczeństwa publicznego w miejscach publicznych i miejscu zamieszkania
- Wspieranie działań w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich – bezpieczeństwo w szkole
- Wspieranie działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- Wspieranie działań w zakresie przeciwdziałania w zakresie ograniczenia narkomanii
- Wspieranie działań w zakresie poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym
- Wspieranie działań w zakresie bezpieczeństwa przeciwpożarowego

1.3 Powiązanie projektu z innymi dokumentami

Przy sporządzaniu prognozy wykorzystano następujące źródła informacji:

Projekt Strategicznego Planu Rozwoju dla Powiatu Żuromińskiego uwzględnia cele dokumentów strategicznych obowiązujących na poziomie europejskim, krajowym i regionalnym. Formułując strategiczne ustalenia rozwoju Powiatu Żuromińskiego wzięto pod uwagę projekty krajowych dokumentów strategicznych, w szczególności Długookresową Strategię Rozwoju Kraju do 2030, Średniookresową Strategię Rozwoju Kraju do 2020 oraz strategię o charakterze sektorowym w tym:

- strategii i polityk sektorowych zwłaszcza w zakresie energetyki, energetyki odnawialnej, rolnictwa i obszarów wiejskich, rozwoju regionalnego, edukacji ekologicznej, transportu, leśnictwa),
- strategii trwałego i zrównoważonego rozwoju kraju i Województwa Mazowieckiego,
- zobowiązań Polski przyjętych w zakresie ochrony środowiska w ramach procesu akcesji do Unii Europejskiej.

2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA POWIATU

2.1 Położenie

Powiat żuromiński położony jest w północno-zachodniej części województwa mazowieckiego w odległości około 150 km od Warszawy. Graniczy z sześcioma powiatami, tj. mławskim, płońskim, sierpeckim (woj. mazowieckie), brodnickim i rypińskim (woj. kujawsko-pomorskie) oraz działdowskim (woj. warmińsko-mazurskie). W skład powiatu wchodzi 183 miejscowości wiejskich oraz dwa miasta. Powierzchnia powiatu wynosi 80661 ha, co stanowi 2, 3% powierzchni województwa mazowieckiego i stawia powiat na 21 miejscu w województwie. Powiat składa się z 6 gmin, w tym 4 gmin wiejskich i 2 gmin miejsko – wiejskich.

Tabela 1. Powiat Żuromiński w układzie administracyjnym stan na 31.12.2011 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE GMIN	Powierzchnia ogółem w km ²	Liczba sołectw	Liczba miejscowości	
			wiejskich	liczba miast
Kuczbork Osada	121	16	22	-
Siemiątkowo	113	23	40	-
Lubowidz	192	34	41	-
Żuromin	133	23	24	1
Biežuń	121	26	31	1
Lutocin	126	21	25	-
Razem	807	143	183	2

Źródło: Bank Danych Regionalnych

Jak wynika z powyższej tabeli w Powiecie Żuromińskim liczba miejscowości wynosi 185, w tym 183 miejscowości wiejskie i 2 miasta – Żuromin i Biežuń.

W 2012 roku na terenie powiatu zamieszkiwało 40 300 osoby, tj. ok. 0, 8% ludności województwa mazowieckiego. Miasta zamieszkuje 10 948 osób, co stanowi ok. 27% ludności powiatu.

2.2 Struktura, rzeźba terenu i warunki termiczne

Według klasyfikacji fizyczno-geograficznej I. Kondrackiego teren powiatu żuromińskiego położony jest w obrębie trzech mezoregionów – Równiny Raciąskiej i Wzniesień Mławskich należących do makroregionu Niziny Północnomazowieckiej, Równiny Urszulewskiej należącej do makroregionu Pojezierza Chełmińsko –Dobrzańskiego. Obszar Równiny Raciąskiej położony jest na przedpolu zasięgu ostatniego zlodowacenia na szlaku odpływu wód glacialnych. Wymienione makroregiony znajdują się na pograniczu dwóch prowincji: Pojezierza Południowobałtyckiego i Nizin Środkowopolskich. Równina Raciąska to obszar równinny, pokryta jest piaskami, spod których miejscami odsłaniają się gliny zwałowe. Na piaskach ukształtowały się wydmy. Wysokość bezwzględna terenu jest dosyć zróżnicowana i waha się od 182 m n.p.m. w punkcie *Góra Piątkowa* w gminie Kuczbork-Osada do 109 m n.p.m. Obszary położone w północnej części powiatu charakteryzują się wyższymi wysokościami bezwzględnymi niż tereny południowe. Większość obszaru posiada rzeźbę niskofalistą, częściowo tylko występują tereny faliste, falistopagórkowate i płaskorówninne. Równina Urszulewska to zewnętrzny sandr ostatniego zlodowacenia, którego powierzchnia położona jest na wysokości 115-130 m n.p.m. Graniczy ona od wschodu z Równiną Raciąską i Wzniesieniami Mławskimi. Wzgórza Mławskie to zespół form kemowych i morenowych wznoszących się do około 200 m n.p.m., powstałych w czasie maksymalnego zasięgu stadiału górnego zlodowacenia Warty.

2.3 Budowa geologiczna

Osady paleogenu i neogenu wykształcone, jako: margle piaszczyste, mułki mułowce i iły są bezpośrednim podłożem osadów czwartorzędu.

Osady czwartorzędu, o maksymalnej miąższości 287, 5 m (północ Żuromina) występują na całej powierzchni Powiatu Żuromińskiego. W obrębie osadów związanych ze zlodowaceniami południowopolskimi wyróżniono trzy poziomy glacialne rozdzielone utworami wolnolodowcowymi i zastoiskowymi.

Osady interglacjału mazowieckiego reprezentowane są przez piaski, mułki, iły rzeczne, rzeczno-jeziorne o miąższości do 80 m.

Osady zlodowaceń środkowopolskich tworzą dwa kompleksy glacialne, związane ze zlodowaceniami Odry i Warty. Osady zlodowacenia Odry to: piaski i żwiry wodnolodowcowe dolne

(osiągające 10 m miąższości), gliny zwałowe (25 m miąższości) oraz piaski i żwiry wodnolodowcowe górne (kilkumetrowej miąższości). Kompleks osadów zlodowacenia Warty składa się z: piasków i żwirów wodnolodowcowych (trzy poziomy o łącznej miąższości kilku metrów), glin zwałowych (dwa poziomy o łącznej miąższości 20-30 m), piasków i mułków rzecznych (o miąższości 2 m), piasków, żwirów i głazów moren czołowych oraz piasków i mułków zastoiskowych (o miąższości do 7m).

Osady zlodowaceń północnopolskich reprezentowane są przez: piaski i żwiry wodnolodowcowe dwóch poziomów sandrowych. Najmłodszymi osadami plejstocenu są piaski i żwiry rzeczne tarasów nadzalewowych Wkry o miąższości 2-3 m.

Osady holocenijskie są reprezentowane przez piaski i gliny deluwialne (wypełniające dolinki denudacyjne rozcinające stoki wysoczyzny i wzgórz moren czołowych), piaski eluwialne (pokrywające płacami powierzchnię wysoczyzny), piaski eoliczne, piaski i mułki tarasów zalewowych Wkry, piaski i mułki jeziorne, gytie, piaski humusowe, namuły torfiaste i torfy (wypełniające zagłębienia różnej genezy i w dolinie Wkry) oraz namuły den dolinnych i zagłębień bezodpływowych.

2.4 Gleby i ich użytkowanie

Jakość gleb w powiecie jest zróżnicowana, pokrywą glebową stanowią piaski i gliny zwałowe strefy czołowomorenowej, które dają dużą zmienność pod względem uziarnienia. Dominują gleby słabe klasy V i VI, wytworzone z piasków luźnych słabo gliniastych i piasków gliniastych lekkich. Tylko w południowo-zachodniej części powiatu (gm. Lutocin) występują gleby dobre klas III i IV, powstałe z glin zwałowych o różnym stopniu spiaszczenia, jednakże ich udział jest znacznie niższy.

Pod względem przydatności rolniczej przeważają gleby zaliczane do kompleksu piątego (żytni dobry), szóstego (żytni słaby) i siódmego (żytni bardzo słaby). Najlepsze z nich występują na terenie gmin: Lutocin, Biezuń i Żuromin, a najsłabsze w gminie Lubowidz i Siemiątkowo.

Rolnictwo stanowi ważny dział gospodarki powiatu żuromińskiego. W 2010 r. liczba gospodarstw rolnych wynosiła 5344 – dane z GUS. Powierzchnia gruntów użytkowanych rolniczo wynosi 58 257 ha, co stanowi ok. 72 % ogólnej powierzchni powiatu (stan w 2013 r., dane Wydziału Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami Starostwa Powiatowego w Żurominie).

W skali całego powiatu grunty orne stanowią 45, 03 %, tj. - 36325 ha. Gleby przydatne są głównie do uprawy żyta, ziemniaków i łubinu, poza glebami klas III i IV, na których uprawiane są pszenica, mieszanki zbożowe.

Podsumowując, należy stwierdzić, że część gmin charakteryzuje się niezbyt korzystnymi warunkami dla rozwoju rolnictwa konwencjonalnego. Są to gminy Lubowidz i Siemiątkowo, gdzie

rolnictwo nie powinno być postrzegane jako jedyna forma rozwoju gospodarczego gdyż wymaga dużych nakładów.

2.5 Surowce mineralne

Na terenie powiatu występują złoża surowców mineralnych (kruszywa naturalne), których eksploatacja może być czynnikiem aktywizującym najbliższy rejon. Zasoby geologiczno-bilansowe pięciu udokumentowanych złóż kruszywa naturalnego wynoszą 21 425 tys. ton. Zlokalizowane są one w północno - wschodniej części powiatu, w gminach Żuromin, Lubowidz, Kuczbork - Osada (obszar Wzniesień Mławskich).

Tabela 2. Wykaz eksploatowanych złóż surowców naturalnych w powiecie żuromińskim

Rodzaje kopalin	Zasoby w tys. ton		Wydobycie	Gmina
Kruszywo naturalne	Geologiczno bilansowe	Przemysłowe		
Brudnice	315	393	36	Żuromin
Brudnice	945	-	10	Żuromin
Brudnice	337	-	-	Żuromin
Galumin	508	-	-	Lubowidz
Gościszka	5282	3566	565	Kuczbork-Osada
Gościszka	148	-	-	Kuczbork- Osada
Łązek	829	796	10	Kuczbork -Osada
Łązek	454	-	37	Kuczbork- Osada
Nidzgora	130	-	-	Kuczbork- Osada
Nidzgora	1 593	1378	-	Kuczbork- Osada
Nowa Wieś	1354	1217	483	Kuczbork -Osada
Osówka	495	-	38	Lubowidz
Ruda	1376	1376	342	Lubowidz
Ruda	6 631	5826	-	Lubowidz
Wiadowo	1 028	937	65	Żuromin
Razem	21 425	15 489	1 586	-

Źródło: Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce Państwowy Instytut Geologiczny (wg stanu na dzień 31.12.2012r.)

Aktualnie eksploatacja prowadzona jest ze złóż położonych w miejscowościach: Brudnice, Brudnice II, Wiadrowo gm. Żuromin, Gościszka gm. Kuczbork, Osówka gm. Lubowidz, Ruda gm. Lubowidz, Galumin gm. Lubowidz, Łązek gm. Kuczbork,

2.6 Wody powierzchniowe i podziemne

Przez teren powiatu żuromińskiego przepływa 12 rzek i 2 kanały: Kanał Luta-Wkra i Kanał Ulgi – Swojęcianki. Łączna długość rzek w powiecie wynosi 200 km, z czego 2, 6 km stanowią kanały.

Ważniejsze dopływy rzeki Wkry w obszarze powiatu żuromińskiego:

- w km 125+880 w miejscowości Siciarz do rzeki Wkry wpływa rzeka Luta (26,8 km) prowadząca wody z gminy Żuromin, Biezuń oraz Siemiątkowo,
- w km 130+450 w miejscowości Stanisławowo do rzeki Wkry wpływa rzeka Mak (10,6 km) prowadząca wody z gminy Biezuń,
- w km 136+180 w miejscowości Biezuń do rzeki Wkry wpływa Kanał Luta-Wkra prowadzący nadmiar wód z rzeki Luty,
- w km 136+380 w miejscowości Biezuń do rzeki Wkry wpływa rzeka Swojęcianka prowadząca wody z gminy Lubowidz, Żuromin, Lutocin.

Czwartorzędowe poziomy wodonośne stanowią najbardziej zasobne zbiorniki wód podziemnych o znaczeniu użytkowym. Strop utworów wodonośnych występuje przeważnie na głębokości od kilkunastu do 100 m p.p.t. Miąższość utworów wodonośnych wynosi kilkanaście metrów, przy czym na obszarach struktur kopalnych osiąga wielkość 20-60 m.

Przeważająca część powiatu (środkowa i wschodnia) leży w zasięgu głównego zbiornika wód podziemnych – zbiornika Działdowo, wymagającego szczególnej ochrony (oprac. w 1990 r. pod redakcją prof. A.S. Kleczkowskiego z AGH – Instytut Hydrograficzny w Krakowie).

2.7 Komunikacja

Podstawowy układ drogowy powiatu stanowi sieć dróg wojewódzkich i powiatowych. Łączna długość tych dróg wynosi ok. 400,891 km, z czego:

- drogi wojewódzkie - 75 km
- drogi powiatowe - 325,891 km

Drogi wojewódzkie w całości, a powiatowe w ok. 93% mają nawierzchnię utwardzoną, bitumiczną.

Drogi gminne w powiecie żuromińskim:

- o nawierzchni twardej – 166,3km
- o nawierzchni twardej ulepszonej – 163,3 km
- o nawierzchni gruntowej – 488,1 km

Drogi powiatowe wg typu nawierzchni w powiecie żuromińskim:

- o nawierzchni twardej – 306,28 km
- o nawierzchni twardej ulepszonej – 305,68 km
- o nawierzchni gruntowej – 19,611 km

Drogami powiatowi administruje Zarząd Powiatu Żuromińskiego poprzez Wydział Infrastruktury Starostwa Powiatowego w Żurominie oraz Powiatowy Obwód Dróg w Żurominie ul. Warszawska 32, do których należą między innymi:

- zarządzanie i koordynacja robót w pasie drogowym,
- utrzymanie dróg i obiektów mostowych;
- opracowywanie projektów planów rozwoju sieci drogowej.

Ze względu na znaczenie, jakie spełniają w sieci dróg, drogi powiatowe podzielone są na:

- drogi główne o długości łącznej ok. 54,5 km.
- drogi zbiorcze o długości łącznej ok. 169 km.
- drogi lokalne o długości łącznej ok. 102 km.

W ciągu tych dróg znajduje się szesnaście obiektów mostowych o dopuszczalnej nośności od 15 ton do 40 ton.

2.8 Ekologia, przyroda powiatu żuromińskiego

W powiecie żuromińskim obszar chroniony zajmuje 59 635, 1 tys. ha, co stanowi blisko 74 % całej powierzchni powiatu. Są to grunty należące do Górznieńsko - Lidzbarskiego Parku Krajobrazowego i tereny obszaru chronionego krajobrazu: Zieluńsko – Rzęgnowskiego – powołanego Rozporządzeniem nr 18 Wojewody Mazowieckiego z dnia 15 kwietnia 2005 r. (Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 91poz. 2450), Międzyrzecza Skrwy i Wkry-powołanego Rozporządzeniem nr 23 Wojewody Mazowieckiego z dnia 15 kwietnia 2005 r. (Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 91 poz. 2455 ze zm.), Nadwkrzańskiego - powołanego Rozporządzeniem nr 24 Wojewody Mazowieckiego z dnia 15 kwietnia 2005 r. (Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 91 poz. 2456 ze zm.) oraz okolic Rybna i Lidzbarka powołanego Rozporządzeniem nr 19 Wojewody Mazowieckiego z dnia 15 kwietnia 2005 r. (Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 91 poz. 2451 ze zm.). W gminie Biezuń w dolinie rzeki Wkry istnieje rezerwat przyrody Gołuska Kępa o powierzchni 9,90 ha stanowiący fragment lasu liściastego z drzewostanem olchy, jaworu i jesionu. Granice rezerwatu stanowi w większości stare koryto rzeki Wkry. Górznieńsko -

Lidzbarski Park Krajobrazowy na terenie powiatu zajmuje 5230 ha, jest to północno -wschodnia część gminy Lubowidz. Na terenie gminy (rejon wsi Straszewy) znajduje się także użytk ekologiczny o powierzchni 6,89 ha.

W powiecie żuromińskim zarejestrowanych jest dziewięć parków podworskich. Parki zabytkowe chronione są z mocy ustawy o ochronie dóbr i pozostają pod nadzorem Konserwatora Zabytków. Zlokalizowane są na terenie gminy Kuczbork, Biezuń i Żuromin. Najwięcej pomników przyrody -13 egzemplarzy znajduje się w Gminie Siemiątkowo, są to w zdecydowanej większości dęby szypułkowe. Ochrona obejmuje ponadto obszary źródliskowe rzek Swojęcianki i Chraponianki, Skrwy i Okalewki oraz Przylepnicy na Wzniesieniach Mławskich. W gminach Siemiątkowo i Lubowidz można zaobserwować żeremia i tamy bobrów, a ponadto na obszarze powiatu znalazł dobre warunki rozwoju bocian biały.

Przez prawie wszystkie gminy powiatu żuromińskiego przepływa rzeka Wkra. W bezpośrednim sąsiedztwie i dolinie rzeki występują liczne elementy środowiska posiadające wysokie wartości przyrodnicze.

Walory przyrodniczo-krajobrazowe powiatu stwarzają warunki do rekreacji. Powiat położony jest w rejonie "Zielonych Płuc Polski". Jest to teren o wyjątkowych walorach przyrodniczych jak urozmaicona rzeźba terenu, zróżnicowany krajobraz naturalny, bogata sieć hydrograficzna, bogata szata roślinna oraz osobliwości flory i fauny. O wysokim stopniu naturalności tego obszaru decydują lasy i trwałe użytki zielone.

Na terenie powiatu żuromińskiego znajduje się także Obszar Natura 2000 ustanowiony Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 roku w sprawie specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. nr 229, poz. 2313 ze zm.) został utworzony obszar specjalnej ochrony ptaków - Dolina Wkry i obejmujący obszar 28751,5 ha, w tym: 21861,8 ha położone w województwie mazowieckim na terenie gmin powiatu żuromińskiego- 8756,5 ha w tym : Lubowidz (1914,3 ha), Lutocin (846,2 ha), Biezuń (3455,9 ha), Siemiątkowo (782,4 ha), Żuromin (1757,7 ha). Na obszarze i na granicy powiatu żuromińskiego wyznaczono także specjalne obszary ochrony siedlisk Natura 2000: Baranie Góry – obszar ochrony siedlisk (gmina Kuczbork -Osada), Ostoja Lidzbarska – gmina Lubowidz oraz Mszar Płociczno.

Natura 2000 jest w założeniu siecią, która ma pełnić kluczową rolę w ochronie różnorodności biologicznej, poprzez zabezpieczenie zagrożonych rodzajów siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk zagrożonych i rzadkich gatunków roślin i zwierząt.

3. METODY WYKORZYSTANE PRZY OPRACOWANIU, ANALIZIE I SPORZĄDZANIU PROGNOZY

Procedura tworzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko powinna biec równolegle do realizacji dokumentu podstawowego. W myśl tej zasady prognoza oddziaływania na środowisko realizowana była równolegle z opracowaniem Strategicznego Planu Rozwoju dla Powiatu Żuromińskiego.

Prognozę oddziaływania na środowisko wykonano w oparciu o przepisy ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 z późn. zm.) oraz dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny skutków niektórych planów i programów oraz dyrektywy 2003/4/WE w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska.

W niniejszym dokumencie dokonano analizy oddziaływań na środowisko w oparciu o dane z literatury oraz ustalenia własne, które zestawiono z lokalnymi uwarunkowaniami środowiskowymi

Metoda ogólna opracowania Prognozy objęła następujące etapy;

- określenie celów – zastosowano tu metody opisowe
- charakterystyka stanu środowiska - scharakteryzowano stan środowiska przy pomocy szeregu wskaźników, głównym źródłem danych statystycznych należały informacje z banku danych lokalnych GUS oraz raportów o stanie środowiska WIOŚ.
- identyfikacja stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem.
- określenia problemów stanu środowiska istotnych z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu. Problemy te zostały zidentyfikowane na podstawie:
 - analizy istniejącego stanu środowiska przeprowadzonej na potrzeby niniejszej Prognozy
 - zdiagnozowanych trendów zmian w środowisku przyrodniczym
 - analizy informacji zawartych w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Żuromińskiego na lata 2009-2016
- zgodność celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym i krajowym
- ustalenie przewidywanego znaczącego oddziaływania na środowisko.

Identyfikację celów ochrony środowiska. przeprowadzono na podstawie analizy:

- obowiązujących dokumentów krajowych i regionalnych odnoszących się do zasad zrównoważonego rozwoju, zasad środowiska przyrodniczego, oraz zasad minimalizacji skutków tych zmian

3.1 Ustalenie przewidywanego znaczącego oddziaływania na środowisko

Realizacja wymogu ustawowego- powoduje najwięcej problemów metodycznych, ze względu na ogólne formułowanie w dokumencie celów i kierunków działań w związku z powyższym możliwe jest jedynie wskazanie potencjalnych konfliktów. Strategiczny Plan Rozwoju dla Powiatu Żuromińskiego formułuje cele i kierunki działań nie odnosi się do konkretnych rozwiązań technicznych, dlatego w Prognozie uwzględniono tylko te działania, do których możliwe było ustalenie oddziaływań na podstawie interpretacji oddziaływania celów i kierunków. Przy takiej ogólności dotyczącej działań w szczególności odniesień przestrzennych trudno precyzyjnie prognozować wpływ proponowanych działań na środowisko przyrodnicze, które charakteryzuje się przestrzennym zróżnicowaniem zasobów przyrodniczych.

Przyjęto następującą procedurę analizy oddziaływania na środowisko działań i kierunków przyjętych w Strategicznym Planie Rozwoju dla Powiatu Żuromińskiego:

Przeanalizowano cele strategiczne działania i wskazano dwie grupy działań:

Grupa 1 cele i działania, dla których możliwe jest przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko w odniesieniu do elementów środowiska. Do tych działań należą:

Działania w zakresie zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju i zachowanie wysokich walorów środowiska

- Przeciwdziałanie deficytowi wodnemu
- Zwiększenie lesistości i ochrona lasów
- Szerzenie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców
- Ochrona powietrza i ochrona przed hałasem
- Podnoszenie efektywności energetycznej
- Racjonalne planowanie funkcji terenów z uwzględnieniem potrzeb ochrony środowiska
- Przeciwdziałanie fragmentaryzacji przestrzeni przyrodniczej
- Ochrona obszarów cennych przyrodniczo
- Zmniejszenie obciążenia środowiska powodowanego emisjami zanieczyszczeń do wód, atmosfery i gleby
- Zwiększenie poziomu ochrony przeciwpowodziowej i przeciwdziałanie osuwiskom
- Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii na obszarach wiejskich

- Porządkowanie i tworzenie spójnego systemu gospodarki odpadami

Zapewnienie odpowiedniej infrastruktury transportowej

- Podniesienie standardów technicznych dróg do zwiększenia zapotrzebowania ruchu komunikacyjnego oraz podniesienie bezpieczeństwa ruchu drogowego
- Rozbudowa i modernizacja infrastruktury dostosowanej do ruchu tranzytowego

Działania w zakresie tworzenia warunków do zwiększenia inwestycji

- Wsparcie rozwoju stref produkcyjnych i terenów inwestycyjnych

Działania w zakresie wykorzystania potencjału kulturowego dla rozwoju powiatu

- Ochrona dziedzictwa kulturowego powiatu
- Rozwój zaplecza instytucjonalnego kultury

Działania w zakresie wykorzystania walorów środowiska przyrodniczego dla rozwoju turystyki w powiecie

- Poprawa atrakcyjności turystycznej powiatu w oparciu o walory przyrodnicze
- Wykorzystanie pogranicza historycznego powiatu

Grupa 2 cele i działania, dla których nie jest możliwe przeprowadzenie szczegółowych ocen oddziaływania na środowisko lub brak jest przesłanek do ich określenia. Do tych działań należą:

Działania w zakresie rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego oraz przeciwdziałaniu zjawisku wykluczenia społecznego

- Wspieranie grup nieaktywnych zawodowo
- Aktywizacja rezerw rynku pracy oraz działania na rzecz poprawy sytuacji demograficznej
- Przeciwdziałanie bezrobociu i łagodzenie skutków
- Wspomaganie zadań mających na celu włączenie społeczne
- Pobudzanie aktywności fizycznej mieszkańców
- Budowa społeczeństwa obywatelskiego

Działania w zakresie podnoszenia standardów funkcjonowania ochrony zdrowia

- Poprawa zdrowia i związanej z nim jakości życia mieszkańców powiatu żuromińskiego
- Zapewnienie wysokiego poziomu usług zakresu opieki społecznej

Działania w zakresie podnoszenia, jakości i efektywności kształcenia

- Wspieranie jakości kształcenia

- Dostosowanie oferty kształcenia do potrzeb rynku pracy.
- Poprawa infrastruktury oświatowej
- Wyrównanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży

Działania w zakresie wdrażanie innowacyjnych technologii informacyjno-komunikacyjnych

- Wsparcie informatyzacji sektora usług społecznych
- Poprawa dostępności teleinformatycznej
- Społeczeństwo informacyjne na obszarach wiejskich

Działania w zakresie wykorzystania potencjału kulturowego dla rozwoju powiatu

- Większe zaangażowanie mieszkańców w działania na rzecz kultury.
- Kultura narzędziem promocji powiatu

Działania w zakresie podniesienia jakości kapitału ludzkiego w zakresie pozyskiwania środków finansowych na rozwój sportu.

- Rozwój sportu w powiecie

Działania w zakresie wzmocnienia bezpieczeństwa publicznego

- Poprawa bezpieczeństwa publicznego w miejscach publicznych i miejscu zamieszkania
- Wspieranie działań w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich – bezpieczeństwo w szkole
- Wspieranie działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- Wspieranie działań w zakresie przeciwdziałania w zakresie ograniczenia narkomanii
- Wspieranie działań w zakresie poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym
- Wspieranie działań w zakresie bezpieczeństwa przeciwpożarowego

4. PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA NA TERENIE POWIATU ŻUROMIŃSKIEGO

4.1 Zagrożenia wód podziemnych i powierzchniowych

Wody podziemne na terenie powiatu żuromińskiego mieściły się w III i IV klasie jakości, czyli są to wody dobrej i zadowalającej jakości, spełniające wymogi dla wody przeznaczonej do spożycia dla ludzi. Jakość wód powierzchniowych na terenie powiatu jest IV klasy czystości. Źródła zanieczyszczenia wód stanowią :

- nieoczyszczone lub niedostatecznie oczyszczone ścieki,
- niewłaściwe postępowanie z nawozami i środkami ochrony roślin,
- punktowe źródła zanieczyszczeń np.: nieszczelne szamba, dzikie wysypiska odpadów,
- ścieki opadowe

Przeważająca część powiatu (środkowa i wschodnia) leży w zasięgu głównego zbiornika wód podziemnych – zbiornika Działdowo, wymagającego szczególnej ochrony.

Najważniejsze problemy:

- Brak sieci kanalizacyjnych na terenach wiejskich,
- Racjonalne gospodarowanie wodą w gospodarce komunalnej,
- Zanieczyszczenie wód gospodarką ściekową oraz chemizacją rolnictwa,
- Brak urządzeń retencjonujących wodę.

4.2 Powietrze atmosferyczne

Zgodnie z art. 89 ustawy Prawo ochrony środowiska Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska co roku dokonuje oceny poziomów substancji w powietrzu w poszczególnych strefach. Roczna ocena jakości powietrza za 2011 rok została wykonana w układzie stref, zgodnie z zaleceniem Ministerstwa Środowiska oraz wytycznymi, opracowanymi na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska przez Instytut Ochrony Środowiska w Warszawie:

„Wytyczne do rocznej oceny jakości powietrza w strefach wykonanej wg zasad określonych w art. 89 ustawy – Prawo ochrony środowiska z uwzględnieniem dyrektywy 2008/50/WE i dyrektywy 2004/107/WE”.

Roczna ocena jakości powietrza za 2011 rok została poszerzona w odniesieniu do ww. wytycznych o dodatkową ocenę jakości powietrza w strefach pod kątem dotrzymania poziomu

docelowego dla pyłu PM2.5. Analiza otrzymanych poziomów stężeń monitorowanych zanieczyszczeń w 2011 roku wskazuje na ścisłą zależność zmierzonych stężeń od warunków pogodowych. Zima spowodowała wysoką emisję zanieczyszczeń, pochodzących ze spalania paliw na cele grzewcze, co bezpośrednio przełożyło się na wysoki poziom emisji tych zanieczyszczeń, szczególnie w obszarach, gdzie dominująca jest powierzchniowa emisja indywidualna.

Emisja zanieczyszczeń do powietrza w powiecie żuromińskim pochodzi przede wszystkim z procesów energetycznego spalania paliw dla celów grzewczych oraz dla procesów technologicznych. Oprócz punktowych zorganizowanych i rozproszonych źródeł emisji występują źródła emisji niezorganizowanej (składowiska odpadów, użytki rolne, obiekty budowlane). Istotnym źródłem emisji o charakterze liniowym jest emisja zanieczyszczeń do powietrza ze źródeł mobilnych (transport osobowy, towarowy, rolniczy).

Podstawowym paliwem stosowanym w kotłowniach grzewczych i technologicznych w powiecie żuromińskim jest węgiel kamienny. Żaden z zakładów nie eksploatuje instalacji do odsiarczania spalin.

Powiat Żuromiński jest obszarem o charakterze typowo rolniczym, z tego względu głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza na terenach wiejskich jest emisja ze źródeł energetycznego spalania paliw dla potrzeb grzewczych mieszkańców oraz procesów energetycznych zachodzących w procesach produkcji np. drobiarskiej, chowu trzody chlewnej.

Istotnym źródłem zanieczyszczeń powietrza na terenie powiatu żuromińskiego jest komunikacja samochodowa. Zanieczyszczenia emitowane przez pojazdy w wyniku reakcji fotochemicznej przyczyniają się do tworzenia ozonu przyziemnego. Największa emisja tych zanieczyszczeń zlokalizowana jest w rejonach dróg o dużym natężeniu ruchu.

Najważniejsze problemy:

- Wzrost emisji pyłu zawieszonego PM10, PM2.5
- Bardzo niski udział energii odnawialnej
- Małe wykorzystanie paliw ekologicznych do ogrzewania, tj. gazu, oleju

4.3 Hałas

Na poziom hałasu wpływają w coraz większym stopniu źródła komunikacyjne. Wysoki poziom hałasu występuje na skrzyżowaniach głównych ulic miast, przy trasach komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu biegnących przez obszary o zwartej zabudowie. Na terenie powiatu w największym stopniu na wysoki poziom hałasu pochodzącego z komunikacji narażeni są mieszkańcy miasta.

Hałas przemysłowy nie stwarza problemów mieszkańcom powiatu.

Najważniejsze problemy:

- Wzrost zagrożenia hałasem komunikacyjnym

4.4 Pole elektromagnetyczne

W chwili obecnej na podstawie wykonanych pomiarów nie stwierdza się przekroczeń mogących zagrażać zdrowiu.

Wpływ pola elektromagnetycznego na człowieka i środowisko jest uzależniony od natężenia oraz częstotliwości drgań. Źródłem promieniowania jest każde urządzenie, w którym następuje przepływ prądu np. sieci energetyczne, w tym linie wysokiego napięcia, stacje radiowe i telewizyjne, stacje bazowe i telefony telefonii komórkowej, radiotelefony, CB-radio, urządzenia radiowo – nawigacyjne, urządzenia elektryczne wykorzystywane w domu.

Pole elektromagnetyczne towarzyszy nam wszędzie w każdej praktycznie dziedzinie życia. Nikt obecnie nie wyobraża sobie normalnego funkcjonowania bez prądu elektrycznego, radia, komputerów, internetu czy też telefonu komórkowego. Postęp cywilizacyjny wymaga od nas pewnych wyrzeczeń natury np. estetycznej (słupy wysokiego napięcia czy też wieże telefonii komórkowej nie zdobią krajobrazu), ale tak jak z dróg – nie da się z nich już zrezygnować. Nie można również demonizować aspektu zdrowotnego wpływu na otoczenie takich instalacji. Wyniki długofalowych badań naukowych pozwalają tak konstruować i lokalizować źródła PEM, aby wyeliminować ich potencjalne oddziaływanie na otoczenie.

Najważniejsze problemy

- Mała świadomość społeczeństwa na temat obecności źródeł promieniowania i ich oddziaływania

4.5 Poważne awarie przemysłowe i zagrożenia naturalne

W Powiecie Żuromińskim potencjalnym źródłem zagrożenia jest :

1. Amoniak i kwas siarkowy gromadzony w instalacjach technologicznych i zbiornikach - Spółdzielnia Mleczarska w Żurominie - 4,5 tony amoniaku i 1 tona kwasu siarkowego.
2. Zagrożenie pożarowo-wybuchowe stanowi odcinek gazociągu Jamał – Europa Zachodnia przebiegający przez Gminę Siemiątkowo (sołectwa Krzeczanowo, Gutkowo), fermy drobiu w Kozielsku i Chodubce

3. Duże zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi oraz środowiska mogą stanowić katastrofy i awarie cystern samochodowych, przewożących przez teren powiatu substancje i materiały niebezpieczne trasami do tego celu nie wyznaczonymi.
4. Skupiska ferm drobiu - zagrożenie epizootyczne (rozprzestrzenianie się chorób zwierzęcych).

Oprócz zagrożeń ze strefy zakładów przemysłowych istnieje realne niebezpieczeństwo skażenia ludzi w przypadku awarii cystern z TSP przewożonymi transportem drogowym.

Należy nadmienić, że powiat żuromiński zaliczany jest do obszarów Polski o niskim stopniu zagrożenia materiałami szczególnie niebezpiecznymi.

Na terenie powiatu nie ma zakładów produkujących nawozy sztuczne czy substancje niebezpieczne.

Sytuacje kryzysowe stwarzać ponadto mogą i inne czynniki, w tym:

- przerwy w dostawach wody i energii elektrycznej,
- długotrwałe susze,
- pożary,
- powódzie.

4.6 Gospodarka odpadami

W zakresie gospodarki odpadami problemem jest zagospodarowanie odpadów komunalnych. Dominującym sposobem zagospodarowania i unieszkodliwiania odpadów komunalnych w powiecie jest deponowanie na składowiskach. Nie wszyscy mieszkańcy objęci są zorganizowaną zbiórką. Zagrożeniem dla środowiska są także liczne dzikie wysypiska odpadów.

W małych i średnich przedsiębiorstwach brak jest właściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi. Problemem pozostają osady ściekowe z oczyszczalni ścieków komunalnych, które przede wszystkim są składowane.

Najważniejsze problemy

- deponowanie na składowiskach ok. 83% wytwarzanych odpadów komunalnych bez jakiegokolwiek przetworzenia,
- słabo rozwinięty system zbierania odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych oraz odpadów wielkogabarytowych i ulegających biodegradacji,

- brak badań składu morfologicznego odpadów komunalnych w gminach wiejskich oraz miastach,
- brak postępu we wdrażaniu selektywnego zbierania odpadów niebezpiecznych,
- bariera kapitałowa przy wprowadzaniu nowoczesnych rozwiązań technologicznych mogących przyczynić się do minimalizacji ilości wytwarzanych odpadów oraz zwiększenia stopnia ich odzysku,
- niezadowalający poziom edukacji i świadomości ekologicznej społeczeństwa,
- niedostateczny rozwój i brak efektywności systemu selektywnego zbierania odpadów opakowaniowych,
- czasowe składowanie osadów ściekowych, związane z przyczynami ekonomicznymi (składowanie generowało najniższe koszty unieszkodliwienia odpadu).

4.7 Jakość powierzchni ziemi

Jakość gleb w powiecie jest zróżnicowana, pokrywą glebową stanowią piaski i gliny zwałowe strefy czołowomorenowej, które dają dużą zmienność pod względem uziarnienia. Dominują gleby słabe klasy V i VI, wytworzone z piasków luźnych słabo gliniastych i piasków gliniastych lekkich. Tylko w południowo-zachodniej części powiatu (gm. Lutocin) występują gleby dobre klas III i IV powstałe z glin zwałowych o różnym stopniu spiaszczenia, jednakże ich udział jest znacznie niższy.

Pod względem przydatności rolniczej przeważają gleby zaliczane do kompleksu piątego (żytni dobry), szóstego (żytni słaby) i siódmego (żytni bardzo słaby). Najlepsze z nich występują na terenie gmin: Lutocin, Biezuń i Żuromin, a najgorsze w gminie Lubowidz i Siemiątkowo.

Najważniejsze problemy:

- Brak środków na wieloetapowy proces służący identyfikacji terenów, na których przekroczone są standardy gleby
- Edukacja rolników w zakresie prowadzenia prac agrotechnicznych

4.8 Zasoby przyrodnicze

Lasy pełnią bardzo ważne funkcje w środowisku: ekologiczne, produkcyjne i społeczne. W 2011 roku powierzchnia gruntów leśnych wynosiła 17 035,1 ha., w tym grunty leśne publiczne Skarbu Państwa o powierzchni 9428,9 ha i grunty leśne prywatne o powierzchni 7073,5 ha. Wskaźnik leśistości 20,90% jest znacznie niższy od średniego w województwie mazowieckim wynoszącego 22,80% oraz średniego w Polsce – 29,20%.

Lasy niestanowiące własności Skarbu Państwa zajmowały powierzchnię 7589,00 ha. Grunty leśne prywatne ogółem o powierzchni 7571,30 ha, w tym grunty leśne prywatne osób fizycznych o powierzchni 7 149,30 ha, grunty leśne prywatne wspólnot gruntowych 398 ha, grunty leśne gminne powierzchnia 17,70 ha.

Główne zagrożenia i problemy związane z gospodarką leśną:

- Niewystarczające środki na ochronę przyrody,
- Duże zagrożenie pożarowe i zaśmiecanie lasów.

W powiecie żuromińskim powierzchnia obszaru chronionego zajmuje 59 635,1 tys. ha, co stanowi blisko 74 % całej powierzchni powiatu. Dużym zagrożeniem jest zwiększająca się presja turystyczna na tereny cenne przyrodniczo. Nadmierna penetracja wiąże się z bezpośrednim niszczeniem cennych gatunków roślin, płoszeniem zwierząt, zwiększonym hałasem, zaśmiecaniem i tworzeniem nielegalnych wysypisk śmieci.

Zagrożenie cennych siedlisk powodują także zmiany stosunków wodnych np. niewłaściwe prowadzenie melioracji czy użytkowanie terenu. Intensyfikacja produkcji rolniczej, złe wykorzystanie środków ochrony roślin, likwidacja śródpolnych zadrzewień i oczek wodnych prowadzi do ubożenia i degradacji krajobrazu oraz ograniczenia liczebności wielu gatunków roślin i zwierząt.

Zidentyfikowane problemy odnoszą się zarówno do obszarów chronionych w ramach krajowego systemu ochrony, jak i obszarów objętych ochroną w ramach Natura 2000 oraz innych terenów cennych przyrodniczo.

4.9 Rolnictwo

Zagrożeniem ze strony rolnictwa może być wzrost produkcji rolniczej, która stanowi źródło zanieczyszczeń wszystkich komponentów środowiska przyrodniczego. Stosowanie nadmiernych dawek nawozów i środków ochrony roślin powoduje zanieczyszczenia wód podziemnych, powierzchniowych i gleb związkami azotu i fosforu, oraz pestycydami. Koncentracja dużych obiektów chowu i hodowli zwierząt, która skutkuje uciążliwościami w postaci emisji gazów, amoniak siarkowodór. Obiekty chowu lub hodowli drobiu powyżej 40 tys. sztuk lub świń powyżej 2 tys. o wadze ponad 30 kg wymagają uzyskania pozwolenia zintegrowanego zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 26 lipca 2002 r. w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości. Na terenie powiatu żuromińskiego znajduje się 14 takich obiektów.

5. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA UZNANE ZA PRIORYTETOWE NA SZCZEBLE MIĘDZYNARODOWYM, KRAJOWYM I REGIONALNYM ORAZ ZAKRES I SPOSOBY ICH UWZGLĘDNIANIA W STRATEGICZNYM PLANIE DZIAŁANIA – IDENTYFIKACJA I ANALIZA

5.1 Dokumenty wspólnotowe

Traktat Lizboński – wszedł w życie 1 grudnia 2009 r. po ratyfikacji przez wszystkie kraje członkowskie UE) jest dokumentem zmieniającym Traktat o Unii Europejskiej oraz Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, ale ich nie zastępuje. Dokument jest międzynarodową umową, zakładającą reformę instytucji Unii Europejskiej. Przyznaje poszczególnym Państwom Członkowskim kompetencje do osiągnięcia celów wspólnotowych. Traktat Lizboński ma na celu dynamiczny wzrost społeczno-gospodarczy, uwzględnia wszystkie obszary polityki Unii Europejskiej, w tym również ochronę środowiska w ramach następujących dziedzin: zmiany klimatu (globalne ocieplenie), bezpieczeństwo dostaw energii i rozwoju energetyki odnawialnej, zapobieganie klęskom żywiołowym oraz katastrofom spowodowanym przez człowieka (zagrożenia terroryzmem), ochrona zdrowia publicznego oraz usługi publiczne - dla zapewnienia spójności społecznej i regionalnej (zagadnienia istotne dla polityki regionalnej). Analizowana Strategia wpisuje się w wymienione dziedziny Traktatu Lizbońskiego, odnosząc się do nich zarówno poprzez cele szczegółowe, jak i pośrednio poprzez służące ich realizacji przedsięwzięcia.

Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu EUROPA 2020 - przyjętą przez Radę Europejską w dniu 17 czerwca 2010 r.(EUCO 13/10) Dokument jest długookresową strategią rozwoju Unii Europejskiej przewidzianą na lata 2010–2020.Strategia Europa 2020 określa 3 obszary priorytetowe działań: I-wzrost inteligentny, II –wzrost zrównoważony, III-wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu, a także 5 celów głównych:

1. osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia na poziomie 75%,
2. poprawa warunków prowadzenia działalności badawczo-rozwojowej,
3. zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych o 20%,
4. podniesienie poziomu wykształcenia,
5. wspieranie włączenia społecznego.

Strategiczny Plan Rozwoju uwzględnia cele polityki ekologicznej w sposób bezpośredni poprzez działania :

- Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju i zachowanie wysokich walorów środowiska
- Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego
- Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego
- Podnoszenie standardów funkcjonowania ochrony zdrowia
- Ponoszenie jakości i efektywności kształcenia

Szósty Wspólnotowy Program Działań Unii Europejskiej w dziedzinie środowiska, który podkreśla, że polityka w zakresie środowiska musi być oparta na solidnej wiedzy i świadomym uczestnictwie społecznym, co wpłynie na sposób podejmowania decyzji UE w sprawie ochrony środowiska. Dotyczy to szczególnie kwestii monitorowania i raportowania, zarządzania i przekazywania danych pomiędzy różnymi szczeblami władzy oraz rozpowszechniania i ich wykorzystania.

Strategia powstrzymania utraty i poprawy stanu różnorodności biologicznej w Europie do roku 2020 wyznacza cele, których realizacja ograniczy presję na środowisko przyrodnicze w UE i zniweluje przyczyny utraty różnorodności biologicznej poprzez :

- pełne wdrożenie przepisów w zakresie ochrony przyrody i sieci rezerwatów przyrody dla zapewnienia istotnej poprawy stanu ochrony siedlisk gatunków;
- poprawę stanu i odbudowę ekosystemów i ich funkcji, w szczególności poprzez większe wykorzystanie zielonej infrastruktury;
- zapewnienie zrównoważonej działalności w sektorach rolnictwa i leśnictwa ;
- kontrole inwazyjnych gatunków obcych będących coraz poważniejszym zagrożeniem dla różnorodności biologicznej

Aktualizowany Strategiczny Plan Rozwoju uwzględnia cele polityki ekologicznej w sposób bezpośredni poprzez działania w obszarze środowisko oraz pośrednio w obszarze transport.

- Przeciwdziałanie deficytowi wodnemu
- Zwiększenie lesistości i ochrona lasów
- Szerzenie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców
- Ochrona powietrza i ochrona przed hałasem
- Podnoszenie efektywności energetycznej
- Racjonalne planowanie funkcji terenów z uwzględnieniem potrzeb ochrony środowiska
- Przeciwdziałanie fragmentaryzacji przestrzeni przyrodniczej
- Ochrona obszarów cennych przyrodniczo

- Zmniejszenie obciążenia środowiska powodowanego emisjami zanieczyszczeń do wód, atmosfery i gleby
- Zwiększenie poziomu ochrony przeciwpowodziowej i przeciwdziałanie osuwiskom
- Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii na obszarach wiejskich
- Porządkowanie i tworzenie spójnego systemu gospodarki odpadami

Polityka ekologiczna państwa

Ważniejsze limity związane z racjonalnym wykorzystaniem zasobów i poprawą środowiska ustalone zostały w Polityce Ekologicznej Państwa na lata 2009-2012 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2016. Limity dotyczą celów do osiągnięcia w latach 2009- 2012 r. i cele średniookresowe do 2016 roku. Nadrzędnym strategicznym celem jest kontynuacja zasady zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego. Jednym z celów średniookresowych jest zachowanie bogatej różnorodności biologicznej polskiej przyrody na różnych poziomach, wraz z umożliwieniem zrównoważonego rozwoju gospodarczego kraju. Realizację celów zapewnia przyjęty cel zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju i zachowanie wysokich walorów środowiska.

Strategia Gospodarki Wodnej – określa podstawowe kierunki i zasady działania umożliwiające realizację idei trwałego i zrównoważonego rozwoju w gospodarowaniu zasobami wodnymi w Polsce.

Celem nadrzędnym Krajowej strategii ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z programem działań jest zachowanie całego rodzimego bogactwa przyrodniczego oraz zapewnienie trwałości i możliwości rozwoju wszystkich poziomów jego organizacji.

Krajowy Plan Gospodarki Odpadami – system gospodarki odpadami zgodny z zasadą zrównoważonego rozwoju, w którym zawarte są zasady postępowania z odpadami , minimalizacja ilości, ograniczenie ich właściwości niebezpiecznych, a także wykorzystanie właściwości materiałowych i energetycznych odpadów.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka sprawne państwo - jest podstawowym dokumentem strategicznym określającym cele i priorytety w obszarze rozwoju społeczno-gospodarczego Polski oraz warunki, które powinny ten rozwój zapewniać. Strategia opracowana jest przy uwzględnieniu zasady zrównoważonego rozwoju, przy równorzędnym traktowaniu obszarów strategicznych: sprawne i efektywne państwo, konkurencyjna gospodarka spójność społeczna i terytorialna.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu „Strategicznego Planu Rozwoju Powiatu Żuromińskiego na lata 2014 -2020 .”

Program Ochrony Środowiska Województwa Mazowieckiego na lata 2011-2014 z uwzględnieniem perspektywy do 2018 (przyjęty uchwałą Nr 104/2012 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 13 kwietnia 2012 roku).

Program jest spójny z nadrzędnym dokumentem wytyczającym cele i kierunki działań w zakresie polityki ekologicznej województwa, jakim jest „*Strategia rozwoju województwa mazowieckiego do roku 2020*” i stanowi jej rozwinięcie w odniesieniu do zagadnień środowiskowych.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 - 2020

Celem strategicznym polityki regionalnej jest wzrost, zatrudnienie i spójność w horyzoncie długookresowym, który obejmuje trzy cele szczegółowe:

- Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych
- Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie
- Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów

W aktualizowanym Strategicznym Planie Rozwoju wskazano zagadnienia o charakterze problemowym:

- Ochrona obszarów cennych przyrodniczo
- Zapewnienie odpowiedniej infrastruktury transportowej
- Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego oraz warunków środowiskowych dla rozwoju turystyki

Krajowy Program Zwiększania Lesistości

Głównym celem polityki kraju jest stworzenie warunków do zwiększania lesistości, która jest istotnym czynnikiem poprawy ciągów ekologicznych, ochrony bioróżnorodności oraz istotnym warunkiem rozwoju regionalnego.

Projekt Strategicznego Planu Rozwoju uwzględnia priorytety nadrzędnych dokumentów strategicznych przyjmując, jako wiążące na wszystkich szczeblach zarządzania.

6. IDENTYFIKACJA, OCENA I ANALIZA PRZEWIDYWANYCH ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO ZADAŃ UJĘTYCH W PROJEKCIE STRATEGICZNEGO PLANU ROZWOJU

Ocenie możliwych oddziaływań na środowisko poddano zadania inwestycyjne jak i nie inwestycyjne ujęte do realizacji w ramach poszczególnych celów w Strategicznym Planie Rozwoju dla Powiatu Żuromińskiego. Próbę oceny i identyfikacji znaczących oddziaływań na środowisko poszczególnych zadań dokonano w tabelach tzw. macierzach skutków środowiskowych, które są syntetycznym zestawieniem możliwych pozytywnych, negatywnych, mało istotnych, bezpośrednich, pośrednich, krótkoterminowych, średnioterminowych i długoterminowych, stałych i chwilowych wtórnych, skumulowanych oddziaływań tych zadań. Dlatego też przyjęto, iż w Prognozie zostaną jedynie zidentyfikowane typy/rodzaje skutków środowiskowych oraz oceniony zostanie ich wpływ na poszczególne elementy środowiska z uwzględnieniem także wpływu na populację i zdrowie ludzi oraz dziedzictwo kulturowe, w tym zabytki. W celu ułatwienia analizy, poszczególnym typom oddziaływań przypisano różne kolory zgodnie z niżej zamieszczoną tabelą.

	Prawdopodobne negatywne oddziaływanie
0	Prawdopodobny brak oddziaływania
	Prawdopodobne pozytywne oddziaływanie
	Prawdopodobne oddziaływanie o charakterze zarówno pozytywnym jak i negatywnym
B	Prawdopodobne oddziaływanie bezpośrednie
P	Prawdopodobne oddziaływanie pośrednie
W	Prawdopodobne oddziaływanie wtórne
Sk	Prawdopodobne oddziaływanie skumulowane
Kr	Prawdopodobne oddziaływanie krótkoterminowe / chwilowe
Śr	Prawdopodobne oddziaływanie średnioterminowe
Dł	Prawdopodobne oddziaływanie długoterminowe/stałe

Analiza została dokonana etapowo zgodnie z założeniami opisanymi w rozdziale 4. Analizując zestawienie przedstawione w tabeli należy pamiętać, że dokonana ocena z uwagi na ogólny charakter Strategicznego Planu Rozwoju ma w dużej mierze charakter czysto teoretyczny – dlatego też celowo przy definiowaniu oddziaływań w opisie użyto określenia „ prawdopodobne”. W ocenie tej, nie wartościowano poszczególnych oddziaływań tylko analizowano możliwość ich wystąpienia.

Określenie zmian stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem w odniesieniu do zadań inwestycyjnych zaplanowanych w Strategicznym Planie Rozwoju dla Powiatu Żuromińskiego przy braku informacji o sposobie i dokładnych miejscach realizacji poszczególnych przedsięwzięć jest bardzo trudne. Większość z planowanych inwestycji w ramach Strategicznego Planu Rozwoju dla Powiatu Żuromińskiego będzie wymagać przeprowadzenia postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko. W odniesieniu do konkretnych warunków środowiskowych przyjęto, iż na tym etapie wystarczające będzie omówienie typowych oddziaływań i ich potencjalnych skutków. Zdarza się w przypadku niektórych planowanych inwestycji (np. drogi), w zależności od aspektu, jaki się rozważa, może mieć negatywny lub pozytywny wpływ na dany element. Przyznanie takiej oceny nie oznacza, że oddziaływania takie zawsze wystąpią.

Poszczególnych ocen dla konkretnych działań nie można sumować, gdyż nie jest znana waga ani intensywność danego oddziaływania. Oceny te nie uwzględniają również możliwości zminimalizowania danych oddziaływań negatywnych, dlatego też w ostatniej kolumnie została wprowadzona jeszcze jedna ocena - ogólna oddziaływania, która miała zadanie, umożliwić dokonanie ogólnej oceny danego działania.

	Pozytywna - 4
	Neutralna 3
	Umiarkowanie negatywna -2
	Negatywna -1

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu „Strategicznego Planu Rozwoju Powiatu Żuromińskiego na lata 2014 -2020 .”

Tabela 3. Stopień potencjalnego oddziaływania na środowisko wynikający z realizacji działania w zakresie zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju i zachowanie wysokich walorów środowiska

Kierunek działań	Wybrane komponenty środowiska	Bioróżnorodność	Zwierzęta	Rośliny	Wody	Krajobraz	Powietrze	Klimat	Powierzchnia ziemi	Las	Obszary i obiekty przyrodnicze, chronione obszar Natura 2000	Ludzie	Dobra materialne i zabytki	Stopień oddziaływania
Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska	Przeciwdziałanie deficytowi wodnemu	B, P, W, Kr, Śr, Dł	B, W, Kr, Śr, Dł	P, B, W, Kr, Śr, Dł	B, P, W, Kr, Śr, Dł	P, W, Kr, Śr, Dł	P, W, Kr, Śr, Dł	P, W, Kr, Śr, Dł	B, P, W, Kr, Śr, Dł	P, W, Kr, Śr, Dł	W, Kr, B, Śr, Dł Sk	P, W, Kr, Śr, Dł	P, W, Kr, Śr, Dł	4
	Zwiększenie lesistości i ochrona lasów	Śr, Dł, P, B	Śr, Dł, P, B	Śr, Dł, P, B	Śr, Dł, P, B	Śr, Dł, P, B	Śr, Dł, P, B	Śr, Dł, P, B	Śr, Dł, P, B	Dł, P, B	Dł, P, B	Śr, Dł, P, B	Śr, Dł, P, B	4
	Szerzenie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców	Brak przesłanek do identyfikacji potencjalnego oddziaływania												
	Ochrona powietrza i ochrona przed hałasem	P, W, Śr	P, W, Śr	P, W, Śr	P, W, Śr	P, W, Śr	P, W, Śr	P, W, Śr	P, W, Śr	P, W, Śr	P, W, Śr	P, W, Śr	P, W, Śr	4
	Podnoszenie efektywności	Brak przesłanek do identyfikacji potencjalnego oddziaływania												

energetycznej															
Racjonalne planowanie funkcji terenów z uwzględnieniem potrzeb ochrony środowiska	P, DŁ	P, DŁ	P, DŁ	P, DŁ	P, DŁ	P, DŁ	P, DŁ	P, DŁ	P, DŁ	P, DŁ	P, DŁ	P, DŁ	P, DŁ	0	4
Ochrona obszarów cennych przyrodniczo	P, DŁ, B	P, DŁ, B	P, DŁ, B	P, DŁ, B	P, DŁ, B	P, DŁ, B	P, DŁ, B	P, DŁ, B	P, DŁ, B	P, DŁ, B	P, DŁ, B	P, DŁ, B	P, DŁ, B	0	4
Zmniejszenie obciążenia środowiska powodowanego emisjami zanieczyszczeń do wód, atmosfery i gleby	P, W, Śr, DŁ	P, W, Śr, DŁ	P, W, Śr, DŁ	P, W, Śr, DŁ	P, W, Śr, DŁ	P, W, Śr, DŁ	P, W, Śr, DŁ	P, W, Śr, DŁ	P, W, Śr, DŁ	P, W, Śr, DŁ	P, W, Śr, DŁ	P, W, Śr, DŁ	P, W, Śr, DŁ	P, DŁ	4
Zwiększenie poziomu ochrony przeciwpowodziowej i przeciwdziałanie osuwiskom	B, P, W, Śr, Kr, DŁ	P, W, Śr, DŁ	P, W, Śr, DŁ	P, W, Śr, DŁ	P, W, Śr, DŁ	P, W, Śr, DŁ	P, W, Śr, DŁ	P, W, Śr, DŁ	P, W, Śr, DŁ	P, W, Śr, DŁ	P, W, Śr, DŁ	P, W, Śr, DŁ	P, W, Śr, DŁ	P, Śr, DŁ	4
Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii na obszarach wiejskich	B, P, W, Śr, DŁ, Kr	P, W, Śr, DŁ	P, W, Śr, DŁ	P, W, Śr, DŁ	P, W, Śr, DŁ	P, W, Śr, DŁ	P, W, Śr, DŁ	P, W, Śr, DŁ	P, W, Śr, DŁ	P, W, Śr, DŁ	P, W, Śr, DŁ	P, W, Śr, DŁ	P, W, Śr, DŁ	0	4
Porządkowanie i tworzenie spójnego systemu gospodarki odpadami	P, Śr, DŁ	P, Śr, DŁ	P, Śr, DŁ	P, Śr, DŁ	P, Śr, DŁ	P, Śr, DŁ	P, Śr, DŁ	P, Śr, DŁ	P, Śr, DŁ	P, Śr, DŁ	P, Śr, DŁ	P, Śr, DŁ	P, Śr, DŁ	P, Śr, DŁ	4

Jednym z zadań w działaniu przeciwdziałanie deficytowi wodnemu jest budowa zbiornika wodnego, z którym wiąże się degradacja istniejącego środowiska. Część terenu przeznaczona pod zbiornik zostanie zalana, co spowoduje zniszczenie siedlisk, a co za tym idzie miejsca bytowania zwierząt. Zlikwidowane zostaną naturalne siedliska lęgowe ptaków, miejsca bytowania zwierząt zamieszkujące tereny nadrzeczne, takich jak płazy, gady, ssaki. Obiekt małej retencji to również zmiany ekosystemów i warunków terenów sąsiadujących. Oddziaływanie na rośliny na etapie budowy wynikać będzie z konieczności przeprowadzenia prac ziemnych związanych z usunięciem nawierzchni, co jest równoznaczne z likwidacją występujących na tym terenie siedlisk. Zagrożone są zatem siedliska nadrzeczne, łąkowe wilgotne i podmokłe. Realizacja zadania polegającego na budowie zbiornika małej retencji niewątpliwie pozytywnie może wpłynąć na środowisko poprzez wzrost bioróżnorodności, jednak związane są z tym też oddziaływania negatywne – blokada migracji zwierząt (nie tylko ryb) , zmiana w przepływach wód, zmiany parametrów fizykochemicznych wód, zmiany w składzie roślinności. Realizacja zadania spowoduje tworzenie siedlisk o zupełnie innym charakterze, przez co następuje zmiana występujących na tym terenie gatunków. Ograniczenie negatywnego oddziaływania w/w działania polegać będzie przede wszystkim na prawidłowym przeprowadzeniu procesu planowania, projektowania, budowania i funkcjonowania obiektów. Przygotowanie koncepcji, a następnie projektu technicznego poprzedzone powinno być badaniami hydrologicznymi, oraz geologicznymi terenu na którym planowany jest obiekt. Ponadto powinna zostać przeprowadzona inwentaryzacja przyrodnicza terenu. Projektując obiekty należy przeanalizować wszystkie aspekty: formalne, techniczne, ekonomiczne oraz środowiskowe i przyrodnicze. Uwzględnić należy rozwiązania przyjazne środowisku i zgodne z zasadą zrównoważonego rozwoju. Na dzień sporządzania Prognozy nie ma koncepcji i dokumentacji technicznej budowy zbiornika, dlatego trudno ocenić rzeczywisty wpływ na poszczególne elementy środowiska.

Zadania mające na celu poprawę jakości powietrza na terenie powiatu żuromińskiego. Przedsięwzięcia w tym zakresie mają doprowadzić do ograniczenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery, m.in. poprzez eliminację wykorzystania paliw konwencjonalnych w kotłowniach lokalnych i gospodarstwach domowych, czy stosowanie urządzeń do oczyszczania spalin i wykorzystanie nowoczesnych technologii w zakładach przemysłowych. Działania takie pozwolą na wyeliminowanie zagrożenia dla zdrowia ludzi i ograniczą niszczenie fasad budynków, co związane jest z zanieczyszczeniem powietrza.

W tym zakresie do inwestycji o najbardziej znaczącym negatywnym oddziaływaniu na środowisko należą drogi. Zidentyfikowano znaczące oddziaływania o charakterze lokalnym – związane z przekształceniami powierzchni ziemi, degradacją krajobrazu oraz hałasem. Na etapie samej eksploatacji dróg przewiduje się wystąpienie zmian mikroklimatu, degradację krajobrazu oraz emisje zanieczyszczeń do atmosfery. Ponadto w bezpośrednim sąsiedztwie drogi mogą wystąpić zmiany w ekosystemach co jest spowodowane zanieczyszczeniami gleb i wód.

Poprawa parametrów istniejących tras komunikacyjnych spowoduje wzrost natężenia ruchu, któremu towarzyszy wzrost emisji spalin i hałasu. Skala bezpośredniego oddziaływania na środowisko inwestycji drogowych jest na ogół lokalna, ograniczona do pasa przyległego terenu.

Z drugiej jednak strony infrastruktura drogowa (dostępność komunikacyjna) podnosi atrakcyjność gospodarczą regionu, co przekłada się na tworzenie nowych miejsc pracy. Korzystnym środowiskowo efektem budowy obwodnicy dla miasta Żuromin będzie wyprowadzenie części ruchu drogowego z centrum miasta, co przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz w dłuższej perspektywie czasowej do złagodzenia problemów związanych z emisjami zanieczyszczeń atmosferycznych i poziomem hałasu komunikacyjnego. Poprawa infrastruktury transportowej powoduje poprawę płynności ruchu, przyspieszanie przejazdów, co wiąże się także ze zmniejszeniem emisji spalin i oszczędnością w zużyciu paliw.

Kolejnym kierunkiem działania jest wzrost udziału energii z odnawialnych źródeł. Różnorodność postaci energii odnawialnej przekłada się na różnorodność oddziaływań na środowisko. Główną, poza wykorzystaniem biomasy, zaletą energii odnawialnej jest eliminacja wytwarzania odpadów, ścieków i emisji do powietrza na etapie eksploatacji systemu. Na terenie powiatu żuromińskiego planowane są głównie inwestycje, które umożliwią wykorzystanie wiatru. Wykorzystanie energii wiatrowej wiąże się z trwałymi zmianami walorów estetycznych krajobrazu i stwarza zagrożenie dla ptaków, fermy wiatrowe są też źródłem hałasu. Głównym zagrożeniem może być spadek bioróżnorodności na skutek lokalizacji obiektów energetycznych mogących stanowić bariery na naturalnych szlakach migracyjnych zwierząt. Oddziaływanie na środowisko dla danej inwestycji nastąpi na etapie wykonania obiektów i urządzeń inwestycji energetycznej.

Istotną korzyścią rozwoju odnawialnych źródeł energii jest dywersyfikacja źródeł energii, co podnosi bezpieczeństwo energetyczne, a także powstawanie nowych miejsc pracy i obniżenie kosztów wytwarzania energii w gospodarstwach domowych. Wdrażanie zielonych technologii przyczyni się również do poprawy jakości życia mieszkańców Powiatu.

Na terenie powiatu żuromińskiego głównym problemem nie jest hałas ze źródeł przemysłowych, ale hałas komunikacyjny, co wiąże się ze stałym wzrostem natężenia ruchu i rozwojem sieci transportowej. Realizacja infrastruktury transportu ruchu drogowego nie może zagrażać trwałości układów przyrodniczych i ciągłości funkcjonowania środowiska przyrodniczego. Ograniczenie emisji hałasu komunikacyjnego można uzyskać poprzez poprawę stanu nawierzchni drogi, a także poprawę płynności ruchu uzyskaną poprzez takie zabiegi jak poszerzenie drogi, wydzielenie pasów ruchu.

Degradację gleb powodują m. in. złe wykorzystanie nawozów i środków ochrony roślin czy niewłaściwe zabiegi agrotechniczne. Korzystne oddziaływanie na gleby będą miały przedsięwzięcia podejmowane w ramach działania zmierzające przede wszystkim do zachowania właściwego chemizmu gleb i zapobieganie ich degradacji. Właściwe postępowanie ze środkami ochrony roślin i nawozami pozwoli także ograniczyć przedostawanie się pierwiastków biogennych do wód podziemnych i powierzchniowych. Działania w zakresie rekultywacji prowadzić będą do zagospodarowania terenów zdegradowanych. Rekultywacja terenów zdegradowanych pozwala przywrócić teren do produkcji rolniczej, leśnej lub rekreacyjnej. Działania rekultywacyjne powinny być prowadzone w kierunku najbardziej optymalnym dla środowiska.

Zadania zaplanowane do realizacji w związku z działaniem Ochrona obszarów cennych przyrodniczo mają na celu zwiększenie bioróżnorodności oraz ochronę siedlisk, walorów przyrodniczych i krajobrazowych powiatu. Przedsięwzięcia pozwolą na ograniczenie niszczenia walorów przyrodniczo –krajobrazowych, fragmentacji ekosystemów i utraty bioróżnorodności, co obecnie wiąże się z rozwojem sieci transportowej, przemysłu, intensyfikacji rolnictwa. Szczególną rolę w ochronie bioróżnorodności biologicznej spełniają lasy, ponieważ pomimo znaczących przekształceń nadal zachowują duży stopień naturalności, cechują się znacznym zróżnicowaniem siedlisk i ostoją wielu gatunków roślin i zwierząt, a także stanowią ważne ogniwo spajające inne ekosystemy i znacząco wpływają na jego stan. Proponowane działania korzystnie długookresowo, pozytywnie i bezpośrednio wpłyną także na takie elementy środowiska jak powietrze, zasoby wodne czy glebowe, pośrednio na zdrowie ludzi.

Zadania polegające na rozbudowie sieci kanalizacyjnej przyczynią się do poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych. Dzięki temu przedsięwzięciu znacznie poprawią się warunki życia mieszkańców. Na etapie budowy może spowodować pewne oddziaływanie na powierzchnię ziemi poprzez czasowe ograniczenie użytkowania terenu. Realizacja tych zadań wpłynie pozytywnie na środowisko m.in. poprzez zmniejszenie ilości odprowadzanych do środowiska ścieków nieoczyszczonych ze źródeł komunalnych i przemysłowych oraz ograniczenie spływu zanieczyszczeń

obszarowych. Inwestycje w zakresie wodociągów i stacji uzdatniania wody przyczynią się do poprawy jakości wody pitnej oraz przyczynią się do podniesienia standardu życia mieszkańców. W kategorii negatywnych oddziaływań pośrednich można wskazać wzrost presji urbanizacyjnej na tereny podmiejskie po ich uzbrojeniu w sieć wodociągową i kanalizacyjną. Realizacja w/w zadań i inwestycji spowoduje pozytywny wpływ na środowisko m.in. poprzez zmniejszenie ilości odprowadzonych do środowiska ścieków nieoczyszczonych ze źródeł komunalnych i przemysłowych oraz ograniczenie spływu zanieczyszczeń obszarowych. Realizacja tych przedsięwzięć jest niezbędna i w efekcie korzystna dla środowiska.

Zadanie polegające na porządkowaniu i tworzeniu spójnego systemu gospodarki odpadami na terenie powiatu żuromińskiego wpłynie na ograniczenie presji na środowisko i poprawę parametrów środowiskowych. Uporządkowanie gospodarki odpadami pozytywnie, długookresowo , bezpośrednio wpłynie na powierzchnię ziemi, na bioróżnorodność , rośliny i zwierzęta.

Ww działania z reguły powodują dwoiste oddziaływanie. Z uwagi na konieczność podjęcia pewnych działań inwestycyjnych następuje przekształcenie środowiska, przez to negatywnie wpływa na zwierzęta. Dodatkowo niekorzystnie na zwierzęta wpływa faza budowy, hałas zmiany stosunków wodnych. Są to głównie oddziaływania bezpośrednie, krótkotrwale i średnioterminowe, które można skutecznie eliminować lub minimalizować.

Tabela 4. Stopień potencjalnego oddziaływania na środowisko wynikający z realizacji celu Zapewnienie odpowiedniej infrastruktury transportowej

Kierunek działań	Wybrane komponenty środowiska	Bioróżnorodność	Zwierzęta	Rośliny	Wody	Krajobraz	Powietrze	Klimat	Powierzchnia ziemi	Lasy	Obszary i obiekty przyrodnicze, chronione obszar Natura 2000	Zdrowie ludzi	Dobra materialne	Stopień
Zapewnienie odpowiedniej infrastruktury transportowej	Podniesienie standardów technicznych dróg do zwiększenia zapotrzebowania komunikacyjnego oraz podniesienie bezpieczeństwa ruchu drogowego	Kr, B, Śr, P	Kr, B, Śr, P, Śr	Kr, B, P, Śr	Kr, B, Śr, Dł	0	B, P, Śr, Dł	P, W	P, W	P, Dł	P, Śr, Dł	P, Śr, Dł	P, Śr, Dł	3
		Kr, B, Śr, P	Kr, B, Śr, P, Śr	Kr, B, P, Śr	Kr, B, Śr, Dł	0	B, P, Śr, Dł	P, W	P, W	P, Dł	P, Śr, Dł	P, Śr, Dł	P, Śr, Dł	4
	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury dostosowanej do ruchu tranzytowego	B, P, W, Kr, Śr, Dł	B, P, Kr, W, Śr, Dł	B, P, Kr, W, Śr, Dł	B, P, Kr, Śr, Dł	P, W, Śr	P, Dł	P, Dł	B, Dł, Kr	P, Śr	B, P, Kr, Dł	B, P, Śr, Dł		3
		B, P, W, Kr, Śr, Dł	B, P, Kr, W, Śr, Dł	B, P, Kr, W, Śr, Dł	B, P, Kr, Śr, Dł	P, W, Śr	P, Dł	P, Dł	B, Dł, Kr	P, Śr	B, P, Kr, Dł	B, P, Śr, Dł		2

W tym zakresie do inwestycji o najbardziej znaczącym negatywnym oddziaływaniu na środowisko należą drogi. Zidentyfikowano znaczące oddziaływania o charakterze lokalnym – związane z przekształceniami powierzchni ziemi, degradacją krajobrazu oraz hałasem. Na etapie samej eksploatacji dróg przewiduje się wystąpienie zmian mikroklimatu, degradację krajobrazu oraz emisje zanieczyszczeń do atmosfery. Ponadto w bezpośrednim sąsiedztwie drogi mogą wystąpić zmiany w ekosystemach co jest spowodowane zanieczyszczeniami gleb i wód. Krótkotrwałych negatywnych oddziaływań na powietrze, gleby, różnorodność biologiczną można spodziewać się głównie w ramach etapu realizacji w/w przedsięwzięć.

W działaniach dotyczących podniesienia standardów technicznych dróg do ich funkcji oraz podniesienie bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz rozbudowy i modernizacji infrastruktury dostosowanej do ruchu tranzytowego - zadania polegające na budowie i poprawie parametrów dróg negatywnie oddziałują na środowisko. Negatywnie wpłyną na rośliny, zwierzęta, różnorodność biologiczną zasoby naturalne poprzez : pogorszenie warunków siedliskowych dla bytowania zwierząt poprzez fragmentacje obszarów, pogorszenie warunków siedliskowych dla roślin na terenach położonych wzdłuż szlaków komunikacyjnych w wyniku zmiany właściwości gleb, stosunków wodnych, emisja zanieczyszczeń do wód powierzchniowych i gruntowych wzdłuż ciągów komunikacyjnych, trwałe zajęcie powierzchni ziemi na tereny przeznaczone pod infrastrukturę komunikacyjną, trwałe zmiany ukształtowania terenu (nasypy, wykopy) powstające w wyniku budowy ciągów komunikacyjnych, trwałe zmiany krajobrazu , zużycie kruszyw oraz innych zasobów kopalin do budowy ciągów komunikacyjnych.

Realizacja powyższych zadań pozytywnie wpłynie na wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców. Poprawa parametrów istniejących tras komunikacyjnych spowoduje wzrost natężenia ruchu, któremu towarzyszy wzrost emisji spalin i hałasu. Zminimalizuje zagrożenie utraty zdrowia i życia w związku z poprawą bezpieczeństwa w związku z lepszym stanem technicznym dróg. Skala bezpośredniego oddziaływania na środowisko inwestycji drogowych jest na ogół lokalna, ograniczona do pasa przyległego terenu. Z drugiej jednak strony infrastruktura drogowa (dostępność komunikacyjna) podnosi atrakcyjność gospodarczą regionu, co przekłada się na tworzenie nowych miejsc pracy. Korzystnym środowiskowo efektem budowy obwodnicy dla miasta Żuromin będzie wyprowadzenie części ruchu drogowego z centrum miasta, co przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz w dłuższej perspektywie czasowej do złagodzenia problemów związanych z emisjami zanieczyszczeń atmosferycznych i poziomem hałasu komunikacyjnego.

Poprawa infrastruktury transportowej pozytywnie wpłynie na :

- Różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze powierzchnię ziemi i klimat poprzez: ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego (pochodząca ze spalania paliw), hałasu i wibracji w wyniku poprawy stanu technicznego dróg, rozwoju ruchu tranzytowego, kształtowania odpowiedniej polityki parkingowej, zwiększenie udziału transportu rowerowego.
- Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do wód powierzchniowych i gruntowych (spływ powierzchniowy) wzdłuż ciągów komunikacyjnych w wyniku zastosowania rozwiązań technicznych chroniących środowisko wodne (budowa systemów odprowadzania i oczyszczania wód opadowych i roztopowych) oraz w efekcie upłynnienia ruchu, poprawy stanu technicznego dróg poprawy bezpieczeństwa ruchu.
- Poprawę warunków wegetacji roślin poprzez stosowanie rozwiązań ograniczających negatywne oddziaływania na środowisko wodno-glebowe.
- Przeciwdziałanie spadkowi bioróżnorodności w wyniku zastosowania odpowiednich rozwiązań technicznych np. odpowiednia konstrukcja przepraw mostowych.

Zabytki i dobra materialne – zahamowanie niszczenia zabytków w wyniku ograniczenia presji ruchu transportowego w przestrzeni miejskiej, powodującego nasilenie wibracji podłoża.

Tabela 5. Stopień potencjalnego oddziaływania na środowisko wynikający z realizacji celu Tworzenie warunków do zwiększenia inwestycji

Kierunek działań	Wybrane komponenty środowiska Działanie	Bioróżnorodność	Zwierzęta	Rośliny	Wody	Krajobraz	Powietrze	Klimat	Powierzchnia ziemi	Lasy	Obszary i obiekty przyrodnicze , chronione obszar Natura 2000	Zdrowie ludzi	Dobra materialne i	Stopień	
														3	4
Tworzenie warunków do zwiększenia inwestycji	Wsparcie rozwoju stref produkcyjnych i terenów inwestycyjnych	P, Śr, Kr, Dt.	P, Śr, Kr, Dt.	P, Śr, Kr, Dt.	P, Śr, Dt.	P, Śr, Dt.	P, Śr, Dt., W	P, Śr, Dt.	P, Śr, Kr, Dt.	P, W	P, W	P, W	P, W		

Działania w celu tworzenie warunków do zwiększenia inwestycji mogą negatywnie oddziaływać na środowisko, lecz będą to oddziaływania o charakterze lokalnym i krótkotrwałym. Działania te wiążą się głównie z uzbrajaniem terenów w niezbędną infrastrukturę. Na etapie realizacji takich przedsięwzięć będą miały miejsce przede wszystkim oddziaływania bezpośrednie, krótko lub średnioterminowe oraz chwilowe. Możliwe jest także niekorzystne oddziaływanie skumulowane prowadzonych prac, w przypadku nałożenia terminów inwestycji (utrudnienia w ruchu komunikacyjnym, hałas). W fazie eksploatacji bezpośrednio oddziaływania niekorzystne np. emisje do atmosfery zanieczyszczeń gazowych i pyłowych, a także potencjalne oddziaływanie wtórne i pośrednie związane z ulokowaniem w powstałych strefach produkcyjnych i inwestycyjnych zakładów prowadzących działalność mogącą oddziaływać na środowisko. Zakres oddziaływań będzie ściśle związany z profilem powstających zakładów i może być zróżnicowany, co wymaga każdorazowo przeprowadzenia postępowania dotyczącego oddziaływania na środowisko konkretnej inwestycji. Realizacja inwestycji poza terenami zabudowanymi pociągać może za sobą szereg przekształceń dla środowiska, jednak uporządkowanie przedmiotowej kwestii w dokumentach planistycznych pozwoli wyeliminować wiele z tych zagrożeń. Działania w ramach celu tworzenie warunków do zwiększenia inwestycji głównie w przemyśle rolno-spożywczym pozytywnie wpłyną na wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców będący konsekwencją rozwoju przedsiębiorczości i wzrostu gospodarczego Powiatu.

Powstawanie nowych stref produkcyjnych może przyczynić się do ograniczenia zanieczyszczenia gleby i wód powierzchniowych w wyniku budowy sieci kanalizacyjnych, oraz zastosowania nowych rozwiązań w zakresie zagospodarowania odpadów komunalnych.

Negatywnie mogą wpłynąć poprzez: wzrost zużycia i zanieczyszczenia wód wynikający z rozwoju sektora MSP oraz rolnictwa, wzrost zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego oraz hałasu, zajęcie powierzchni ziemi pod działalność gospodarczą sektora MSP oraz wzrost jej zanieczyszczenia wynikający z tej działalności (wzrost wytwarzanych odpadów) wzrost presji urbanizacyjnej na terenach uzbrajanych w nowe systemy kanalizacyjne, zajmowanie przestrzeni pod zabudowę. Choć zakres bezpośrednich oddziaływań jest znaczny to generalny bilans zysków środowiskowych jest dodatni.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu „Strategicznego Planu Rozwoju Powiatu Żuromińskiego na lata 2014 -2020 .”

Tabela 6. Stopień potencjalnego oddziaływania na środowisko wynikający z realizacji celu w zakresie wykorzystania potencjału kulturowego dla rozwoju powiatu i wykorzystania walorów środowiska przyrodniczego dla rozwoju turystyki w powiecie

Kierunek działań	Wybrane komponenty środowiska	Bioróżnorodność	Zwierzęta	Rośliny	Wody	Krajobraz	Powietrze	Klimat	Powierzchnia ziemi	Lasy	Obszary i obiekty przyrodnicze, chronione Obszar Natura 2000	Zdrowie ludzi	Dobra	Stopień oddziaływania
Działania w zakresie wykorzystania dziedzictwa kulturowego oraz warunków środowiskowych dla rozwoju turystyki	Ochrona dziedzictwa kulturowego powiatu i jego wykorzystanie .	P, W, B, P, Dł, Sr	P, W, B, P, Dł, Sr	P, W, B, P, Dł, Sr	P, Dł, Sr	P, Sr, Dł	P, Sr, Dł	P, Sr, Dł	B, P, Dł, Kr	P, Sr, Dł	P, Sr, Dł	Dł, P, B	Dł, P, B	4
	Rozwój zaplecza instytucjonalnego kultury	B, P, Sr, Kr, B Sk	B, P, Kr, Sr, Sk	B, P, Kr, Sr, Sk	P, Sr, Dł	P, W	P, W	P, W	P, Sr	P, W	0	B, P, Sr, Dł	B, P, Sr, Dł	4
	Poprawa atrakcyjności turystycznej powiatu w oparciu o walory przyrodnicze	B, P, Sr, Kr	B, P, Sr, Kr, Dł	B, P, Sr, Kr, Dł	P, W, Dł, Sr	P, W, Dł, Sr	P, W, Dł, Sr	P, W, Dł, Sr	B, P, W, Dł, Sr	P, W, Dł, Sr	P, W, Dł, Sr	Dł, P, B	Dł, P, B	4
	Wykorzystanie pogranicza historycznego powiatu	Brak przesłanek do identyfikacji potencjalnego oddziaływania												

Zadania zaplanowane do realizacji w związku z w/w działaniami mają na celu poprawę atrakcyjności turystycznej w oparciu o walory przyrodnicze i kulturalne, wspieranie rozwoju turystyki. Przedsięwzięcia pozwolą na poprawę poziomu, jakości i komfortu życia mieszkańców poprzez lokalne ożywienie gospodarki, lepszą organizację przestrzeni publicznej, sprzyjającą aktywizacji społeczeństwa. Działania wpłyną również na poprawę kondycji zdrowotnej mieszkańców w wyniku zwiększenia dostępu do obiektów wypoczynku rekreacji. Są to zadania związane z inwestycjami, które na etapie realizacji będą przyczyniały się do bezpośrednich, jednak zasadniczo krótkotrwałych lub chwilowych oddziaływań zarówno na środowisko przyrodnicze jak i środowisko życia ludzi, np. emisja zanieczyszczeń pyłowych, gazowych, przekształcanie wierzchnich warstw gleby, wyłączenie powierzchni gleb z produktywności biologicznej, tymczasowe przekształcenie krajobrazu, zniszczenie siedlisk roślin i zwierząt w przypadku zajmowania powierzchni dotychczas niezagospodarowanych. Wydłużenie sezonu turystycznego, tworzenie oferty wydarzeń kulturalnych wiąże się ze zwiększoną liczbą turystów, co może wtórnie lub pośrednio negatywnie oddziaływać na środowisko – płoszenie zwierząt w wyniku wzmożonej penetracji siedlisk przez turystów, hałas. Niszczenie obszarów przyrodniczych w wyniku zintensyfikowanego ruchu turystycznego. Z drugiej jednak strony wyznaczenie szlaków tras turystycznych ograniczy oddziaływanie do określonych obszarów. W trakcie projektowania infrastruktury turystycznej należy zwrócić szczególną uwagę na lokalizację poszczególnych obiektów i uwzględnić konieczność zachowania siedlisk roślin i zwierząt. Zadania pozytywnie wpłyną na wzrost dbałości o walory przyrodnicze powiatu stanowiące jeden z podstawowych czynników wpływających na wzrost ruchu turystycznego, poprzez ochronę naturalnych fragmentów przyrody ożywionej i nieożywionej.

Dla tej grupy celów nie było możliwe przeprowadzenie szczegółowych ocen oddziaływania na środowisko lub występował brak przesłanek do określenia tego wpływu. Dokonano tu jedynie oceny opisowej.

Działania w zakresie rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego oraz przeciwdziałaniu zjawisku wykluczenia społecznego

- Wspieranie grup nieaktywnych zawodowo
- Aktywizacja rezerw rynku pracy oraz działania na rzecz poprawy sytuacji demograficznej
- Przeciwdziałanie bezrobociu i łagodzenie skutków
- Wspomaganie zadań mających na celu włączenie społeczne
- Pobudzanie aktywności fizycznej mieszkańców
- Budowa społeczeństwa obywatelskiego

Działania w zakresie podnoszenia, jakości i efektywności kształcenia

- Wspieranie jakości kształcenia
- Dostosowanie oferty kształcenia do potrzeb rynku pracy.
- Poprawa infrastruktury oświatowej
- Wyrównanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży

Zadania w ramach działań rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego oraz przeciwdziałaniu zjawisku wykluczenia społecznego i efektywności kształcenia dotyczą głównie wspierania kształcenia, podnoszenia kwalifikacji, umiejętności aktywizacji zawodowej, budowy społeczeństwa obywatelskiego. Realizacja działań może przyczynić się do poprawy jakości kapitału ludzkiego, poprawy samopoczucia. Zapisy działań sformułowane są w ogólny sposób nie stanowią przesłanek do określenia skali oddziaływania na komponenty środowiska.

Działania w zakresie podniesienia jakości kapitału ludzkiego w zakresie pozyskiwania środków finansowych na rozwój sportu.

- Rozwój sportu w powiecie

Realizacja działań może przyczynić się do poprawy jakości kapitału ludzkiego, poprawy samopoczucia. Działania wpłyną również na poprawę kondycji zdrowotnej mieszkańców w wyniku zwiększenia dostępu do obiektów sportowych. Zapisy działań sformułowane są w ogólny sposób nie stanowią przesłanek do określenia skali oddziaływania na komponenty środowiska

Działania w zakresie podnoszenia standardów funkcjonowania ochrony zdrowia

- Poprawa zdrowia i związanej z nim jakości życia mieszkańców powiatu żuromińskiego
- Zapewnienie wysokiego poziomu usług z zakresu opieki społecznej

Przedsięwzięcia pozwolą na poprawę poziomu, jakości i komfortu życia mieszkańców poprzez zapewnienie odpowiedniego poziomu opieki zdrowotnej i społecznej. Działania na poprawę kondycji zdrowotnej mieszkańców w wyniku zwiększenia dostępu do specjalistycznych usług medycznych i opiekuńczych. Zadania związane z inwestycją lądowiska dla śmigłowców Lotniczego Pogotowia Ratunkowego, będzie na etapie realizacji przyczyniało się do bezpośrednich, jednak zasadniczo krótkotrwałych lub chwilowych oddziaływań zarówno na środowisko przyrodnicze jak i środowisko życia ludzi, np. emisja zanieczyszczeń pyłowych, gazowych, przekształcanie wierzchnich warstw gleby, wyłącznie powierzchni gleb z produktywności biologicznej. Zadanie to w znaczący sposób przyczyni się do podniesienia, jakości świadczonych usług medycznych na terenie powiatu żuromińskiego.

Zapisy działań sformułowane są w ogólny sposób nie stanowią przesłanek do określenia skali oddziaływania na komponenty środowiska.

Działania w zakresie wdrażanie innowacyjnych technologii informacyjno-komunikacyjnych:

- Wsparcie informatyzacji sektora usług społecznych
- Poprawa dostępności teleinformatycznej
- Społeczeństwo informacyjne na obszarach wiejskich

Działania mające na celu wdrożenie innowacyjnych technologii informacyjno - komunikacyjnych mają przyczynić się do poprawy, jakości życia mieszkańców, poprzez informatyzację usług społecznych oraz poprawę dostępności teleinformatycznej. Ogólnie sformułowane działania nie pozwalają na określenie w ich wpływu na poszczególne komponenty środowiska. Nie ma przesłanek do identyfikacji potencjalnego oddziaływania na środowisko.

Działania w zakresie wzmocnienia bezpieczeństwa publicznego

- Poprawa bezpieczeństwa publicznego w miejscach publicznych i miejscu zamieszkania
- Wspieranie działań w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich – bezpieczeństwo w szkole
- Wspieranie działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- Wspieranie działań w zakresie przeciwdziałania w zakresie ograniczenia narkomanii
- Wspieranie działań w zakresie poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym
- Wspieranie działań w zakresie bezpieczeństwa przeciwpożarowego

Zadania w ramach działań wzmocnienia bezpieczeństwa publicznego mają na celu poprawę bezpieczeństwa publicznego w głównej mierze polegają na promowaniu odpowiednich wzorców życia i zachowań w sferze publicznej, a także na stałym analizowaniu zagrożeń bezpieczeństwa i realnych potrzeb społeczności lokalnych zdania te nie mają wpływu na zewnętrzne środowisko.

Po przeprowadzonej analizie stwierdzono, że zdecydowana większość strategicznych kierunków działań, które zaproponowano w Strategicznym Planie Działania charakteryzuje się pozytywnym wpływem na środowisko. Analiza ocen cząstkowych wskazuje także niekorzystne skutki środowiskowe, jakie mogą wystąpić w wyniku realizacji przyjętych strategicznych kierunków działań. Najczęściej jednak stwierdzone negatywne oddziaływania są niwelowane poprzez intensywne lub równoważne pozytywne skutki środowiskowe w obrębie tego samego, ocenianego komponentu. W ocenie ogólnej kierunków działań nie odnotowano przypadku przewagi istotnych negatywnych oddziaływań nad oddziaływaniami pozytywnymi, bądź neutralnymi. Na uwagę zasługuje fakt, że

realizacja praktycznie wszystkich działań będzie wywoływać korzystne, często decydujące następstwa społeczne.

7. ŚRODKI ZAPOBIEGAJĄCE ORAZ OGRANICZAJĄCE NEGATYWNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Do przedsięwzięć realizowanych działań przewidzianych Strategicznym Planie, które mogą negatywnie oddziaływać na środowisko należą przede wszystkim na etapie budowy inwestycje w zakresie infrastruktury komunalnej: wodociągi, kanalizacja, zbiornik retencyjny, strefa ekonomiczna, a także w fazie realizacji i eksploatacji drogi, rozwój infrastruktury turystycznej.

Po przeprowadzonej analizie przyjęto, że istotne negatywne oddziaływania na środowisko będą generować następujące działania:

Działania w zakresie zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju i zachowanie wysokich walorów środowiska

- Przeciwdziałanie deficytowi wodnemu

Tworzenie warunków do zwiększania inwestycji

- Wsparcie rozwoju stref produkcyjnych i terenów inwestycyjnych

Zapewnienie odpowiedniej infrastruktury transportowej

- Podniesienie standardów technicznych dróg do zwiększenia zapotrzebowania ruchu komunikacyjnego ich funkcji oraz podniesienie bezpieczeństwa ruchu drogowego
- Rozbudowa i modernizacja infrastruktury dostosowanej do ruchu tranzytowego

Działania w zakresie wykorzystania dziedzictwa kulturowego oraz warunków środowiskowych dla rozwoju turystyki

- Poprawa atrakcyjności turystycznej powiatu w oparciu o walory przyrodniczej

Reasumując należy podkreślić, że przeprowadzona ocena częściowa oraz ogólna wskazuje, że najbardziej niekorzystnych efektów na środowisko Powiatu należy się spodziewać w wyniku realizacji wdrażania działań, pociągających za sobą konieczność realizacji tzw. twardych przedsięwzięć inwestycyjnych.

Należy zaznaczyć, że jest to jedynie wstępna, bardzo ogólna kwalifikacja przedsięwzięć do procedury oceny oddziaływania na środowisko, natomiast szczegółowe kwalifikowanie należy prowadzić na etapie projektowania i realizacji przedsięwzięć.

Jak wykazano w rozdziale 6 większość potencjalnych oddziaływań zadań na analizowane aspekty środowiska, ma charakter neutralny, część ewidentnie pozytywny, a tylko część negatywny.

Negatywne oddziaływanie tych inwestycji na środowisko można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany dobór lokalizacji oraz odpowiednio dobrane rozwiązania techniczne technologiczne i organizacyjne, ponieważ skala wywołanych przez nie oddziaływań środowiskowych zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań i zastosowanych rozwiązań ograniczających negatywny wpływ na środowisko. Ponadto prawidłowy projekt, uwzględniający potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy jak i w fazie eksploatacji inwestycji, także pozwoli istotnie ograniczyć te oddziaływania.

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych,
- oczyszczanie wód opadowych w separatorach szczególnie w obrębie obiektów inżynierskich oraz parkingów.
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych,
- dostosowanie terminów prac do terminów rozrodu zwierząt,
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu.

W przypadku, gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych.

8. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW ŚRODOWISKA ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCYCH OBSZARÓW CHRONIONYCH

W odniesieniu do potencjalnego zagrożenia obszarów chronionych wynikających z działań w zakresie Strategicznego Planu Rozwoju, należy rozważyć ewentualne konflikty między siecią NATURA 2000 oraz obszarowymi formami ochrony przyrody (rezerваты, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu) a lokalizacją inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Jednocześnie należy uwzględnić, iż obszar Natura 2000 pokrywa się z rezerwatami przyrody, parkami

krajobrazowymi oraz innymi formami ochrony przyrody – a zatem wszelkie zakazy i ograniczenia jakie na tych obszarach obowiązują (wynikające z zapisów ustawy o ochronie przyrody, a w przypadku rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych szczegółowo przedstawione w ich planach ochrony) przenoszą się automatycznie na dane obszaru Natura 2000.

Przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wymaga realizacja następujących planowanych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko:

1. planowanego przedsięwzięcia mogącego zawsze znacząco oddziaływać na środowisko;
2. planowanego przedsięwzięcia mogącego potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, jeżeli obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko został stwierdzony na podstawie art. 63 ust. 1., tj. Obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko dla planowanego przedsięwzięcia mogącego potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko stwierdza, w drodze postanowienia, organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Realizacja planowanego przedsięwzięcia innego niż określone w ust. 1 wymaga przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000, jeżeli:

1. przedsięwzięcie to może znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000, a nie jest bezpośrednio związane z ochroną tego obszaru lub nie wynika z tej ochrony;
2. obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 został stwierdzony na podstawie art. 96 ust., tj. Organ właściwy do wydania decyzji wymaganej przed rozpoczęciem realizacji przedsięwzięcia, innego niż przedsięwzięcie mogące znacząco oddziaływać na środowisko, które nie jest bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynika z tej ochrony, jest obowiązany do rozważenia, przed wydaniem tej decyzji, czy przedsięwzięcie może potencjalnie znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000

W praktyce oznacza to, że każde przedsięwzięcie, które potencjalnie znacząco oddziałuje na obszar Natura 2000 wymaga oceny.

Na terenie powiatu żuromińskiego znajdują się następujące formy ochrony przyrody chronione z mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 poz. 627)

Obszary NATURA 2000

- Dolina Wkry i Mławki (PLB 140008)

- Baranie Góry (PLH 140002)
- Ostoja Lidzbarska (PHL 280012)

Dolina Wkry i Mławki obejmuje obszar 28751,5 ha, w tym: 21861,8 ha położone w województwie mazowieckim na terenie powiatu żuromińskiego- 8756,5 ha w tym: Lubowidz (1914,3 ha), Lutocin (846,2 ha), Biezuń (3455,9 ha), Siemiątkowo (782,4 ha), Żuromin (1757,7 ha). Na obszarze powiatu zostały wyznaczone także specjalne obszary ochrony siedlisk Natura 2000: Baranie Góry – obszar ochrony siedlisk (gmina Kuczbork Osada), Ostoja Lidzbarska – gmina Lubowidz oraz Mszar Płociczno.

Natura 2000 jest w założeniu siecią, która ma pełnić kluczową rolę w ochronie różnorodności biologicznej, poprzez zabezpieczenie zagrożonych rodzajów siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk zagrożonych i rzadkich gatunków roślin i zwierząt. W ramach sieci ekologicznej Natura 2000 na Mazowszu wyznaczono 13 obszarów specjalnej ochrony ptaków, oraz 21 specjalnych obszarów ochrony siedlisk. Dolina Wkry i Mławki **PLB140008** - Cały obszar leży w kompleksie leśnym Pomiechówek, po obu stronach przełomu rzeki Wkry. Obejmuje pradolinę Wkry wraz z przyległymi łąkami oraz z wysoczyzną i jej stromym stokiem z grądami zboczowymi. Geobotanicznie obszar należy do Okręgu Warszawskiego w Pasie Wielkich Dolin. Szczególnie licznie w rezerwacie występują łąki. Pokrywa zielna jest w nich na ogół mało zmieniona. Występują tu gleby typu mady i torfów niskich, miejscami czarnych ziem. Jedyny starszy drzewostan położony jest w pradolinie strumienia bez nazwy wpadającego do Wkry. Występują tu 65-85 letnie drzewostany olszowo-jesionowe z domieszką wiązu szypułkowego i świerka. Najcenniejszym krajobrazowo jest ok. 70-letni drzewostan z panującym jesionem. Drugim zbiorowiskiem są potencjalne lasy grądowe *Tilio-Carpinetum* w odmianach: typowej, zboczowej i niskiej. Skład drzewostanu grądów jest zdominowany przez sztuczne odnowienia sosnowe z domieszką dębu. Na stokach spotyka się grąd zboczowy (*Tilio-Carpinetum campanuletosum*), który prawdopodobnie powstał z kserotermicznych zarośli, o czym świadczy brak w runie typowych "grądowych" gatunków z grup syngenetycznych, natomiast pozostał bogaty skład krzewów z poprzednio panującego zbiorowiska. Wierzchowina jest rozkopana, dosyć znaczne jest tu zarastanie sosną i aktualnie występuje tu zespół *Pino-Quercetum*. Odcinek rzeki Wkry jest porośnięty szuwarami, zaś wysepki i częściowo plaże - zbiorowiskami wiklinowymi. Rezerwat Przyrody: Olszyny Rumockie (149,5 ha) Gołębia Kępa (9, 9 ha), Dolina Mławki (147, 4 ha), Dolina Wkry (23, 8 ha; 1991r), Obszar Chronionego Krajobrazu: Warszawski (106).

Obszar obejmuje przełomowy odcinek Wkry z rzeką o naturalnym, roztopowym charakterze. Rosną tu pozostałości, nieco przekształconych, lasów łąkowych i grądów – rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, które zajmują ponad 60% obszaru. Stwierdzono obecność

bobra *Castor fiber* i wydry *Lutra lutra*. W rzece występują podwodne przybrzeżne zbiorowiska rdestnicowe i dość bogata ichtiofauna (jednak bez gatunków Załącznika II). Bogata jest również awifauna. W ostoi stwierdzono występowanie co najmniej 24 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej. Liczebność 2 gatunków (błotnika łąkowego i derkacza) spełniają kryteria wyznaczania ostoi ptaków wprowadzone przez BirdLife International. Ponadto 10 gatunków zostało zamieszczonych na liście zagrożonych ptaków w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt. Ostoja jest jedynym z 10 najważniejszych w Polsce lęgówisk błotniaka łąkowego, oraz lęgowskiem derkacza.

Do podstawowych zagrożeń występujących na danym terenie należą zmiana łąk na grunty orne, zaniechanie użytkowania łąk i pastwisk, nadmierne pogłębianie rowów.

Na obszarze i na granicy powiatu żuromińskiego zostały wyznaczone także specjalne obszary ochrony siedlisk Natura 2000: Baranie Góry – obszar ochrony siedlisk (gmina Kuczbork – Osada), Ostoja Lidzbarska – gmina Lubowidz oraz Mszar Płociczno.

Ostoja Lidzbarska **PLH280012**, powierzchnia 7397.765 ha całego obszaru ochrony – Ostoja Lidzbarska, duży kompleks leśny z licznymi jeziorami i zagłębieniami bezodpływowymi, przecięty granicą pomiędzy wzgórzami moreny czołowej fazy kujawskiej stadiału poznańskiego a położonymi na południe od nich równinnymi polami sandrowymi. W ukształtowaniu terenu północnej części wyróżniają się doliny rzeczne Górzanki i Brynicy z przełomowym odcinkiem tej ostatniej, o deniwelacjach sięgających 50 m. Urozmaicona rzeźba terenu decyduje o dużej atrakcyjności obszaru. Znajdują się tu wzgórza drumlinowe, kemowe i ożowe, nisze źródłiskowe, przełomowe odcinki rzek. Tak ciekawe formy geomorfologiczne powstały podczas ostatniego zlodowacenia (Wisły). Na tym terenie liczne są też jeziora. Do najciekawszych należą: Górznieńskie (47 ha), Piaseczno, Czarny Bryńsk oraz jeziora Bryńskie Północne i Południowe. W skład kompleksu leśnego wchodzi bory mieszane, świeże oraz lasy liściaste, szczególnie grąd subkontynentalny. Dość duże powierzchnie zajmują olsy, lasy łęgowe i zarośla wierzbowe. Mezotroficzne i eutroficzne jeziora śródleśne otoczone są przez zbiorowiska mszysto-turzycowe i szuwarowe. Występują duże powierzchnie wilgotnych i świeżych łąk. Obszar w większości położony na terenie Górznieńsko-Lidzbarskiego Parku Krajobrazowego (18 966 ha; 1990) z rezerwatami przyrody: Klonowo (30, 9 ha; 1958), Jar Brynicy (29,5 ha; 1955), Jar Brynicy (28, 27 ha, 2001), Czarny Bryńsk (11,13 ha; 1963), Ostrowy nad Brynicą (2,04 ha; 1962), Szumny Zdrój im. Kazimierza Sulisławskiego (37,16 ha; 1958). Projektuje się utworzenie trzech rezerwatów: Łąki Bryńskie, Torfowisko Piaseczyńskie, Jezioro Wlecz oraz kilku użytków ekologicznych.

Rezerваты Przyrody:

➤ Gołuska Kępa

W gminie Biezuń, w dolinie rzeki Wkry istnieje rezerwat przyrody „Gołuska Kępa” o powierzchni 9,90 ha stanowiący fragment lasu liściastego z drzewostanem olchy, jaworu i jesionu. Granicę rezerwatu stanowi w większości stare koryto rzeki Wkry.

Parki Krajobrazowe:

➤ Górznieńsko – Lidzbarski Park Krajobrazowy

Górznieńsko - Lidzbarski Park Krajobrazowy (o powierzchni ogólnej 27,8 tys. ha) na terenie powiatu zajmuje 5 230 ha – jest to północno – wschodnia część gminy Lubowidz. Na terenie tej gminy (rejon wsi Straszewy) znajduje się także użytek ekologiczny o powierzchni 6,89 ha charakteryzujący się bogactwem występowania awifauny, stwierdzono tu występowanie 47 gatunków, w tym 20 lęgowych i 27 gatunków zalatujących i przelotowych. Obszar ten jest także miejscem lęgowym dla 8 gatunków ptaków.

Obszar Chronionego Krajobrazu:

- Nadwkrzański Obszar Chronionego Krajobrazu,
- Zieluńsko – Rzęgnowski Obszar Chronionego Krajobrazu,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Okolice Rybna i Lidzbarka,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Międzyrzecze Skrwy i Wkry.

Użytki ekologiczne

➤ Bagno Straszewy

Dla wszystkich przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko Dz. U. z 2010 nr 213 poz. 1397 nakładają obowiązek sporządzania raportu o oddziaływaniu na środowisko. Raporty oddziaływania na środowisko dot. poszczególnych zadań inwestycyjnych mogą wskazywać działania alternatywne.

Realizacja niektórych działań przewidzianych do realizacji Strategicznego Planu Rozwoju dla Powiatu Żuromińskiego będzie obejmować swym zasięgiem w/w obszary lub też będzie na nie oddziaływać bezpośrednio.

Oddziaływanie to będzie miało miejsce przede wszystkim w pierwszej fazie ich realizacji, tj. na etapie budowy różnego rodzaju obiektów i dotyczy w szczególności:

- Robót budowlanych w zakresie infrastruktury drogowej,

- Robót budowlanych w zakresie infrastruktury kanalizacji sanitarnej,
- Robót budowlanych w zakresie infrastruktury dostarczania lub uzdatniania wody,
- Robót budowlanych dot. systemów odbioru, odprowadzania ścieków,
- Robót budowlanych dot. małych zbiorników wodnych lub stopni wodnych.

Niekorzystne oddziaływania dotyczyć będą takich elementów środowiska jak: różnorodność biologiczna, ludzie, zwierzęta, rośliny, woda, powietrze, powierzchnia ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Negatywne oddziaływanie w postaci zaburzenia równowagi danego środowiska pojawia się w początkowej fazie realizacji przedsięwzięć związanej z robotami budowlanymi, ale efekt powinien przynieść wymierne korzyści zarówno dla ludności jak i dla chronionych wartości przyrodniczych i dóbr kultury. W fazie eksploatacji przedsięwzięcia zaznaczy się pozytywny wpływ na środowisko.

W niektórych ściśle określonych sytuacjach (mówi o nich art. 34 ustawy o ochronie przyrody) może nastąpić odstępnie od zakazów obowiązujących na obszarach Natura 2000 i właściwy miejscowo regionalny dyrektor ochrony środowiska może wydać zezwolenie na działalność, która może doprowadzać do zniszczenia siedlisk lub gatunków podlegających ochronie. Ustawa stanowi, że jeżeli przemawiają za tym konieczne wymogi nadrzędnego interesu publicznego, w tym wymogi o charakterze społecznym lub gospodarczym i wobec braku rozwiązań alternatywnych, właściwy miejscowo regionalny dyrektor ochrony środowiska, a na obszarach morskich dyrektor właściwego urzędu morskiego, może zezwolić na realizację przedsięwzięcia, które może mieć negatywny wpływ na siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000. W takich wypadkach musi być jednak zapewniona tzw. kompensacja przyrodnicza, niezbędna do zapewnienia spójności i właściwego funkcjonowania sieci obszarów Natura 2000. Jeżeli na obszarze Natura 2000 występuje siedlisko lub gatunek o znaczeniu priorytetowym, zezwolenie może być udzielone wyłącznie w celu:

- ochrony życia i zdrowia ludzi,
- zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego,
- uzyskania korzystnych następstw o pierwszorzędym znaczeniu dla środowiska,
- wynikającym z koniecznych wymogów nadrzędnego interesu publicznego, po uzyskaniu opinii Komisji Europejskiej.

Brak realizacji działań zawartych w projekcie Programu doprowadzi do systematycznego pogarszania się, jakości elementów środowiska lub w najlepszym wypadku utrzymania stanu

istniejącego, niejednokrotnie o niezadowalających parametrach czy przekroczonych dopuszczalnych normach emisji. Zaniechanie realizacji działań może spowodować również negatywne konsekwencje gospodarcze oraz społeczne (stagnacja gospodarcza, wzrost bezrobocia, pogorszenie się warunków życia mieszkańców, itp.).

9. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTU STRATEGICZNEGO PLANU ROZWOJU DLA POWIATU ŻUROMIŃSKIEGO

Rezygnacja z działań zaplanowanych do realizacji w ramach Strategicznego Planu Rozwoju dla Powiatu Żuromińskiego mogłaby spowodować negatywne skutki dla rozwoju społeczno-gospodarczego i środowiska przyrodniczego Powiatu Żuromińskiego. W związku z rozwojem Powiatu, wzrostem inwestycji i poziomu konsumpcji, zwiększającą się presją na obszary cenne przyrodniczo i nieurbanizowane, zwiększeniem zapotrzebowania na surowce brak koordynacji i racjonalnego gospodarowania przestrzenią mogłoby doprowadzić do pogorszenia wszystkich elementów środowiska.

Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji Strategicznego Planu :

- POGORSZENIE JAKOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH,
- POSTĘPUJĄCA DEGRADACJA GLEB I UTRATA ICH DLA ROLNICTWA,
- UTRATA RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ I CENNYCH PRZYRODNICZO TERENÓW,
- POGORSZENIE JAKOŚCI POWIETRZA,
- POGORSZENIE JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW,
- DEGRADACJA KRAJOBRAZU,
- WIĘKSZA LICZBA MIESZKAŃCÓW NARAŻONYCH NA HAŁAS
- WIĘKSZA LICZBA MIESZKAŃCÓW NARAŻONYCH NA PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE.
- UTRUDNIENIE DOSTĘPU DO PODSTAWOWYCH USŁUG PUBLICZNYCH
- POGORSZENIE STANU ŚRODOWISKA WYNIKAJĄCE Z NIEEFEKTYWNEGO STSTEMU POWIĄZAŃ INFRASTRUKTURALNYCH

W celu ograniczenia negatywnych skutków środowiskowych Strategiczny Plan Rozwoju zawiera zapisy dotyczące zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju i zachowania wysokich walorów środowiska. Działania mające na celu zachowanie walorów środowiska:

- Przeciwdziałanie deficytowi wodnemu
- Zwiększenie lesistości i ochrona lasów
- Szerzenie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców
- Ochrona powietrza i ochrona przed hałasem
- Podnoszenie efektywności energetycznej
- Racjonalne planowanie funkcji terenów z uwzględnieniem potrzeb ochrony środowiska
- Przeciwdziałanie fragmentaryzacji przestrzeni przyrodniczej
- Ochrona obszarów cennych przyrodniczo
- Zmniejszenie obciążenia środowiska powodowanego emisjami zanieczyszczeń do wód, atmosfery i gleby
- Zwiększenie poziomu ochrony przeciwpowodziowej i przeciwdziałanie osuwiskom
- Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii na obszarach wiejskich
- Porządkowanie i tworzenie spójnego systemu gospodarki odpadami

Nie podejmowanie działań z zakresu ochrony różnorodności biologicznej i krajobrazowej może doprowadzić do utraty walorów przyrodniczych najcenniejszych terenów oraz do zniszczenia siedlisk roślin chronionych, rzadkich i zagrożonych.

Powiat Żuromiński ma charakter rolniczy, pod względem jakości powietrza występują przekroczenia emisji pyłu w mieście Żuromin. Brak realizacji planowanych działań w zakresie ochrony powietrza będzie prowadzić do jego pogorszenia. Powstrzymanie wdrażania nowych technologii w miejsce przestarzałych, brak ograniczenia emisji niskiej, prowadzi do pogorszenia stanu powietrza atmosferycznego i pogorszenia warunków życia mieszkańców powiatu. Brak wdrażania proekologicznych inwestycji w dziedzinie energii ze źródeł odnawialnych, brak termomodernizacji budynków również przyczyną się do pogorszenia stanu obecnego.

Jednym z ważniejszych działań przewidzianych w Programie jest ochrona zasobów wód podziemnych i powierzchniowych. Odstąpienie od realizacji działań w tym zakresie może prowadzić do wystąpienia niekorzystnych zmian w środowisku wodnym. Należy się spodziewać, że brak inwestycji w zakresie budowy i modernizacji sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i systemów oczyszczania ścieków przyczyni się do pogorszenia, jakości wód powierzchniowych i podziemnych, a tym samym do obniżenia standardu życia i zdrowotności mieszkańców powiatu.

Hałas komunikacyjny w decydującym stopniu wpływa na klimat akustyczny i dotyczy miejscowości położonych przy szlakach komunikacyjnych. Brak inwestycji w tym zakresie nie poprawi klimatu akustycznego środowiska, tym samym negatywnego wpływu na zdrowie i życie mieszkańców.

10. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE OPIS METOD DOKONANIA OCENY PROWADZĄCEJ DO TEGO WYBORU.

Realizowanie celów szczegółowych i zdań założonych w Strategicznym Planie Rozwoju jest jedynym wariantem. Samorząd Powiatu musi podejmować działania, które skutkować będą zrównoważonym rozwojem społeczno-gospodarczym powiatu tym bardziej ze wpływ na środowisko tych działań można ocenić jako znikomy. Nie wdrożenie założeń Strategicznego Planu Rozwoju spowoduje pogarszanie się stanu i stopy życia mieszkańców.

Dokument opracowany został z uwzględnieniem aktualnie obowiązujących wymogów prawnych w zakresie ochrony środowiska, uwarunkowań wynikających z aktualnego stanu środowiska, na terenie powiatu oraz z uwzględnieniem zidentyfikowanych podstawowych problemów i zagrożeń, zarówno pochodzenia naturalnego jak i antropogenicznego. Ponadto dokument jest na wysokim stopniu ogólności i w związku z tym brak jest możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych działań.

Przy planowaniu działań i powziętych rozwiązań wzięto również pod uwagę możliwości finansowe podmiotów odpowiedzialnych za ich realizację oraz możliwość pozyskania na nie środków finansowych z funduszy europejskich. Stąd sporządzenie wariantu alternatywnego z propozycją rozwiązań ograniczenia przewidywanego negatywnego oddziaływania jest utrudnione.

W projekcie zostały określone cele priorytetowe i działania służące ich realizacji. Niemniej nie można całkowicie wykluczyć negatywnego oddziaływania na środowisko części inwestycji zaproponowanych w omawianym dokumencie, pomimo założenia, iż mają służyć jego poprawie i ochronie. Negatywne oddziaływania dotyczą początkowej fazy realizacji przedsięwzięć, związanych głównie z robotami budowlanymi, ale w fazie eksploatacji zaznaczy się ich pozytywny wpływ na środowisko.

Biorąc powyższe pod uwagę, jedynym nasuwającym się rozwiązaniem alternatywnym jest brak realizacji zadań określonych w projekcie Strategii tzw. wariant 0. Mogłoby to jednak skutkować pogorszeniem stanu poszczególnych elementów środowiska. Proponowane w ramach przedsięwzięcia mają pozytywny wpływ na środowisko, dlatego na etapie ich realizacji należy wybrać jako warianty alternatywne: lokalizacyjny, konstrukcyjny, technologiczny, który będzie w najmniejszym stopniu negatywnie oddziaływać na środowisko. Warto nadmienić, iż konieczne jest realizowanie w Strategicznym Planie Rozwoju zgodnie z potrzebami zachowania ekologicznej

spójności systemu objętych siecią Natura 2000 oraz uznanie ograniczeń tam występujących jako istotnych uwarunkowań rozwoju. Ponadto w zależności od lokalnej chłonności środowiska oraz występowania obszarów wrażliwych w rejonie przedsięwzięcia należy rozważyć wariant alternatywny. Działania powinny być zatem projektowane i realizowane pod szczególnym nadzorem specjalistów i szeroko konsultowane ze społeczeństwem, w tym przedstawicielami organizacji ekologicznych. Rozwiązania przyjęte w w/w dokumencie wyczerpują możliwości przedstawiania wariantów alternatywnych.

11. PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ SŁUŻĄCYCH ZAPOBIEGANIU, OGRANICZENIU LUB KOMPENSACJI PRZYRODNICZEJ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ W ZWIĄZKU Z REALIZACJĄ PROJEKTU STRATEGICZNEGO PLANU ROZWOJU

Według ustawy Prawo Ochrony Środowiska kompensacja przyrodnicza to zespół działań prowadzących do przywrócenia równowagi przyrodniczej na danym terenie, wyrównania szkód dokonanych w środowisku przez realizację przedsięwzięcia i zachowanie walorów krajobrazowych.

Zgodnie z ustawą z dn. 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody procedura ta jest stosowana w przypadku realizacji planu lub przedsięwzięcia, który może mieć negatywny wpływ na siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony lub zaprojektowany obszar Natura 2000.

Prowadzenie inwestycji w strefie Natura 2000 jest możliwe. Konieczne jest jedynie przestrzeganie norm prawnych, regulujących działania na tym terenie. Inwestor musi wziąć pod uwagę zwiększone koszty inwestycji, konieczność działań kompensacyjnych na rzecz środowiska oraz możliwość ograniczenia czasowego prac ze względu na okresy ochronne.

Ponadto prawodawstwo polskie w zakresie ochrony środowiska daje narzędzia zapobiegania i ograniczania przewidywanych negatywnych oddziaływań przedsięwzięć mogących znacząco wpływać na środowisko w postaci procedur postępowania w sprawie ocen oddziaływania na środowisko oraz przepisów prawa dotyczących pozwoleń zintegrowanych, standardów emisyjnych z instalacji.

Na podstawie analizy oddziaływania na środowisko projektu Strategicznego Planu Rozwoju wskazano, iż negatywne oddziaływanie na środowisko tego dokumentu będzie się ujawniać przede wszystkim na etapie budowy poszczególnych instalacji. W wyniku tych działań będą zachodzić krótkotrwałe lub chwilowe negatywne oddziaływania. Ich efektem mogą stać się takie przekształcenia środowiska, które spowodują pogorszenie się niektórych elementów. Negatywne

oddziaływanie tych inwestycji na środowisko można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez m.in. prawidłowy wybór lokalizacji. Prawidłowy projekt inwestycji, uwzględniający potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy jak i w fazie eksploatacji pozwoli ograniczyć negatywne oddziaływania.

Do przedsięwzięć realizowanych działań przewidzianych w Strategicznym Planie, które mogą negatywnie oddziaływać na środowisko należą przede wszystkim na etapie budowy inwestycje w zakresie infrastruktury komunalnej: wodociągi, kanalizacja, zbiornik retencyjny, strefa ekonomiczna, a także w fazie realizacji i eksploatacji drogi, rozwój infrastruktury turystycznej.

W przypadku gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy zapewnić m. in. odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji.

Ograniczenie negatywnego oddziaływania przedsięwzięć realizowanych w ramach Strategicznego Planu Rozwoju polega przede wszystkim na prawidłowym przeprowadzeniu procesu planowania, projektowania, budowania i funkcjonowania obiektów. Przygotowanie koncepcji, a następnie projektu technicznego poprzedzone powinno być badaniami hydrologicznymi, oraz geologicznymi terenu na którym planowany jest obiekt. Ponadto powinna zostać przeprowadzona inwentaryzacja przyrodnicza terenu. Projektując obiekty należy przeanalizować wszystkie aspekty: formalne, techniczne, ekonomiczne oraz środowiskowe i przyrodnicze. Uwzględnić należy rozwiązania przyjazne środowisku i zgodne z zasadą zrównoważonego rozwoju.

W celu zmniejszenia oddziaływania planowanych inwestycji na zwierzęta prace budowlane powinny być przeprowadzone poza okresem lęgowym ptaków.

Budowa zbiornika wodnego wiąże się ze zniszczeniem oraz negatywnym wpływem na istniejące siedliska gatunków chronionych oraz na obszary cenne przyrodniczo. Na terenach Natura 2000 nie dopuszczone jest pogarszanie siedlisk gatunków chronionych. W przypadku wystąpienia nadrzędnego interesu publicznego oraz braku alternatywnego rozwiązania Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska może zezwolić na przeprowadzenie inwestycji, która będzie znacząco oddziaływać na Obszar Natura 2000. W celu zminimalizowania szkód związanych z budową należy:

- przeprowadzić postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko i obszar Natura 2000
- na etapie projektowania bezwzględnie zrezygnować z budowy obiektów niszczących siedliska czy stanowiska gatunków
- projektując zbiornik należy zróżnicować głębokość i brzegi

- wprowadzić ograniczenia czasowe w okresie budowania obiektu, ze względu na okresy lęgowe gatunków chronionych

Przy realizacji poszczególnych rozwiązań należy szczegółowo przebadać już konkretne przedsięwzięcia pod kątem ich oddziaływania na środowisko. W wyniku tej analizy koniecznym może okazać się podjęcie odpowiednich działań zapobiegawczych bądź nawet kompensacyjnych, np.

- translokacje populacji gatunków podlegającej ochronie prawnej i zagrożonych w siedliska zastępcze, jeśli nie istnieje racjonalny sposób na ich zachowanie *in situ*,
- wykup gruntów przeznaczonych dla realizacji celów ochrony przyrody jako rekompensaty za spowodowane straty w środowisku przyrodniczym,
- stosowanie nasadzeń kompensacyjnych w przypadku konieczności likwidacji fragmentów zakrzewień lub zadrzewień w dolinach rzecznych,
- wykorzystanie naturalnych właściwości dźwiękochłonnych pasów zadrzewień.

Niektóre inwestycje mogą spowodować nieodwracalne przekształcenia dla środowiska, należy zwrócić szczególną uwagę na zastosowanie przyjaznych dla środowiska rozwiązań technicznych, dokładne analizowanie i rozważenie lokalizacji inwestycji.

12. METODY ANALIZY REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Podstawą właściwej oceny wdrażania założeń Strategicznego Planu Rozwoju, a także określenia problemów w osiągnięciu założonych celów jest prawidłowy system sprawozdawczości. Powinien on zapewnić stałą kontrolę jakości zarządzania środowiskiem, w tym gospodarką odpadami, planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych oraz pozwolić regulować działalność podmiotów na rynku, a jednocześnie ułatwić funkcjonowanie systemu wydawania decyzji, udzielania zezwoleń i egzekucji.

W projekcie Strategicznego Planu Rozwoju dla Powiatu Żuromińskiego zawarte są zasady oceny i monitorowania efektów realizacji. W ramach poszczególnych działań zaproponowano wskaźniki ilościowe i jakościowe, które pozwolą określić ilość i stopień realizacji poszczególnych zadań. Wdrażanie w życie rozwiązań przewidzianych w Strategii wymaga stałego monitorowania oraz szybkiej reakcji w przypadku pojawienia się rozbieżności pomiędzy projektowanymi rezultatami a stanem rzeczywistym.

Wdrażanie Strategicznego Planu podlegało będzie ocenie w zakresie:

- określenia stopnia wykonania działań,
- oceny rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami działaniami, a ich wykonaniem,
- analizy rozbieżności,
- określenia stopnia realizacji przyjętych celów.

System zbierania danych opierać się będzie na informacjach z wydziałów i innych jednostek Powiatu Żuromińskiego, natomiast pod względem merytorycznym na podstawie sprawozdań dyrektorów jednostek. Monitorowanie jest procesem, który ma na celu analizowanie stanu zaawansowania projektu i jego zgodności z postawionymi założeniami. Istotą monitorowania jest wyciąganie wniosków z tego, co zostało i co nie zostało zrobione a także modyfikowanie dalszych poczynań w taki sposób, aby efektywnie kojarzyć je z innymi przedsięwzięciami realizowanymi na obszarze powiatu.

Jednym z działań będzie przygotowanie sprawozdania z realizacji planu co 2 lata i przedstawienie Radzie Powiatu w celu określenia stopnia realizacji Planu. Ocena ta będzie bazą do ewentualnej korekty celów i strategii realizacji.

13. TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Biorąc pod uwagę lokalizację Powiatu i skalę przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach Strategicznego Planu Rozwoju dla Powiatu Żuromińskiego należy stwierdzić, iż oddziaływanie przedsięwzięć będzie miało charakter lokalny.

W wyniku realizacji Strategicznego Planu Rozwoju dla Powiatu Żuromińskiego nie będą występować transgraniczne oddziaływania na środowisko, wobec czego dokument ten nie musi być poddany procedurze transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko.

14. NIEDOSTATKI I BRAKI MATERIAŁÓW UTRUDNIAJĄCE OCENĘ SZKODLIWEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

W trakcie opracowania prognozy nie stwierdzono istotnych niedostatków lub braków materiałów, które ograniczyłyby możliwość wykonania tej prognozy. Pewne utrudnienia stwarzał tylko :

- brak najnowszych materiałów statystycznych, co wynika z ustalonej cykliczności prac Urzędu Statystycznego,

- brak odpowiednich danych (programu ochrony powietrza dla miasta Żuromin, podkładów kartograficznych, baz GIS),
- brak jednolitych i miarodajnych informacji o ilościach odpadów wytworzonych oraz oddanych procesom odzysku i unieszkodliwiania.

15. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Problematyka właściwej oceny zagrożeń związanych z realizacją określonych rodzajów przedsięwzięć, planów i programów jest jednym z poważniejszych problemów, który muszą rozwiązać obecnie wysoko rozwinięte społeczeństwa.

Prognozę oddziaływania na środowisko wykonano w oparciu o przepisy ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 z późn. zm.) oraz dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny skutków niektórych planów i programów oraz dyrektywy 2003/4/WE w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska.

Nadrzędny cel Strategicznego Planu Rozwoju Dla Powiatu Żuromińskiego sformułowano następująco:

Misją Powiatu Żuromińskiego jest zapewnienie wysokiego poziomu infrastruktury komunikacyjnej i transportowej dostępnej dla mieszkańców powiatu i przedsiębiorców, dogodnych warunków rozwoju dla rolnictwa, przemysłu i usług, odpowiedniego poziomu ochrony zdrowia i bezpieczeństwa mieszkańców oraz podniesienie jakości kapitału ludzkiego i społecznego przy zachowaniu wysokich walorów środowiska.

Do przedsięwzięć realizowanych działań przewidzianych w Strategicznym Planie , które mogą negatywnie oddziaływać na środowisko należą przede wszystkim na etapie budowy inwestycje w zakresie infrastruktury komunalnej: wodociągi, kanalizacja, zbiornik retencyjny , strefa ekonomiczna , a także w fazie realizacji i eksploatacji drogi, rozwój infrastruktury turystycznej.

W odniesieniu do potencjalnego zagrożenia obszarów chronionych wynikających z działań w zakresie Strategii, należy rozważyć ewentualne konflikty między siecią NATURA 2000 oraz obszarowymi formami ochrony przyrody (rezerwaty, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu) a lokalizacją inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Jednocześnie należy uwzględnić, iż obszar Natura 2000 pokrywa się z rezerwatami przyrody, parkami krajobrazowymi oraz innymi formami ochrony przyrody – a zatem wszelkie zakazy i ograniczenia jakie

na tych obszarach obowiązują (wynikające z zapisów ustawy o ochronie przyrody, a w przypadku rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych szczegółowo przedstawione w ich planach ochrony) przenoszą się automatycznie na dane obszaru Natura 2000.

Nie podejmowanie działań z zakresu ochrony różnorodności biologicznej i krajobrazowej może doprowadzić do utraty walorów przyrodniczych najcenniejszych terenów oraz do zniszczenia siedlisk roślin chronionych, rzadkich i zagrożonych.

Powiat żuromiński ma charakter rolniczy, pod względem jakości powietrza występują przekroczenia emisji pyłu w mieście Żuromin. Brak realizacji planowanych działań w zakresie ochrony powietrza będzie prowadzić do jego pogorszenia. Powstrzymanie wdrażania nowych technologii w miejsce przestarzałych, brak ograniczenia emisji niskiej, prowadził będzie do pogorszenia stanu powietrza atmosferycznego i pogorszenia warunków życia mieszkańców powiatu. Brak wdrażania proekologicznych inwestycji w dziedzinie energii ze źródeł odnawialnych, brak termomodernizacji budynków również przyczynią się do pogorszenia stanu obecnego.

Na podstawie analizy oddziaływania na środowisko projektu Strategii wskazano, iż negatywne oddziaływanie na środowisko tego dokumentu będzie się ujawniać przede wszystkim na etapie budowy poszczególnych instalacji. W wyniku tych działań będą zachodzić krótkotrwałe lub chwilowe negatywne oddziaływania. Ich efektem mogą stać się takie przekształcenia środowiska, które spowodują pogorszenie się niektórych elementów. Negatywne oddziaływanie tych inwestycji na środowisko można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez m.in. prawidłowy wybór lokalizacji. Prawidłowy projekt inwestycji, uwzględniający potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy jak i w fazie eksploatacji pozwoli ograniczyć negatywne oddziaływania.

W przypadku, gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy zapewnić m. in. odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji.

W projekcie Strategicznego Planu Rozwoju dla Powiatu Żuromińskiego zawarte są zasady oceny i monitorowania efektów realizacji. W ramach poszczególnych działań zaproponowano wskaźniki ilościowe i jakościowe, które pozwolą określić ilość i stopień realizacji poszczególnych działań i związane z tym zmiany w środowisku. Wdrażanie w życie rozwiązań przewidzianych w Strategii wymaga stałego monitorowania oraz szybkiej reakcji w przypadku pojawienia się rozbieżności pomiędzy projektowanymi rezultatami a stanem rzeczywistym.

Wdrażanie w/w podlegało będzie ocenie w zakresie:

- określenia stopnia wykonania działań,
- oceny rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami działaniami a ich wykonaniem,
- analizy rozbieżności,
- określenia stopnia realizacji przyjętych celów.

W wyniku realizacji Strategicznego Planu Rozwoju dla Powiatu Żuromińskiego nie będą występować transgraniczne oddziaływania na środowisko, wobec czego dokument ten nie musi być poddany procedurze transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko.

W trakcie opracowania prognozy nie stwierdzono istotnych niedostatków lub braków materiałów, które ograniczyłyby możliwość wykonania tej prognozy.

PRZEWODNICZĄCY
RADY
Jerzy Rzymowski
Jerzy Rzymowski